

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY
743 NUMARALI ŞİİR MECMUASI'NIN (1b-44b) İNCELENMESİ,
ÇEVİRİ YAZILI METNİ VE ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK
TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

BÜŞRA AKYOL

DANIŞMAN

DR. ÖĞR. ÜYESİ YILMAZ TOP

BARTIN-2023

**T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 743
NUMARALI ŞİİR MECMUASI'NIN (1b-44b) İNCELENMESİ, ÇEVİRİ YAZILI
METNİ VE ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE
(MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Büşra AKYOL

BARTIN-2023

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Dr. Öğr. Üyesi YILMAZ TOP danışmanlığında hazırlamış olduğum “İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 743 NUMARALI ŞİİR MECMUASI’NIN (1b-44b) İNCELENMESİ, ÇEVİRİ YAZILI METNİ VE ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ’NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

02.02.2023

Büşra AKYOL

ÖNSÖZ

Klasik Türk edebiyatının en mühim kaynaklarından birisi mecmualardır. Mecmua, klasik şiirimizde muhtelif şairlerin şiirlerini içeren yazılı kaynaklarımızın en mühimlerindedir. Mecmualar bir veya birkaç şaire ait dinî, ladinî, mensur yahut manzum eserlerdir. Mecmualar edebî bilgi yanında yazıldığı dönemin tarihine, sanat anlayışına, yaşam tarzına ve sosyal hayatına ışık tutan tarihî belge niteliğindedir. Mecmualarda edebiyat tarihi adına bizi bekleyen yeni bilgiler ve belgeler yer almaktadır.

Bu çalışmamda her aşamada kılavuzluğu ve yoldaşlığı için lisans eğitimimden bu yana tanıdığım kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz Top'a, lisans ve lisansüstü derslerimden bu yana engin bilgilerini bize sunup sadece ders değil hayattan da kesitler sunan hocam Doç. Dr. Gülay KARAMAN'a, tezime katkılarından dolayı jüri üyesi hocam Doç. Dr. Muhittin TURAN'a teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmamın sonucunu büyük bir heyecanla beklese de ömrü vefa etmeyen babam Osman AKYOL'a, bu süreçte her türlü fedâkarlığı gösterip her anımda yanımda olan annem Hatice AKYOL'a, en yakın arkadaşlarım olan ablalarım İlknur KİBAR, Zinnur KABAN ve Kübra ŞENADLI'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Büşra AKYOL

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 743
NUMARALI ŞİİR MECMUASI'NIN (1b-44b) İNCELENMESİ, ÇEVİRİ YAZILI
METNİ VE ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE
(MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

Büşra AKYOL

**Bartın Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı**

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi YILMAZ TOP

Bartın-2023, sayfa: 316

Mecmua geleneği, klasik şiirimizde muhtelif şairlerin şiirlerini içeren yazılı kaynaklarımızın en mühimlerindenidir. Mecmualar edebi bilgi yanında yazıldığı dönemin tarihine, sanat anlayışına, yaşam tarzına ve sosyal hayatına ışık tutan tarihi belge niteliğindedir. Mecmualarda edebiyat tarihi adına bizi bekleyen yeni bilgiler ve belgeler yer almaktadır. Çalışmamıza konu olan eser de bir şiir mecmuası olup İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 743 numarasıyla kayıtlı bulunmaktadır. Eserin tamamı 186 varaktan oluşmaktadır. Mecmuada şiirleri derlenen şairler ağırlıklı olarak 16. yüzyıl şairleridir.

Çalışmamızda öncelikle nüsha tavsifi yapılmıştır. Ardından mecmuanın 1b-44b varakları arasındaki şiirler okunarak bu aşamada gerekli notlar titizlikle alınmıştır. Sonra bu şiir birikiminin çeviri yazılı bir metin hâlinde tanıtımı yapılmıştır. Çeviri yazılı metin sunumunda, mecmuadaki şiirlerin şairlerin yayına hazırlanmış divanlarındaki şiirleriyle karşılaştırılmasına dayalı bir edisyon kritik çalışması da yer almaktadır. Çeviri yazılı metinde bir araya getirilen şiirlerin şairleri, şiirlerin nazım şekli ve nazım türleri, vezinleri

ve içerikleri incelenmiştir. Bu sayede mecmuada en çok hangi şairin, nazım türünün ve nazım şeklinin, hangi veznin bulunduğu rahatlıkla tespit edilebilmiştir. Toplanan malzemelerden inceleme yazısı kaleme alınmıştır. Mecmuada ele alınan şiirler, MESTAP kapsamında hazırlanmış tablolarda bir araya getirilerek mecmuadaki şiir ve şair birikimine araştırmacıların dijital ortamda kolayca ulaşabilmesi temin edilmiştir.

Tezimiz; henüz herhangi bir eserine rastlanmamış, hakkında tezkirelerde yalnızca birkaç kelimelik bilgi bulunan şahsiyetlerin çalışmalarını ilim âlemine tanıtmak açısından önemli katkılar sunacaktır. Böylece şairler hakkında daha fazla bilgilere ulaşılabilecektir. Ayrıca bu çalışma sayesinde günümüzde kaynaklarda haklarında oldukça fazla malumat bulunan ve hacimli eserleri olan şairlerin daha önce rastlanmamış şiirlerinin klasik Türk şiir birikimine kazandırılması da sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mecmua, şiir mecmuası, klasik Türk şiiri, MESTAP.

ABSTRACT

Master Thesis

ANALYSIS OF İSTANBUL UNIVERSITY RARE WORKS LIBRARY POETRY MECHANIC NO. TY 743 (1b-44b), TRANSLATION WRITTEN TEXT AND POETRY MECMUAS ACCORDING TO THE SYSTEMATIC CLASSIFICATION PROJECT (MASTAP)

Busra AKYOL

**Bartın University
Graduate School**

Department of Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Asst. Prof. Yilmaz TOP

Bartın-2023, page: 316

Mecmua tradition is one of the most important of our written sources that contain the poems of various poets in our classical poetry. Journals are historical documents that shed light on the history, understanding of art, lifestyle and social life of the period in which they were written, as well as literary information. There are new information and documents waiting for us on behalf of the history of literature in the journals. The work that is the subject of our study is also a poetry magazine and is registered in the Istanbul University Rare Works Library with the number TY 743. The entire work consists of 186 leaves. The poets whose poems are compiled in the journal are mainly 16th century poets.

In our study, first of all, the copy was described. Then, the poems between the pages 1b-44b of the journal were read and the necessary notes were taken meticulously at this stage. Then, this collection of poems was introduced as a translated text. In the translated text presentation, there is also an edition critical study based on the comparison of the poems in the journal with the poems in the poets' divans prepared for publication. The poets of the poems brought together in the translated text, the verse form and verse types of the poems, their meter and content were examined. In this way, it could be easily determined which poet, verse type and verse form, and which meter was the most in the journal. A review article was written from the collected materials. The poems discussed in the journal were

brought together in the tables prepared within the scope of MESTAP, so that researchers could easily access the collection of poems and poets in the journal in digital environment.

Our thesis; It will provide important contributions to the world of science in terms of introducing the works of individuals whose works have not been found yet and only a few words of information are available in biographies. Thus, more information about the poets will be reached. In addition, thanks to this study, it will be ensured that the previously unseen poems of the poets, who have a lot of information in the sources and have voluminous works, will be brought to the classical Turkish poetry accumulation.

Keywords: Journal, poetry journal, classical Turkish poetry, MESTAP.

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLOLAR DİZİNİ.....	x
EKLER DİZİNİ.....	xi
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Mecmuanın Tanımı.....	1
1.2. Mecmuaların Tasnifi.....	2
1.3. Şiir Mecmualarının Önemi.....	3
1.4. Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP).....	4
2. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI'NIN (1b-44b) ÜZERİNE BAZI TESPİTLER.....	6
2.1 Mecmuanın Nüsha Tavsifi.....	6
2.2 Mecmuada (1b-44b) Tespit Edilen Şiirler ve Şairleri.....	7
2.2.1 Divanlarda ve Diğer Yayınlarda (Makale, Bildiri, ...) Tespit Edilemeyen Şiirler ve Şairleri.....	11
2.2.2 Divanı Henüz Tespit Edilememiş Olan veya Şiirleri Üzerinde Herhangi Bir Çalışma Bulunmayan Şairler ve Şiirleri.....	12
2.2.3 Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Aruz Kalıpları.....	13
3. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI'NIN (1b-44b) KARŞILAŞTIRMALI ÇEVİRİ YAZILI METNİ.....	15
3.1 Metin Tesisi Esasları.....	15
3.1.1 Metin Tertibi ile İlgili Hususiyetler.....	15
3.1.2 İmla ile İlgili Hususiyetler.....	16
3.1.3 Vezin ile İlgili Hususiyetler.....	18
3.2 Metin.....	19

4. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI'NIN (1b-44b) MESTAP'A GÖRE TASNİFİ.....	207
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	271
KAYNAKLAR.....	273
EKLER.....	278

TABLolar DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
1.1: 1b-44b Varakları Arasında Yer Alan Şiirler, Nazım Şekilleri ve Şairlerin Tasnifi.....	8
1.2: Divanlarda ve Diğer Yayınlarda Tespit Edilemeyen Şiirler ve Şairleri.....	11
1.3: Divanı Henüz Tespit Edilememiş Olan veya Şiirleri Üzerinde Herhangi Bir Çalışma Bulunmayan Şairler ve Şiirleri.....	12
1.4: Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları.....	13
2.1 Çeviri Yazı Alfabetesi.....	18
3.1: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 743 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası'nın (1b-44b) MESTAP'a Göre Sınıflandırılması.....	208

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
EK 1. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 743 Numaralı Şiir Mecmuası'nın (1b-44b) Tıpkıbasımı.....	278

KISALTMALAR

ABD	: Ahdî-i Bağdâdî Dîvânı (Kaynakçada bk. Bedestani, 2018).
AV	: (Kaynakçada bk. Savatlı, 2021).
b.	: Beyit
bk.	: Bakınız
BD	: Bâkî Dîvânı (Kaynakçada bk. Küçük, 1994).
BHD	: Bahtî Dîvânı (Kaynakçada bk. Kayaalp, 2019).
BRD	: Bursalı Rahmî Dîvânı (Kaynakçada bk. Erdoğan, 2017).
CD	: Cinânî Dîvânı (Kaynakçada bk. Okuyucu, 1994).
ED	: Emrî Dîvânı (Kaynakçada bk. Saraç, 2004).
EMA	: Eski Mecmualar Arasında (Kaynakçada bk. Tarlan, 2012).
FD	: Fuzûlî Dîvânı (Kaynakçada bk. Gölpınarlı, 2016).
FGD1	: Figânî Dîvânı (Kaynakçada bk. Cankurt, 2015).
FGD2	: Figânî Dîvânı (Kaynakçada bk. Karahan, 1966)
GND	: Ganizâde Nâdirî Dîvânı (Kaynakçada bk. Külekçi, 1985).
HD	: Hilâlî Dîvânı (Kaynakçada bk. Yağmur, 1998).
HBD	: Hayâlî Bey Dîvânı (Kaynakçada bk. Tarlan, 1992a).
HLD	: Halîmî Dîvânı (Kaynakçada bk. Sungurhan, 2009).
KD	: Kabûlî Dîvânı (Kaynakçada bk. Erdoğan, 2008).
KND	: Karamanlı Nizâmî Dîvânı (Kaynakçada bk. İpekten, 2020).
MD	: Mesîhî Dîvânı (Kaynakçada bk. Mengi, 2014).
MESTAP	: Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi
mm	: Milimetre
ND	: Nefî Dîvânı (Kaynakçada bk. Akkuş, 1993).
NAD	: Nevizâde Atâyî Dîvânı (Kaynakçada bk. Karaköse, 2017).
NBD	: Necâtî Bey Dîvânı (Kaynakçada bk. Tarlan, 1992b).
Nu.	: numara
Ör.	: Örnek
RD	: Revânî Dîvânı (Kaynakçada bk. Avşar, 2017).
RHD	: Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Kaynakçada bk. Erten, 2018).
s.a.v	: Sallallâhu ʿaleyhi ve sellem
SD	: Sebzî Dîvânı (Kaynakçada bk. Yekbaş, 2016).

SMİH	: Söz Meydanında İki Hükümdar (Kaynakçada bk. Çınarcı, 2015).
ŞD	: Şemî Dîvânı (Kaynakçada bk. Karavelioğlu, 2014).
trsz.	: tarihsiz
UD	: Ulvî Dîvânı (Kaynakçada bk. Çetin, 1993).
USD	: Usûlî Dîvânı (Kaynakçada bk. İsen, 2020).
VD	: Veysî Dîvânı (Kaynakçada bk. Toska, 1985).
vd.	: Ve diğerleri
vr.	: Varak
yy.	: Yüzyıl

1. GİRİŞ

1.1. Mecmuanın Tanımı

Arapça cem' kökünden türeyen mecmua, “toplanılan yer, mahall-i ictimâ” (Gündoğdu, Adıgüzel ve Önal, 2018: 999) anlamlarındadır; “toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzîm edilmiş şeylerin hepsi”, “seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap” ve “dergi” (Devellioğlu, 2013: 689) olarak yer almaktadır. Edebiyatımızdan bağımsız olarak “eşyanın/insanların toplandığı yer, kavuşma yeri” (Tulum, 2013: 519) şeklinde kullanılmıştır. Edebiyatımızda “defter, türlü konuların bir araya getirildiği yazıları içine alan kitap, şiir defteri” (Aydemir, 2007: 122) şeklinde tanımlanmıştır. Kütüphanecilikte ise mecmuanın karşılığı “derleme” şeklindedir. Günümüz Türkçesinde dergi niteliğinde olan mecmualar, yakın zamana kadar da günlük olmayan belirli periyotlarla yayınlanan süreli yayınlar” (Köksal, 2012: 409) şeklinde ifade edilmektedir. Bununla beraber “içinde seçme yazıların bulunduğu elyazması eser” (Pala, 2004: 300) anlamında kullanılmıştır.

Klasik Türk edebiyatında önemli bir yer işgal eden mecmualar, engin bir içeriğe sahiptir. Mecmuaları tarihe aktarılmakta yazılı bir belge olarak ele alıp çok yönlü irdelemek gerekmektedir. Mecmualar derlendikleri dönemin edebî birikimini, zevkini ve sanat anlayışını ortaya koymaktadır. Mecmuaların sağladığı imkânlardan bir diğeri de yaşadığı dönemde dîvân tertip edemeyen veya tertip ettiği hâlde bu eserleri günümüze ulaşmayan şairlerin şiirlerini barındırmasıdır (Kaplan, 2020: 45).

Mecmuaların konusu çoğunlukla edebîdir. Mecmualarda gazel, kaside, musammat vd. nazım şekilleri en çok tercih edilenlerdir. Mecmua, klasik şiirimizde muhtelif şairlerin şiirlerini içeren yazılı kaynaklarımızın en mühimlerindenidir. Mecmualar bir veya birkaç şaire ait dinî, ladinî mensur yahut manzum eserlerdir. Mecmualar edebî bilgi yanında yazıldığı dönemin tarihine, sanat anlayışına, yaşam tarzına ve sosyal hayatına ışık tutan tarihî belge niteliğindedir. Mecmualarda edebiyat tarihi adına bizi bekleyen yeni bilgiler ve belgeler yer almaktadır.

1.2. Mecmuaların Tasnifi

Mecmuaların sınıflandırılması konusunda henüz bir müştereklik bulunmamaktadır. Mecmuaların her birinin şekil ve içeriklerinin birbirinden farklılık göstermesi çeşitli tasniflerin ortaya çıkmasının başlıca nedenidir. Agâh Sırrı Levend, Günay Kut ve Atabey Kılıç gibi edebiyat araştırmacıları belli başlı tasnifler yapmışlardır. Üzerinde çalışma yapılan mecmualar artıkça sınıflandırmaların da genişlediği görülmektedir.

Agâh Sırrı Levend *Türk Edebiyatı Tarihi* isimli eserinde mecmuaları şu şekilde sınıflandırmıştır:

“1. Nazire Mecmuaları

2. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları

3. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar

4. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar

5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar” (Levend, 2008: 166-167).

Günay Kut mecmuaları şu şekilde sınıflandırmıştır:

“1. Nazire mecmuaları

2. Seçme şiir mecmuaları

3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmualar

4. Karışık mecmualar

5. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar” (Kut, 1986: 170).

Mecmualar hakkında en geniş kapsamlı sınıflamayı yapan Atabey Kılıç ise mecmuaları; “cilt ve tertip hususiyetleri, şekil, dil, muhteva, şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar” şeklinde beş başlık altında bir tasnife tabi tutmuştur (Kılıç, 2012: 81- 96).

Alanın araştırmacıları bu mecmuların salt Şiir mecmuası denilip geçilmesini uygun görmeyerek birbirinden farklı tasniflerde bulunmuşlardır. Bu tasniflerde elbette mecmua çalışmaları yapıldıkça farklı malzemelerin ele geçmesi ile zamanla sınıflandırmalar genişlemiş, yenileri yapılmaya devam etmiştir.

1.3. Şiir Mecmualarının nemi

Mecmular yaşanılan dönemin ve coğrafyanın ayna misali yansımasıdır. Çalışmamız zelinde Şiir mecmuaları daha önce adına pek rastlanılmamış Őairlerden, Őiirlerden ya da herkesçe kabul görmüş Şahsiyetlerin yeni Şiirleri ile mevcutta var olan Şiirlerinin farklı varyantlarına ulaşılmasını sağlamaktadır. Yazıldığı dönemin edebî zevki hakkında fikir veren mecmuaların, Şüphesiz kendi dönemleri göz önünde bulundurularak ele alınması gerekmektedir.

Mecmuaların edebiyatımızdaki öneminden ilk olarak Ali Cnib Yöntem bahsetmektedir. Yöntem, tezkirelerde yüksek perdeden övülen bazı Őahsiyetler hakkında sağlam fikir sahibi olunacak yer olarak mecmuaları işaret etmektedir. Mecmualarda bir eserin en eski metnine ulaşılabileceğine değinmiştir (Sevgi ve zcan, 1996: 487-488).

Farklı yüzyıllarda yaşamış Şairlerin, farklı nazım Şekillerinde değişik dillerde kaleme alınmış eserlerini içeren Şiir mecmualarında; kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş Şairlerin Şiirlerine rastlamak mümkündür. Ayrıca bilinen Şairlerin dıvnlarında bulunmayan Şiirleri de Şiir mecmualarında karşımıza çıkabilmektedir. Bugün pek çoğumuzun adını duymuş olduğumuz ya da Şiirlerine aşına olduğumuz Şairlerin daha önce rastlanmamış türde eserlerine Şiir mecmualarında denk gelinip bu Şairlerin haklarında yeni malumatlar edinilebilmektedir. Bazen de daha önce ismine kaynaklarda rastlanmamış olan Őahsiyetlerle karşılaşılabilmektedir. Böylelikle mecmuanın tertip edilmiş olduğu devrin koşulları ve edebî zevkine mecmualar vasıtasıyla ulaşmak mümkün olabilmektedir.

Şiir mecmuaları sadece Şiirleri ihtiva etmemektedir. Mecmuaların boş sayfalarında ve derkenarlarda çeşitli dualar, tılsımlar, ilaç tarifleri, yemek tarifleri, bazı din büyüklerinin duaları, mecmua sahibi tarafından eklenen doğum ve ölüm tarihleri gibi bazı bilgi notları ve

kayıtları da yer almaktadır. Bir şiir mecmuası üzerinde yapılacak bu çalışmada da yukarıda belirtildiği üzere şiir, şair, tanınmış şairlerle ilgili yeni malumatlar ve çeşitli bilgilerle karşılaşmaktadır.

Şiir mecmuaları, şairlerin divanlarına konu olmamış, divanlarında yer almayan ya da tespit edilmeyen şiirlerine ulaşmamızı mümkün kılmaktadır. Bu şiirlere ulaşmamız açısından da çok önemlidir. Bahsi geçen duruma örnek olarak; Edirneli Misâlî'nin 197 şiiri mecmuaların taranması neticesinde gün yüzüne çıkarılmıştır. Şairin hayattayken bir dîvân teşkil ettiği ancak eserin günümüze ulaşmadığı bilinir, Yunus Kaplan “Mecmualardan Hareketle Bir Dîvânçe Teşkil Denemesi: Edirneli Misâlî (Hasan Çelebi) ve Dîvânçesi” isimli yazısında şairin şiirlerini mecmualardan hareketle bir araya getirmiş ve bir dîvânçe oluşturmuştur.

Mecmualarda bir şairin şiirinin nüsha farklılıklarına rastlanmaktadır. Şiir mecmualarında dönemin edebî zevki, hayat telakkisi, yer yer şairin hayatına dair fikir sahibi olunmaktadır. Birbirinden farklı nazım şekillerine, bu nazım şekillerinin farklı bend ya da kafiye türleriyle birlikte kullanımına rastlamadığımız ya da az rastladığımız aruz kalıplarına rastlanmaktadır. Mecmualarda farklı şairlerin şiirlerine yer verilmekle beraber özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu da görülür (Köksal, 2012: 417-421).

1.4. Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP)¹

MESTAP, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının himayelerinde Ankara'da “Osmanlı Şiirinin Hazinesi: Mecmualar ve Cönkler” başlıklı bir çalıştay düzenlenmiş ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP), Fatih Köksal'ın öncülüğünde başlatılmıştır. MESTAP'ın amacı edebiyat sahasında karşımıza çıkan bütün mecmuaların ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılmasıdır. Böylelikle edebiyatımızda karşımıza çıkan tüm mecmuaların bir çatı altında derli toplu olarak belli kurallar dâhilinde irdelenmesi amaçlanmış ve bitirilmiş olan projelerin de ortak yöntemlerle ele alındığı görülmüştür. Bu çalışmaların neticesinde; bir şairin dîvânında yer almayan şiirleri dijital ortamda kolaylıkla

¹ Detaylı bilgi için bk. <https://mestap.com/mestap/>. (Erişim Tarihi: 25.02.2022).

ulaşılır hâle gelmiştir. Böylece alanın meraklıları yapılan çalışmalardan kolaylıkla istifade etme imkânı bulmuşlardır.

Bu projenin sonucunda bütün şiir mecmuaları bilim âlemine tanıtılmış olacak ve bu alanda çalışma yapan araştırmacılar ihtiyacı olan bilgileri hiçbir yere gitmeden rahatlıkla bilgisayarından bulabilecektir. TY 743 numaralı mecmua üzerinde yaptığımız çalışmamızın da yukarıda bahsedilen amaçlar etrafında şekillenerek klasik edebiyat sahasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

2. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI'NIN (1b-44b) ÜZERİNE BAZI TESPİTLER

2.1. Mecmuanın Nüsha Tavsifi

İncelediğimiz mecmua, *Mecmû'a-i Eş'âr* nüshası, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 743 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Mecmua; miklebli ve dış kapak yüzeyleri desenli kâğıtla kaplanmış siyah deri cilt içerisinde 186 varaktan müteşekkildir. Mecmua nüshasının dış ölçüleri 197x129 mm iç ölçüleri değişkenlik göstermektedir. Şiirlerin ta'lik hatla kaydedildiği mecmuada şiir başlıkları kırmızı (sürh) mürekkeple, mecmuada yer alan manzumeler siyah mürekkeple yazılı hâldedir. Varakların "a" kısmının sol üst köşesinde Arap alfabesiyle varak numarası verilmiştir. Nüshanın önemli bölümünde rakabe kaydının tutulmamış olduğu, var olan bazı bölümlerde kayda uyulmadığı dikkat çekmektedir. Özellikle kasidelerin ve muhammes, tahmis ve müseddes gibi musammatların düz; gazel ve kıt'a gibi şiirlerin ise genellikle yatık vaziyette varaklara yerleştirildiği mecmuada yer yer derkenar hâlinde alıntılanan gazeller de görülmektedir. Mecmuanın mürettibi, müstensihî ve istinsah tarihi belli değildir. Bununla birlikte, şiirleri derlenen şairler bakımından mecmuanın, 17. yüzyılın ortalarında veya ikinci yarısı içerisinde hazırlanmış olduğunu söylemek mümkündür.

Kütüphane kataloğunda 186 varaklık bir mecmua şeklinde tanıtılan nüshanın varaklarının numaralarında yer yer atlamalar; 6'dan 8. varağa, 11'den 13. varağa, 26'dan 30. varağa, 32'den 34. varağa, 36'dan 38. Varağa atlanması gibi dikkat çekmektedir. Bu atlamalar göz önünde bulundurulduğunda mecmuanın, mevcut hâliyle yaklaşık 160 varak olduğunu söylemek gerekir. Buna ilaveten mecmuada; varakların düzensiz toplanmalarından kaynaklandığını düşündüğümüz kaymalarla ve yer yer varak kopukluklarıyla karşılaşmaktadır. Mecmuanın başlangıç varağı olan 1^a yüzünde bir fevaid kapsamında bir yazıya yer verildiği görülmektedir.

Mecmuada beyit ve bent birimleriyle kurulan nazım şekillerinin örneklerine rastlamak mümkündür. Gazel, kaside, muhammes, tahmis, müseddes ve tercî-bend mecmuada örnekleriyle en fazla karşılaşılan nazım şekilleri konumundadır. Yer yer iki üç beyitlik kıt‘alar, matla‘ ve müfred gibi beyitlerle mecmuanın zenginleştirildiği de görülmektedir. Mecmuada yer alan 112 şiirden yalnızca 1 tanesinin ölçüsüz yazıldığı dikkat çekmektedir. Mecmuada hâkim olan klasik dönem şairleridir, yalnızca bir şair halk şairidir. Halk şairi olan Öksüz Ali’nin, “Tekерleme” başlığı altında verilen şiiri ölçüsüz kaleme aldığı saptanmıştır.

Mürettip, bazı şiir başlıklarında kendince tasarrufta bulunmuştur. Mecmuada, Veysi’ye ait bir şiirde başlık “Tercî-Bend” olsa da şiir yapısı “Terkîb-Bend” olduğunu göstermiştir. Bu durum Emrî’ye ait olan 53 numaralı şiirde de karşımıza çıkar. Mürettibin mecmuada benzer durumu farklı nazım şekillerinde de yaptığını görmekteyiz.

Mecmuanın önemini artıran hususlardan biri, nazire zincirlerini ortaya koymak üzere bir zemin şiir ve bu şiire yazılmış nazirelerin art arda dizilerek sunulmuş olmasıdır. Mecmuada 39^b’de bir zemin şiir ve bu şiirin devamında 2 nazireye yer verilmektedir. Bu şiir mecmuasında ağırlıklı olarak, 16. yy.’ın birinci ve ikinci yarısı ile 17. yy.’ın ilk yarısında klasik Türk şiiri sahasında görülen şairlerin ürettikleri şiirlerin derlenmiş olduğu dikkat çekmektedir.

2.2. Mecmuada (1b-44b) Tespit Edilen Şiirler ve Şairleri

Mecmuada incelediğimiz 1^b-44^b varakları arasında genel itibariyle 16. yy. şairlerinin şiirlerinden derlendiği görülür. Mecmuada, bu yüzyılın tanınan isimlerinden olan Bâkî, Cinânî, Hayâlî yanı sıra Fehmî, Muhyî, Hilâlî gibi tezkirelerde karşımıza çıkan şairler de yer almaktadır. Mecmuada toplamda 65 şair yer almakta olup toplam sayıya dâhil olan 3 şairin ismine mecmuada rastlanamamıştır. Toplam 65 şairin 112 şiiri incelememizde yer almaktadır. Şairlerin yaşadıkları yüzyıllar için *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*¹’nden, *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*’nden yararlanılmıştır.

¹ Detaylı bilgi için bk. <http://teis.yesevi.edu.tr/> (Erişim Tarihi: 20.09.2022).

Bahsi geçen bölümde toplamda 112 şiir mevcuttur. Şiirlerde 8 farklı nazım şeklinin varlığı söz konusudur. Nazım şekillerinden en yaygın kullanıma sahip gazele 60 defa yer verildiği, sonrasında kaside nazım şekline ise 22 şiirde yer verildiği görülmüştür. Diğer nazım şekilleri kullanım sıklığına göre gazel ve kasideyi şu şekilde takip etmektedir: müseddes, tercî-bend, tahmis, terki-bend, kıt'a ve müfred.

Mecmualarda farklı şairlerin şiirleri yer almakla beraber belli şairlerin şiirlerinin yoğunluğu da göze çarpmaktadır. İncelemeye dâhil olan kısımda Nûşî mahlaslı şairin şiirlerinin yoğun olduğu dikkat çekicidir, şairi 16. yüzyılın önemli isimlerinden Bâkî'nin takip ettiği görülür. Mecmuanın incelemeye dâhil olan kısmında yer alan şairler, yaşadıkları yüzyıl, bu şairlerin şiir sayıları ve şiirlerin nazım şekilleri tabloda verilmiştir.

Tablo 1.1: 1^b-44^b Varakları arasında yer alan şiirler, nazım şekilleri ve şairlerin tasnifi

Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl	Şiir Sayısı ve Nazım Şekli
Ahdî	16. yy.	1 tahmis
Âlî	16. yy.	1 müseddes
Atâyî	17. yy.	1 gazel
Avnî		1 gazel
Âzerî	16. yy.	1 kaside
Azmî	17. yy.	1 müseddes
Bahtî	17. yy.	1 gazel
Bâkî	16. yy.	3 kaside, 5 gazel, 1 terki-bend, 1 tahmis
Berkî	16. yy.	1 gazel
Cinânî	16. yy.	1 kaside, 2 gazel, 1 müseddes
Emrî	16. yy.	1 gazel, 1 terki-bend
Fehmî		1 gazel

Ferîdî		2 gazel
Feyzî		2 gazel
Figânî	16. yy.	1 kaside, 1 gazel
Firdevsî	15. yy.	1 kaside
Fünûnî	16. yy.	1 gazel
Fuzûlî	16. yy.	1 gazel
Gaybî		1 kaside
Gazâlî	16. yy.	1 terci-i bend, 1 gazel
Gubârî	16. yy.	1 terci-i bend
Halîmî	16. yy.	1 gazel
Hasan		1 gazel
Hayâlî	16. yy.	1 kaside
Hilâlî	16. yy.	1 gazel
İlmî		1 müseddes
Kabûlî	16. yy.	2 gazel
Kâsım		1 kaside
Mesîhî	15. yy.	1 kaside
Muhyî	16. yy.	1 gazel
Murâdî	16. yy.	4 gazel
Müdâmî		1 gazel
Nâdirî	17. yy.	1 gazel
Nâmî	16 yy.	1 müseddes
Necâtî	15. yy.	1 kaside, 1 gazel
Nefî	17. yy.	1 gazel
Nesîmî	15. yy.	1 gazel

Nizâmî	15. yy.	1 kaside
Nûşî		2 terci-i bend, 4 müseddes, 4 tahmis, 6 gazel, 3 kaside
Öksüz Ali	17. yy.	1 gazel ¹
Rahmî	16. yy.	1 kaside
Revânî	16. yy.	1 gazel
Rindî		1 terci-i bend
Rûhî	16. yy.	1 gazel
Sabrî		2 gazel
Sadî		1 gazel
Sebzî	17. yy.	1 gazel
Sıdkî		1 terci-i bend (son iki bend)
Sipâhî		1 gazel
Suûdî	15. yy.	2 müseddes
Şâh Tahmâs	16. yy.	1 gazel
Şânî		1 gazel
Şehîdî		1 gazel
Şem'î	16. yy.	1 gazel
Şems-i Tebrîzî	13. yy.	2 kaside
Ulvî	16. yy.	2 kaside, 2 gazel
Usûlî	16. yy.	1 kaside
Vahdetî		1 gazel
Vahîdî		1 terci-i bend
Veysî	17. yy.	1 terki-i bend

¹ Bu şiir, mecmuada “Tekerleme-i Tiryâkîler” ismiyle başlıklandırılmıştır.

Zâtî	16. yy.	1 gazel
Zekâtî		1 gazel
?		1 gazel
?		kıt'a
?		1 müfred

2.2.1 Divanlarda ve Diğer Yayınlarda (Makale, Bildiri, ...) Tespit Edilemeyen Şiirler ve Şairleri

Mecmuanın 1^b-44^b aralığında derlenen şiirler arasında bu şiirlerin şairlerine ve şiirlerine dair yapılan akademik çalışmalarda rastlanamamış şiirler mevcuttur. Bu şairler arasında 16. yy.ın tanınmış şahsiyetlerinden Zâtî, Nâmî, Âlî bulunmaktadır. Bu şairlere ait şiirler, söz konusu şairlerin divanları üzerine yapılan çalışmalarda tespit edilememiştir. Cînânî'ye ait 17. ve 18. varağın derkenâr kısmında yer alan şiire, *Cînânî Dîvânı*'nda rastlanamamıştır. Aynı şekilde Zâtî'nin 38^a varağında yer alan mecmuadaki tek şiiri olan gazeli de şairin dîvânında tespit edilememiştir.

Tablo 1.2: Divanlarda ve diğer yayınlarda tespit edilemeyen şiirler ve şairleri

Mahlas	Şiir Numarası	Şiir Sayısı ve Nazım Şekli
Âlî	18	1 müseddes
Azmî	46	1 müseddes
Cinânî	36	1 gazel
Murâdî	21, 23, 49, 104	4 gazel
Nâmî	63	1 müseddes
Nesîmî	106	1 gazel
Şems-i Tebrîzî	109	1 kaside
Zâtî	76	1 gazel

2.2.2 Divanı Henüz Tespit Edilememiş Olan veya Şiirleri Üzerinde Herhangi Bir Çalışma Bulunmayan Şairler ve Şiirleri

Mecmuada 1^b-44^b aralığında şiirleri üzerinde ilmî çalışma bulunmayan şairler mevcuttur. Bunlar tezkirelerde hakkında malumat bulunmayan, dîvânı henüz tespit edilememiş ve şiirleri üzerine henüz ilmî çalışma yapılmamış olan şairlerdir. Bu şairlerin yanı sıra mahlası mevcut olmayan 3 şiir yer almaktadır, bu nedenle şairleri tespit edilememiştir.

Mecmuada ilgili bölümde şiirlerine sıklıkla rastladığımız isim Nûşî'dir. Nûşî, hakkında bilgilerimiz tezkireler ve Yılmaz Top'a ait *Bir Şiir Mecmuası Vasıtasıyla Şiirlerinden ve Şairliğinden Haberdar Olduğumuz Şeyh Nûşî Efendi* adlı bildiri yazısı ve *Şeyh Nûşî Efendi ve Şiirleri* isimli kitapta sunulan bilgilere dayanmaktadır. Şairin şiirleri üzerinde şu ana kadar Yılmaz Top'un eserlerinde gördüğümüz 68 şiirin dışında ilmî bir çalışma yapılmamış olduğu görülmektedir. Mecmuada 19 şiiri tespit edilen şair hakkında tezkirelerden tespit edebildiğimiz kadarıyla 3 Nûşî isimli şairin varlığından bahsedilmektedir. Mecmuada yer alan şiirlerin Alî Nûşî Efendi ya da Ahmed Nûşî Efendi isimli şahsiyetlerden birisine ait olduğu düşünülmektedir. Şair Nûşî, incelemeye dâhil olan kısımda 19 şiirle en fazla şiire sahiptir.

Mecmuada dikkat çeken bir diğer ayrıntı şairler arasında, bir halk şairinin varlığıdır. Öksüz Ali'nin ölçsüz şekilde kaleme aldığı şiir, "Tekereleme" başlığı altında yazılı hâldedir. Şairin şiirinin tasavvufî yönde yazıldığı görülmüştür. Bir diğer şair olan Fünûnî hakkında ve şiirleri üzerinde herhangi bir çalışma bulunmadığı dikkat çekmektedir. Kaynaklarda şairin bir esere sahip olup olmadığı hususunda bilgi verilmemektedir. Şair Zekâtî'nin ismine ise hiçbir kaynakta erişilememiş ve şair hakkında çalışma bulunamamıştır. Mecmuada 3 şiirde de şairinin mahlasına yer verilmediği gözlemlenmiş ve şairi belirlenememiştir. Bu şiirlerin şekilleriyle beraber şiir numarası ile yerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1.3: Divanı Henüz Tespit Edilememiş Olan veya Şiirleri Üzerinde Herhangi Bir Çalışma Bulunmayan Şairler ve Şiirleri

Mahlas	Şiir Numarası	Şiir Sayısı ve Nazım Şekli
--------	---------------	----------------------------

Fünûnî	48	1 gazel
Nûşî	5, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 45, 69, 75, 87	2 terci-i bend, 4 müseddes, 4 tahmis, 6 gazel, 3 kaside
Öksüz Ali	40	1 gazel
Zekâtî	85	1 gazel
?	66	1 kıt'a
?	70	1 müfred
?	74	1 gazel

2.2.3 Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Aruz Kalıpları

Mecmuada ilgili kısımda toplamda 112 şiir mevcuttur. Yer alan şiirlerde kullanılan aruz kalıpları çoğunlukla remel bahrinde kaleme alınmış olup devamında hecez bahri kullanıldığı görülür. Akabinde daha nadir kullanılan bahirler yer almaktadır. Mecmuada yalnızca bir şiirin ölçsüz kaleme alındığı görülmüştür. Tabloda aruz kalıpları kullanım sıklığına göre sıralanmıştır.

Tablo 1.4: Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları

Kullanılan Aruz Kalıbı	Kullanım Sayısı
<i>fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün</i>	37
<i>mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün</i>	27
<i>fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün</i>	25
<i>mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün</i>	8
<i>mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün</i>	6
<i>mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün</i>	2
<i>mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün</i>	1
<i>müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün</i>	1

<i>fa 'ülün fa 'ülün fa 'ülün fa 'ülün</i>	1
<i>fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün</i>	1
<i>mef'ülü mefâ 'ilün mef'ülü mefâ 'ilün</i>	1
<i>müfte 'ilün mefâ 'ilün müfte 'ilün mefâ 'ilün</i>	1
<i>Ölçüsüz</i>	1

3. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI'NIN (1b-44b) KARŞILAŞTIRMALI ÇEVİRİ YAZILI METNİ

3.1 Metin Tesisi Esasları

3.1.1 Metin Tertibi ile İlgili Hususiyetler

1. Mecmuada numaralandırılmış olan varakların numara sırasına uyulmuştur.
2. Mecmuada bulunan manzum kısımların sıralanmasında mecmuadaki düzen esas alınmıştır.
3. Metin tesisinde bilimsel metin neşri çalışmalarında kabul gören transkripsiyon (çeviri yazı) alfabesi esas alınmıştır.
4. Mecmuada yer alan şiirlerin yer aldıkları sayfa numaraları transkripsiyon metninde sayfanın sol tarafında gösterilmiştir. Derkenar kısımları ise ana metinden hemen sonra sayfaların sonunda yer almaktadır.
5. Mecmuadaki sıraya uyularak her bir şiire sıra numarası verilmiştir. Beyitler Latin rakamlarıyla bentler Romen rakamlarıyla numaralandırılmıştır.
6. Şiirlerde kullanılan aruz kalıpları belirlenerek başlıkların altına yazılmıştır.
7. Mecmuada yer alan Arapça ayet ve hadis iktibasları metinde transkribe edilerek italik olarak yazılı hâdedir. Bu alıntılarının anlamları dipnotlarda izah edilmiştir.
8. Mürettip, bazen mecmuada daha önce yazmış olduğu bir kelimenin üzerini çizip yerine başka bir kelime yazmıştır. Kimi zaman ise yazdığı bir kelimenin, beytin ve mısraın üstüne/altına/başına/sonuna farklı bir kelime yazmıştır. Bu tür durumlar, şairin şiirde yaptığı tasarrufları göstermesi için dipnotta belirtilmiş ve metinde sonradan yazmış olduğu kelime esas alınmıştır.
9. Mecmuada bulunan şiirler, ulaşabildiğimiz divanlarla ve ilmî çalışmalarla karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda görülen farklılıklar dipnotta gösterilmiştir. Mecmua nüshası ile divanlar arasındaki farklar dipnotta gösterilirken kelimenin önce mecmuada bulunan hâli yazılmış; sonrasında iki nokta (:) konularak divandaki şekli gösterilmiştir. Ancak bu çalışmada yanlış yazılmış olduğu aşikâr olunan kelimelerde gelenek ve vezin

gereği yer yer müdahaleye gidilse de asıl hedef, mecmuanın metninin ortaya konması olduğundan söz konusu farklılıklarda metnin aslının öncelikli olduğu yadsınmamıştır.

10. Metne yapılan bütün eklemeler ve metin tamirleri “[]” işareti içinde gösterilmiştir.
11. Metinde kopukluk, tahrip gibi sebeplerle okunamayan kısımlar “[...]” ile gösterilmiştir.
12. Metinde yer alan ancak vezin hususiyetiyle çıkarılması icap eden kelimeler “()” içinde yazılmıştır.
13. Kelimelerin doğru okunuşunun şüpheli olduğu yerlerde “?” konulmuştur.
14. Mecmuada yer alan ancak divanlarda ya da herhangi bir kaynakta bulunamayan şairler ve şairleri ilgili tablolarda gösterilmiştir.
15. Şairlerin mahlasları koyu işaretlenerek gösterilmiştir.
16. Mecmuanın transkripsiyonlu metni oluşturulurken “Oktay New Transkripsiyon” yazı tipi kullanılmıştır.
17. Metnimiz karşılaştırmaya dayalı bir metindir. Karşılaştırma yaparken mecmua ve karşılaştırma yapılan metindeki farklılıklar dipnotlarda belli bir yöntemle gösterilmiştir. Dipnotta öncelikle mecmuadaki yazım verilmiştir. Araya “:” koyularak farklı olan hece/kelime/kelime grubunun karşılaştırma yapılan hâli verilmiştir. Musammat yapılı şairlerin karşılaştırmasında kullanılan ilk rakam bendi, ikinci rakam mısra numarasını göstermektedir. Ör. VI/1: VI/2 (vr. 13b.).

Gazel ve kasidelerde mecmuadaki beyit numarası verilip “b.” yazılmıştır. Sonrasında karşılaştırma yapılan metindeki beyit numarası ile farklılığa işaret edilmiştir. Mecmua ve karşılaştırma yapılan metindeki hece/kelime/kelime grubu farklılıkları dipnotlarda verilmiştir. Beyitlerle yapılan karşılaştırmada yerlerinde farklılıklar olduğunda aşağıdaki şekilde gösterilmiştir: Ör. 6.b.: 7.b. (vr. 24a).

3.1.2 İmla ile İlgili Hususiyetler

1. Farsça kelimelerin yazımında “vâv-ı madûle”, “v” işaretiyle gösterilmiştir. Ör. h^vâb, h^vâh vd.
2. Şiirde geçen özel isimlerin ilk harfleri büyük harfle yazılıp ek almaları durumunda kesme işaretiyle ayrılmamıştır.
3. Türkçe gerundium eklerinden olan “-ıp, -ip, -up, -üp” metinde b ile değil, p ile yazılmıştır.

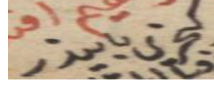
4. Mürettip, metnin genelinde “ha” ve “hı” harflerini karıştırmıştır. Bu hatalar tarafımızca dipnotlarda gösterilmeye çalışılmıştır.

5. İki kelimenin kaynaşması neticesinde ulamayı işaret etmek için alt çizgi “_” ile gösterilmiştir.

6. Geçmiş zaman kip eklerinin dar vokalli kullanımları tercih edilmiştir.

7. Mürettip, Farsça terkipleri “ye” harfi ile gösterebilmektedir, böyle durumlarda yapılan

terkiplerde ayrıca bir hatırlatmaya gidilmemiştir. Ör. “şöhret-i dünyâ”,

“Gencer-i Bâındır” vd.

8. Arapça veya Farsça kelime ve tamlamaların yazımında Prof. Dr. İsmail Ünver’in “Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler” (Ünver, 1993) adlı makalesindeki tekliflerine uyulmaya çalışılmıştır.

a. Arapça terkipler, “Ebu’l-Kâsım, tenâlû’l-birre, yekûlü’z-zâlimûn” örneklerinde görüldüğü şekilde yazılmıştır. Lafza-i Celâl ile birleşen isimler ya da harf-i cerler ise günümüzdeki apostrof ve tiresiz yaygın şekilleri tercih edildi: “Hamdülillâh, Resûlallâh, Sellemallâh” vd.

b. Farsça isim ve hâl köküyle oluşturulan birleşik kelimeler genel olarak tireli yazıldı: “dest-gır, hûn-feşân, siyâh-fâm” vd.

c. Ön ekler, edatlar ve Farsça ikili tekrarlar eklendikleri kelimedenden tire ile ayrıldı: “bî-dil, bî-cân, lâ-mekân, nâ-tuvân, bed-gû, kıssa-h’ân, ber-karâr, bî-vefâ, pür-hûn” vd. Ancak bitişik şekilleri günümüzde yaygınlaşmış olan örnekler bitişik yazıldı ve tire kullanılmadı: “şehvâr, ezber, şehinşâh” vd.

d. Arapça ve Farsça kelimelerin köklerindeki ünlüler korundu: “mahabbet, mümkün, müşkil” vd. Ancak günümüzdeki şekilleri yaygınlaşmış olan “aşk” vd. bazı örnekler hariç, kalıplaşmış okunuşları ile yazıldı.

9. Mecmuada çift ünsüzle biten kelimelere ünsüzle başlayan bir ek geldiğinde sondaki hecenin tek sese dönüştüğü durumlar mevcuttur. Ör. sırdan, hakdan vd.

10. Metin çeviri yazıya aktarılırken Tablo 2.1’de yer alan “Çeviri Yazı Alfabeti” kullanılmıştır.

3.1.3 Vezin ile İlgili Hususiyetler

1. Vezin gereği kısa okunması gerektiği durumlarda harfler (zihaf) italik olarak yazılmıştır.
2. Vasıta eki ve edat olan “ile” vezin gereği “ile” ya da “le” şeklinde okunmuştur. Ayrıca “ile” eki kendinden önceki kelimeye bitişik yazıldıysa işaret ile ayrılmamıştır, bitişik yazılmadığı durumda da ayrı yazılmıştır. Ör. yir ile gök, gafletle vd.
3. N’ola, n’ide, n’eyleyeyin, n’eylerin, k’ola, gibi büzülmeler, metinde kesme işaretiyle ayrılarak gösterilmiştir.
4. Vezin kusuru bulunan mısralar dipnotlarda işaret edilmiştir.

Tablo 2.1: Çeviri yazı alfabesi

ا (İ)	A, a, Ā, ā, E, e	ش	Ş, ş
ء	’	ص	Ş, ş
ب	B, b, P, p	ض	Ž, ž, Đ, đ
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Ẓ, ẓ
ث	Ṣ, ṣ	ع	‘
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	H, h	ق	K, k
خ	Ḥ, ḥ	ك	K, k, G, g, ñ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	V, v; o, ö, u, ü; ū, ō
ژ	J, j	ه	H, h; a, e
س	S, s	ی	Y, y; ı, i; ī
		ء	’

3.2 METİN

1.

Tercî' -i Bend-i Ğazālî Fermāyed**mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün****I**

Vefā meyini içem diyü cām-ı 'ālemden
 İñende mest-i ğurūr olma 'ibret al Cemden
 Hevā-yı āb-ı vişāl itme teşne-dil geçüben
 Kül itmeden ten-i hākini āteş-i ğamdan
 Beriyye issilerin çekmeyince hācīlar
 İçer mi Ka'bede bir kaçre āb-ı zemzemden
 Rumūz-ı hāl-i Süleymāna vākıf olduñ ise
 Gel imdi adını maḥv it nigīn-i hātemden
 Nesin yaḥūd nicesin dime kimseye hergiz
 Münezzeḥ olmağa sa'y eyle keyf ile kemden

Ḳo rāh-ı kibri sülūk it fenā memālikine
 Bu yol durur seni ilten beḳā memālikine

II

Çıkar ḥayāl-i muḥālî cerīde-i dilden
 Beḳā taşavvurun itme bu fānî menzilden
 Ḥarāb olur esicek bād-ı āteşin-i ecel
 Şu ḥāne kim ola bünyādı āb ile gilden
 Ne görseñ ilden eyü yatlu kendü vaşfuñdur
 Ki bağlanur şuver āyinede muḳābilden
 Kimi görürseñ aña secde-i tevazzu' kııl
 Tekebbür ehli olur zümre-i 'Azāzilden

Şularla şūr nişin oldu bezm-i ma' nide⁴

Tecāvüz itmedi şūretde şaff-ı sâfilden

Ço rāh-ı kibri sülük it fenā memālikine

Bu yol durur seni ilten beķā memālikine

III

Ne deñlü var ise 'ālemde muhtelif eşyā

Merātib üzre olupdur mezāhir-i esmā

Cenāb-ı 'izzete her şey sücūd ider⁵

Lisān-ı hāl ile *Sübḥāne Rabbiye'l-a' lā*⁶

Bu sırra maḥrem olanlar ḥarīm-i ḳurba irüp

Mekān olur aña andan maḳām-ı *ev-ednā*⁷

Ḥaḳīḳat ehli ile hem-dem ol ki tā bilesin

Nedür daḳāyık-ı esrā bi' abdihi leylen⁸

'Ulüvv-i himmet ile 'arşa çıḳmağa sa' y it

Degül dūrür saña menzil bu şuffe-i süfelā

Ço rāh-ı kibri sülük it fenā memālikine

Bu yol durur seni ilten beķā memālikine

⁴ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁵ Mısrada kelime eksikliğinden kaynaklı vezin problemi bulunmaktadır.

⁶ Sübḥāne Rabbiye'l-a' lā: “*En yüce olan rabbim her türlü kusurdan uzaktır*” (Boynukalın, 2002: 529).

⁷ Bu kelime, *Kur'an-ı Kerim*, Necm Suresi 9. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*Fe kâne kâbe kavseyni ev ednâ*”. Ayetin meali ise şu şekilde verilmektedir: “Derken iki yay kadar veya daha yakın oldu” (Yazır, 2011: 527).

⁸ Bu kelime, *Kur'an-ı Kerim*, İsra Suresi 1. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*Sübḥânellezî esrâ bi abdiḥi leylen minel mescidil harâmi ilel mescmidil aksallezî bâreknâ havlehu li nuriyehu min âyâtinâ innehu heves semûl basîr*”. Ayetin meali ise şu şekilde verilmektedir: “Kulunu ayetlerimizden bir bölümünü kendisine gösterelim diye bir gece Mescid-i Haram'dan çevresini kutsal kıldığımız Mescid-i Aksa'ya götüren (Allah) her türlü eksiklikten uzaktır. Şüphesiz O, her şeyi işiten, her şeyi görendir” (Yazır, 2011: 283).

IV

Cihānda her ne ki varsa mezāhir-i Hāḫdur
 İçinde birini bāḫıl diyenler aḫmaḫdur
 Sür esb-i himmeti naḫ^ç -1 tecerrüde ir kim
 Zamāne ūehleri anda miūāl-i beydaḫdur
 Ta^ç alluḫuñ kese gör kim vücüd-1 cüz^ıiden
 Ūamuya maḫlab-1 küllī Vücüd-1 muḫlaḫdur
 ūebātı olmayıcağız saña ne aūūı ider
 Vücüd ḫil^ç ati çünkim libās-1 mü[te]ferriḫdür
 Zamāne çü bilürsin cihān ūaḫıfesinüñ
 Bu ḫaḫḫ-1 dil-keūi ūaḫḫ olması muḫaḫḫaḫdur

Ūo rāh-1 kibri sülük it fenā memālikine
 Bu yol durur seni ilten beḫā memālikine

V

Zamāne rif^ç ati olur çü^ç āḫıbet zā^ıil
 Ne veḫi var aña^ç āḫil olan ola mā^ıil
 Bugünkü rif^ç atin iy ḫ^vāce zilletin göresin
 Çü yarın ola berāber senünle her sā^ıil
 Cihāna cān gözi ile inen nazar ḫılma
 Ki baḫıcaḫ ruḫ-1 cānāna olmaya ḫā^ıil
Ĝazālī dār-1 fenādan beḫā sarāyına göç
 Bu köhne ḫānede olma iḫāmete mā^ıil
 ūarāb-1 gaḫlet içüp ḫalma bezm-i ḫayretde⁹

⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

İñende mest-i ğurūr olma gözüñ aç ayıl

Ꞑo rāh-ı kibri sülūk it fenā memālikiñe

Bu yol durur seni ilten beḳā maḥāline

2.

Tercī' -i Bend-i Rindī Fermāyed

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

I

Maḳdemüñden şahn-ı gülşende şabā çün urdı dem

Gülşen oldı bülbül-i destān-serā itdi nağam

Bu şafādan şahn-ı gülzāra irişdi dem-ḳadem

Ḥaydariler gibi servī çekdi ' Abbās-ı ' alem

Çıkdı istikbāl idüp erbāb-ı gülşen bī-şikem

Her tarafından ğoncalar ağız açup der dem-be-dem

Ḥayra maḳdem merḥabā hoş geldüñ iy şāh-ı kerem

İy gül-i gülzār-ı devlet gülbin-i bāğ-ı İrem

2b

II

Zeyn olup rengm şükūf ile ṭonandı sebzēār

Rūz-ı nevrūz oldı şādī ṭoldı ' ālem her diyār

Açdı zanbaḳ ḥoḳḳasın gülşende oldı müşg-bār

İtdi sünbül bu şafādan ṭurresini tār-mār

Her dimāğı eyledi pür nükḥet-i zülf-i nigār

Ḳarşu varup ḳolların açdı didi serv [ü] çenār

Ḥayra maḳdem merḥabā ḥoş geldin iy şāh-ı kerem
İy gül-i bāğ-ı leṭāfet vāl-ı vālā-himem

III

Na' l-i esbüñ māh-ı nūrđan çünki gösterdi nişān
‘İyd-ı ekber oldu diyü güller oldu şādmān
Giydi gül-gūm cāmeler tonandı şāh¹⁰-ı ergūvān
Lāleler rengm̄n ṭabaḳla oldu hep gevher-feşān
Bağladı gül-desteler şunmağa her bir nev-cuvān
Cūylar her sū aḳup ayağūña dirler revān

Ḥayra maḳdem merḥabā ḥoş geldin iy şāh-ı kerem
İy emīr-i Cem-şalābet şāhib-i seyf ü ḳalem

IV

Şubḥ-dem şāhn-ı çemende ‘andelīb-i nağme-zen
Gülşen-i ‘irfānuñı medḥ itdi iy ḥulḳ-ı ḥasen
Ağzın açup ḳaldı her bir gonce-i nāzik-dehen
‘Āşıḳıñ oldu ḳulaḳdan şāhid-i gül-pīrehen
Gūş idüp ḥayretde¹¹ ḳaldı serv gibi nārven
El açup ider du‘ ā-yı devletūñ dir yāsemen

Ḥayra maḳdem merḥabā ḥoş geldin iy şāh-ı kerem
Āfitāb-ı evc-i devlet dār-ı Dārā-yı ḥaşem

¹⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

V

Sensün ol burc-ı şerefde gün gibi rüşen-zamîr
Müşteri-tedbîr Keyvân-rif'at u gerdân-serîr
Şâhid-i re'yüñe bulunmaz cihân içre nazîr
Yazamaz evşâfuñı bir yire gelse biñde bir
Eyledi mihr-i maḥabbetle cihân ḥalkın esîr
Ḥalk-ı 'âlem cân u dilden çağırup dir yâ emîr

Ḥayra maḥdem merḥabâ ḥoş geldin iy şâh-ı kerem
Dâr-ı dünyâda sa'âdet birle ol sağ u selem

3a

3.

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

I

Zamânuñda olursañ devlet ile ger şeh-i 'âlem
İneñde ğırra olma bir iki gün olup ḥurrem¹²
Beḳâsı yoḳ bilürsin 'âkıbet var âḥirinde ğam
Şunup câm güm oldu 'ibret alğıl niçe biñ Cem¹³
Ṭayanma lezzet-i dehre soñunda şunusardur sem
Kimini güldürür birkaç gün ider çeşmüñ yine pür-nem¹⁴
Yaturlar bî-nişân ḥâk içre niçe Ḥüsrev ü Rüstem
Cihânda bir iki gün şâd olursuñ âḥir mâtem
Fenâsını añup ağlar cihânuñ her seḫer şebnem
Göñül virmez aña meyl eylemez 'âķil olan âdem

¹² Mısrada vezin aksamaktadır.

¹³ Mısrada hece eksikliğinden kaynaklı vezin problemi bulunmaktadır.

¹⁴ Mısrada vezin aksamaktadır.

Tekebbürlük Hudāya yaraşur sen ademīdensün
Vücūdıñ aña iy ğāfil ki bir kıatre menīdensin

II

Şoñunda zehr-i ğam nūş itdirir āhır ecel müşkil
Libāsıñ bir kefen şāhım saña tābūt olur maħmil
Gider benlik hevāsın cān u dilden eylegil zā 'il
Sürseñ şöhret-i dünyāyı gerçi kim eyā ğāfil
Hevā-yı nefis terk it olma dünyā semtine mā 'il
Bu remzi fehm ider añlar cihān içre olan 'āķil
Bilürsin kıurtuluş yok zīr-i hāk olur saña menzil
Nidersin mañşıb-ı dehri sözüüm tüt olma lā-ya' kıil
Bu dünyā-yı denīye aldanur mu Şıdkıyā kāmıl
Baña va' z¹⁵ u naşīhat kııldı ğuş itdüm bir ehl-i dil

Tekebbürlük Hudāya yaraşur sen ademīdensün
Vücūdıñ aña iy ğāfil ki bir kıatre menīdensin

4.

Tercī' -i Bend-i Veysī Der Hāķķ-ı Hāsb-i Hāl Ol¹⁶

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(fā' ilātün)

(fa' lün)

I

Yiter iy dil heves-i zülf-i siyekār yiter

¹⁵ Mecmuada kelimenin altında "pend" yazmaktadır.

¹⁶ Şiirde başlık "Tercī-bend" olarak verilmiş olsa da yapı özelliği sebebiyle şiirin "Tekīb-bend" olduğu kanaatine varılmıştır.

Yiter iy cān u belā-dīde¹⁷ bu efkār yiter
Ceyb-i endīşeye çek başıñ[1] fikr eyle¹⁸ hālũñ
Halk ile eyledüğüñ bī-hūde güftār yiter
Rište-i fikr[e] dūr-i eşk-i nedāmet nazm it¹⁹
Ārzū-yı dil için didigũñ eş‘ār yiter
Murğ-ı ‘anķā-per-i ‘azmũñ yitür ol yirlere kim
Şāh-bāz-ı nazar-ı himmet-i ebrār yiter
Der-i Mevlāya yüzũñ sür yiter itdũñ kendũñ
Bende-i halka-be-güş-ı der-i esrār yiter

Yiter oldı bu hevā vü hevesi terk idelüm
Yönelüp Hakkā rāh-ı²⁰ [şıdķ-ı]²¹ sedāda gidelüm²²

3b

II

Evvelā ‘azm idelüm bārgēh-i²³ iclāle
Ravza-yi şāh-ı rūsül merķad-i şāhb u āle²⁴
Ol şehũñ gāşīye-berdüş olalım maħmiline
Yüz sürüp hāk-ı reh-i nāķa-i zer halhāle
Yollarũñ hār-ı muğaylānına yüzler sürelüm
Lāleveş ğarķ idelüm çehreyi hũn-ı ala
Eşk-i hasret şaçalum reh-i güzēr huccāca
Şūr[e]zārında Hicāzuñ bite sünbül lāle

¹⁷ cān u belā-dīde: cān-ı belā-dīde VD.

¹⁸ eyle: it VD.

¹⁹ nedāmet nazm it: nedāmet-i nazm it VD.

²⁰ rāh: reh VD.

²¹ Bu kelimeler *Veysî Dîvânı*'ndan yararlanılarak vezin aksaklığını gidermek amacıyla eklenmiştir (Toska, 1985: 163-168).

²² Mısrada vezin aksamaktadır.

²³ Mecmuada “idelüm” ve “bārgēh” kelimelerinin arasında üst tarafta “ol” kelimesi yazılıdır. Ancak kelime vezni aksatmaktadır.

²⁴ şāhb u āle: şāhb-ı āle VD.

Sünbülü âteş-i dilden saçılan dūd-ı kebūd
Läleleri²⁵ hūn-ı cigerden dökülen pergāle

Gel senüñle varalum yüz sürelüm dergāha
Ya' nī dergāh-ı mu' allā-yı Resūlullāha

III

Ravzası hākine fersūde kıilup pīşanı
Läle-gūn eyleyelüm dīde-i hūn-efşanı
Diyelüm aña eyā ümmetinūñ ğam-h'arı
Hasteler çāresi bī-çārelerüñ dermānı
Enbiyā mefharı Hāllāk-ı cihān maḥbūbı
Halk-ı 'ālem²⁶ güneşi iki cihān sulṭānı
Feyz ü²⁷ luṭf u keremüñden bizi maḥrūm itme
Raḥmet-i 'ālem iken devletiñüñ 'unvānı
Yüz sürerken o şafāğāh-ı bülend-eyvāna
Būs iderken aḳdem-i cāy-ı Hālilü's-şānı²⁸

Kaldurup dest-i du' ā kıblegeh-i a' lāya
Yalvaralum bizi yoḳdan yaradan Mevlāya

IV

Diyelüm iy bizi yoḳdan getürüp var iden
Cevher-i 'aḳl ile bu dili²⁹ huşyār iden³⁰

²⁵ Läleleri: Lālesi VD. Mısra başında vezin aksamaktadır.

²⁶ Halk-ı 'ālem: İki 'ālem VD.

²⁷ Feyz ü: Feyz-i VD.

²⁸ Mısrada vezin aksamaktadır. aḳdem-i cāy-ı Hālilü's-şānı: o ḳadem-i cāy-ı celilü's-şānı VD.

²⁹ bu dili: tıfl-ı dili VD.

³⁰ Mısrada vezin aksamaktadır.

Tâc u îmân³¹ u iṭâ^c atle ser-efrâz iden³²
Dîn-i İslâma kemer-beste-i ıṣrâr iden
Ḳalbmüz ğonce-i ser-beste-i taṣdîḳ idüp
Dilimüz bülbül-i destân-zen-i iḳrâr iden
Kimimüz devlet ile³³ ṣâh-ı cihândâr ḳılup³⁴
Kimimüz genc-i ḳanâ^c atde³⁵ sebükbâr iden³⁶
İy bizi maḥz-ı kemâl-i kerem ü luṭfîndan
Dâr-ı dünyâda bu elṭâfa sezâvâr iden

Soñra lâyıḳ mı bizi ḥaste-i hicrân itmek
Mübtelâ-yı elem-i âteş-i sūzân itmek

4a

V

Geçdi ^c ömrüm heves-i zülf-i mu^c anberde benüm
Ḳaldı ^c aḳlum girih-i kâkül-i dilberde benüm
Tîĝine ḥancerine mâ³il olup dildârũ
Çekdigüm derd ü belâ söylene dillerde benüm
Ṣâh-bâz-ı nazarum niçe[ye] dek beste ḳala
Dâm-ı dilgîr-i³⁷ ḥaṭ-ı yâr-ı semenberde benüm
Seyyi³âtum yazan ol kâtib-i a^c mâl[i] nüvîs
Vay eger itdigümi hep yaza defterde benüm
Şaḳalum aḳ yüzüm ḳara sözüüm ^c ayn-ı ḥaṭâ

³¹ Tâc u îmân: Tâc-ı îmân VD.

³² iden: ḳılup VD.

³³ devlet ile: devletle VD.

³⁴ ḳılup: idüp VD.

³⁵ genc-i ḳanâ^c atde: künc-i ḳanâ^c atde VD.

³⁶ Kimimiz genc-i ḳanâ^c atde sebükbâr iden: Kimini zillet ile nekbetî vü hâr iden VD.

³⁷ dilgîr-i: dilgâr-i VD.

Baňa ağlañ baňa kim ʿ arşa-i maḥşerde benüm

Ne yüzüm var nazār-ı Ḥazret-i Ḥaḳḳa varıcaḳ

Ne sözüm var varıcaḳ Ḥazretine³⁸ yalvarıcaḳ

VI

Şadme-i ḳaḥr ile bir gün yıqılır ṫāḳ-be-ṫāḳ

Bu [bir]-efrāşte-i³⁹ eyvān-ı zer-endūd[e] revāḳ

Vaḳtidür āhuñı tır it ḳadūñi⁴⁰ eyle kemān

Sefer-i āḫirete saña gerekmez mi burāḳ⁴¹

Āḥ kim fısq ile geḳdi giceler gündüzler

Ne ʿ ibādāt-ı teheccüd⁴² ne şalāt-ı işrāḳ

İtdigüm cürme benüm yir ile gök şāhiddür

Bende⁴³ yirden göge dekdür ğazaba istiḫḳāḳ

Virme dāmānımı dest-i ḥuşamāya yā Rab

Varıcaḳ ḥazretüñe başı⁴⁴ ḳaba yalın ayak

Virme olursa eger ḥaşma benüm dāmānum

Yine iḥsān u kerem senden olur sultānum

VII

Mest olup bāde-i ğafletle yitürdük özümüz

Bilmedük düş gibi geḳdi gicemiz gündüzümüz

³⁸ ḥazretine: ḥazrete VD.

³⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁰ tır it ḳadūñi: tır ü ḳaddūñi VD.

⁴¹ mi burāḳ: yaraḳ VD.

⁴² ʿ ibādāt-ı teheccüd: ʿ ibādet ne teheccüd VD.

⁴³ Bende: Bize VD.

⁴⁴ başı: baş VD.

Zıkr ü tesbîhine şarf eylemedik⁴⁵   ömrümüzü
Hâzret-i Hâkka niyâz itmege yokdur yüzümüz⁴⁶
Çehre-fersûde-i ebvâb-ı erâzil olduk
Kalmadı hâzretine varmağa hergiz yüzümüz
Ten-i hâkimüzi bir gün götüre şarşar-ı merg
Şöyle bir bād ola⁴⁷ kim görmeye kimse tozumuz
Görseñ iy dil⁴⁸ neler gelse gerek başımuza⁴⁹
Bilseñ iy dil⁵⁰ ki neler görse gerek gözümüz⁵¹

Zü'l-celâlâ baña ol demleri âsân eyle
İşimüz zıkr-i Cemîlün işim⁵² imân eyle

4b

VIII

Tevbe yâ Rabb[i] giriftâr-ı hevâ olduğuma
Tevbe yâ Rabb[i] talebkâr-ı belâ olduğuma
Tevbe yâ Rabb[i] esîr-i mey-i gül-reng olup
Bende-i muğbeçe-i   ışk-nümâ⁵³ olduğuma
Ârzü-yı şanem-i mâhlikâ itdügime
Mübtelâ-yı heves-i mihr ü vefâ⁵⁴ olduğuma
Tevbe yâ Rabb[i]   ibâdet şanup itdüklerime
Dâmen-âlûde-i çirkâb-ı riyâ olduğuma

⁴⁵ tesbîhine şarf eylemedik: tesbihe şarf eyledük VD.

⁴⁶ yüzümüz: sözümüz VD.

⁴⁷ bir bād ola: berbād ide VD.

⁴⁸ Görseñ iy dil: Göresün ey dide VD.

⁴⁹ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁵⁰ Bilseñ iy dil: Bilesün el dil VD.

⁵¹ gözümüz: özümüz VD.

⁵² işim: işmüm VD.

⁵³   ışk-nümâ:   işve-nümâ VD.

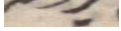
⁵⁴ mihr ü vefâ: mihr-i vefâ VD.

Peyrev oldum o suhen-perve[re]⁵⁵ itdim tevbe
Dā'imā rehber-i cehd ü haṭā⁵⁶ olduğuma⁵⁷

Tevbe yā Rabb[i] haṭā yolına gitdüklerime
Bilüp itdüklerüme bilmeyüp itdüklerime

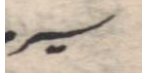
IX

Yā İlāhī şeref-i Ḥazret-i Peyğamber için
Siper-i⁵⁸ māhı iki pāre iden Server için
Şeb-i İsrāda⁵⁹ olan sırr-ı muḳaddes⁶⁰ haḳḳı
Leyle-i ḳadrdeki vaḳt-i şafā-güster için
Ḥande-i ḥüsn-i cihān-süzü için Şiddiḳuñ⁶¹
Giry-e-i⁶² Ḥazret-i Ya' ḳüb-i⁶³ belā-perver için
Nūr-ı Şiddiḳ-ı Nebi⁶⁴ ma' delet-i Fārūḳi
Ḥilm-i 'Oşmān u kerem-güsteri-i Ḥayder için
Ol iki dürr-i dil-efrüz-ı benāgūş-ı felek
Ya' nī ol ḳurretü'l-⁶⁴ ayn-i şeh-i Ḥayber için

⁵⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır. Anlam gereği gerekli düzeltme *Veysî Dîvânı*'dan yararlanılarak yapılmıştır.

⁵⁶ cehd ü haṭā: 'amd ü haṭā VD.

⁵⁷ Mısrada vezin aksamaktadır.

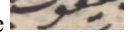
⁵⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁵⁹ Şeb-i İsrāda: Şeb-i esrāra VD.

⁶⁰ muḳaddes: muḳaddesi VD.

⁶¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶⁴ nebî: beni VD.

Luṭf idüp itdügi cürm-i fesādāta⁶⁵ bakma⁶⁶

Veys̄-i rü-siyehi⁶⁷ nār-ı ceḥīme yaḳma

5.

Tercī' -i Bend-i Münācāt-ı Nūṣī Rahmetullāhi ' Aleyh

fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

(fā' ilātün)

(fa' lün)

I

Hād mi var bādiye-i ḡaflete gitdüklerime
Fıṣḳ ile menzil-i maḳṣūduma yitdüklerime
Var mı ḡāyet bu beyābānda yitdüklerime
Cānı vādī-i sehimmāke iletdüklerime

Tevbe yā Rabb[i] ḥaṭā yoluna gitdüklerime
Bilüp itdüklerime bilmeyüp itdüklerime

5a

II

Beni yoldan çıkarup āl ile nefsi-i güm-rāh
İtdi a' mālūmi vādī-i ḍalāletde tebāh
Oldı şeyṭān ile hāmūn-ı hevāda hem-rāh
Nice_ olur ḥālüm o mel' ūn ile Allāh Allāh

Tevbe yā Rabb[i] ḥaṭā yoluna gitdüklerime
Bilüp itdüklerime bilmeyüp itdüklerime

⁶⁵ itdügi cürm-i fesādāta: eyledügi cürm ü fesāda VD.

⁶⁶ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁶⁷ rü-siyehi: rübehiyi VD.

III

Baňa ağlañ ki ma' aşīye giriftār oldum
Ġazabullāh[a] kıyāmetde sezāvār oldum
Rāh-ı nekbetde ھاھا ھاyline serdār oldum
Cümle fısq ehline ben kâfile-sālār oldum

Tevbe yā Rabb[i] ھاھا yoluna gitdüklerime
Bilüp itdüklerime bilmeyüp itdüklerime

IV

Mekr-i telbīs ile iblīse olaldan hem-rāh
Dil ü cān oldu beyābān-ı belāda güm-rāh
İtdi şeytāna uyup nefis o kadar cürm [ü] günāh
Varıcağ belk[i] caħm benden ide istikrāh

Tevbe yā Rabb[i] ھاھا yoluna gitdüklerime
Bilüp itdüklerime bilmeyüp itdüklerime

V

Beni idlāl ideli mekr ile şeytān-ı la' ĩn
Gice gündüz dil ü cān itmededür āh [u] enĩn
Eyleyüp cānumı gencĩne-i ĩmāna emĩn
Şoñ nefesde baňa kıl ھاżret-i Ķur'an ھاřĩn

Tevbe yā Rabb[i] ھاھا yoluna gitdüklerime
Bilüp itdüklerime bilmeyüp itdüklerime

VI

Cān-ı maħzūnum olup āteş-i ھاřmāna ھاřk
Nefs-i dūn oldu dilā baħr-ı belā içre ğarık

Çünkü ‘uqbāya ‘azīmet kıla cānum taḥḳḳ
Dile telḳīn-i ḳarīn it dahı tevffıḳ-i refḳ

Tevbe yā Rabb[i] ḥaḫā yoluna gitdüklerime
Bilüp itdüklerime bilmeyüp itdüklerime

5b

VII

Uyalı nefse hevā yolları zār itdi beni
Pāy-māl eyledi endīşe-i ğam cān u teni
Şarf idüp rāh-ı fesādāta elümden geleni
Cānumı fitne zebūn itdi ma‘ āşī bedeni

Tevbe yā Rabb[i] ḥaḫā yoluna gitdüklerime
Bilüp itdüklerime bilmeyüp itdüklerime

VIII

Cānına mesken idüp fısq ile zindān-ı hevā
Nūşī-i zārı zebūn eyledi zencīr-i belā
Pāy-māl-i ğam olup derd ile gönlüm derdā
Nice olur ḥīle-i şeyḫān ile ḥālüm ‘acabā

Tevbe yā Rabb[i] ḥaḫā yoluna gitdüklerime
Bilüp itdüklerime bilmeyüp itdüklerime

6.

Ḳaşīde-i Ğaybī Sellemallāhu Te‘ālā Der Ḥaḳḳ-ı Seyyid-i Kā’ināt Muḫammed Muşḫafā
[s.a.v]

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. Eşigün Mescid-i Akşâ kapuñdur Ka‘be-i ‘ulyā
Saña hep bende [vü] efgendedür dünyā vü māfihā
2. Ser-i kūyuñdadur cevlāngehi řāvūs-ı kudsinün
Riyāz-ı Ravzınuñ reşk-i şarım cennet-i a‘lā
3. Zülāl-i la‘lünün dil-teşnesidür çeşme-i Kevşer
Nihāl-i řaddiñün efgendesidür Sidre-i Tübā
4. Cenāb-ı Ğazretün Cibrile muşıt-i vaşiy řaķķiçün⁶⁸
Ğarım-i kūyuñuñ zā’irleridür zümre-i havrā
5. Risālet dürrine zāt-ı şerifün başr-ı bī-pāyān
Nübüvvet gevherine kân-ı zātuñ⁶⁹ *kenz-i lâ-yefnâ*⁷⁰
6. Baña kendümden oldı diyü ağlardı zehi ādem
Ğabül olmasa zāt-ı pākün için tevbe-i Ğavvā
7. Cemālün nūrına ‘aşıķ olup Yūsufı İsmā‘il
Ğuluñ řurbānuñ olmağa cihāna geldiler mařzā
8. El almışdur meger kim ‘ālem-i ervāřda senden
Anuñçün Ğazret-i Mūsāya mu‘ciz vir didi beyzā
9. Ğızır nūruñla irdi zülmeř içre āb-ı řayvāna

⁶⁸ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁶⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁷⁰ kenz-i lâ-yefnâ: “(Kanâ’at), tükenmez bir hazinedir” (Yılmaz, 1992: 91).

Yüziñ şuyuna geçdi berr ü baħr-i ‘ asker-i Mūsā

10. Dem-i ‘ İsi dehānuñdur eger feyz olmasa bir dem
Ne cānı var idi cānā ideydi mürde[y]i ihyā

6a

11. Hālilullāh saña cedd oldıgıçün iy Habībullāh
Ki itdi aña me ’vā nār içinde gülşen[i] Mevlā
12. Ğubār-ı maqdemün olmağa baş itdi zemīn-i Hāq
Cemālün mihrinün sergeştesidür tarem-i a‘ lā
13. Senün zāt-ı şerīfünür haqıkat iy Resul-i Hāq
Vücūda gelmege bā’ iş ‘ ademden cümle-i eşyā’
14. Bu iki hüccet-i sātı‘ senün haqquñdadur nāzil
Hıttāb-ı sūre-i Yās m beyān-ı āyet-i Tāhā
15. İmām-ı mürsel m-i pişvā-yı enbiyāsun sen
Haqıkat zāhir ü bāṭın vücūdun cümleden ulā
16. Nübüvvet sende ḥatm oldı risālet buldı mi‘ rācın
Saña ‘ arz itdi bī-pervā Cemālin Hāzret-i Mevlā
17. ‘ Aceb mi sāye şalmasa nihāl-i ḳadd-i mevzūnı
O serv-i bāğa raḥmet nūrıdur var ise ser-tā-pā

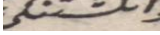
18. Şu engüştünüñi⁷¹ nice hilâle beñzedür Allâh
İşâretle iki şakç itdi bedr-iken [mehi] cānā
19. İki mışrā⁶ -ı haṭṭ-ı la⁶ l-i nābuñ dil-keş [ü] mevzūn
Hilâl ebrūlaruñdur dilgüşā bir maṭla⁶ -ı ğarrā
20. Senüñ iy māh-rū ebrū siyāhuñ sāyebānuñdur
Noḡṭadur şīn-ı şems üstinde iy Faḡr-ı cihānārā
21. Ne mümkindür ide vaşfuñ senüñ Ğaybī-i bīçāre
Ğarāz⁶ arz-ı⁶ ubūdiyyetdür iy kān-ı kerem maḡzā

7.

Ḳaşīde-i ‘Ulvī Der Ḥaḡḡ-ı Seyyid-i Ḳā’ināt-ı Muḡammed Muştafā Şallalāhu ‘Aleyhi Vesellem⁷²

mef⁶ ūlü / mefā⁶ ilü / mefā⁶ ilü / fe⁶ ūlün

1. İy zāt-ı şerīfūñ şeh-i şāhān-ı risālet
Nāmuñla ṭolu defter [ü] dīvān-ı risālet
2. İy mertebesi küngüre-i⁶ arş ile hem-ser
İy şems-i ruḡı şemse⁷³-i eyvān-ı risālet
3. Ser-nāme-i ḡüsñüñdeki şāhā iki ebrū
Ṭuġrā-yı nübüvvī⁷⁴ mi ya⁶ unvān-ı risālet⁷⁵

⁷¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷² *Ulvī Dīvānı*'nda bu kaside 23 beyitten müteşekkildir (Çetin, 1993: 54-55).

⁷³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁴ nübüvvī: nübüvveti UD.

⁷⁵ 3.b.: 5.b. UD.

4. İy hâtem-i cumhür-ı rüsül şâhib-i hâtem
İy fahr-ı cihân zübde-i erkân-ı risâlet
5. İy Ka'be-i 'uşşâk miyânuñda olan taş
Göz merdümüdür yâ güher-i kân-ı risâlet⁷⁶
6. Ya Ka'beye konmuş Hacerü'l-esved olupdur
Muhkemdur[ur] ol taş ile bünyân-ı risâlet⁷⁷

6b

7. Yâ dâne-i tesbîh durur rişteye geçmiş
Yâ dürr-i girân-mâye-i 'ummân-ı risâlet⁷⁸
8. Yâkût-ı dil ü cân ya yâkût u ya elmâs
Yâ la' l-i muşaffâ [ya] Bedeşşân-ı risâlet⁷⁹
9. Geşt eyleyerek 'âlem-i lâhûtı biraķuñ
İrgürdi seni Hâzrete dîvân-ı risâlet⁸⁰
10. İy gehün⁸¹ sâht iklîm-i teķarrüb⁸²
İy vâşıl-ı gencîne-i 'irfân-ı risâlet⁸³

⁷⁶ 5.b.: 7.b. UD.

⁷⁷ 6.b.: 8.b. UD.

⁷⁸ 7.b.: 10.b. UD.

⁷⁹ 8.b.: 11.b. UD.

⁸⁰ 9.b.: 12.b. UD. hâzrete dîvân-ı risâlet: hâzret-i seyrân-ı risâlet UD.

⁸¹ İy gehün: Ey cilve-gehün UD.

⁸² Mısradâ vezin aksamaktadır.

⁸³ 10.b.: 13.b. UD.

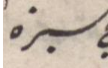
11. Taḫrīr-i ehādīs idüp aşḥāb[a] dehānuñ
Açıldı şabādan gül-i ḥandān-ı risālet⁸⁴
12. Mühr urdı Yed-i ḳudret ile Ḥālīḳ-i bī-ḳūn
Ḥatm olduğı dem nāme-i ‘ unvān-ı risālet⁸⁵
13. Da‘ vā-yı nübüvvetde eyā server-i ‘ ālem
Furḳān-ı Ḥudādur saña bürhān-ı risālet⁸⁶
14. Bu mu‘ cize⁸⁷ yitmez mi ki Mi‘ rāc-ı şebinde⁸⁸
Bir laḫzada ṭayy olana meydān-ı risālet⁸⁹
15. Açduḳca⁹⁰ serā-perde-i ğaybı⁹¹ Yed-i ḳudret
Keşf oldu tılısmāt-ı firāvān-ı risālet⁹²
16. Elfāz[a] şafā-baḫş ile ervāḥa ğıdādur
İy cümle ḥadīsiñ şekeristān-ı risālet⁹³
17. Ḥaddüñde ḥaṭuñ sebze-i bārān-ı şefā‘ at⁹⁴

⁸⁴ 11.b.: 3.b. UD.

⁸⁵ 12.b.: 9.b. UD.

⁸⁶ 13.b.: 14.b. UD.

⁸⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁸⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır. Mısradaki vezin aksamaktadır.

⁸⁹ 14.b.: 15.b. UD.

⁹⁰ Açduḳca: Açduḳda UD.

⁹¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁹² 15.b.: 16.b. UD.

⁹³ 16.b.: 17.b. UD.

⁹⁴ bārān-ı şefā‘ at: yārān-ı şefā‘ at UD.

Cebheñde olan kaçtre-i nīsān-ı risālet⁹⁵

18. İy Mefħar-ı kevneyn ü şeh-i Yeşrib ü Baḥḥā⁹⁶
İy ḥayl-ı kabā⁹⁷ ʿ asker ü sen ḥān-ı risālet⁹⁸
19. Şānuñda şalābet şu kadar var [ki] Ḥabībüm
Ḥatm-ı rüsül itdi seni mizān-ı risālet⁹⁹
20. ʿ Ālem saña hep ʿ aşık u sen ʿ āleme maʿ şük
ʿ Ālem saña bir kaleb ü sen cān-ı risālet¹⁰⁰
21. Ḥaḳḳ[ā] bu ki sulṭān-ı selāṭin-i zamānsun¹⁰¹
Şānuñ gibi ʿ ālemde kanı şān-ı risālet¹⁰²
22. İy ʿ Ulvī-i miḥnetzede Ḥaḳdan umarum¹⁰³ kim
Maḥşerde şeffi ʿ üñ ola Sulṭān-ı risālet¹⁰⁴

8a

8.

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün¹⁰⁵

(fāʿ ilātün)

(faʿ lün)

⁹⁵ 17.b.: 18.b. UD.

⁹⁶ İy mefħar-ı kevneyn ü şeh-i Yeşrib ü Baḥḥā: Ey mefħar-ı kuyının şeh-i Yeşrib ü Baḥḥā UD.

⁹⁷ İy ḥayl-ı kabā: İy ḥayl-ı nebī UD.

⁹⁸ 18.b.: 19.b. UD.

⁹⁹ 19.b.: 20.b. UD.

¹⁰⁰ 20.b.: 21.b. UD.

¹⁰¹ sulṭān-ı selāṭin-i zamānsun: sulṭān-ı selāṭin-i cihānsun UD.

¹⁰² 21.b.: 22.b. UD.

¹⁰³ umarum: dilerüm UD.

¹⁰⁴ 22.b.: 23.b. UD.

¹⁰⁵ *Mesîhî Dîvânı*'nda bu kaside 54 beyitten müteşekkildir. Şiirin mecmuada, şairin divanındaki 27. beytinden itibaren başladığı görülmektedir (Mengi, 2014: 38-41).

1. Medhūñ okuduđıçün kürsi-i eşcār üzre
Muqrı[']-i kıumrı[y]ı el üzre tutar serv [ü] çenār¹⁰⁶
2. Karşu ger hilm [ü] vaķārından edeb ögrese
Söyledükce kişi[y]i yañşılamazdı kühsār¹⁰⁷
3. Bir yaluñ yüzlü güzeldür kıılıcuñ kim anuñ
Yüzini göricek imāna gelür çok küffār¹⁰⁸
4. Jāleden ābileler dutdı zebānın yoħsa
Sūsen-i bāğ senüñ medhūñ okırdı her bār¹⁰⁹
5. Tās-ı pür-naķş-ı felek pādişeh-i rif' atüñüñ
Eli altında durur nitteki taşt-ı zer-kār¹¹⁰
6. Baħr keffüñde n'ola la' lden itse tācın
Hātēmüñ çünki olupdur melik-i deryā-bār¹¹¹
7. Çārmih itmek için dest-i kazā düşmenüñ[üñ]
Her ser-i müyü olupdur bedeninde mismār¹¹²
8. Havf-i nizeñden eger kaçā ' adü kühsāra

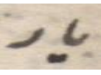
¹⁰⁶ 1.b.: 27.b. MD.

¹⁰⁷ 2.b.: 28.b. MD.

¹⁰⁸ 3.b.: 29.b. MD.

¹⁰⁹ 4.b.: 30.b. MD.

¹¹⁰ 5.b.: 31.b. MD.

¹¹¹ 6.b.: 32.b. MD. Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

¹¹² 7.b.: 36.b. MD.

Taglar içre kemend ata aña¹¹³ halka¹¹⁴-i mār¹¹⁵

9. Nüşa-ı nazmını¹¹⁶ alduzca eline şu^c arā
Dilde tesbîhi olur her birinün istiğfār¹¹⁷
10. Her seḡgāh cihān bāğını seyr eylemege
Nükhet-i hulḡuñ olur esb üzerinde cū-süvār¹¹⁸
11. Himmeti¹¹⁹ olmağ ile ni^c met [ü] iḡsānuñdan
Az[1] ḡaldı ki ḡama^c ¹²⁰ gözini kōr ide buḡār¹²¹
12. Ḥişt-i sīm ü zer ile yapmağā gōñlüm yıḡuğın
Gelmeye ^c āleme luḡfuñ gibi hergiz mi^c mār¹²²
13. Vaşfuñ altun ile taḡrīr ider idüm hele ben
Fāḡadan vüs^c atüm olaydı eger bir miḡdār¹²³
14. Midḡatuñ göklere irgürse **Mesihī** n'ola çün
Nerdübān oldu aña işbu sūtūr-ı eḡ^c ār¹²⁴

¹¹³ aña: ḡuta MD.

¹¹⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹¹⁵ 8.b.: 37.b. MD.

¹¹⁶ Nüşa-ı nazmını: Sübḡa-ı nazmını MD.

¹¹⁷ 9.b.: 23.b. MD.

¹¹⁸ 10.b.: 38.b. MD. olur esb üzerinde cū-süvār: olup esb-i ḡabā üzre süvār MD.

¹¹⁹ Himmeti: Mümtelī MD.

¹²⁰ ḡama^c: felek MD.

¹²¹ 11.b.: 39.b. MD.

¹²² 12.b.: 40.b. MD.

¹²³ 13.b.: 41.b. MD.

¹²⁴ 14.b.: 42.b. MD.

15. Gülşen-i midḥatüñ içre utanup fazluñdan
Bikr-i fikrüm görünür gül gibi reng̃m ruḥsâr¹²⁵
16. Dilegüm bu ki ‘ azîz olmaya şol şaḥş k’ anuñ
İşbu gül gibi ma‘ anî gözine görine ḥâr¹²⁶
17. Almazam aḡzuma ben ma‘ nî-i ḥâyide hiç
Degülem tıfl ki ḥâyide idinem iftâr¹²⁷
18. Tenüm içindeki cân ‘ âriyetî olduḡıçün
Dirliğümden iderem ikide bir ḡayret ü ‘ ar¹²⁸
19. Serverâ gerçi ba‘ idem şeref-i ḥidmetden
Lîk dem yok ki du‘ ân olmaya dilde tekrâr¹²⁹
20. Ğam u endüh u belâ¹³⁰ ile ḥayâl olduḡum
Saña ‘ arz itmege geldi bu muḥayyel güftâr¹³¹
21. Ben senüñ bendelerüñ defteriñe geçmiş iken
Ne revâdur baña pâ-bend ola cüz ‘î tîmâr¹³²
22. Bu kadar zillet ile ben ayaḡuñ topraḡına

¹²⁵ 15.b.: 43.b. MD.

¹²⁶ 16.b.: 44.b. MD.

¹²⁷ 17.b.: 45.b. MD.

¹²⁸ 18.b.: 46.b. MD.

¹²⁹ 19.b.: 47.b. MD.

¹³⁰ belâ: melâl MD.

¹³¹ 20.b.: 48.b. MD.

¹³² 21.b.: 49.b. MD.

Şadef-i şab^ç dan itdüm nice gevher işār¹³³

23. Baħr-ı ^çilmüñ çü muħiṭ oldu bu ben kaçreleyin¹³⁴

Terbiyetle anı kılsañ n'ola¹³⁵ dürr-i şehvār¹³⁶

24. Ğarķa-ı baħr-ı ħayāl oldu du^ç ā eyleyelüm

Bulmaĝa sağ u esen keşt-i endiše kenār¹³⁷

25. Nice bir¹³⁸ terbiyetin miħr ile her faşl-ı bahār

Bezene¹³⁹ neşv ü nemā ile ħarīm-i gülzār¹⁴⁰

26. Devħa-ı ^çömrüñi ser-be-ser ser-firāz¹⁴¹ idüben¹⁴²

Eyleye körpe budaķlaruñı Ħaķ berħürdār¹⁴³

8b

9.

Nazīre-i Bākī Efendi Der-Ħaķķ-ı Mesīhī Berā-yı Nişāncı Pāşā¹⁴⁴

fe^ç ilātün / fe^ç ilātün / fe^ç ilātün / fe^ç ilün

(fā^ç ilātün)

(fa^ç lün)

1. Rūħ-baħş oldu Mesīhā-şıfat enfās-ı bahār

Açdılar dīdelerin h^vāb-ı ^çademden ezhār

¹³³ 22.b.: 50.b. MD.

¹³⁴ bu ben kaçreleyin: bu kaçre ħālin MD.

¹³⁵ anı kılsañ n'ola: n'ola kılsa anı MD.

¹³⁶ 23.b.: 51.b. MD.

¹³⁷ 24.b.: 52.b. MD.

¹³⁸ Nice bir: Nice kim MD.

¹³⁹ Bezene: Bezeye MD.

¹⁴⁰ 25.b.: 53.b. MD.

¹⁴¹ ser-be-ser ser-firāz: ser-sebz ü ser-firāz MD.

¹⁴² Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁴³ 26.b.: 54.b. MD.

¹⁴⁴ *Bākī Dîvânı*'nda bu kaside 55 beyitten müteşekkildir (Küçük, 1994: 39-43).

2. Tāze cān buldı cihān irdi nebātāta ḥayāt
Ellerinde ḥarekāt eyleseler serv ü çenār
3. Döşedi yine çemen naṭ^c -ı zümürüdfāmın
Sīm-i ḥām olmuş [iken]¹⁴⁵ ferş-i ḥarīm-i gülzār
4. Yine ferrāş-ı [şabā]¹⁴⁶ şahın-ı ribāt-ı¹⁴⁷ çemene
Geldi bir kâfile kındurdı yüki cümle bahār
5. Leşker-i ebr çemen mülkine aķın şaldı
Turma yağmada yine nite ki yağı Tātār
6. Başına¹⁴⁸ bir niçe per taķınur altun tellü
Ḥayl-i ezhāra yine¹⁴⁹ zanbaķ olupdur serdār
7. Dikdi leşkergeh-i ezhāra şanavber tūğın
Ḥaymeler kurdı yine şahın-ı çemende eşcār
8. Döşedi yolları dībālar ile bād-ı ḥazān¹⁵⁰
İtdi teşrīf çemen mülkini sulṭān-ı bahār
9. Şubḥ-dem velvele-i nevbet-i şāhī mi degül

¹⁴⁵ Bu kelimenin vezin gereği eklenmesi uygun olup *Bâkî Dîvânı*'ndan yararlanılarak eklenmiştir.

¹⁴⁶ Bu kelimenin vezin gereği eklenmesi uygun olup *Bâkî Dîvânı*'ndan yararlanılarak eklenmiştir.

¹⁴⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁴⁸ Başına: Farkına BD.

¹⁴⁹ yine: meger BD.

¹⁵⁰ Döşedi yolları dībālar ile bād-ı ḥazān: Döşedi mihr-i felek yolları dībālar ile BD.

Şavt-ı mürgân-ı hōş-elhân [u] şadâ-yı kâhsâr

10. Çemen eţfâlinüñ uyğuların uçurdı yine
Şubh-dem ğulgule-i fâhte gül-bāng-i hezâr
11. Dāye-i ebr yine ğoncalaruñ şeb-nemden
Başına aķçe dizer niteki eţfâl-i şığâr
12. Mevsim-i rezm degüldür dem-i bezm irdi diyü
Süsenüñ hañçerini tutdı ser-â-pâ jengâr
13. Semenüñ sine-i simînin açup bād-ı seher
Çözdi ğülşende ğülüñ dügmelerin nâhun u ğâr¹⁵¹
14. Pirehen berg-i semen ğüy-ı girîbân şeb-nem
Ĝülsitân oldu bugün bir şanem-i lâle-^c izâr
15. Zîb ü fer virmek için rüy-ı ^c arūs-ı çemene
Yâsemen şâne taraķ¹⁵² mâşıta âb âyinedâr
16. Dür ü yâķüt ile bir nağl-i muraşşa^c şandum
Ergavân üzre dökilmiş kaţerât-ı emţâr
17. Şişe-i çarğda ğör bunca muraşşa^c nağli
Nice ârâste kılmış yine şun^c -ı Cebbâr

¹⁵¹ nâhun u ğâr: nâhun-ı ğâr BD.

¹⁵² taraķ: sabâ BD.

18. Berg-i ezhâr[1] hevâ şöyle çıkardı felege
Pür-kevâkib görünür günbed-i çarh-ı devvâr
19. Dem-i ‘Îsî dirilür bûy-ı buhûr-ı Meryem
Açdı zanbağ Yed-i Beyzâyı kef-i Mûsâvâr
20. Zanbağın goncasıdur bâğa gümüşt bâzû-bend
Za‘ ferân ile yazılmış aña hatt-ı tûmâr
21. Câm-ı zerrîni tulu bâde-i gül-reng itmiş
Gül-i ra‘ nâ seherî kılmag için def‘ -i humâr

9a

22. Dehen-i gonca-i ter dürlü le‘â‘if söyler
Gülüp açılsa ‘aceb mi gül-i rengm-ruhsâr
23. Güher-i fırsatı aldurma şaşın devr-i felek
Sîm ü zerle gözüni boyamasun nergisvâr
24. Câm-ı mey kaçreleri sübha-i mercân olsun
Gelünüz zerķ u riyâdan idelüm istiğfâr
25. Lâle şahrây[1] bugün kân-ı Bedaḥşân itdi
Şâh gülzâr u nişâr¹⁵³ eyledi dürr-i şehvâr
26. Dâmenin dürr [ü] cevâhirlle pür itdi gül-i ter

¹⁵³ Şâh gülzâr u nişâr: Jâle gülzâra nişâr BD.

Ki ide hāk-i der-i Ḥazret-i Pāşāya nişār

27. Şāhib-i tīg u қalem mālīk-i cām u ḥātem
Āşaf-ı Cem-‘ azamet dāver-i Cemşīd-veķār
28. Āsmān-pāye hümā-sāye ‘ Alī Pāşā kim
İremez tāk-i celāline kemend-i efkār
29. Şāḥ-ı gül neşv ü nemā bulsa nem-i luṭfindan
Ola her ḡonca-i ter bülbül-i şīr m-ḡüftār
30. Āb [u] gil müşğ ü gül-āb ola çemen şaḥnında
Būy-ı ḥulkıyyla ḡüzār itse nesīm-i eşcār¹⁵⁴
31. Ṭab-‘ -ı veķķādım eger āteş-i raḥşān görse
Қızарur¹⁵⁵ aḥker-i sūzān nitekim dāne-i nār
32. Güneşi keff -i dıraḥşānına¹⁵⁶ beñzer dir idüm
Almasa māha ‘ aṭā eyledügin āḥir-i kār
33. Şöyledür keff-i güher-pāşı yemīn itmek olur
Ki ‘ aṭāsından irer baḥre ḡinā kāne yesār
34. Manzar-ı қаşr-ı sa‘ ādetden anuñ re ‘yi gibi
Rūy göstermedi bir şāhid-i ḥurrem¹⁵⁷-dīdār

¹⁵⁴ eşcār: eshār BD.

¹⁵⁵ Қızарur: Kızara BD.

¹⁵⁶ keff -i dıraḥşānına: keff -i zer-efşānına BD.

¹⁵⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

35. Bâğ-ı cūdında nihâl-i kereminden derilür
Luţf-ı bî-minnetinüñ mîvesin andan her-bâr¹⁵⁸
36. Manzar-ı himmetinüñ küngüre-i rif atine
İremez şarşar-ı tûfân birle her laḥza¹⁵⁹ ğubâr¹⁶⁰
37. İşıgi ḥâki¹⁶¹ imiş yüz sürececek ḥayf diyü
Taşdan taşta döger başını şimdi enhâr
38. Serverâ cānı mı var devletüñ eyyâmında
Sünbülün ṭurrasına el uzada şâḥ-ı çenâr
39. Gül gibi gülşene kılsañ n'ola 'arz-ı dîzâr¹⁶²
Ḥayli dökildi saçıldı yoluña faşl-ı bahâr¹⁶³
40. Reşk-i dendānuñ ile ḥaçere düşdi jâle
Berg-i sūsende gören [itdi] şanur anı¹⁶⁴ karar¹⁶⁵
41. Geçemez çenber-i gîsûy-ı girih-gîrinden
Gerçi [kim]¹⁶⁶ za' f ile bir kılca kalıpdur dil-i zâr¹⁶⁷

¹⁵⁸ mîvesin andan her-bâr: mîvelerinden her-bâr BD.

¹⁵⁹ şarşar-ı tûfân birle her laḥza: şarşar-ı tûfân-ı fenâ birle BD.

¹⁶⁰ Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁶¹ ḥâki: taşı BD.

¹⁶² dîzâr: dîdâr BD.

¹⁶³ 39.b.: 42.b. BD.

¹⁶⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁶⁵ 40.b.: 43.b. BD.

¹⁶⁶ Bu kelimenin vezin gereği eklenmesi uygun olup *Bâkî Dîvânı*'ndan yararlanılarak eklenmiştir.

¹⁶⁷ 41.b.: 44.b. BD.

42. Geşt iderken çemen-i medh ü şenāñı hātır
Ola her ğonca-i ter bülbül-i şīrīn-ġüftār¹⁶⁸
43. Tırralar milket-i Çīm¹⁶⁹ nāfe-i müşġīn ol hāl
Gözi¹⁷⁰ āhū-yı Hūten ġamzeleridür¹⁷¹ Tātār¹⁷²
44. Dil-i mecrūha şafā-baḡş¹⁷³ ruḡ u la^c lūñdür
Gül-be-şekkerle bulur ḡuvveti ṭab^c -ı bīmār¹⁷⁴
45. Degme bir gevheri kirpüġine şalındurmaz
Görelī la^c l-i revān-baḡşuñı çeşm-i ḡīm-bār¹⁷⁵
46. Ḳoma **Bākī** ḡuluñı cür^c a-şıfat ayakda
Dest-ġīr ol aña iy dāver-i ^c ālī-miḡdār¹⁷⁶
47. Bāġ-ı ḡüsnünde¹⁷⁷ olur cümleye ġālib tenhā
Baḡş için gelse eger bülbül-i ḡoş-naġme hezār¹⁷⁸
48. Puhtedür ġayrılar eş^c ārı velī puḡte piyāz

¹⁶⁸ 42.b.: 41.b. BD. Ola her ġonca-i ter bülbül-i şīrīn-ġüftār: Lāyih oldı dile nā-ġāh bu şī'r-i hemvār BD.

¹⁶⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁷⁰ Gözi: Gözüñ BD.

¹⁷¹ ġamzeleridür: gamzelerüñdür BD.

¹⁷² 43.b.: 45.b. BD.

¹⁷³ şafā-baḡş: şifā-baḡş BD.

¹⁷⁴ 44.b.: 46.b. BD.

¹⁷⁵ 45.b.: 47.b. BD.

¹⁷⁶ 46.b.: 48.b. BD.

¹⁷⁷ Bāġ-ı ḡüsnünde: Bāġ-ı medhünde BD.

¹⁷⁸ 47.b.: 49.b. BD.

Hâm ' anberdür eger hām ise de bu eş'ār¹⁷⁹

49. Hām var ise eger micmere-i nazmumda
Dāmen-i luṭfuñ anı setr ider iy faḥr-ı kibār¹⁸⁰
50. Lālelerle bezene niteki dest ü şaḥrā
Nitekim güller ile zeyn ola dest ü destār¹⁸¹
51. Nitekim lālelere şeb-nem ola üftāde
Güllere ' aşık-ı şeydā¹⁸² geçine bülbül-i zār¹⁸³
52. Gül gibi ḥurrem [ü] ḥandān ola rüy-ı baḥtuñ
Sāgar-ı ' ayşuñ¹⁸⁴ ola lāle-şıfat cevherdār¹⁸⁵

9b

10.

Ḳaşıde-i Figānī Berā-yı Maḳtül İbrāhīm Pāşā¹⁸⁶

mef'ülü / fā' ilätü / mefā' ilü / fā' ilün

1. Bir dün ki cünd-i şām ile ceng itdi āsumān
Oldı burüc-ı ḳal' a-i gerdānda çok kıran
2. Aldı eline ṭıgını Behrām-ı dār [ü] gīr

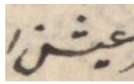
¹⁷⁹ 48.b.: 50.b. BD.

¹⁸⁰ 49.b.: 51.b. BD.

¹⁸¹ 50.b.: 53.b. BD.

¹⁸² ' aşık-ı şeydā: bülbül-i şeydā BD.

¹⁸³ 51.b.: 54.b. BD.

¹⁸⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁸⁵ 52.b.: 55.b. BD.

¹⁸⁶ Bu kaside, *Figānî Dîvânî*'nda 32 beyitten müteşekkildir (Karahan, 1966: 11-14).

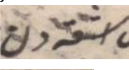
Bā[r]ū-yı çarḥa çıkdı neberd itmege hemān

3. Hıfz itmege kılā‘ ını kat kat felekler[üñ]
Ol gice bām-ı çarḥa Zuḥal oldı pās-bān
4. Eṭrāf-ı kâ’ināta ḥāber kıлмаğa güneş
Od yaqdı evc-i ḳal‘ a-i gerdūnda¹⁸⁷ nāgehān
5. Ṭop añmıŝ¹⁸⁸ idi ḳal‘ a-i gerdūnu ḥayl-i ŝām¹⁸⁹
Oldı livā-yı ḥūsrev-i ḥāver hemān ‘ıyān
6. Bindı tekāver-i felege ‘azm-i rezm idüp
Aldı eŝi‘ adan¹⁹⁰ eline ṭıĝ-ı zer-niŝān
7. Ḳalb [ü] cenāḥ-ı meymenesi tārmār¹⁹¹ olup
Oldı ‘adem memālikine şeb-revān revān
8. Sulṭān-ı ŝubḥ böyle yüz ağardımaz idi
Ger olmasa penāhı vezīr-i şeh-i cihān
9. Fihrist-i kār-nāme-i tekvin-i nüh sipihr
Maḳŝūd-ı kārḥāne-i ibdā‘ -ı *kün fe-kān*¹⁹²¹⁹³

¹⁸⁷ ḳal‘ a-i gerdūnda: ḳulle-i gerdūnda FGD1.

¹⁸⁸ añmıŝ: almış FGD1.

¹⁸⁹ ḥayl-i ŝām: cünd-i ŝām FGD1.

¹⁹⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁹¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁹² Bu beyit, *Figānî Dîvânî*’nda bulunmamaktadır.

¹⁹³ kün fe-kān: “Mutasavvıflar, ilāhî fiillerin tecellilerine dair edebî metinlerde meseleleri kün yanında ‘kün fe-yekün, kün fe-kān’ gibi ibarelerle anlatmışlardır” (Pala, 2002: 552-553).

10. Āşaf-şaf-ı zamān u¹⁹⁴ Süleymān-ı şarḳ u ğarb
Ser-^ç asker-i müdebbir [ü] pāşā-yı ḳāmran¹⁹⁵
11. Bu ^ç izz ü şevketi ki saña virdi zıll-ı Hāḳ
Lāyḳ öñüñce yürür¹⁹⁶ ise Erdevān devān¹⁹⁷
12. Görse mehābetüñi eyā Rüstem ü Zāl¹⁹⁸
Ḳahruñdan ister idi [senün]¹⁹⁹ Ḳahramān emān²⁰⁰
13. Haşmuñ²⁰¹ ḳafāsı ḳulle-i Ḳāf olsa fi'l-meşel
Ḳurd ide ḍarb-i destüñ ile şimşir-i girān²⁰²²⁰³
14. Hindü-yı muḳbil olmağa ḳapuñda dem-be-dem
Çalışdı cān u baş ile şemşir-i ḥūm-feşān²⁰⁴
15. Eflāke irse zemzeme-i kebkebün²⁰⁵ n'ola
Bir kethudā durur saña İskender-i zamān²⁰⁶

¹⁹⁴ Āşaf-şaf-ı zamān u: Āşaf-şaf-ı zamān-ı FGD1.

¹⁹⁵ 10.b.: 9.b. FGD1.

¹⁹⁶ yürür: olur FGD1.

¹⁹⁷ 11.b.: 10.b. FGD1.

¹⁹⁸ Mısrada vezin aksamaktadır. Rüstem-i Zāl: Rüstem-i veğā FGD1.

¹⁹⁹ Bu kelimenin vezin gereği eklenmesi uygun olup *Figānî Dîvânî*'nden alınarak çeviri yazılı metne dâhil edilmiştir.

²⁰⁰ 12.b.: 11.b. FGD1.

²⁰¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

²⁰² şimşir-i girān: şeş-per-i girān FGD1.

²⁰³ 13.b.: 12.b. FGD1.

²⁰⁴ 14.b.: 13.b. FGD1.

²⁰⁵ zemzeme-i kebkebün: kebkebe-i ^ç izzetüñ FGD1.

²⁰⁶ 15.b.: 14.b. FGD1.

16. Aldı kıanadı altına gerdüni beyza-vâr
Şâh-bâz-i himmetüñ ki_aña ' Arş oldu âşiyân²⁰⁷
17. Beñzetdi beñzer işigüñe kendüyi senüñ²⁰⁸
Gerdün-i dünüñ üstine yol sürdi Kehkeşân²⁰⁹
18. İbrâhîm oldu nâmuñ eyâ kân-ı ma' delet
Bu faqr âteşini baña eyle gülsitân²¹⁰
19. Gülzâr-ı medhüñde²¹¹ uçarken gönül kıuşı²¹²
Cân bülbüli bu şî' r-i terümi²¹³ okıdı revân²¹⁴
20. Ağzuñ hadîşine açamaz zerrece dehân
Esrâr-ı ğaybe vâkıf olan şab' -ı ğurdedân²¹⁵
21. Bildi kıara başına ne gün toğacağını
Ayağ kıarada kıodı hemân şâh-ı Alaman²¹⁶
22. 'Unvân-ı nâmiñ ile kıaçan bir ola senüñ²¹⁷
Adını gerçi bân kıodı bir iki kıaltabân²¹⁸

²⁰⁷ 16.b.: 15.b. FGD1.

²⁰⁸ Beñzetdi beñzer işigüñe kendüyi senüñ: Beñzetdi kendüyi var ise işigüñe kim FGD1.

²⁰⁹ 17.b.: 19.b. FGD1.

²¹⁰ 18.b.: 20.b. FGD1.

²¹¹ medhüñde: midĥatüñde FGD1.

²¹² Mısrada vezin aksamaktadır.

²¹³ Mısrada vezin aksamaktadır ve divandaki yazım vezni sağlamaktadır. şî' r-i terümi: şî' r-i teri FGD1.

²¹⁴ 19.b.: 21.b. FGD1.

²¹⁵ 20.b.: 22.b. FGD1.

²¹⁶ 21.b.: 18.b. FGD1.

²¹⁷ 'Unvân-ı nâmiñ ile kıaçan bir ola senüñ: Kıaç başı var ki 'arşa-i peykârüña gele FGD1.

²¹⁸ 22.b.: 16.b. FGD. bir iki kıaltabân: şâh-ı Alaman FGD1.

23. İy serv-i hoş-ıırām şakım yoluña gelür
Her şuya şu gibi gel aqıtma yaşum revān
24. Gözden çıkalı gelmedi hīç ‘aynuma yaşum
Merdüm gibi ki eyleye²¹⁹ kendüye n’ide qan²²⁰
25. Cām-ı şafāy[ı] şun tolu iy pīr-i deyr kim
Bir laḥza devrūñ acılığın unuttum²²¹ hemān²²²
26. Qaldum ayakda ‘arşa-i miḥnetde al elüm
İy şeh-süvār-i ma‘reke-i āḥirü’z-zamān²²³
27. Medḥ²²⁴ olalı saña eyā Müşteri-çin²²⁵
Oldı **Figānī** ‘arşa-i nazm içre pehlevān²²⁶
28. Rūmuñ Kemālidür²²⁷ dirdi²²⁸ baña şüphesiz [eger]²²⁹
İrse²³⁰ kemāl-i qudretümi ehl-i İşfahān²³¹

²¹⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

²²⁰ 24.b.: 25.b. FGD. kendüye n’ide qan: kendü yirinde qan FGD1.

²²¹ unuttum: unudam FGD1.

²²² 25.b.: 27.b. FGD1. Mısrada vezin aksamaktadır.

²²³ 26.b.: 24.b. FGD1.

²²⁴ Medḥ: Meddāḥ FGD1.

²²⁵ Mısrada vezin aksamaktadır. Müşteri-çin: Müşteri-cenāb FGD1.

²²⁶ 27.b.: 28.b. FGD1.

²²⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

²²⁸ Kemālidür dirdi: Kemāli dirdi FGD1.

²²⁹ Bu kelimenin vezin gereği eklenmesi uygun olup *Figānī Divānı*’ndan alınarak çeviri yazılı metne dāhil edilmiştir.

²³⁰ İrse: Görse FGD1.

²³¹ 28.b.: 29.b. FGD1.

29. Hâtm eyle dâsitânı şürû^c it şenâsına²³²
Uzatmağıl hikâyeti mânend-i kışşa-ğ^{vân}²³³
30. Tâ kulle-i sipihre nücûm eyleye hücûm²³⁴
Tâ kim niyâm-ı şebde ola tîğ-i ħ^{ır} nihân²³⁵
31. Tağup kemendi gerdenine darb-i dest ile
Devlet kapuña ħaşmı getüre keşân keşân²³⁶

10a

11.

Naẓîre-i Bâkî Efendi Berâ-yı ‘Alî Pâşâ Raĥmetullâh²³⁷

mef^c ülü / fâ^c ilâtü / mefâ^c ilü / fâ^c ilün

1. Hengâm-ı şeb [ki] küngüre-i kaçır-ı âsmân
Zeyn olmuş idi şu^c lelenüp şem^c -i aĥterân²³⁸
2. Ħayl-i kevâkib içre yanup meş^c al-i kamer
Şaĥn-ı semâda rüşen idi râh-ı keh-keşân
3. Dest urmuş idi kilik-i şihâba debîr-i çarĥ²³⁹
Tuğrâ-nüvîs-i ĥükûm-i Ħudâvend-i ins ü cân

²³² şenâsına: du^c âsına FGD1.

²³³ 29.b.: 30.b. FGD1.

²³⁴ Tâ kulle-i sipihre nücûm eyleye hücûm: Tâ ħal^c a-i sipihre hücûm eyleye nücûm FGD1.

²³⁵ 30.b.: 31.b. FGD1.

²³⁶ 31.b.: 32.b. FGD1.

²³⁷ Bu kaside, *Bâkî Dîvânı*'nda 42 beyitten müteşekkildir (Küçük, 1994: 3-6).

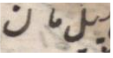
²³⁸ Bu mısradaki son kelimenin kenarında kelimenin Türkçe anlamı olan “yıldızlar” kelimesi yazılmıştır.

²³⁹ Mısradaki son iki kelimenin üzerinde “debîr” kelimesinin anlamı olan “yazıcı” kelimesi yazılmıştır.

4. Bezm-i çemende²⁴⁰ urmuş idi Zühre sâz[a] çeng
‘Ayš u şafâda ħurrem ü ħandân u şâdmân
5. Bu çarĥ-ı çenberîd[e] tütupdur²⁴¹ uşûlini
Deffâf-ı mihr kılmış idi çihresin nihân
6. Bir tîġ-i zer-nişân ile girmişdi ‘arşaya
Şemşîr-bâz-ı ma‘ reke-i şahn-ı âsumân
7. Tedbîr-i mu‘ zamât-ı umûr-ı cihân için
Yağmışdı şem‘-i fikreti Bircîs-i nükte-dân
8. Bâlâ-yı çarĥ-ı heftüme Keyvân-ı kühne-sâl
Oturmuş idi niteki Hindû-yı pîl-bân²⁴²
9. Āyâ bu zîb ü zînet-i ‘âlem nedür diyü
‘İbret göziyle nâzır iken Zühre nâgehân
10. Etrâfa şaldı şa‘ şa‘ asın gûşe gûşe mihr
Oldı ufukda mühr-i Süleymân gibi ‘ayân
11. Kıldı bu ħâli dîde-i ‘ibret müşâhade
Tuydı bu sırrı ‘âkıbetü’l-emr gûş-ı cân
12. Kim bu niżâmı virmedi ‘âlem sarâyına

²⁴⁰ Bezm-i çemende: Bezm-i felekde BD.

²⁴¹ tütupdur: tütup devr BD.

²⁴² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

İllâ ki ʿayn-i devlet²⁴³-i Şâh-ı cihân-sitân

13. Bâlâ-nişîn-i mesned-i şâhân-ı tâcdâr
Vâlâ-nişîn²⁴⁴-i maʿreke-i ʿarşa-i Keyân²⁴⁵
14. Cemşîd-i ʿayş ü ʿiştret ü Dârâ-yı dâd²⁴⁶ [u] gîr
Kisrî-i ʿadl ü reʿfet²⁴⁷ [ü] İskender-i zamân
15. Sulţân-ı şarḡ u ğarb şehenşâh-ı berr ü baḡr²⁴⁸
Dârâ-yı dehr Şâh Süleymân-ı kâmrân
16. Ol şeh-süvâr-ı memleket-i ʿadl ü dâd o²⁴⁹ kim
Atı öñince olsa revâ Erdevân²⁵⁰ revân
17. Serkeşlik itdi emrine beñzer peleng ü çarḡ²⁵¹
Zencîr ile getürdi yine keh-keşân keşân
18. Şâhib-vücûd-ı memleket-i [luṭf u]²⁵² cûd o kim
Mebzûl²⁵³ ḡvân-ı luṭfına maḡşûl-i baḡr u kân

²⁴³ ʿayn-i: yümn-i BD.

²⁴⁴ Vâlâ-nişîn: Vâlâ-nişân BD.

²⁴⁵ Bu mısraın kenarında “İy pâşâ dehân” kelimeleri bulunmaktadır.

²⁴⁶ dâd: dâr BD.

²⁴⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır. Bu kelime, *Bâkî Dîvânî*'nden alınarak çeviri yazılı metne dâhil edilmiştir. Muhteva gereği de bu şekilde yazılması uygun görülmüştür.

²⁴⁸ berr ü baḡr: baḡr u ber BD.

²⁴⁹ o: - BD.

²⁵⁰ Erdevân: ḡusrevân BD.

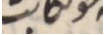
²⁵¹ peleng ü çarḡ: peleng-i çarḡ BD.

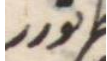
²⁵² Bu kelime, *Bâkî Dîvânî*'nden alınarak çeviri yazılı metne dâhil edilmiştir.

²⁵³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

19. Müştâk bûy-ı hulkına ‘atfâr-ı nev-bahâr
Muhtâc dest-i himmetine h^vâce-i hazân
20. Devründe kimse cevr-i sitemgerden inlemez
Bî-şer‘ [ider]²⁵⁴ iderse eger çeng ü ney figân
21. Adluñ katında cevr ü sitem dâd-ı Keykubâd
Hışmuñ yanında luft u kerem qahr-ı Qahramân
22. Āzâde görse tutar şanur²⁵⁵
Bağlar şihâb gerden-i gerdûna rîsmân
23. Tîguñ ‘adem diyârına rûşen tarîkdur²⁵⁶
A‘ dâ-yı dîni turma kılıçdan geçür hemân
24. Deryâ-mişâl ‘askerüñ içre ‘alemlerüñ
Feth ü zafer sefînesine açdı bâdbân
25. Minqârına dilerse alur çarhı beyzavâr²⁵⁷
‘Anqâ-yı Qâf-ı kadrüne bir tu‘ medür cihân
26. Çevgân urupdur aña [ezel]²⁵⁸ dest-i himmetüñ

²⁵⁴ Bu kelime, *Bâkî Dîvânî*’ndan alınarak çeviri yazılı metne dâhil edilmiştir.

²⁵⁵ Āzâde görse tutar şanur: Lerzende görse havfuñ ile teb tutar şanur BD.

²⁵⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

²⁵⁷ beyzavâr: dânevâr BD.

²⁵⁸ Bu kelime, *Bâkî Dîvânî*’ndan alınarak çeviri yazılı metne dâhil edilmiştir.

Ol dem bu dem durur ki döner gūy-ı²⁵⁹ āsmān

27. Bāğ-ı şenā vü gülşen-i medhūñde murğ-i dil

Bu nazm-ı rūḡ-baḡş[ı] oğur şu gibi revān

28. Cān olmayaydı ol dehen iy şūḡ-ı dilsitān

Niçün olurdı cān gibi [ya] dīdeden nihān

29. Ruḡsāruñ üzre ṭurralar olmış giri[h] girih

Gūyā Hicāza bağladılar Şāmiyān miyān

30. Görsün nihāl-i serv-i şanavber hırāmuñı

Ayruḡ çemende beslemeyüp²⁶⁰ bāğbān bān

31. La‘ lūñ ḡayāli ḡoḡḡa-i ḡāṭırda var iken

Yāḡūt-ı nāba olmamış idi mekān mekān²⁶¹

32. Ḳıldı sücūd ḡaddūñe²⁶² ḡarşu ḡül ü semen

İtdi ḡıyām ḡāmetūñe serv-i būsṭān²⁶³

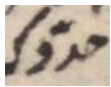
33. Ṭıtdı cihānı pertev-i ḡüsnüñ ḡüneş gibi

Ṭıldı şadā-yı ‘aşḡuñ ile kāḡ-ı *kün fe-kān*²⁶⁴

²⁵⁹Nüşhada bu kelimenin altında “ṭop” kelimesi bulunmaktadır.

²⁶⁰ beslemeyüp: beslemesün BD.

²⁶¹ Mürettip, kelimeyi mükerrer olarak yazmıştır, mana gereği divandaki şekli uygundur. mekān: kāñ BD.

²⁶² Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

²⁶³ 32.b.: 34.b. BD.

²⁶⁴ 33.b.: 35.b. BD. kün fe-kān: “Mutasavvıflar, ilāhî fiillerin tecellilerine dair edebî metinlerde meseleleri kün yanında ‘kün fe-yekün, kün fe-kān’ gibi ibarelerle anlatmışlardır” (Pala, 2002: 552-553).

34. Eflâke çıkdı velvele-i ‘arşa-i zemîn
İndi zemîne gulğule-i āsmāniyān²⁶⁵
35. **Bākī**-şifat ne bülbül-i rengin-edā gele
Ne ola tal‘ atun gibi ferhunde gulsitān²⁶⁶
36. Hüsünün güliyle bāğ-ı cihān gülşen-i İrem
Her söz²⁶⁷ hezār bülbül ü şad gūne dāstān²⁶⁸
37. Dergāh-ı Hāğğā yüz tūtalum ber-mezīd ola
Cān u celāl ü salţanat u baht u cāvidān²⁶⁹
38. Tā şem‘-i āfitāb-ı cihān-tāba şubh-dem
Devr[ān] ufuğda vaz‘ ide bir sīm şem‘ dān²⁷⁰
39. Şem‘-i beğānı bād-ı fenādan penāh²⁷¹ ide
Dāmān-ı ‘avn u ‘işmet-i dārende-i cihān²⁷²
40. Bezmünde baht sākī vü iqbāl hem-nişin
Cām-ı sipihr sāğar-ı pūlād-ı zer-nişān²⁷³

²⁶⁵ 34.b.: 36.b. BD.

²⁶⁶ 35.b.: 37.b. BD.

²⁶⁷ söz: sū BD.

²⁶⁸ 36.b.: 38.b. BD.

²⁶⁹ 37.b.: 39.b. BD. Cān u celāl ü salţanat u baht u cāvidān: Cāh u celāl-i salţanat u baht-ı cāvidān BD.

²⁷⁰ 38.b.: 40.b. BD.

²⁷¹ penāh: nigāh BD.

²⁷² 39.b.: 41.b. BD.

²⁷³ 40.b.: 42.b. BD.

12.

Kaşide-i Bâkî Efendi Berâ-yı Dîvân-ı Süleymân Hân²⁷⁴

fa'ülün / fa'ülün / fa'ülün / fa'ülün

1. Hıta-ı müşgfâmuñla iy gonca-i ter
Şekerdür o lebler mümessek mükerrer
2. Ne zîbâ yaraşmış o leblerle dendân
Ne hûb imtizâc eylemiş şîr ü şekker
3. Göñül naqdini aldı ' ayyâr-ı gamzeñ
Gamuñdan virüp câna dârü-yı hüş-ber
4. Egerçi ser-âmed geçer şâh-ı sünbül
Mu' anber şaçuñla kaçan ola hem-ser
5. Tolar bûy-ı müşgîn-i zülfüñle ' âlem
Döner nâfe-i miske çarh-ı müdevver
6. Meger çîn-i zülfüñle²⁷⁵ pinhân olupdur
Gubâr-ı der-i şehryâr-ı muzaffer
7. Cihân-ı kerem Hân Süleymân-ı Gâzî
Şeh-i âsmân-taht [u] hurşîd-efser
8. Hudâvend-i kâmil şehensâh-ı ' âdil

²⁷⁴ Bu kaside, *Bâkî Dîvânı*'nda 33 beyitten müteşekkildir (Küçük, 1994: 12-14).

²⁷⁵ zülfüñle: zülfüñde BD.

Cihāndār-ı muḳbil ŧeh-i dād-güster

9. Vücūd-ı ŧerīfūñle²⁷⁶ dünyā müŧerref

Ẓamīr-i münīriyle   alem münevver

10. Aña bende²⁷⁷ kürsī gerek t c-ı Kisr 

Ola ŧol zam n kim s v r-ı tek- ver²⁷⁸

11. M l k-i zam ne  ñince rev ne

Rik b-ı h m y nda²⁷⁹ H k n²⁸⁰  ayŧer²⁸¹

12. Ne yaña buyursa rev dur getürmek

Dev tın Arist  sil hın²⁸² Sikender²⁸³

13. Eger peyk olur[lar]sa l y k  ñince

Uyup²⁸⁴ t c-ı zerr n ile heft aħter²⁸⁵

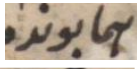
14. ŧaħar bezme n r  d ker rezme n r 

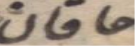
O t c  muraŧŧa   o t ġ-i m cevher²⁸⁶

²⁷⁶ ŧerīf ñle: ŧerīfiyle BD.

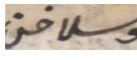
²⁷⁷ Aña bende: Rik bında BD.

²⁷⁸ 10.b.: 11.b. BD.

²⁷⁹ Mecmuada kelime ŧeklinde yazılıdır.

²⁸⁰ Mecmuada kelime ŧeklinde yazılıdır.

²⁸¹ 11.b.: 12.b. BD.

²⁸² Mecmuada kelime ŧeklinde yazılıdır.

²⁸³ 12.b.: 13.b. BD.

²⁸⁴ Uyup:  n p BD.

²⁸⁵ 13.b.: 14.b. BD.

²⁸⁶ 14.b.: 15.b. BD.

15. Hâṭ-ı nazm-ı pâki çemenzâr-ı cennet
Elinde kalem çeşme-i âb-ı Kevser²⁸⁷
16. Buḥârıyla baḥûrıyla²⁸⁸ ‘ âlem dimâğın²⁸⁹
Kılupdur mu‘ aṭṭar o kıl-k-i mu‘ anber²⁹⁰
17. Zamân-ı kitâbetde kıl ü mürekkeb
Elinde olur var ise ‘ üd [u] ‘ anber²⁹¹
18. Nazar ehline mîl-i kuḥlû’l-cevâhir
Reg-i cân-ı bed-ḥ^vâhına²⁹² nebtîz²⁹³ nişter²⁹⁴
19. Nesîm-i rev-ân-baḥş-ı şubḥ-ı şafâdan
Suḥan gülşeninde ḥırâm-ân şanavber²⁹⁵
20. O güftâr-ı mevzûn u reftâr-ı dilkeş
O sîmâ-yı maṭbu‘ u bâlâ-yı ḥoşter²⁹⁶
21. Selâṭîne dîvân olur çünki lâzım
N’ola kılsa tertîb-i dîvân u defter²⁹⁷

²⁸⁷ 15.b.: 16.b. BD.

²⁸⁸ Buḥârıyla baḥûrıyla: Buḥâr-ı baḥûrıyla BD.

²⁸⁹ Mısrada vezin aksamaktadır.

²⁹⁰ 16.b.: 17.b. BD.

²⁹¹ 17.b.: 18.b. BD.

²⁹² bed-ḥ^vâhına: bed-ḥ^vâha BD.

²⁹³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

²⁹⁴ 18.b.: 19.b. BD. nebtîz nişter: nebtîz ü nişter BD.

²⁹⁵ 19.b.: 20.b. BD.

²⁹⁶ 20.b.: 21.b. BD.

²⁹⁷ 21.b.: 22.b. BD.

22. Debîr-i felek yazmağa vâridâtın
Eşîc a getürmişdür altun kâlemler²⁹⁸
23. Yazınmağa mânend-i nazm-ı Süreyyâ
Varaqlar zer-efşân ider çarh-ı ahdar²⁹⁹
24. Yanar şemc-i Nâhid(ün) öninde şihâbîn
Çeker her gice şubha dek cedvel-i zer³⁰⁰
25. Aña cild-i ğarrâ müzehheb muṭallâ
Meh-i c âlem-ârâ vü ħurşîd-i enver³⁰¹
26. Suhan muṭlaḳdan³⁰² güneş gibi toğsun
Ḳosunlar şerîf adını genc ü gevher³⁰³
27. Feşâhat gülistân[ı] içre dem-â-dem
Şu gibi revân ide bülbüller ezber³⁰⁴
28. Şenâsında Bâkî-şifat ola c âciz
Hezârân [ola]³⁰⁵ c andelîb-i suhanver³⁰⁶

²⁹⁸ 22.b.: 23.b. BD.

²⁹⁹ 23.b.: 24.b. BD.

³⁰⁰ 24.b.: 25.b. BD.

³⁰¹ 25.b.: 26.b. BD.

³⁰² muṭlaḳdan: maṭla c ından BD. Bu kelimenin anlam gereği divandaki haliyle yazılması icap eder. Ayrıca mevcut hâliyle bu kelimeye vezin aksamaktadır.

³⁰³ 26.b.: 27.b. BD. genc ü gevher: genc-i gevher BD.

³⁰⁴ 27.b.: 28.b. BD.

³⁰⁵ Bu kelime, *Bâkî Divânı*'ndan alınarak çeviri yazılı metne dâhil edilmiştir.

³⁰⁶ 28.b.: 29.b. BD.

29. Du‘ā idelüm rûy-ı iķbāl [u] baħtı
Dem-ā-dem ola gül gibi tāze vü ter³⁰⁷
30. İlāhī be-āb-ı ruķ-ı āl-i Aħmed
Be-nūr-ı cebīn-i mübīn-i Peyem-ber³⁰⁸
31. Be-dīn-i güzīn-i Nebiyy-i mükerrerem
Be-rūķ-ı revān-ı Rasūl-i muṭahhar³⁰⁹
32. Ümīdin revā eyleye³¹⁰ ‘ömrin ziyād[e]
Mühimmin müheyyā murādın müyesser³¹¹

11a

13.

Kaşide-i Cinānī Berā-yı Sulṭān Meħemmed³¹²

müstef ilün / müstef ilün / müstef ilün / müstef ilün

1. Ol sīm-ber virmez ħaber tenhā gezer kılmaz ħader
Kıl bir nazār dırsem eger biñ nāz ider baķmaz baħr³¹³
2. Zülfün siyeh ruķsār[e] meh sen bī-siyeh³¹⁴ bir pādīşāh³¹⁵
Ben bī-güneh ħālüm tebeh dil pür-veleh cān muṭaşar

³⁰⁷ 29.b.: 30.b. BD.

³⁰⁸ 30.b.: 31.b. BD.

³⁰⁹ 31.b.: 32.b. BD.

³¹⁰ eyleye: eyle BD. Bu kelime sebebiyle vezin aksamaktadır.

³¹¹ 32.b.: 33.b. BD.

³¹² Şiir, şairin divanında 21 beyitten müteşekkildir. Başlıkta Sultan Mehmet anılsa da bu şiir Sultan III. Murat için yazılmıştır. Şiirin içinde de memduh olarak Sultan III. Murad'ın adı zikredilmektedir (Okuyucu, 1994: 67-69).

³¹³ baħr: geçer CD. Mısrada vezin aksamaktadır.

³¹⁴ bī-siyeh: bī-şübeh CD.

³¹⁵ pādīşāh: pādīşeh CD.

3. Hāk oldı ten iy pür-fiten bu fikr ü fen³¹⁶ her dem neden
Devletle sen al sağ esen hicrũnle ben ıldum sefer
4. Virdũm seri ben serseri ol ruqları verd-i arı
Amaz deri eyler beri ben akeri şam [u] seher³¹⁷
5. İden bulur şanma alur bir gũn olur vağtı gelũr
Hālũm bilũr şefkat ılır haqqum alur dirsem eger³¹⁸
6. Baqr-ı atā kãn-ı seha şir-i vegā seyf-i Hudā
řehler aňa nisbet gedā Sulţān Murād-ı nāmver³¹⁹
7. řāh-ı felek bĩ-müşterek utar dilek virũr yelek
Bĩ-reyb [ũ] çek alb-i mihek reşk-i melek uţb-ı beşer³²⁰
8. ad nārven ruh nesteren aţ yāsemen yāhud semen
řirĩn-suhan nāzũk-beden serv-i emen nahl-i hũner³²¹
9. řāhib-kerem ālĩ-himem rũzunda³²² ğam maħz-ı adem
Dārā-aşem Sencer-alem maħkũmı hem baqr ile ber³²³
10. Vālā-neseb nĩgũ-aseb avr-ı aceb aqlākı hep

³¹⁶ fikr ü fen: mekr ü fen CD.

³¹⁷ 4.b.: 5.b. CD.

³¹⁸ 5.b.: 6.b. CD.

³¹⁹ 6.b.: 7.b. CD.

³²⁰ 7.b.: 8.b. CD. uţb-ı beşer: nev-i beşer CD.

³²¹ 8.b.: 9.b. CD.

³²² rũzunda: devrinde CD.

³²³ 9.b.: 10.b. CD.

Her rûz-ı şeb³²⁴ şormaz sebeb sîm ü zeheb ihşân ider³²⁵

11. Tebrîz ü Rey³²⁶ mülkinde key ser cümle şey ‘ adliyle hay
Kim içse mey gûş itse ney bağrında key kıanı heder³²⁷
12. Bâkî³²⁸ sened bî-dâda sed yir dîv [ü] ded³²⁹ andan leked
Tâ ced-be-ced nesl-i esed bilmez ebed havf u haţar³³⁰
13. Güftâr[ı] haţ fikri adaţ şehler sebaţ alsa ehaţ
Mâh-ı ğasaţ mihr-i falaţ zîbâ nesâţ nîġû-siyer³³¹
14. ‘ Ālî-meniş bî-serzeniş dâd u dihiş aña reviş
Altun gümüş virmekdür³³² iş yad u biliş³³³ kim kılsa cer³³⁴
15. Çarġuñ mehi dehrüñ şehi mülk-i zehî³³⁵ ğamdan tehî
Şehler gehî güyâ rehi ol dergehi eyler maţar³³⁶
16. Zâtı velî güyâ ‘ Alî ‘ ahdı melî naşş-ı celî³³⁷

³²⁴ rûz-ı şeb: rûz u şeb CD.

³²⁵ 10.b.: 12.b. CD.

³²⁶ Tebrîz ü Rey: Tîr nîrû-rey CD.

³²⁷ 11.b.: 16.b. CD.

³²⁸ Bâkî: Bâbı CD.

³²⁹ dîv [ü] ded: ħasm-ı bed CD.

³³⁰ 12.b.: 15.b. CD.

³³¹ 13.b.: 17.b. CD.

³³² virmekdür: almakdur CD.

³³³ yad u biliş: dâd u dihiş CD.

³³⁴ 14.b.: 18.b. CD.

³³⁵ Mecmuâda kelime şeklinde yazılıdır. mülk-i zehî: ‘ aşruñ zihî CD.

³³⁶ 15.b.: 13.b. CD.

³³⁷ ‘ ahdı melî naşş-ı celî: naşş-ı celî ‘ ahdı melî CD.

Şîr-i belî³³⁸ söyler velî şîrîm dili şehd ü şeker³³⁹

17. Vaşfinda³⁴⁰ kes bî-dest ü res³⁴¹ iṭnāba pes kıılma heves

Bu deñlü bes iy ḥōş-nefes gel sözi kes kııl muḥtaşar³⁴²

18. Ḥaḫ yeksere nuşret³⁴³ vire luṭfi³⁴⁴ ire ol servere

Ḥaşmı kııra tiğ[i] ura dā'im göre feth ü zafer³⁴⁵

19. Rengîn edā olur³⁴⁶ şehā rūḥa ğidā cāna şafā

Dirsem revā bu ḥōş-nevā kıalsun **Cinānīden** eşer³⁴⁷

12b

14.

Ġazel-i Şehīdī Raḥmetullāh 'Aleyh

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Kākül-i yāre dil-i divāne bend olmuş yine

Bağlamalu oldu bîçāre levend olmuş yine

2. Cān virüp şevḳ ile göñlüm niçe ber-dār olmasun

Şaçlarıñ meydān-ı ḥüsnünde kemend olmuş yine

³³⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

³³⁹ 16.b.: 14.b. CD.

³⁴⁰ Vaşfinda: Vaşfina CD.

³⁴¹ bî-dest ü res: bî-dest-res CD.

³⁴² 17.b.: 19.b. CD.

³⁴³ nuşret: fırsat CD.

³⁴⁴ luṭfi: 'avni CD.

³⁴⁵ 18.b.: 20.b. CD.

³⁴⁶ olur: oldur CD.

³⁴⁷ 19.b.: 21.b. CD.

3. Bōstān-ı dehr içinde iy nihāl-i erguvān
El erişmez kāmētūñ serv-i bülend olmuş yine
4. Şām-ı ğamda şubḥ olunca ağlar isem tañ midur
Ḥaste göñül hecrūñ ile derdmend olmuş yine
5. Tūtuşup yer yer yanarken nār-ı hecr-i yār ile
Cān virüp dāğ-ı **Şehīdī** müstmend olmuş yine

15.

Ġazel-i Şem‘ ī Raḥmetullāhi ‘ Aleyh

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. Kāmer devrinde her fettān ‘ acāyib şīvekār olmuş
Kimine nāz fenn olmuş kimine şīve kār olmuş
2. Güzellik gülsitānında nigārum ğonce-leb olmuş
Cemāli gül gibi gülmiş açılmış gül-³⁴⁸ izār³⁴⁸ olmuş
3. Güle karşı yaqasın çāk idüp ‘ arz eylemiş dāğın
Mey-i gül-reng içün³⁴⁹ lāle açılmış āşikār olmuş
4. Nesīm-i şubḥ āşüfte gezer tağlarda ser-gerdān
Hevā-yi zülf-i dilberle delürmüş bī-ķarār olmuş
5. Kimūñ āhına meyl itmiş gözi yaşın görüp yā Rab

³⁴⁸ gül-^c izār: lālezār ŞD.

³⁴⁹ içün: içüp ŞD.

Benüm serv-i hırāmānum gice³⁵⁰ varup kinār olmış

6. Görinmez nice günlerdür ‘ acerb ol gözleri āhū
Kimūñ āhı kemendi bendine düşmiş şikār olmış
7. Nice bir künc-i ğamda **Şem‘ iyā** beñzūñ ħazān itmek
Göziñ aç gül gibi mey iç cihān bāğ u bahār olmış

16.

Ġazel-i Müdāmī Raĥmetullāhi ‘ Aleyh

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

(fā‘ ilātün)

(fā‘ lün)

1. Cāme-i sürĥ ile dildār görünsün yürüsün
Pertev-i şems ayağına sürünsün yürüsün
2. Kūy-ı dilberde raķīb ile kıtāl itdükce
Tırmasun çarĥ-ı felek üstüme dönsün yürüsün
3. Dāne-i ħāl ‘ izārına bulursa nevbet
Āsiyābı gözümüñ varsın ögünsün yürüsün
4. Dāğlarla tenini zeyn iden ‘ aşķ ehli müdām
Gün gibi ħil‘ at-i zerrīne bürünsün yürüsün
5. Bu **Müdāmī** gibi³⁵¹ her ‘ aşķ-ı dīdār olan

³⁵⁰ gice: kime ŞD.

³⁵¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Taşlarla şu gibi durma döğünsün yürüsün

17.

Ġazel-i Berkī Raḥmetullāhi ʿAleyh

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

1. Serv [ü] ʿarʿ ar ḳāmet-i dil-cūña beñzer beñzemez
Sünbül-i ter kākül-i hoş-būña beñzer beñzemez
2. Nāfe zülfünden eşerdür ḳand laʿ lüñden bedel
Şemʿ -i kāfurī senüñ pehlūña beñzer beñzemez
3. Leblerüñden dem urımaz ḡonce-i bāḡ-ı naʿ ĩm
Şāḡ-ı ṭübī müntehī ḳaddüñe beñzer beñzemez
4. Alnuña ḡurşid-i ʿ ālem-tāb bī-vech öykinür
İy yüzi māhum hilāl ebrūña beñzer beñzemez
5. Ḥaṭṭuña ʿ anber dimiş **Berkī** ḡaṭālar söylemiş
Meh cebinüñ pertev-i ḡurşide beñzer beñzemez

13a

18.

Müseddes-i ʿ Ālī Raḥmetullāhi ʿAleyh

mefʿ ūlü / fāʿ ilātü / mefāʿ ilü / fāʿ ilün

I

İy dil esİR-i şevḳ-i³⁵² ruḡ-ı yār olam gibi

³⁵² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Aķar şu gibi m 'il-i d d r olam gibi
Firķat şebinde hecr ile b d r olam gibi
Bend-i bel ya yine girift r olam gibi

Bir ğonce gördüm anu  içün z r olam gibi
Bir serv sevdüm a a hev d r olam gibi

II

B r-ı bel [y]ı ekmege dil b -mec l iken
Sevd -yı  aşka s ye gibi p y-m l iken
Dil  andel b-i gülşen-i  uzletde l l iken
C y-ı şaf da g l gibi  s de-ħ l iken

Bir ğonce gördüm anu  içün z r olam gibi
Bir serv sevdüm a a hev d r olam gibi

III

 rdi bah r buldı emen r ħ-ı c vid n
G ller açıldı geldi yine r y-ı g lsit n
Seyr na gitdi c lar olup her ya a rev n
 Ayş u şaf ya varmış İrem b ğa n geh n

Bir ğonce gördüm anu  içün z r olam gibi
Bir serv sevdüm a a hev d r olam gibi

IV

Ḳaddi nihāl ṭūṭ̄-ṣmaḳāl ü melek-ḥıṣāl³⁵³
Ruḥsārı ŧems ü alnı ḳamer ḳaşları hilāl
Zülfi berāt-i ḥüsnine ṭuḡrā-yı bī-miṣāl
Bāḡ-ı cihānda miṣāl bulunmaḳ anuñ muḥāl³⁵⁴

Bir ḡonce gördüm anuñ içün zār olam gibi
Bir serv sevdüm aña hevā-[dā]r olam gibi

V

İrmiş degül dāmen-i pākine çün dest-i ḥār³⁵⁵
Gören olurdu ŧu gibi ol serv[i] bī-ḳarār
‘Ālī ṣadef ṭolu dürr-i ŧāhvār
Bāḡ-ı cihānda bülbül-i ŧūrīdesi hezār

Bir ḡonce gördüm anuñ içün zār olam gibi
Bir serv sevdüm aña hevādār olam gibi

13b

19.

Gazel-i Selīmī Tahmīs-i Muḥammed Bāḳī Efendi

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

I

İy cemālün pertev-i envār-ı ŧubḥ-ı lem-yezel
Berter olsa menzilün ḥūrşīd-i enverden maḥal

³⁵³ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

³⁵⁴ Mısra da vezin aksamaktadır. Mısra da bulunan “miṣāl” kelimesi “miṣli” olarak okunduğunda vezin sağlanmaktadır.

³⁵⁵ Mısra da vezin aksamaktadır.

Sende göstermiş kemâl-i şun'ın Üstâd-ı ezel
Kudretin izhâr idüp Hâk Hâzreti 'azze ve cel
Cümle hübân içre sen cānânı [kılmış]³⁵⁶ bî-bedel

II

Yüzüññ³⁵⁷ üftâdesi kemter gedâ mihr-i münîr
Pence-i hürşîd-i 'âlem-tâba hüsññ dest-gîr
Her gedâ-yı âsitānuñ bir şeh-i şâhib-serîr
Mışr-ı dilde şâh olur yüzüñ görüp olur³⁵⁸ esîr
Hüsni iy Yūsufdan ahsen iy güzellerden güzel

III

'Aşîka yâd-ı lebüñ cām-ı şarâb-ı dil-güşâ
Cāna ol la' l-i muşaffâdur mey-i bezm-i şafâ
Rûh-bahş olmuş Mesîhâveş o la' l-i cān-fezâ
La' l-i mey-gūnuñ görüp cān virmeyen kimdür şehâ
Pes meger âdem degül 'aqlında vardur ya hâlel

IV

Halka-i³⁵⁹ zülf -i siyāhuñ iy saçı müşg-i Huten
Na' l-i şeb-dîz-i haţuñdur dirler erbâb-ı suhan
Kimdür ol ruhsâre-i gü[l]-gün ile senden geçen
Hüsññi bir dem gören iy Hüsrev-i şîrîm-suhan³⁶⁰

³⁵⁶ Bu kelime, *Bâkî Dîvânı*'ndan alınarak çeviri yazılı metne dâhil edilmiştir. Anlam gereği yardımcı eyleme ihtiyaç olması sebebiyle eklenmesi icap etmiştir (Küçük, 1994: 92-93).

³⁵⁷ Yüzüññ: İşigüñ BD.

³⁵⁸ olur: olan BD.

³⁵⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

³⁶⁰ şîrîm-suhan: şîrîn-dehen BD.

‘ Aşkuña Ferhād olup yoluña³⁶¹ cān virse maḥal

V

Ḳaddüñe ḥıl‘ at biçelden ḥüsni ḥayyāṭı³⁶² saña³⁶³

Gün gibi yaqdı cihānı iy meh-i zerr̄m-ḳabā

Çāk idüpdür gerçi kim şabrum girībānın cefā

Dāmenüñ cevr ile elden ḳoya şanma dilberā

Ol olacak iş degül yaqam tütınca tā ecel

VI

Güller üzre çeşm-i pā-mālüm³⁶⁴ görüp raḥm itmedüñ³⁶⁵

Dermend ‘ āşkuñam³⁶⁶ ḥālüm görüp raḥm itmedüñ³⁶⁷

Gözde³⁶⁸ ḥv̄ün-ābe-i ālüm görüp raḥm itmedüñ³⁶⁹

Bu perīşān olmuş aḥvālüm görüp raḥm itmedüñ³⁷⁰

Yol olur dilden dile dirler idi³⁷¹ ḥod vardur meşel³⁷²

VII

Bākiyā kūy-ı ḥarābātı nişīmen ḳılduğum

Bezm-i ‘ aşkı şem‘ -i āhumla müzeyyen ḳılduğum

³⁶¹ yoluña: yoluñda BD.

³⁶² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

³⁶³ ḥayyāṭı saña: ḥayyāt-ı ḳazā BD.

³⁶⁴ Güller üzre çeşm-i pā-mālüm: Yollar üzre cism-i pā-mālüm BD.

³⁶⁵ VI/1: VI/2 BD.

³⁶⁶ Dermend ‘ āşkuñam: Dermend-i ‘ āşkuñam BD.

³⁶⁷ VI/2: VI/4 BD.

³⁶⁸ Gözde: Gözdeki BD.

³⁶⁹ VI/3: VI/1 BD.

³⁷⁰ VI/4: VI/3 BD.

³⁷¹ dirler idi: dirlerdi BD.

³⁷² Mısrada vezni aksamaktadır.

Ser-nüviştüm hâlidür³⁷³ âfâka rüşen kılduğum

İy Selimî³⁷⁴ ebrü diyü³⁷⁵ çeşm üzre mesken kılduğum³⁷⁶

Alnuma ʿ aşk ile yazılan yazulardur ezel

14a

20.

Naẓīre-i Hilālī

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

(fāʿ ilātün)

(faʿ lün)

1. Çāk iden sīnemi tīg-i ğam-ı cānānumdur
Fāş iden rāzımı āh-ı dil-i nālānumdur³⁷⁷
2. Gün degüldür görinen deyr-i felekde her gün
ʿ Aks-i taşvīr-i cemāl-i³⁷⁸ meh-i tābānumdur
3. Ne kadar var ise meh-pāre kulağı küpelü
Bende-i halkā³⁷⁹ be-gūş-ı der-i sulţānumdur³⁸⁰
4. Dāğlar güller elifler şanemā serv-i sehī
Cism-i şad pāre benüm tāze gülistānumdur³⁸¹

³⁷³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

³⁷⁴ Selimî: Selim BD.

³⁷⁵ diyü: diyüp BD.

³⁷⁶ Mısrada vezin aksamaktadır.

³⁷⁷ rāzımı āh-ı dil-i nālānumdur: sırrımı sūz-ı dil-i pinhānumdur HD.

³⁷⁸ cemāl-i: cemāle HD.

³⁷⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

³⁸⁰ 3.b.: 4.b. HD.

³⁸¹ 4.b.: 3.b. HD.

5. Sāyeveş hāk ile yeksān iden üftādelerin³⁸²
İy **Hilālī** benüm ol serv-i hırāmānumdur

21.

Ġazel-i Murādī

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(fā' ilātün) (fa' lün)

1. 'Āşıkā luṭf ile raḥm idici yāri severin
Ḥüsnine ḥulḳ-ı muvāfiḳca nigāri severin
2. Beng-i göncesi berg-i gül-i terden nāzik³⁸³
Böyle bir gül-ruḥ[a] bülbül gibi zārı severin³⁸⁴
3. Göñüller alıcı vü çeşm-i ḥarāmī ḳattāl³⁸⁵
Şöyle bir gözleri şāhīn-şikāri severin
4. Sīneye dāğ ura 'aşkı vü dile ḳan içüre
Şāhid-i gönce-leb [ü] lāle-'izār[ı] severin
5. Serv-ḳaddin ḳoşa sen incinegör dildāruñ
İy **Murādī** dime kim buse kenārı severin

22.

Naẓīre-i Bākī

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

³⁸² üftādelerin: üftādeleri HD.

³⁸³ Mısrada vezin aksamaktadır.

³⁸⁴ Mısrada vezin aksamaktadır.

³⁸⁵ Mısrada vezin aksamaktadır.

(fā' ilātün)

(fa' lün)

1. Bâğ pür-nağş [u] nigâr oldı bahârı severin
Mâ'ilem nağşına gâyet de nigârı severin
2. Dâğlarla bedenüm bulsa³⁸⁶ n'ola nağş-ı peleng
Ben ol âhû-beçe-i şîr-şikârı severin
3. Yağma dâğum göricek sen de beni iy şûfi
Ne küdüret götürür dil ne ğubârı severin³⁸⁷
4. Bâde-i şâf u şafâ-bahşda³⁸⁸ hayrânem³⁸⁹ ben
Severin n'eyleyeyin ol lâle-^c izârı severin³⁹⁰
5. Ğaşıkun rağşda hem-pâlarıdur dest-efşân
Bâkiyâ anuñ için serv [ü] çenârı severin

14b

23.

Ğazel-i Murâdî

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Acuyup şabr itdügüm ol yâre gâyet hoş gelür
Yâr elinden ger ola ol yâre gâyet hoş gelür

³⁸⁶ bulsa: olsa BD.

³⁸⁷ 3.b.: 4.b. BD.

³⁸⁸ şâf u şafâ-bahşda: sâf-ı safâ-bahşda BD.

³⁸⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

³⁹⁰ 4.b.: 3.b.; n'eyleyeyin: n'eyleyin BD. Bu okuma vezni aksatmaktadır. Bu sebeple, *Bâkî Dîvânı*'ndan haliyle okumak daha uygundur (Küçük, 1994: 338).

2. Dāğ-ı sīnemde gelür çün kanlu yaşum ʿaynuma
Şu sepilse āteş-i bīmāre ğāyet hoş gelür
3. Her ne cevri itse kayurmazdum o şūh [u] şīvekār
Baña oldur güç gelen aġyāra ğāyet hoş gelür
4. Ağladuġum rüy-ı yāre karşı şādīdür baña
Ĥande ile kılduġum bu zār ğāyet hoş gelür
5. ʿĀlemūñ kaydında olmağdan **Murādī** bu dile
Zūlf-i yār ile ola āvāre ğāyet hoş gelür

24.

Ġazel-i Bākī

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

1. Zaĥm-ı sīnem ol gözi mekkāre ğāyet hoş gelür
Yāreler çeksem³⁹¹ revādur yāre ğāyet hoş gelür
2. Tütüyānuñ minnetin keĥĥāl ħahrın çekmeden
Ĥāk-i pāyuñ dīde-i ĥūn-bāra ğāyet hoş gelür
3. Eylese cevri [ü] cefā mihr [ü] vefādur ğāyeti
Ĥağ budur kim ʿāşık-ı ġam-ĥ^v āra ğāyet hoş gelür
4. Bir ʿaceb dārüʿş-şifādur kūyı derd ehline kim
Anda hep nā-ĥōş varan bī-çāre ğāyet hoş gelür

³⁹¹ Yāreler çeksem: Yare açarsam BD.

5. Cāna rāhatdur ser-i kūyuñda āh itdükleri
Ol hevālar **Bākī**-i bīmāra ġāyet hoş gelür

25.

Ġazel-i Emrī

mef' ūlü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

1. Şi' rüm ki anda vaşf-ı ruḡ-ı dil-güşāsı³⁹² var
Beñzer şu yār-ı nev-ḡaṡa rengin edāsı var
2. Luṡf eyle iy ecel gözümün ḡoḡkasın³⁹³ ḡapa
Zāyi' olur içinde anuñ ḡāk-i pāsı var
3. Ḳaddünden ayru serv ile eglendüğüm bu kim
Bencileyin başında³⁹⁴ anuñ da hevāsı var
4. Gül ' arızuña olsa mu' arız ' aceb degül
Bir berg yüzlü ne edebi ne ḡayāsı var
5. Misk-i Ḥoten³⁹⁵ dimiş şu' arā çin-i zülfüne
Emrī işitdi didi ki bunuñ ḡaṡası var

15a

26.

Müseddes-i Nüşī Efendi

³⁹² dil-güşāsı: dil-rübāsı ED.

³⁹³ ḡoḡkasın: ḡapusın ED.

³⁹⁴ Bencileyin başında: Başında bencileyin ED.

³⁹⁵ Misk-i Ḥoten: Senün Ḥiṡā ED.

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

I

Ne feyz eyler ' azîzün hâtır-ı meyyâle bilmezsin
Sözin tut irgürür³⁹⁶ ol gevher-i âmâle bilmezsin
Tecerrüd itmeseñ ' ummân-ı dilde kılabilmezsin
Göñül ğavvâşını deryâ-yı şevķe şalabilmezsin

Seri pây itmeyince baħr-i ' ışķa tılabilmezsin
Nefes tıtmaz iseñ dürr-i³⁹⁷ murâdı alabilmezsin

II

Vücūduñ pâyemâl it kıpusında pîr-i dānānuñ
Ser-efrāz ol yanında ' āķıbet ol şāh-ı ' irfānuñ
Dehānı bir şadefdür kim yiridür dürr-i yek-dānuñ
Kıbūl it sözlerin bil kıymetin lü' lü'-i lālānuñ³⁹⁸

Seri pây itmeyince baħr-ı ' ışķa tılabilmezsin
Nefes tıtmaz iseñ dürr-i murâdı alabilmezsin

III

Kelāmı pîr-i ' ışķuñ nuķķ-ı Hāķdur i' tıķād eyle
Anuñla ' ālem-i ma' nide her kez ittihād eyle
Sözi bir gevher-i pākizedür gel i' timād eyle
Sözüm tut hāk-pây ol emr-i Hāķķa inķıyād eyle

³⁹⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

³⁹⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

³⁹⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Seri pāy itmeyince baħr-ı ʿ işka ʔalabilmezsin
Nefes ʔutmaz iseñ dűrr-i murādı alabilmezsin

IV

Eger maķřūduñ iy ʿ āřık řafā dűrrini bulmaķsa
Haķikatle derűnuñ ʔālib-i Feyyāz-ı Muʔlaķsa
Murāduñ iy gűñűl māhī-řıfat ʿ ummāna ʔalmaķsa
Haķikat lűccesinden gevher-i maķřūdı almaķsa

Seri pāy itmeyince baħr-ı ʿ işka ʔalabilmezsin
Nefes ʔutmaz iseñ dűrr-i murādı alabilmezsin

V

Yitiřmek menzil-i maķřūda iy **Nűři** degűl āsān
Meger elʔāf-ı Yezdān eyleye iřsān-ı bī-pāyān
Olursañ pīr-i taķķikűñ yolında bī-ser ű samān
Bulursın ħāksār-ı dilde bir gencīne-i ʿ irfān

Seri pāy itmeyince baħr-ı ʿ işka ʔalabilmezsin
Nefes ʔutmaz iseñ dűrr-i murādı alabilmezsin

15b

27.

Műseddes-i Nűři Efendi³⁹⁹

fāʿ ilātűn / fāʿ ilātűn / fāʿ ilātűn / fāʿ ilűn

³⁹⁹ řiir bařlıkta “műseddes” olarak zikredilmesine raĝmen vezin ve kafiyeye dűzeni itibariyle Haluk İpekten’in “Eski Tűrk Edebiyatı Nazım řekilleri ve Aruz” isimli ʔalıřmasından faydalanılarak “tesdis” olduĝu kanaatine varılmıřtır.

I

Var mı bir rûz-ı şafâ kim derdle şâm olmaya
Bezm-i miḥnetde dil-i şeydâ ğam-âşâm olmaya
Var mı bir vuşlat ki hicrân ile encâm olmaya
Cân-ı ‘ uşşâķ anda âlâm ile nâ-kâm⁴⁰⁰ olmaya

Var mı bir ruḥsâre kim ḥaṭṭ-ı siyehfâm olmaya
Devr içinde ķankı gün gördük ki aḥşam olmaya

II

Dil-berüñ bir gün ‘ izâr-ı gülbüni pür-ḥâr olur
İller andan rûz [u] şeb biñ cân ile bîzâr olur
Gülşen-i dūşîze-i ruḥsâresi pür-mâr olur
Şu‘ le-i ‘ âlem-fürûz-ı ‘ ârîzî pür-târ olur

Var mı bir ruḥsâre kim ḥaṭṭ-ı⁴⁰¹ siyehfâm olmaya
Devr içinde ķankı gün gördük ki aḥşam olmaya

III

Ḥaṭṭ-ı dildâruñ siyeh-pūş olduĝın fehm it dilâ
Nev-‘ arûs-ı ḥüsnine mâtem tatar şubḥ u mesâ⁴⁰²
Bâĝ-ı ‘ âlem şarşar-ı ğamla bulup bir gün fenâ
‘ Āķîbet ḥurşîd-i çarḥ-efrûz olur zulmet-nümâ

⁴⁰⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁴⁰¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır. Kelime bu şiirde tekrar ettiği her nakaratta aynı şekilde yazılmıştır.

⁴⁰² Mısradaki “tutar” ve “subḥ” kelimelerinin hemen üzerinde “ol” kelimesi yazılmıştır. Ancak bu kelimenin mısraya eklenmesi vezni bozacağından eklenmemiştir.

Var mı bir ruhsāre kim haṭṭ-ı siyehfām olmaya
Devr içinde kankı gün gördük ki aḥşam olmaya

IV

Ol kadar ‘uṣṣāka dil-ber bakmadan dūr olmasun
Aña dirler hāne-i iḳbāli ma‘ mūr olmasun
Hüsne ğırrālanmasun çoḳluḳ da mesrūr olmasun
Āfitāb-ı ṭal‘ ata ol deñlü maġrūr olmasun

Var mı bir ruhsāre kim haṭṭ-ı siyehfām olmaya
Devr içinde kankı gün gördük ki aḥşam olmaya

V

Nūṣṣiyā kalmaz güzellik yāre çün her ṣubḥ u ṣām
İltifāt itsün dil-i şeydāya bākī ve’s-selām
Ḳıymetin bilsün cemāl-i ‘ālem-efrūzuñ tamām
Zıll-ı zā’ildür bu ‘ālem mihri olmaz ber-devām

Var mı bir ruhsāre kim haṭṭ-ı siyehfām olmaya
Devr içinde kankı gün gördük ki aḥşam olmaya

15b-16a

28.

Fuzūlī

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. Beni cāndan uşandurdu cefādan yār uşanmaz mı
Felekler yandı āhumdan murādum şem‘i yanmaz mı

2. Kāmu bīmārına cānān devā-yi derd eder ihsān
Niçün kılmaz baña dermān beni bīmār şanmaz mı
3. Şeb-i firqat⁴⁰³ yanar cānum döker kıan çeşm-i giryānum
Uyarır halkı efğāñum kıara bahtum uyanmaz mı⁴⁰⁴
4. Gül-i ruhsāruna kıarşı gözümnden kıan aķar her sū⁴⁰⁵
Ĥabībüm faşl-ı güldür bu aķar şular bulanmaz mı⁴⁰⁶
5. Ėamum pinhān kıutardım ben didiler⁴⁰⁷ yāre kııl rüşen
Desem ol bī-vefā bilmem inanur mı inanmaz mı⁴⁰⁸
6. Degüldim ben saña mā 'il sen itdiñ ' aķlumı zā 'il
Baña ta' n⁴⁰⁹ eyleyen ġāfil⁴¹⁰ seni görse⁴¹¹ utanmaz mı
7. **Fuzūlī** rind-i şeydādur hemişe halka rüsvādur
Şoruñ kim bu ne sevdādur⁴¹² o sevdādan⁴¹³ uşanmaz mı

16a

29.

⁴⁰³ Şeb-i firqat: Şeb-i hicrān FD. Mecmuada “şeb” kelimesi şeklinde yazılıdır.

⁴⁰⁴ 3.b.: 4.b. FD.

⁴⁰⁵ kıan aķar her sū: kıanlı aķar sū FD.

⁴⁰⁶ 4.b.: 5.b. FD.

⁴⁰⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁰⁸ 5.b.: 3.b. FD.

⁴⁰⁹ Baña ta' n: Beni men FD.

⁴¹⁰ ġāfil: cāhil FD.

⁴¹¹ görse: görgeç FD.

⁴¹² sevdādur: ġavgādır FD.

⁴¹³ o sevdādan: bu ġavgādan FD.

Ġazel-i Bākī Tahmīs-i Nūşī Efendi Raĥmetullāhi ʿ Aleyh

mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün

I

Ne rāz-ı ʿ ıyş ü nūşa duĥter-i rez gibi maĥrem var
Ne faşl-ı mevsim-i ʿ işret gibi ferĥunde bir dem var
Ne mānend-i şafā-yı bezm-i mey bir ʿ ıyş ü ʿ ālem var
Ne cām-ı bāde-i gül-gūna beñzer yār-ı hem-dem var
Ne şadr-ı şuffa-i mey-ĥāne⁴¹⁴ gibi cāy-ı ĥurrem⁴¹⁵ var

II

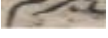
Dil-i bī-çāre mā ʿ il vuşlat-ı cānān ise müşkil
ʿ Adūlar vaşla ĥā ʿ il gülşen-i ümmīd bī-ĥāşıl
Dem-ā-dem sāġar-ı hicrān idüpdür ʿ aĥlumı zā ʿ il
Beni ʿ ayb eylemeñ dā ʿ im olursam mest ü lā-ya ʿ ĥil⁴¹⁶
Ki bī-hūş olmuşum⁴¹⁷ āsūde ĥılmaz bende bir ġam var

III

Olur pehlū olursa tā seĥer bir serv-i sīmāsā
Neşāt-engīz ü şevĥ-āmīz ü ġam-fersā vü rūĥ-efzā
Ne zībā söylemiş bu beyti gör ol şā ʿ ir-i dānā
Ġam-ı hicrānda ĥālet var dimişler ehl-i derd ammā
Mülāyim dil-ber-i şūĥuñ dem-i vaşlında ʿ ālem var

IV

⁴¹⁴ şuffa-i mey-ĥāne: ġuşe-i mey-ĥāne BD.

⁴¹⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴¹⁶ mest ü lā-ya ʿ ĥil: mest-i lā-ya ʿ ĥil BD.

⁴¹⁷ olmuşum: olmasam BD.

‘Adū-yı kâfir ikdâm idüp iy hūrî-nazar her gün
Cemâlün cennetin seyr itmege eyler sefer her gün
Senün gibi melek-sîmâyı seyrâna gider her gün
Ruḥuñ bāğın raḳīb-i dīv-sîret seyr ider her gün
Yüzüñi göremez yıllarca ammâ bunda âdem var

V

Olur bezm-i belâgatde ṭabī‘at Nūşîyâ sâķī
Pey-â-pey sāğar-ı ‘irfân ider mestâne ‘uşşâķı
Ne ḥâcet ğayra ğüftâruñ hoş egler cân-ı müştâķı
Şafâ-yı şafvet-i ṭab‘uñ yiter eglence iy Bâķī
Bi-ḥamdillâh ne ğam yirsin elüñde sāğar-ı Cem var

30.

Ġazel-i Nūşî

fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilün

1. La‘ l-i şîrîñüñdür el-ḥaḳ şehd-i şekkerden lezîz⁴¹⁸
Ağzuñ olmışdur senün senbūse-i terden lezîz
2. ‘Arîzuñdur gülşen-i firdevs-i a‘ lādan laṭîf
Nuṭķ-ı nūşîñüñ olupdur āb-ı kevşerden lezîz
3. Sözlerüñdür cân-ı şîrîñüñ ğıdâsı Hüsrevâ
Leblerüñdür dil-berâ ḳand-i mükerrerden lezîz
4. Selsebîli zâhid-i ḥuşķ añdı la‘ lüñ var iken

⁴¹⁸ Bu gazeldeki redif kelimesi olan “lezîz”, mecmuuda gazel boyunca şeklinde yazılmıştır.

Var midur dünyâda hiç ol çeşme-i terden lezîz

5. Gerçi telh itmiş dimâğın şūfî-i nâ-puhtenûñ

Var midur Nūşî ‘aceb ‘âlemde sâğardan lezîz

16b

31.

Ġazel-i Bâkî Tahmîs-i Nūşî Efendi Raḥmetullâhi ‘Aleyh

mefâ‘ilün / mefâ‘ilün / mefâ‘ilün / mefâ‘ilün

I

Göñül bir kuldur anı dergeh-i sultâna tapşurdum

Yâhud bir mübtelâ dil-ḥastedür Loḳmâna tapşurdum

Revân-ı nâ-tüvânı şâh-ı mülk-i cânâna tapşurdum

Dil-i pür-derd-i mecrûhı der-i cânâna tapşurdum

Varup dârü’ş-şifâya yine bir dîvâne tapşurdum

II

Yanağı büstânın seyr idüp maḳşûduma irdüm

Gülistân-ı cemâlinden gül-i ümmîdimi dirdüm

Maḳâm-ı ‘arza irdüm ravza-i iḳbâline girdüm

Ruḥ-ı gül-günına ol göncenûñ dil murğını virdüm

Yine bir bülbül-i güyâ gül-i ḥandâna tapşurdum

III

Bu dil gencînesin zabt itdi tâ kim turre-i dil-ber

Güzeller gönülümü almağa andan çok zamân ister

‘Aceb müşkil tılısm itdüm ki fetḥ itmez dil-âverler

Niğebân eyledüm genc-i ğama bir heft-ser ejder

Ḥayāl-i zūlfini çün bu dil-i vîrâna tapşurdum

IV

Bu Zāl-i köhne-sālūñ siḥri bî-pâyân-imiş bildüm

Hilâli cümle ḥalka ḥancer-i hicrân-imiş bildüm

Nişân-ı tîr-i mekri sîne-i insân-imiş bildüm

‘Acûz-ı қаһbe-zen⁴¹⁹ dehrüñ çü қаşdı cân imiş bildüm

Erenler himmetinde ben anı⁴²⁰ merdâne tapşurdum

V

Bu meydân-ı maḥabbetde semend-i himmeti sürdüm

Vücūdum **Nüşîyâ** ser-menzil-i maqşûda irgürdüm

Bu sevdâ-y-ile çıkmak[lık] başa mümkün degül gördüm

Ser-i zülfi ucundan⁴²¹ ‘ākıbet cân⁴²² terki[ni] urdum

Girüp meydâna **Bākî** tōpumu çevgâna tapşurdum

32.

Ġazel-i Nüşî Efendi

mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün

1. Қақан yollarda illerle o tıfl-ı dilsitân oynar
Göñül lertzân olur mekr-i ‘adūdan belki cân oynar
2. Şehâ ḥışmuñla ğamzeñ devr-i ‘adlūñde alışmışlar
‘Acebdür buña āhū-y-ile bir şîr-i jiyân⁴²³ oynar

⁴¹⁹ қаһbe-zen: pîr-zen BD.

⁴²⁰ ben anı: anı ben BD.

⁴²¹ ucundan: ucunda BD.

⁴²² cân: ser BD.

⁴²³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

3. O Yūsuf ṭal‘ atıñ destinde var bir nīze⁴²⁴-i ser-tīz
Niçe cān oynamaz kim ol sinān-ı cānsitāñ oynar
4. Ciger ƙan olmasun mı ƙorƙusından o cefākāruñ
Elinde nīze-i cān-dūz u tīĝ-i ḥūm-feşān oynar
5. Ƙılıç çekse semendin depredüp ol bī-vefā **Nūṣī**
Ciger pür-ḥūn olur dil āh ider rūḥ-ı revān oynar

17a

33.

Taḥmīs-i Nūṣī Efendi Rahmetullāhi ‘Aleyh

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

I

Cümle luṭfi Ḥaḫdan añla iy dil-i nāzük-şinās
Zātınuñ müstağraḫ-ı elṭāfidur hep cinn ü nās
Çünkü vācibdür aña her dem sipās-ı bī-ḫıyās
Ḥazret-i Mevlāya olsun bī-nihāyet kim sipās
Virdi maḫşūdum ne deñlü eyledümse iltimās

II

Ben libās-ı ‘ıṣḫ ile dehre ser-ā-ser fā‘iḫam
Çarḫ-ı atlasla fer-i Dārāyı terke lāyıḫam
Ḫāni‘-i peşmīne olmış bir muḫibb-i şadıḫam
N’eylerin ben atlas [u] dībāyı çün kim ‘aşıḫam

⁴²⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

İy şeh-i mülk-i melâhat baña besdür bir pelâs

III

Dil-rübâ derd ehlinün hâlin görüp raḥm eylese
İnkisâr-ı hâtırından ‘ aşıkuñ vehm eylese
Ḥaḳ nezâketden dilin dârende-i sehm eylese
Bağduğumdan bilse ol âşüftesin fehm eylese
Bir cüvân ister ṭabî‘ at kim ola ‘ aşık-şinâs

IV

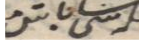
Var kıyâs it dil-berâ n’olmaḳ gerekdür âhumı
Kim ğamuñla yile virdi kevnî bir kemter demi
Ġarḳ idüp derdüñle dehri dîdemüñ ednâ nemi
Fırḳatüñle seyle virdi eşk-i çeşmüm ‘ âlemi
Gözlerüm yaşına cânâ Nil ü Şaṭṭ olmaz kıyâs

V

Raḥş-ı medḫi gerçi erbâb-ı suḫan çok yordılar
Şanma kim ser-menzil-i maḳşûda ammâ irdiler
Cümlesi şâbâş⁴²⁵ meydânında Nûşî turdılar
Ol perîveş yâr ḫaḳḳında bu şî‘ rüñ gördiler
Saña taḫsîn itdiler iy dil cemî‘ an cinn ü nâs

34.

Gazel-i Nûşî Efendi Rahmetullâhi ‘ Aleyh
mef‘ ülü / mefâ‘ ilü / mefâ‘ ilü / fe‘ ülün

⁴²⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

1. Ol dil-ber-i nev-reste cüvānān arasında
Bir gönceye beñzer gül-i ḥandān arasında
2. Ruḥsāresi gülzārını seyr itmek olur mı
Bir şīr yatur bīşe-i müjgān arasında
3. Ḥūn-ı dil-i mecrūḥa şaḫın girme dem-ā-dem
Bulunma benüm iki gözüm ḫan arasında
4. Tā sīnemi deldi şanemā tīr-i firāḫuñ
Peykān-ı⁴²⁶ ḡamuñ ḫaldı dil [ü] cān arasında
5. Nūşīyi zebūn itdi iki düşmen-i mel' ūn
Ḳaldı yalıñuz nefis ile şeyṭān arasında

17b

35.

Müseddes-i Nūşī Efendi Rahmetullāhi ' Aleyh

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(fā' ilātün)

(fā' lün)

I

Tāzelendi bu cihānuñ yüzi bih-rüz oldı

Şanasın devlet-i devr-i Cem ü Şeh-rüz oldı

' Ālemüñ ṭāli' -i ber-geştesi firüz oldı

' Andelībūñ yine şīvenleri dil-süz oldı

⁴²⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Köhne ‘âlem yeñilendi yine nev-rûz oldu
Gül gibi sâgar-ı mey encümen-efrûz oldu

II

Nev-bahâr oldu güzellendi gülistân u çemen
Lâle zerrîm kadehi almış ele sîmi semen
Yer olup leşker-i ezhârîla şehr-i gülşen
İtdi Cemşîd-i şafâ ‘ arz ‘ izâr-ı rûşen

Köhne ‘âlem yeñilendi yine nev-rûz oldu
Gül gibi sâgar-ı mey encümen-efrûz oldu

III

Geldi ol dem ki güzellerle riyâz-ı ‘âlem
Ola maşsûd-ı gülistân u mülistân [u] İrem
Sen de kâm almağ-ıçün devr-i felekden bir dem
Kıoma peymâneyi elden ki_ola cânuñ hurrem

Köhne ‘âlem yeñilendi yine nev-rûz oldu
Gül gibi sâgar-ı mey encümen-efrûz oldu

IV

Şâh-ı nev-rûz çeküp ‘ asker-i hayl-i ezhâr
Aldı bir şehr-i mu‘ azzam ki adı sebze bahâr
İtdi fermân tonanma-yı hümâyûn-âşâr
Tıoldı âyîn-i şükûfeyle anuñçün gülzâr

Köhne    lem ye ilendi yine nev-r z oldu
G l gibi s gar-ı mey encümen-efr z oldu

V

T ze c n buldı cih n eyle h r ş iy N ş 
Sa a Őayeste mi endişe ile h m Ő 
Na l-i dild r  ken r eyle p r it  g Ő 
Düşmesün bir dem elünden  adeh-i b -h Ő 

K hne    lem ye ilendi yine nev-r z oldu
G l gibi s gar-ı mey encümen-efr z oldu

17b-18a

36.

Cin n  Efendi⁴²⁷

fe  il t n / fe  il t n / fe  il t n / fe  ilün

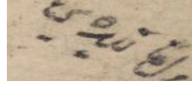
(f   il t n)

(f   l n)

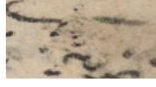
1. Ba a bir s de zeh r eyledi bu  ar -ı felek
Görmedi ancılayın s de zeh r ins   melek
2. Far  olunmaz etegiyle ya as    kinden
Ne ya a çaldı fen  bulmadı  anda ne etek
3. A dur rengi anu  gövdesi hep göz gözdür
D m-ı m h  dir idim  rsa der nında semek

⁴²⁷ Bu Şiir, *Cin n  D v n *’nda bulunamamıştır (Okuyucu, 1994: 770).

4. Pîşgîr eyleridüm şufrede

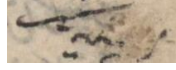

Şufre yok hücrede gām-ḥāne yinmeye

⁴²⁸

5. Çürüsün elleri anı toḫuyup

Ki çürük de toḫumış eylememiş tārını pek

6. Her kaçan arḳama aldıkça gönülsüz giderin

Nice idem çün edinmez belki gönüllü köpek⁴²⁹

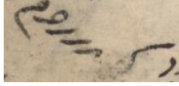
7. Var iken dāmeni

ḥācın ammā

Değişürdüm anı çingāne eger virse elek

8. Elem-i faḳr ile bir özge buluddur çeke dem

etegi çıkḱa eger bārī yelek

9. İy **Cinānī** niçe bir geşt ü güzār eylesün

Ṭaşra çıkḱma küpe gir tā bulunınca giyecek

18a

37.

Taḥmīs-i Nūḱī Efendi Rahmetullāhi ‘ Aleyh

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

(fā‘ ilātün)

(fā‘ lün)

⁴²⁸ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁴²⁹ Mısrada vezin aksamaktadır.

I

Saňa Őayeste mi Őāhum beni giryān idesin
Düşmeni luřfuñ ile ĥurrem ü ĥandān idesin
Ne revādur bizi hicrān ile nālān idesin
PādiŐāhā ile iĥsānuñı her ān idesin
Saňa lāyıķ mı baňa cevri-i firāvān idesin

II

Beñzümi ğamla Őarardup yüregüm ĥün itdüñ
Őüret-i ĥālümü derdüñle dıĝer-ĝün itdüñ
İtmedüñ zerre kadar luřf ili memnün itdüñ
Dem-be-dem miĥnet ü derdüm daĝı efzün itdüñ
Ben umardum ki benüm derdüme dermāñ idesin

III

Ėatı yüksekde uçardı dil-i ser-gerdānum
Anı tız ĥapdı Őaçuñ iy Şeh-i ‘ālī-Őānum
Zār iken silsile-i ĝamda dil-i efĝānum
Tıtalum dām-ı ser-i zülfüñe murĝ-ı cānum
Düşdi ammā ki düşer mi anı nālān idesin

IV

El çeküp cānuma luşf ile vefādan her kez
İtmedüñ göñlümi āsüde belādan her kez
Çekmez olduñ elüñi cevri ü cefādan her kez
Ėazer itmez misin ol bār-ı Ėudādan her kez
Bu kadar cevri niçün iy Şeh-i ĥübān idesin

V

Var iken sencileyin şāh-ı kerīmü’ş-şānum
Bende olmak ile **Nūşī** niçe kâbil hānum
El çeküp cümle güzellerden efendi cānum
Cān u dilden saña kul oldu gönül sulţānum
Ya cefā eylesin ya aña ihsān idesin

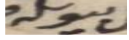
38.

Ġazel-i Nūşī Efendi

fā’ ilātün / fā’ ilātün / fā’ ilātün / fā’ ilün

1. Cānumı dil-ḥaste itdi hecr-i cānānum meded
Gelsün ol bīmāra tīmār eylesün cānum meded
2. Yārelendi tīr-i cevruñden gönül bir çāre kıl
Deldi cānum ḥancer-i hicrān sulţānum meded
3. Öldürür zūlfuñ gamı pür-ḥūn idüp bağrum benüm
Düşmesün iy bī-vefā gel boynuña⁴³⁰ kanum meded
4. Şerbet-i vaşluñdan özge bir ‘ ilāc olmaz baña
Eyle derd-i firḳate dermān Loḳmānum meded
5. Bāde-i la’ lüñ şifā-sāz eyle bezm-i cānda
Ḥastedür **Nūşī** kuluñ iy şāh-ı devrānum meded

18b

⁴³⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

39.

Müseddes-i Nūşî Efendi Sellemehullāhu ‘Aleyh

mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilün

I

Luţf olsa bendesine o şāh-ı celālden
İtsem ħabîr ħāl-i dil-i pür-melālden
İnşāf olaydı belki o qaşî hilālden
Dā’im geçerdî böyle fikirler ħayālden

Yāri görünce qaldı gönül ‘arz-ı ħālden
El degmedi şikāyete şükr-i vişālden

II

Şükrāne-i vişāle yiter ancak iktidār
Mümkün degül ki ‘arz olma yāre ħāl-i zār
Bir kerre daĥı görmek olur ise dil-figār
Eylerdî şevq-i vaşl ile endişeler hezār

Yāri görünce qaldı gönül ‘arz-ı ħālden
El degmedi şikāyete şükr-i vişālden

III

Dīvāne dil ki ‘aqlı ‘ıqāline döymedi
Ümmîd-i vaşl iderdî celāline döymedi
Maĥv eyledi vücūdî vişāline döymedi
Kendin yitürdî tâb-ı cemāline döymedi

Yāri görünce qaldı gönül ‘arz-ı ħālden

El degmedi şikāyete şükr-i vişālden

IV

Tenhāda ḥasb-i ḥāli ḥikāyetler eyleyem
Bulduḡda yāri gizlü şikāyetler eyleyem
Maḡşūdum ol ki vaşlına himmetler eyleyem
Ser-beste rāz keşfine ġayretler eyleyem

Yāri görünce ḡaldı gönül ‘ arz-ı ḥālden
El degmedi şikāyete şükr-i vişālden

V

‘ Azm eyledüm ki görsem şāh-ı mürüvvetüm⁴³¹
‘ Arz eyleyem cenābına **Nūşī** şikāyetüm
Nuḡkı tütildi dil ḡolaşup gitdi ḡāḡatüm
ḡalmadı tende tāb u revānumda ḡuvvetüm

Yāri görünce ḡaldı gönül ‘ arz-ı ḥālden
El degmedi şikāyete şükr-i vişālden

18b-19a

40.

Tekerleme-i Tiryākiler⁴³²

1. Ādemī insān iken ḡayvān olur tiryākiler

Zehr-i zaḡḡūm yimegi olur tiryākiler

⁴³¹ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁴³² Bu şiir, başlıkta “tekerleme” nazım şekli adıyla yer almakta olup ölçüsüz kaleme alınmıştır.

2. Örtür işini dā'im şarıkdur başını
 bağlar gibi başını pek zebūn olur tiryākīler⁴³³
3. Qahvehānedür hānları cebinde olur cānları
İnsān mı şanduñ anları nekbetīdür tiryākīler
4. Qahve qanın qurudur afyōn beñzin şarardur
Ādeme gözün belerdür ne millet olur tiryākīler
5. Eger yitişdürmezseñ otunu kırar kehle ile bitini
Afyōna değışür götini ne puşt olur tiryākīler
6. Şabāh evinde qalkqar bir qurbağa görse qorqar
Babasın hātırın yıqar hayvān olur tiryākīler
7. Öksüz 'Alīm dil-keş olur afyōn ile başı hoş olur
Qaçan hoşqası boş olur şeytān olur tiryākīler

19a

41.

Ġazel-i Nūşī Efendi

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlūn

1. Dil zār olur ol naql-i semen-sānuñ ucından
Cān nāle kıılır sūnbül-i cānānuñ ucından

⁴³³ Mısrada vezin aksamaktadır.

2. Ruhsârına öykünmek ile göklere çıktı
Âhum tütüni şem‘ -i fûrûzânuñ ucından
3. Ağyârı ser-i zülfüñe ber-dâr ider isen
‘Uşşâk aşılır rişte-i hicrânuñ ucından
4. Yaşlar dökilür almağ için nâme-i luţfuñ
Gevher saçılır hâme-i ihsânuñ ucından
5. İy şâh-ı ser-âmed göresin kelle-i ‘uşşâk
Ġalţân ola bu ‘arşada çevgânuñ ucından
6. Dilden güzer itdikce dem-â-dem bu gözümden
Ķanlar saçılır neşter-i müjgânuñ ucından
7. Şâhâ ser-i zülfüñçün idüp ‘arbede şehler
Çok baş keser ol tûğ-ı perîşân[un] ucından
8. Ķılsañ elüñi hûn-ı ‘adû-y-ile muḥannâ
Ķanlar dökilür pençe-i mercânuñ ucından
9. Şancıldı ğamuñ câna beyâbân-ı belâda
Dil-ḥasteyüz ol ḥâr-ı muğaylânuñ ucından
10. Dil virse ‘adû ḥâke düşer kellesi **Nûşî**
Başdan çıkar ol ṭurre-i cânânuñ ucından

42.

Ġazel-i Nūṣī Efendi Raḥmetullāhi ʿ Aleyh

mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün

1. Beni ḥāk itmesün hecr ile ḥavf itsün ğubārumdan
Şımasun şīşe-i ṭabʿum şaḳınsun inkisārumdan
2. Vücūdum eyledi ber-bād idüp ben ḥāke çok bī-dād
Ayırdı kūy-ı yārümden şikāyet rüzgārumdan
3. Şalup şeh-bāz-ı cānum ʿ ālem-i hicrāna iy gerdün
Beni āvāre kılduñ ol tezerv-i şīvekārumdan
4. Daḡı ol āfitāb-ı dil-fürüza eylemez teʿşir
Yanar mihr ile inler raʿ dla çarḡ āh u zārumdan
5. Ne yollardan gelürsin iy nesīm-i ḥoş-nefes bilsem
Eşer bilmez misin ol şīvekār-ı gül-ʿ izārumdan
6. Yitişdür bülbül-i cāna hevā-yı zülfini şād it
O naḡl-i nāzeninümden o(l) gül yüzlü nigārumdan
7. Ölürsem bunca ālām ile ol ḥoş ḥaṭ firāḳında
Oḳınsun bār-ı geştüm Nūṣīyā seng-i mezārumdan

19b

43.

Ġazel-i Fevrī Tahmīs-i ʿ Ahdī Sellemehullāhu ʿ Aleyh

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

I

Bu cihānuñ kıl ü kâlin⁴³⁴ iy gönül gavgâ gözet
İşbu keşret ‘âleminden⁴³⁵ kıl hâzer tenhâ gözet
Hem özün her zerre-i nâ-çizden ednâ gözet
Kendü miqdâruñdan iy dil herkesi a‘ lâ gözet
Zerreyi mihr-i münevver kaçreyi deryâ gözet

II

Gel bu fânî ‘âleme kılğıl ferâgatle nazar
Her ne şey’e nâzır olsañ kıl firâsetle nazar
Pâk-bâz ol itme eşyâya kerâhetle⁴³⁶ nazar
‘Âkıl iseñ kimseye kılma haķâretle nazar
Şırça[y]ı gevher bil iy dil serçe[y]i ‘anķâ gözet

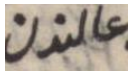
III

Cehd idüp ‘âlemde kesb-i ma‘ rifet kıl iy gönül
Düş diyâr-ı ‘ışķa terk-i memleket kıl iy gönül
Kānde kim görseñ zebūni⁴³⁷ merħamet kıl iy gönül
Meskenün sa‘ y ile kūy-ı meskenet kıl iy gönül
Mertebeñ eflākden biñ mertebe a‘ lâ gözet

IV

Eyleme⁴³⁸ ednâya nazar her şahşı⁴³⁹ nādān añlayup

⁴³⁴ kıl ü kâlün: kâl ü kılın ABD.

⁴³⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır. ‘âleminden: ‘âleminde ABD.

⁴³⁶ itme eşyâya kerâhetle: hiç kese etme ihânetle ABD.

⁴³⁷ zebūni: zebūna ABD.

⁴³⁸ Eyleme: Etme ABD. Mısrada vezin aksamaktadır ve divandaki kullanım vezni sağlamaktadır.

⁴³⁹ şahşı: şahşı ABD.

Ꞑıl nazār her nātuvān-ı dehre sultān añlayup
Kendözün ħōr⁴⁴⁰ [u] ħaḫīr gör ħāke⁴⁴¹ yeksān añlayup⁴⁴²
Merd iseñ merdāne baḫ mūr-ı Süleymān⁴⁴³ añlayup
‘ Ārif iseñ her gedā-yı bī-kesi Dārā gözet

V

‘ Āḫil olan kimse añlar ‘ ālemi künc-i fenā
Pes⁴⁴⁴ nesine yetmeye örtü döşek bir būriyā
Ḥusrev-i nazm-ı cihān-ārā demişdür ‘ **Ahdiyā**
‘ Işḫ içinde *kenz-i lā-yefnā*⁴⁴⁵ dilersenñ **Fevriyā**
Her neye olsa ḫanā‘ at eyle istignā gözet

44.

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. Tezevvüc⁴⁴⁶ ḫaşdın itdüm iy⁴⁴⁷ dirīgā telḫ-kām oldum
Daḫıldı boynuma ḫoz torbası rüsvā-yı ‘ ām oldum
2. Tecerrüd ‘ āleminde başum āzāde⁴⁴⁸ iken şimdi

⁴⁴⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁴¹ ḫaḫīr gör ħāke: ḫaḫīr [ü] ħāke ABD.

⁴⁴² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁴³ mūr-ı Süleymān: mūra Süleymān ABD.

⁴⁴⁴ Pes: Ya ABD.

⁴⁴⁵ kenz-i lā-yefnā: genc-i lā-yefnā ABD. kenz-i lā-yefnā: “(Kanâ’at), tükenmez bir hazinedir” (Yılmaz, 1992: 91).

⁴⁴⁶ Tezevvüc: Te’ehhül AV.

⁴⁴⁷ iy: - AV.

⁴⁴⁸ başum āzāde: başuma āzād AV.

Hevā-yı kibrimē⁴⁴⁹ uydum esīr-i bend-i⁴⁵⁰ ‘ām⁴⁵¹ oldum⁴⁵²

3. Te’ehhül nıṣf-ı dīn⁴⁵³ olduğına⁴⁵⁴ kıldum heves ammā
Zebūn oldum zen-i dehre dilā⁴⁵⁵ şimdi tamām oldum⁴⁵⁶
4. Kanı ol zevk [ü] şevk-i⁴⁵⁷ sohbet-i yārān terk itdüm
Dirīgā bir fulūsun denī⁴⁵⁸ mühmel cüdām oldum⁴⁵⁹
5. Cenābetden kaçup ğamlar çekerdüm iḥtilām olsam
Cünübler zümresine⁴⁶⁰ ‘Avniyā şimdi imām oldum

20a

45.

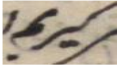
Ḳaṣīde-i Merṣiyye-i Nūṣī Efendi Der-Ḥaḳḳ-ı ‘Ayṣī Efendi Eṣ-Şīrvī? Raḥmetullāhi
‘Aleyh⁴⁶¹

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

I

N’eyledüñ iy rüzgār-ı zūr-kār [u] cān-şikār

Naḥl-i ‘Ayṣuñ eyledüñ berg-i vücūdın ḥaḳsār

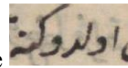
⁴⁴⁹Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır. Hevā-yı kibrimē: Hevā-yı germe AV.

⁴⁵⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁵¹ bend-i ‘ām: bend ü bāğ AV.

⁴⁵² 2.b.: 3.b. AV.

⁴⁵³ nıṣf-ı dīn: nıṣf u dīn AV.

⁴⁵⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁵⁵ dilā: daḥı AV.

⁴⁵⁶ 3.b.: 2.b. AV.

⁴⁵⁷ şevk-i: şevk u AV.

⁴⁵⁸ fulūsun denī: mülevveş ām bitti AV.

⁴⁵⁹ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁴⁶⁰ zümresine: zümresinde AV.

⁴⁶¹ Bu şiirin başlığı “Kaside” olarak yazılsa da şekil özelliği itibarıyla “Tercī‘ -bend” olduğu kanaatine varılmıştır.

Zehr-i mār-ı şadme-i tayş-ı ecelle āh kim
Eyledüñ tār-ı şafā-yı cān-ı dehri tār-mār
Tünd-bād-ı şavlet-i miḥnet-fezā⁴⁶²-yı derd ile
Şarşar olduñ ‘ālemüñ maqşūresin hey rūzgār
Ḥāke şaldüñ ‘ākıbet ol gevher-i pākīzeyi
Her zamān efser-nişān iken o dürr-i ābdār
Zā’ıl itdüñ cismin ammā defter-i eyyāmdan
Şafḥa-i ‘ālemde qalmışdur kemāli yādigār
Gülşen içre lāleler yansun yaqılsun derd ile
Ağlasun cū-bār tā rüz-ı kıyāmet zār zār
İñlesün bülbüller itsün sīnesin şad-çāk gül
Şaçların bozsun giyüp mātem ṭonın zülf-i nigār

Ḥazret-i ‘Ayşī ki olmışdı ‘aceb şāhib-hüner
Ḥaḳ te‘ālā rūḥını şād eylesün şām u seḥer

II

Gitdi ol Yūsuf-liḳā ihvān u ḥullān ağlasun
Ol ‘azīz-i menḳabet-perdāza yārān ağlasun
Gerçi icrā eyledi āb-ı ḥayātuñ ḥükmini
Gıtdüğinden soñra iy dil çeşmeler ḳan ağlasun
Ḳana dāmān-ı felek her dem şafaḳla ğarḳ olup
Nāleler ḳılsun ra‘adla ebr-i bārān ağlasun
Rüz şeb dünyāda pend eylerdi iy dil gitdi çün
Mātemin ṭutsun anuñ kāfir (ü) Müselmān ağlasun
Eylesün her laḫza ḥün-ālūde dāmānın şafaḳ

⁴⁶² Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

Dīde-gerdīn ādeme sīmā-y-içün an alasun
Hāk-pāy-ı pākine yüzler sürerdi her biri
Cūlar ol serv-i çemān-ı hūsne her ān alasun
Cümle ālem sözlerinden eylemişdür intifā
Nīk ü bed yas eylesün dānā vü nādān alasun

Hāzret-i Ayşī ki olmuşdı aceb şāhib-hüner
Hā teālā rūhını şād eylesün şām u seher

III

İy felek feryād elüñden dehri nālān eyledüñ
Kārumuz şām [u] seher feryād ü efgān eyledüñ

20b

Bahtumuz itdüñ siyāh endīşe-i hicrān ile
Hālümüz sevdā-yı hicr ile perīşān eyledüñ
Şu le-i hūrşīd āna yüz yirde almışken tamām
Hāk ile ol gevher[i] pāyān yeksān eyledüñ
Āteş-i hicrāna şalduñ dest-i ahruñla bizi
Sīne uryān u ciger biryān u sūzān eyledüñ
Çeşmümüz pür-hūn idüp hicr ile öldürdüñ bizi
N'eyledüñ iy çar-ı zālīm n'eyledüñ an eyledüñ
Bir çerā-ı şu le-perdāz⁴⁶³-idi bezm-i āleme
Ol azīzi tekye-i hicrān[a] mihmān eyledüñ
Alduñ ol maħbūb-ı ālem ol müselleme āzyi

⁴⁶³Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Dīde-i dünyāyı⁴⁶⁴ hicrān ile giryān eyledūñ

Hāzret-i ‘Aysī ki olmışdı⁴⁶⁵ ‘aceb şāhib-hüner

Hāḡ te‘ ālā rūhını şād eylesün şām u seher

IV

Rūhına virsün şafā selsāl cūy-ı selsebīl

Göñlini kılsun muşaffā feyz-i Yezdān-ı celīl

Hāḡ te‘ ālā virsün a‘ māl-i hulūş-āmīzine

Ġāyet-i luḡfindan ihsān eyleyüp ecr-i cemīl

Hürrem⁴⁶⁶ itsün göñlini elḡāf-ı bī-hem-tā ile

Ol fāzıl [u] dānāya ihsān-ı cezīl⁴⁶⁷

Olmış-idi menzil-i iḡbāle fevz ü vuşlata

Şu‘ le-i mihr-i cemāl-i ‘āleme rūşen delīl

Devlet-i dīdārı itmişdi mu‘ azzez bir zamān

Sen bizi hicr ile iy gerdām zelīl itdūñ zelīl

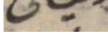
Çünkü şabr oldı sebep şādān u ḡandān olmaḡa

Lāyık oldı iy göñül itmek gerek şabr-ı cemīl

Göz yumup açınca[ya] geçmek muḡarrerdür tamām

İtmesün ḡırra⁴⁶⁸ cihān ḡalḡını bu ‘ömr-i ḡalīl

Hāzret-i ‘Aysī ki olmışdı ‘aceb şāhib-hüner

⁴⁶⁴Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁶⁵ Bu kelime, mecmuada şiiir boyunca nakarat beyitlerinde “olmuşdı” şeklinde okunmuştur. şeklinde yazılmasına rağmen vezin gereḡi

⁴⁶⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁶⁷ Mısrada, kelime eksikliḡi sebebiyle vezin aksamaktadır.

⁴⁶⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Ḥaḳ te‘ālā rūḥını şād eylesün şām u seḥer

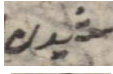
V

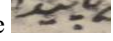
İctināb it rûzgāruñ şiddetinden her nefes
Luṭfına dil-beste olma rişte-i peyvendi kes
Şoldurup gül gibi beñzûñ bād-ı miḥnet ‘āḳıbet
Ṭoldurur gülzār-ı cānuñ sīnesine ḥār u ḥas

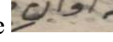
21a

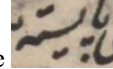
Ḳapsa cellād-ı felek ṭavḳ-ı girībānuñ eger
Şīven⁴⁶⁹ itseñ biñ yıl olmaz kimse h̄ḳ feryād-res
Menzil-i maḳşūda ir dünyā hevāsın terk idüp
Olmasun pāy-bend⁴⁷⁰ efendi cānuña dām-ı heves
Ṭoldurur dünyāy[ı] ammā sende gūş-ı hūş yoḳ
Kārbān-ı raḥlden geldükce āvāz-ı⁴⁷¹ ceres
Sen bu deñlü cān ile beslersin ammā kim olur
‘Āḳıbet cism-i laṭīfūñ ṭu‘ me-i mūr u meḡes
Ḳanı ol server ki bāḡ-ı ‘āleme bir serv iken
Oldı cāmı bülbüli pāy-beste⁴⁷²-i bend-i ḳafes

Ḥazret-i ‘Ayşī ki olmışdı ‘aceb şāḥib-hüner
Ḥaḳ te‘ālā rūḥını şād eylesün şām u seḥer

⁴⁶⁹Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁷⁰Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁷¹Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁷²Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

VI

Gülşen içre hâtırın güller perişân eylesün
Miñnet-i hicrân ile bülbüller efgân eylesün
Dūd-ı âh ile siyâh itsün tenin zülf-i nigâr
Nâr-ı gamla lâleler bağrını sūzân eylesün
Eşk-i gülgün ile surh itsün cemâlin gonceler
Lâle-i Nu‘mân dem-â-dem bağrını kan eylesün
Kaddini dâl eyleyüp derd ile şâh-ı yâsemen
Kara giysün gönlini sünbül perişân eylesün
Hâke düşdi çünki ol mâh-pâre tayş-ı rûzgâr
Târem-i firûzeyi hâk ile yeksân eylesün
‘Azmini cezm eyleyüp gitdi çün ol rûh-ı revân
Hâk te‘âlâ menzil-i maşşûdı âsân eylesün
Rûh-ı pâkin her zamân ol serv-i bâğ-ı rif‘atüñ
‘Arşa-i gülzâr-ı ‘adne verd-i handân eylesün

Hâzret-i ‘Ayşî ki olmışdı ‘aceb şâhib-hüner
Hâk te‘âlâ rûhını şâd eylesün şâm [u] seher

VII

Hâk te‘âlâ kabrini dünyâya manzûr eylesün
Hâne-i iqbâlini hem-vâre ma‘mûr eylesün
Hürrem⁴⁷³ itsün hâtırın rûh-ı revânın şâd idüp
Gönlünü iy Nûşî-i bî-çâre mesrûr eylesün
Hem-nişinin ‘m diyârın fırka-i gilmân idüp

⁴⁷³ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

Ġam-güsārın zümre-i vildān⁴⁷⁴ ile ħūr⁴⁷⁵ eylesün

21b

Müstaḥakdur luṭfa çün ol pīre iḥsān-ı Ĥudā
Şuçların ʿafv eyleyüp peyveste maġfūr eylesün
Yazuġı⁴⁷⁶ gitsün dilinden şuʿle-i luṭf-ı Ĥudā
Ķaşr-ı iḳbālın anuñ her laḥza pūr-nūr eylesün
Kim iderse ḳabrine çeşm-i ḥaḳāretle naḳar
Sīnesin⁴⁷⁷ miḥnet gözin şām [u] seḫer kūr eylesün
Sebzezār-ı ḥāṭırın ḥurrem⁴⁷⁸ bahār itsün tamām
Ḥaḳ teʿālā göñlini hem-vāre mesrūr eylesün

Ḥazret-i ʿAyşī ki olmışdı ʿaceb şāḫib-naḳar
Ḥaḳ teʿālā rūḫını şād eylesün şām u seḫer

46.

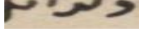
Müseddes-i ʿAzmi Efendi Sellemehullāhu Teʿālā

mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

I

Biḫamdillāḫ ne bed şuġlüm ne emvāl-i medīdüm var

Ne imr[ū]zındayum dehrüñ ne ferdinde baʿidüm var

⁴⁷⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁷⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁷⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılı olmasına rağmen anlam gereği “Yazuġı” yazılması daha uygun görülmüştür.

⁴⁷⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁴⁷⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Ne ta' mîr-i der-i köhne ne bünyâd-ı cedîdüm var

Ne fikr-i manşib-ı 'âlî ne ğavġâdan ba'îdüm var

Harîf-i fâriġ-i bâlem ne şeyhüm ne mürîdüm var

Ne big⁴⁷⁹ yanında maşşûdum ne pâşâdan ümîdim var

II

İdindüm küşe-i kûy-ı ferâġat içre me'vâyı

Bırakdım başdan şavdum kıodum ehline dünyâyı

Deġışdüm hırka-i tecrîdle tâ şeyh-i dîbâyı

Çopardum gülşen-i dilden nihâl-i şâh-ı sevdâyı

Harîf-i fâriġ-i bâlem ne şeyhüm ne mürîdüm var

Ne beg yanında maşşûdum ne pâşâdan ümîdüm var

III

Tevekkül kıapusın açdım tama' bâbın kıılup mesdûd⁴⁸⁰

Pesend-i gebri yakdım micmer-i tende mişâl-i 'ûd

Vücûdum ravzasında dîv-i nefsi eyledim merdûd

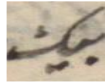
Neme yitmez benüm tenhâ bu tāk-ı lâciverd-endûd

Harîf-i fâriġ-i bâlem ne şeyhüm ne mürîdüm var

Ne beg yanında maşşûdum ne pâşâdan ümîdüm var

22a

⁴⁷⁹ Mecmuada kelime

edilmiştir.

⁴⁸⁰ Mürettip, "mesdûd" kelimesinde hareke kullanmıştır.

IV

Rızâ dāmânına çekdim taḥammülden ẓazâ yayın
Nişâne irgürüp tîr[i] velî yaşadım ‘amel yayın
Murâ’î şûfmiñ hîçe değışdim hûy ile hâyın
‘Adem şahrâsına şaldım hevâ-yı nefsuñ âlâyın

Ḥarîf-i fâriğ-i bâlem ne şeyḥüm ne mürîdüm var
Ne beg yanında maḳşûdum ne pâşâdan ümîdüm var

V

Dimeñ şevḳ ile şem‘ âsâ derûnum⁴⁸¹ yoḳ
Sarây-ı maḥrem[e] ḥurrem-serîrem keşf-i râzum yoḳ
Naşîbe râzıyam mâl ehline nâz [u] niyâzum yoḳ
Kimesne pâyesine (bil) ‘Azmiyâ hırş ile âzum yoḳ

Ḥarîf-i fâriğ-i bâlem ne şeyḥüm ne mürîdüm var
Ne beg yanında maḳşûdum ne pâşâdan ümîdüm var

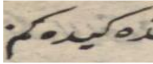
47.

Ġazel-i Şâh Ṭahmâs

fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilün

1. Şâh-ı merdân devletinde geydügüm⁴⁸² nârencidür
Nâra ẓarşu ṭurmaz[uz]⁴⁸³ zîrâ beni nâr incidür

⁴⁸¹ Bu kelime kafiyeyi bozmaktadır.

⁴⁸² Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁴⁸³ ṭurmaz[uz]: varmazam SMİH.

2. Hân Süleymân geldi şimdi il vilâyet almağa⁴⁸⁴
Biz anı bir yola қорuz yol⁴⁸⁵ anı zâr incidür
3. Kim ki gelse bu cihâna yol ile⁴⁸⁶ gelmiş durur
Bir ayak⁴⁸⁷ taşra çıkanı bî-gümân hâr incidür
4. Hânesinden taşra çıkup taşlar[a] düşse⁴⁸⁸ kişi
Bâd eser bārân yağar şanma bizi⁴⁸⁹ қar incidür
5. **Şâh Tahmâsım** cihânda şâh-ı şâh neslüm⁴⁹⁰ ‘Alî
Yâr ile yâr olmuşum dâ’im beni yâr⁴⁹¹ incidür

48.

Ġazel-i Sulţân Süleymân⁴⁹²

fâ’ ilâtün / fâ’ ilâtün / fâ’ ilâtün / fâ’ ilün

1. Çaryârı sevmeyen kendüzin ol yâr incidür
Ehl-i şer’ üñ düşmenini ‘âkıbet nâr incidür
2. Taht [u] tâcın terk idüp kaçmağa yüz dutsa kişi
Vehm-i ğam irdi yüregın toğrayup zâr incidür

⁴⁸⁴ şimdi il vilâyet almağa: kim bizden vilâyet isteye SMİH.

⁴⁸⁵ қорuz yol: қодуқ yollar SMİH.

⁴⁸⁶ Kim ki gelse bu cihâna yol ile: Bu cihâna kim ki geldi SMİH.

⁴⁸⁷ ayak: қadem SMİH.

⁴⁸⁸ düşse: düşen SMİH.

⁴⁸⁹ yağar şanma bizi: olur zahmet çeker SMİH.

⁴⁹⁰ neslüm: nesli SMİH.

⁴⁹¹ dâ’im beni yâr: şanma ki âğyâr SMİH.

⁴⁹² Mecmuada olduğu gibi “*Söz Meydanında İki Hükümdar: Kanuni Sultan Süleyman ve Şah Tahmasb’ın Muşeresi*” isimli makalede de aynı sıra ile önce Şah Tahmasb’ın mecmuada yer alan şiiri makalede yer alıyor, ardından “Sultan Süleyman” başlığıyla mecmuada yer alandan farklı bir şiir kaynaktan yer almaktadır. Kaynakta Sultan Süleyman’a atfedilen şiir, Şah Tahmasb’a verilmiş bir cevap olarak yer almaktadır. Ancak mecmuada, başlıkta “Sultan Süleymân” zikredilmesine karşın mahlas beytinde “Fünûni” isminin kullanıldığı görülmektedir (Çırcı, 2015: 206-207).

3. Kendü yolın gizleyüp varanlara yokdur hilâf
Yoldan azmışları ya' nî her zamân hâr incidür
4. Şark [u] ğarbtı ğayret için gün-be-gün 'azm eyleyen
Issı şovuk giçürür yağmur yağar qar incidür
5. İy Fünûnî Şâh Süleymân Âl-i 'Osmân neslidür
Çâr-yârûñ himmetiyle anı kim zâr incidür

22b

49.

Ġazel-i Murâdî Sellemallâh

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Yaniña qalmaz didim cânâ cefâlar bilmiş ol
Güldi didi bâ-vefâdur⁴⁹³ dil-rubâlar bilmiş ol
2. Sünbülün çün perîşân didim şabâya⁴⁹⁴
Eksik olmaz didi başda [bu] hevâlar⁴⁹⁵ bilmiş ol⁴⁹⁶
3. Ġarq-ı deryâ baħrini hicr-i yâr[i] yâr kıd didim didi⁴⁹⁷
Baña yâr itmezler anı aşınâlar bilmiş ol

⁴⁹³ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁴⁹⁴ Mısrada, kelime eksikliği sebebiyle vezin aksamaktadır.

⁴⁹⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁴⁹⁶ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁴⁹⁷ Mısrada vezin aksamaktadır. Mısra daki “baħrini” kelimesi çıkarıldığında vezin kusuru giderilmektedir.

4. Lebūne ande_ise cānum teşnedür didim didi⁴⁹⁸
Eksik olmaz tūtŷye şekker ıdālar bilmiş ol

5. Yoğ durur  ālemdede yārūn gibi bir ül yŷzlŷ yār
Gerçi çoğdur iy **Murādī** mehliğālar bilmiş ol

50.

Ġazel-i Bākī Efendi Rahmetullāhi Te ālā⁴⁹⁹

fā ilātŷn / fā ilātŷn / fā ilātŷn / fā ilŷn

1. Her cefā kim eylediñ geldi vefālar bilmiş ol
Rūha rāhatdur amuñ cāna şafālar bilmiş ol

2. Gerçi ser-gerdān idŷp şalduñ belā gird-ābına⁵⁰⁰
Yŷz evŷrmezler adīmī āşinālar bilmiş ol

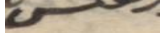
3. Yanuña alur ne ılsan⁵⁰¹ pādīşāhsın⁵⁰² dŷstum
Şānuña lāyık degŷl ammā cefālar bilmiş ol

4. Cŷy-ı eşkŷm⁵⁰³ şŷyle tuğyan eyledi⁵⁰⁴ bir ŷn hemān
Āsmānuñ āsiyāsın⁵⁰⁵ yuvarlar⁵⁰⁶ bilmiş ol

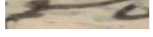
⁴⁹⁸ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁴⁹⁹ Bu gazel, *Bākī Dīvānı*'da 8 beyitten mŷteşekkildir (Kŷŷk, 1994: 283-284).

⁵⁰⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁵⁰¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁵⁰² pādīşāh: pādīşeh BD.

⁵⁰³ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁵⁰⁴ eyledi: itdi kim BD.

⁵⁰⁵ āsiyāsın: āsiyā-sengin BD. Mısrada vezin aksamaktadır. Divandaki şekli ile yazıldığında problem ortadan kalkmaktadır.

⁵⁰⁶ Yuvarlar: yuvalar BD.

5. İltifātun **Bāk**[yi] dünyāya maḥsūd eyledi
Hep senüñdür çekdügi cevr ü cefālar⁵⁰⁷ bilmiş ol⁵⁰⁸

51.

Ġazel-i Fehmī Sellemehullāhu Te'ālā

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

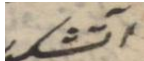
1. Leblerin zībā yaraşmış dā'im devrān üstine⁵⁰⁹
Var mı zīrā bir güher [bu] la' l-i ḥandān⁵¹⁰ üstine
2. Sīne-i mecrūḥum üzre gül aḫar su eşk
Eylemiş ol nūr-ı dīdem ḫan olur ḫan üstine
3. Āteş⁵¹¹ ruḥsārı⁵¹² üzre ḫāle' anber yāre yār
Vardur gūyā ḫondurur tār-ı Şan' ān üstine⁵¹³
4. Sīneye gel luṭf idüp didüm var dildāra di⁵¹⁴
Varayın iy' aşık-ı miskm̄ yūri cān üstine
5. **Fehmiyā** gördüm ṭarīḫ-i Ka' be-i vaşlında ben
Ḥaste düşmüş [de] yatur ḫār-ı muḡaylān üstine

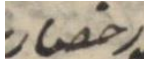
⁵⁰⁷ cevr ü cefālar: derd ü belālar BD.

⁵⁰⁸ 5.b.: 8.b. BD.

⁵⁰⁹ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁵¹⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁵¹¹ Mecmuada kelime şekilde yazılıdır.

⁵¹² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁵¹³ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁵¹⁴ Mısrada vezin aksamaktadır.

52.

Ġazel-i Feyzī Rahmetullāhi Te‘ālā

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Şanma kāküldür düşen ruhsâr-ı kemân üstine
Sāye⁵¹⁵ şalmış dur(ur) hümā şem‘ -i şebistân üstine
2. La‘ liñi būs eylemiş âl ile bezm-i bâğda
Jāle taş yağdursa taş n mı verd-i ħandân üstine
3. Ġamze-i ħm̄n-riziñe iy dil gönül virmek n’ola
Göz göre âdem düşer mi tîğ-i bürrân üstine
4. Cānımı ‘ıyd-i vişâl-i yāre ħurbân it deyü
Mūylar ħançer çeker bu cism-i ‘uryān üstine
5. **Feyziyâ cānâ lebüñden buse iĥsân it didim**
Ĥande idüp didi o⁵¹⁶ şîr̄m-dehen cān üstine

23a

53.

Tercî‘ -i Bend-i Emrī Sellemehullāhu ‘Aleyh⁵¹⁷

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ iātün / fā‘ ilün

⁵¹⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁵¹⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁵¹⁷ Bu şiir, şairin divanında “Müsemmen” başlığı altındadır. Başlık “Tercî‘ -bend” olsa da şiirin yapısı itibariyle “Terkîb-bent” olduğu kanaatine varılmıştır.

I

Dīde lāle ʿārīzuñçün jāle-bār olmuş dur[ur]
Her müje ḥüsnüñ gülinsiz gözde ḥār olmuş durur
Sīne ʿışkuñ āteşiyle pür-şerār olmuş dur[ur]
Cān firāk-ı laʿl-i nābuñla figār olmuş durur
Dil hevā-yı kākülünle bī-ḳarār olmuş dur[ur]
ʿAql u fikrüm ṭurrāñ ile tārümār olmuş durur

Ten ḡam-ı zūlf ü ḥaṭuñla ḥāḳsār olmuş durur
Üstüḥvān u⁵¹⁸ ser mekān-ı mūr⁵¹⁹ [u] mār olmuş durur

II

Çarḥ abdāluñdur iy meh dāḡlar seyyāresi
Şubḥ küşteñdür ki ḥün-ālūdedür ruḥsāresi
Oldı Mirrīḥi sipihruñ ḡamzeñüñ mekkāresi
Sīne-çāküñdür hilāl eksük degüldür yāresi
Gül helākiñdür ḳulaḡınca durur her pāresi
Bir leked-kūpuñ durur sünbül ki gitmez ḳaresi

Olmaḡ için⁵²⁰ sāḡar u⁵²¹ bāde lebün āvāresi
Bād ḳabrinde ḥabābuñ türbedār⁵²² olmuş durur

III

Ḳufl-ı yāḳūtuñ dilin açup yine ol nāzenīn

⁵¹⁸ Üstüḥvān u: Üstüḥvān-ı ED.

⁵¹⁹ mekān-ı mūr: mekān mūr ED.

⁵²⁰ Olmaḡ için: Olduḡıyçün ED.

⁵²¹ sāḡar u: sāḡar-ı ED.

⁵²² türbedār: türbedārı ED.

Ben fakîr üftâdeye virdi nice dürr-i⁵²³ şemîn
Zâhir olduğı nazarda gözlerüm ‘ayne’l-yaķın
Gördi müşgâm⁵²⁴ nâfeyi bir mişli yoķ engüşterîn
Ķaddümi ħâtem gibi ħam itdi⁵²⁵ ol la‘l-i nigîn
Nâfe gibi bağrumı ħün eyledi bu müşg-i çîn

Geh ħam-ı kâkül gibi sevdâ-yı zülf-i ‘anberîn
‘Ayš [u] nüşı ben ħarîbüñ⁵²⁶ zehr-i mâr olmuş durur

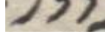
IV

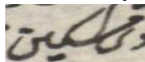
‘Aks-i kavşün çeşm-i ħü[n-bâ]rumda iy nâvek-fiken
Zaħm-ı pür-ħünümde zerrm ħançerüñ iy sîm-ten
Çâk-ı sînem zâhirâ ħün içre iy şemşîr-zen
Ķanlı pîrâhen içinde bu dü-tâ olmuş beden
La‘l-i mir’ât içre ħaşuñ ‘aksi iy ħonca-dehen
Rûy-ı gül-günüñdan⁵²⁷ nâħun zaħmı iy şîrîm-süħan⁵²⁸

Didi la‘lîm câm içinde ‘aks-i engüştüñ gören
Mâh-ı nevdür kim şafaķda âşikâr olmuş durur

V

Ķâmetüñ bâlâdur iy servüm miyânuñdur vasat

⁵²³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁵²⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁵²⁵ itdi: kıldı ED.

⁵²⁶ ħarîbüñ: fakîrüñ ED.

⁵²⁷ gül-günüñdan: gül-gününda ED.

⁵²⁸ Mısrada vezin aksamaktadır.

Ġonca⁵²⁹-i güldür ‘ izāruñ beñlerüñ⁵³⁰ müşg̃m nuḳaṭ
Levh-i dilden bul[a]maz⁵³¹ ḥaṭṭuñ eger olursa Şaṭ
La‘ lüñ üzre yazdı Kevşer sūresün gūyā ğalaṭ
Kim ḳazıtdı iy cemāli muşḥafum ḥıfzuñda⁵³² ḥaṭ
Ḳanına ‘ āşıḳlaruñ la‘ lüñ getürdi ḳünki ḥaṭ

Bir gün ola **Emrī** için diyeler iy sebz-ḥaṭ
Bir ḥaṭı sebzüñ ğamından dil-figār olmış durur

23b

54.

Ḳaşıde-i Uşūlī⁵³³

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. Vücūd-ı Muṭlaḳuñ baḥri ne mevci kim ider peydā
Ene’l-Ḥaḳ nuṭḳını⁵³⁴ söyler eger maḥfī eger peydā
2. Me‘ ādin gibidür⁵³⁵ eşyā iderler⁵³⁶ kend[ü] zātından
Kimisi sīm ü zer zāhir kimi seng [ü] meder peydā
3. Bu bāğuñ ger ḥaḳıḳatde uşūlī⁵³⁷ bir bāğbānı bir⁵³⁸
Velī olmuş ḥaḳāyıḳda⁵³⁹ nice yüz biñ şecer peydā

⁵²⁹ Ġonca: Safha ED.

⁵³⁰ beñlerüñ: leblerüñ ED.

⁵³¹ bul[a]maz: yuyamaz ED.

⁵³² ḥıfzuñda: şaḥḥanda ED. Burada “ḥaṭ” kelimesi ile uyumlu olarak “şahḥanda” kelimesinin kullanılması uygundur.

⁵³³ Bu şiir, *Usūlī Dīvānı*’nda “Gazel” bölümünde yer almaktadır. (İsen, 220: 144-145).

⁵³⁴ nuṭḳını: sırrını USD.

⁵³⁵ Me‘ ādin gibidür: Me‘ ādindür ḳamu USD.

⁵³⁶ iderler: ider öz USD.

⁵³⁷ Uşūlī: şuyı USD.

⁵³⁸ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁵³⁹ ḥaḳāyıḳda: ḥaḳāyıḳdan USD.

4. Nazar kı1 nev^ç -i insāna kimi zehr ü kimi sükker
ç Aceb hikmet bir ağaçdan olur dürlü şemer peydā
5. Düzilür nice biñ işler bozılır niçe cünbişler
Ne kār-ı bü ʔl-ç acebdür⁵⁴⁰ kim olıma kārger peydā
6. [Bu]⁵⁴¹ tokuz kubbe vü şeş sū içine⁵⁴² geldün ü gitdün
Ne geldüğün kapu zāhir ne gitdüğün memer peydā
7. Şu serverler ki tağlar gibi baş egmezdi eflāke
Yaturlar yirde pest olmuş ne tığ u ne kemer peydā
8. Yolumuz bir beyābāna irişdi nāgehān k'aña
Gider⁵⁴³ biñ kārban olmaz birinden bir eşer peydā
9. Nice şūrīde ç aşık1ar gezerler cümle tā ʔihler
Bu tih-i bī-nihāyetde ne reh ne rāh-ber peydā
10. Nice gündüz gece oldu niçe biñ ay u yıl geldi
Diriğā olmadı kaldı şeb-i hecre seher peydā
11. Niçe zaħmet çeker kesb-i kemāl idince bir ç ārif
Velī⁵⁴⁴ çok kan yudar kān eyleyince bir güher peydā

⁵⁴⁰ -: bu USD.

⁵⁴¹ Kelime vezin gereği *Usūlî Divānî*'ndan yararlanılarak yerleştirilmiştir (İsen, 2020: 144).

⁵⁴² içine: içinde USD.

⁵⁴³ Gider: Girer USD.

⁵⁴⁴ Velī: Belī USD.

12. Nice biñ âdem oğlanı helāk olmağ gerek tã kim
Yalancı kaħbe dünyãdan ola bir gerçek er peydã
13. Ķamu nezzãrede ebkãr-ı ma' nĩ muntazirlardur
Uşũlĩ gibi tã kim ola bir şãhib-nazar peydã

55.

Ķazel-i Ķazãlĩ Rahmetullãħ

fe' ilãtũn / fe' ilãtũn / fe' ilãtũn / fe' ilũn

(fã' ilãtũn)

(fã' lũn)

1. Bir mũcãhid Ķuluñuz terk iderũz cãn u seri
Pãdişãhum şoñra tũyarsun ħaberi⁵⁴⁵
2. Ķaçmañuz tĩğ u teberden çalışuñ dũm yolına
Ol benũm boynuma ger var ise anuñ zararĩ
3. Biz de iğdãm iderũz varmağã bir gũn ilerũ
Girũ Ķalmaz bu dũne her kimũn olsa cigeri
4. Mãcerã-yı seferũn derdini ben şerħ itsem
İstimã' idene te'sir ide ol Ķam eşeri
5. 'Azm ider oldu Ķazãlĩ sefere sultãnum
Ķıl aña ħayr du'ã ol da Ķuluñdur iş eri

⁵⁴⁵ Mısrada vezin aksamaktadır.

56.

Naẓīre-i Firdevsī Rahmetullāh

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(fā' ilātün)

(fā' lün)

1. Cāme-i sürh ile olduḡda o mehveş peydā
‘Ālemi yaḡmaḡ için oldu bir āteş peydā
2. Gelmedi şūrete çehreñ gibi naḡş-ı dil-keş
İy şanem olalı bu deyr-i münakḡaş peydā
3. Baḡa ma' şūḡın ider ‘āşıḡa ‘ayn ile ‘ayān
Olmadı ‘aşḡ gibi bāde-i bī-‘aşḡ⁵⁴⁶ peydā
4. Ne lebün gibi nūkte-i maḡfī zāhir
Ne şaḡuñ ḡaydı gibi kār-ı müşevveş peydā
5. [...]yile çeker cām-ı belā-yı ‘arşı
Olmaz anuñ gibi bir rind-i belā-keş peydā
6. Eyleyüp ‘aşḡını sīnemde o mehveş peydā
Yaḡmaḡa şehr-i dili itdi bir āteş peydā
7. Ne fem-i yār gibi noḡḡa-i vehmi ḡorinür
Ne ḡaḡ-ı la' li gibi bir ḡaḡ-ı dil-keş peydā

⁵⁴⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

8. Dem-i şâfî aķıdur dīde-i ğamdan ğūyā
İtdi bir rind-i belā-keş mey-i bī-ġışş peydā
9. Ağlayup her kime kim derd-i derūnum dir isem
Gözlerinden olur iy serv-i revān yaş peydā
10. Didi **Firdevs**7 görüp hālūñi iy hūr olmuş
Ādeme reh-zen olan dāneye beñzeş peydā

24a

57.

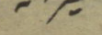
Ḳaşıde-i Rahmī Der Ḥaķķ-ı Ḳaranfūl⁵⁴⁷

mef' ūlü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ūlün

1. Gülşende geyüp efser-i şāhāne ḳaranfūl
Baş egmedi tāc-ı ser-i ḥāķāna ḳaranfūl
2. Dāġ üstine dāġ urdı yaķup sīnede⁵⁴⁸ ḳat ḳat
' Āşıķ gibi bir ğonca-i ḥayrāna⁵⁴⁹ ḳaranfūl
3. Gülgūñi firengīler ile cilveler eyler
Dilber gibi boyınca girüp ḳana ḳaranfūl
4. Her ğoncası bir tūġme-i yāķūta dönüpdür
Dikse n'ola ger anı girībāna ḳaranfūl

⁵⁴⁷ Bu kaside, *Rahmī Dīvānı*'nda 29 beyitten müteşekkildir (<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0>).

⁵⁴⁸ sīnede: sine BRD.

⁵⁴⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır. ḥayrāna: ḥandāna BRD.

5. Şöyle⁵⁵⁰ şokup başına bir sîm⁵⁵¹ hilâli⁵⁵²
Hübân-ı zamân gibi zarîfâne kıranfûl
6. Geh gâh geyüp⁵⁵³ kırmızı atıasları kıat kıat
Geh⁵⁵⁴ sâde geyer niteki cânâne kıranfûl⁵⁵⁵
7. Evreng-i zebercedde yine niteki Dârâ
Hükm itdi çemen mülkine mîrâne kıranfûl⁵⁵⁶
8. Her bergi yeşil kıanlı birer kıaçere beñzer
Taķup biline döndi Nerîmâna kıranfûl⁵⁵⁷
9. Şandûķun açup geydi seķer pîreken al⁵⁵⁸
Ta' n itse n'ola beķcet-i cânâna⁵⁵⁹ kıranfûl⁵⁶⁰
10. Yâķût⁵⁶¹ kıadeķden pür idüp la' l-i müzâbı
Nüş itdi seķergâh kıakîmâne kıranfûl⁵⁶²

⁵⁵⁰ Şöyle: Şiveyle BRD.

⁵⁵¹ sîm: ak BRD.

⁵⁵² Mısrada vezin aksamaktadır.

⁵⁵³ geyüp: geyer BRD.

⁵⁵⁴ Geh: Ger BRD.

⁵⁵⁵ 6.b.: 7.b. BRD.

⁵⁵⁶ 7.b.: 8.b. BRD.

⁵⁵⁷ 8.b.: 9.b. BRD.

⁵⁵⁸ Mısrada vezin aksamaktadır. pîreken al: âl firengî BRD.

⁵⁵⁹ cânâna: hûbâna BRD.

⁵⁶⁰ 9.b.: 10.b. BRD.

⁵⁶¹ Yâķütî: Yâķût BRD.

⁵⁶² 10.b.: 11.b. BRD.

11. Bir çöpe niçe kâse dizüp bâzîçe⁵⁶³ eyler
Hengâme kırup geldi gülistâna kıaranfûl⁵⁶⁴
12. La‘ lîn kıadehi⁵⁶⁵ bâde-i şebnemle pür itdi
Maħmûrlıgün yazmağa mestâne kıaranfûl⁵⁶⁶
13. Bir hoşka-i pîrûze⁵⁶⁷ midür la‘ l ile yâhûd
Yâkıüt ile pür eyledi peymâne kıaranfûl⁵⁶⁸
14. ‘ Ays itmege şahrâda seher eyledi [bü]nyâd
Pîrûz-ı sûtûn üstine kâşâne kıaranfûl⁵⁶⁹
15. Hıdmet kemerin muhkem idüp bir nice yerden
Çâker geçinür⁵⁷⁰ bir şeh-i devrâna kıaranfûl
16. Hâkân-ı cihân Hâzret-i Sulţân Süleymân
El açdı gelüp cerre o sulţâna kıaranfûl
17. Kâşâne-i kıadründe⁵⁷¹ felek mihr ile hem mâh
Bir köhne sıfâl içre iki dâne kıaranfûl
18. Pâyuña nişar itmege jâleyle getürdi

⁵⁶³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁵⁶⁴ 11.b.: 12.b. BRD.

⁵⁶⁵ La‘ lîn kıadehi: La‘ lîn kıadehin BRD.

⁵⁶⁶ 12.b.: 13.b. BRD.

⁵⁶⁷ pîrûze: firûze BRD.

⁵⁶⁸ 13.b.: 14.b. BRD.

⁵⁶⁹ Bu beyit, *Rahmî Dîvânı*'nda bulunamamıştır.

⁵⁷⁰ geçinür: geçinüp BRD.

⁵⁷¹ kıadründe: kıudretde BRD.

[Bir]⁵⁷² la^c l ıtabağda niçe dürdâne kıaranfül⁵⁷³

19. Alur mıydı üstüne⁵⁷⁴ pîrûze ^c aşâyı
Reşk itmese kıapuñdaki derbâ[na] kıaranfül⁵⁷⁵

24b

20. Yüz sürmek için geldi şehâ ravzaña yoğsa
Başmazdı kıadem ^c âlem-i imkâna kıaranfül⁵⁷⁶
21. Şokmuş başına berg-i gül-i şâne-i ^c âlî
Şunmağ için ol şâh-ı felek-şâna kıaranfül⁵⁷⁷
22. Dâmân-ı güli cûduñ eli eyledi⁵⁷⁸ pür-zer
Rahmî gibi el açdı bu ihsâna kıaranfül⁵⁷⁹
23. ^c Arz eyle dilâ gül bu kelâmuñ şu^c arâya
Olursa tekellüf n'ola yârâna kıaranfül⁵⁸⁰
24. Yum ağzuñı gül ğonca gibi fetğ⁵⁸¹-i kelâm it
Niteki gele gülşen-i devrâna kıaranfül⁵⁸²

⁵⁷² Kelime vezin *Rahmî Dîvânî*'ndan yararlanılarak eklenmiştir.

⁵⁷³ 18.b.: 19.b. BRD.

⁵⁷⁴ üstüne: destine BRD.

⁵⁷⁵ 19.b.: 20.b. BRD.

⁵⁷⁶ 20.b.: 21.b. BRD.

⁵⁷⁷ Bu beyit, *Rahmî Dîvânî*'nda bulunmamıştır.

⁵⁷⁸ eyledi: ideli BRD.

⁵⁷⁹ 22.b.: 25.b. BRD.

⁵⁸⁰ 23.b.: 26.b. BRD.

⁵⁸¹ fetğ: hatm BRD.

⁵⁸² 24.b.: 27.b. BRD.

25. Gün pertev bile⁵⁸³ nitekim kân-ı ‘ ademden⁵⁸⁴
Renk ala döne la‘ l-i Bedeşşāna kıranfül⁵⁸⁵

26. Hāk-i rehūne⁵⁸⁶ tuhfe diyü kıılmağa işār
Yāķūt kıoya hōķķa-i mercāna kıranfül⁵⁸⁷

58.

Ķaşıde-i Necātī Der Hāķķ-ı Benefşe⁵⁸⁸

mef‘ ūlü / mefā‘ ilü / mefā‘ ilü / fe‘ ūlün

1. Teşbīh olalı hātı-ı ruħ-ı yāre benefşe
Gönlümüz icrāda çemen-ārā benefşe⁵⁸⁹
2. Bağdād-ı çemende ide da‘ vā-yı hılāfet
‘ Abbāsī‘ alemler dike gülzāra benefşe
3. Dem geldi ki gül şevķine her hār ayağında⁵⁹⁰
Yüzün süre boynun çeke yalvara benefşe
4. Āhı dütüni yer yüzini kıana⁵⁹¹ boyadı
Alındı meger bir yüzi güzāre⁵⁹² benefşe

⁵⁸³ pertev bile: pertevi n’eyleye BRD.

⁵⁸⁴ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁵⁸⁵ 25.b.: 28.b. BRD.

⁵⁸⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁵⁸⁷ 26.b.: 29.b. BRD.

⁵⁸⁸ Bu kaside, *Necātī Bey Dīvânı*’nda 47 beyitten müteşekkildir (Tarlan, 1992b: 105-108).

⁵⁸⁹ Bu beyit, *Necātī Bey Dīvânı*’nda bulunamamıştır. Mısrada vezin aksamaktadır.

⁵⁹⁰ ayağında: ayağına NBD.

⁵⁹¹ kıana: göke NBD.

⁵⁹² güzāre: gül-nāra NBD.

5. Bu luṭf ile kim kıldı cihān⁵⁹³ şahnını Çīnī
Ṭa' n itse n'ola nāfe-i Tātāra benefşe
6. Hindū-beçe-i micmere-gerdān-ı çemendür
Rağbet kıomadı ṭabla-i ' aṭṭāra benefşe
7. Gel ' ayş idelüm leyl ü nehār ile ki oldı⁵⁹⁴
Rūza semen-i tāze şeb-i tāra benefşe
8. Cem' eylemedi bāğ-ı cihān⁵⁹⁵ beñzedüğü için
Ma' şūka gül ü ' aşıq-ı ğam-h' āra benefşe
9. Pervāne gibi bāl ü peri kıapkıara yanmış
Dīvāne gibi pīreheni pāre⁵⁹⁶ benefşe
10. ' Īsā nitekim sūzen ile çıkdı semāya
Ol resme çıkar kıulle-i kühsāra benefşe⁵⁹⁷
11. Tā maşşer-i gülşende şunuldu kıara defter
Maşşzūn oluben döndi ğünāh-kāra benefşe⁵⁹⁸

25a

12. Niçün gögerüp boynun eger serv dibinde

⁵⁹³ cihān: çemen NBD.

⁵⁹⁴ oldı: döndi NBD.

⁵⁹⁵ Cem' eylemedi bāğ-ı cihān: Vaşl itmedi gül-zār-ı cihān NBD.

⁵⁹⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁵⁹⁷ 10.b.: 11.b. NBD.

⁵⁹⁸ 11.b.: 12.b. NBD.

Aşmadı ise kendüzini dāra benefşe⁵⁹⁹

13. Gömmiş beline deñlü yere ki_ide siyāset⁶⁰⁰

Ne_eyledi   aceb çarh-ı sitemkāra benefşe⁶⁰¹

14. Deste işidür lik[in] ucuz olmamağ için

Bir kez gelür eyyāmda bāzāra benefşe⁶⁰²

15. H̄ar-gūş gibi gözi açuğ uyğuya varmış

İrmezse ne tañ devlet-i bīdāra benefşe⁶⁰³

16. Ditrer eli bir harf elifi toğru çekemez

Uğradı meger hāne-i hāra⁶⁰⁴ benefşe⁶⁰⁵

17. Mestāne tūrup h̄abbe-i nīlīsin⁶⁰⁶ ider çāk

İşbu ğazel-i h̄ūb [u] güher-bāra benefşe⁶⁰⁷

18. Āşūfte olup sūnbül-i feşāra benefşe

Yüz yire qodı derd ile bīçāre benefşe⁶⁰⁸

19. Leylī saçuñuñ   ışkı ile tağlara düşmiş

⁵⁹⁹ 12.b.: 13.b. NBD.

⁶⁰⁰ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁶⁰¹ 13.b.: 14.b. NBD.

⁶⁰² 14.b.: 15.b. NBD.

⁶⁰³ 15.b.: 16.b. NBD.

⁶⁰⁴ h̄āne-i hāra: kūçe-i h̄ammāra NBD.

⁶⁰⁵ 16.b.: 17.b. NBD. Mısrada vezin aksamaktadır.

⁶⁰⁶ h̄abbe-i nīlīsin: kūrte-i nīlīsin NBD.

⁶⁰⁷ 17.b.: 18.b. NBD.

⁶⁰⁸ 18.b.: 19.b. NBD.

Mecnûn gibi âşüfte vü âvâre benefşe⁶⁰⁹

20. Zülf ile haða ' aşık olan gülşene gelsün
Tâ gönlünü⁶¹⁰ açâ çemene vara⁶¹¹ benefşe⁶¹²
21. Gülzâra varup gönlümüz eglerse⁶¹³ olurdu
Sünbüllerüñe beñzese bir pâre benefşe⁶¹⁴
22. Bir ekmedüğüñ yirde biter kıopmayasıdur
Kıara şacıña kıorkarın el kıara benefşe⁶¹⁵
23. Ben bî-dile cevır itmek için tâbi' olupdur
Zülf-i siyeh ü çarh-ı nigü[n]sâra benefşe⁶¹⁶
24. Āh eyledi kim dütüni çıkıdı⁶¹⁷ depesinden
Yaķup ciğerin⁶¹⁸ bencileyin nâra benefşe⁶¹⁹
25. Dün hüzn⁶²⁰ ile olmışdı kıara yire berâber

⁶⁰⁹ 19.b.: 20.b. NBD.

⁶¹⁰ gönlünü: gönli NBD.

⁶¹¹ çemene vara: çemen ara NBD.

⁶¹² 20.b.: 21.b. NBD.

⁶¹³ eglerse: eglense NBD.

⁶¹⁴ 21.b.: 22.b. NBD.

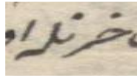
⁶¹⁵ 22.b.: 23.b. NBD.

⁶¹⁶ 23.b.: 24.b. NBD.

⁶¹⁷ dütüni çıkıdı: çıkıdı dütüni NBD.

⁶¹⁸ ciğerin: ciğeri NBD.

⁶¹⁹ 24.b.: 25.b. NBD.

⁶²⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Bir⁶²¹ gün neden irişdi bu ğaddāra⁶²² benefře⁶²³

26. Ķadr ile şeref buldı iriřdi⁶²⁴ göge başı

řāh işigine süreli ruřsāre benefře⁶²⁵

27. Mařmūd-ı cevān-bařt [ü] cihān-bařř kim⁶²⁶ anuñ

Ĥulķ⁶²⁷ ile vire [ĥ]āra⁶²⁸ gül ü ĥāre⁶²⁹ benefře⁶³⁰

28. Ĥop [eyleyüp]⁶³¹ eflākı öñinde şodı taķdīr

şol vech⁶³² ile kim yār şunar yāra benefře⁶³³

29. Uĝrı gibi baĝlu ğetürürler iřigüñe⁶³⁴

Yire baķuben geydüĝi_ içün Ķara benefře⁶³⁵

30. Gülzār-ı sarāyuñda zihī dār-ı sa' ādet

Kim oldı laķab⁶³⁶ řarĥ-ı perestāra benefře⁶³⁷

⁶²¹ Bir: Bu NBD.

⁶²² ğaddāra: miķdāra NBD.

⁶²³ 25.b.: 26.b. NBD.

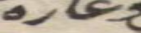
⁶²⁴ irişdi: yetişdi NBD.

⁶²⁵ 26.b.: 27.b. NBD.

⁶²⁶ kim: ki NBD.

⁶²⁷ Ĥulķ: Ĥulķı NBD.

⁶²⁸ vire ĥāra: virür ĥār NBD.

⁶²⁹ Mecmuada kelime şekilde yazılıdır.

⁶³⁰ 27.b.: 28.b. NBD.

⁶³¹ Bu kelime, *Necātf Bey Dīvānı*'ndan yararlanılarak eklenmiştir.

⁶³² vech: resm NBD.

⁶³³ 28.b.: 29.b. NBD.

⁶³⁴ eřigüñe: nazaruña NBD.

⁶³⁵ 29.b.: 37.b. NBD.

⁶³⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶³⁷ 30.b.: 39.b. NBD.

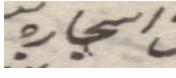
31. Şol vech iledür qaşr-ı refî' üñ kim ider fahr
Öykündüğine sāye-i dīvāra benefşe⁶³⁸
32. Rif atde qaçan kapuña mānend ola gerdūn
Hem-ser⁶³⁹ ola mı günbed⁶⁴⁰-i devvāra benefşe⁶⁴¹
33. Bir hāme ile kāğad-ı rengin ider iḥzār
Evşāfuñ ile nazm olan eşcāra⁶⁴² benefşe⁶⁴³
34. Vaşfuñ çemen[in]de yaraşur jāle yirine
Müstagrağ ola lü'lü'-i şehsüvāra⁶⁴⁴ benefşe⁶⁴⁵
35. Bu şî'r-i dil-āvizi **Necātī** yaraşur kim
Hall ile yaza şafha-i gülzāra⁶⁴⁶ benefşe⁶⁴⁷
36. Şāhā bu siyeh-baht kuluña nazār it kim
Bağmağla cilālar vire⁶⁴⁸ ebşāra benefşe⁶⁴⁹

⁶³⁸ 31.b.: 40.b. NBD.

⁶³⁹ Hem-ser: Hem-esr NBD.

⁶⁴⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶⁴¹ 32.b.: 41.b. NBD.

⁶⁴² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶⁴³ 33.b.: 42.b. NBD.

⁶⁴⁴ şehsüvāra: şeh-vāra NBD.

⁶⁴⁵ 34.b.: 43.b. NBD. Mısrada vezin aksamaktadır.

⁶⁴⁶ gülzāra: jengāra NBD.

⁶⁴⁷ 35.b.: 44.b. NBD.

⁶⁴⁸ vire: virür NBD.

⁶⁴⁹ 36.b.: 45.b. NBD.

37. Naẓm itmege sūsen gibi⁶⁵⁰ dilüm ʔolaşurken
Vaşfuñla getürdi beni güftāra benefşe⁶⁵¹

38. Hāḡ⁶⁵²dan dilerem devlet [ü] ‘ ömrüñ ola cāvīd
Nite ki ola pīş-rev⁶⁵³ ezhāra⁶⁵⁴ benefşe⁶⁵⁵

59.

Ḳaṣīde-i Ḥayālī Der Ḥaḡḡ-ı Gül-Ḡonce⁶⁵⁶

fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

1. Berg-i gülden edüp zebān ḡonca

Vaşf-ı yāra açar dehān ḡonca

2. Bildi bülbul kimüñ helākīdür

Kef-i gülde görünce ḡan ḡonca

3. Baña sensüz çemende iy yüzi gül

Tiḡdür sūsen ü sinān⁶⁵⁷ ḡonca

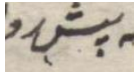
4. Bādeye la‘ lden düzüp sāḡar

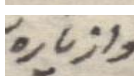
İçini ḡıldı zer-niṣān ḡonca

⁶⁵⁰ Naẓm itmege sūsen gibi: Sūsen gibi naẓm itmege NBD.

⁶⁵¹ 37.b.: 46.b. NBD.

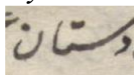
⁶⁵² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶⁵³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶⁵⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶⁵⁵ 38.b.: 47.b. NBD.

⁶⁵⁶ Bu kaside, *Hayālī Bey Dīvānı*’nda 21 beyitten müteşekkildir (Tarlan, 1992a: 45-47).

⁶⁵⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

5. Bülbüle huṭbe oḡudup her gün
Oldı sulṭān-ı kām-rān ḡonca
6. Berg-i glden yrtdi sikkesini
Ḥkmini eyledi revān ḡonca
7. Çıḡdı taḡt-ı zmrrde perini⁶⁵⁸
Bülbülün ḡıldı sāyebān ḡonca
8. Bildi kim beglere ḡazāne gerek
Zerini eyledi nihān ḡonca⁶⁵⁹
9. Elçi dzdi ŗabāyı gönderdi
Ḥüsrev-i Rma armaḡan ḡonca
10. Bir nice dürc bī-bedel yāḡt
Bir güzel oldı⁶⁶⁰ srmedān ḡonca

26a

60.

Ḳaŗıde-i Figānı Der-Ḥaḡḡ-ı Nevver[a'llāhu] Merḡadeh⁶⁶¹

mef'l / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

1. Bir dn ki cünd-i ŗām ile ceng itdi āsumān

⁶⁵⁸ Mecmuada kelime ŗeklinde yazılıdır.

⁶⁵⁹ Bu beyit, *Hayālî Bey Dîvânî*'nda bulunamamıştır.

⁶⁶⁰ oldı: sım HBD.

⁶⁶¹ Bu kaside, *Figānî Dîvânî*'nda 32 beyitten mteŗekkildir. Bu ŗiirin aynısı mecmuada 9^b numaralı varakta yer almaktadır. Mürettip, ŗairin ŗiirini bu varakta tekrar vermiŗtir (Karahān, 1966: 11-14).

Oldı burūc-ı al' a-i gerdūnda o ırān

2. Aldı eline tıgını Behrām-ı dār [ü] gır
Bārū-yı ara ıdı neberd itmege hemān
3. Hıfz itmege ılā' mı at at feleklerūn
Ol gice bām-ı ara Zuāl oldı pās-bān
4. Etrāf-ı kā'ināta hāber ılmaa gūne
Od yadı evc-i al' a-i gerdūnda⁶⁶² nāgehān
5. Top almı idi al' a-i gerdūnu hāyl-i ām⁶⁶³
Oldı livā-yı hūsrev-i hāver hemān 'ıyān
6. Bindi tekāvür-i felege 'azm-i rezm idüp
Aldı ei' 'adan eline tıg-i zer-niān
7. Sulān-ı ub böyle yüz aardımaz idi
Ger olmasa penāh[1] vezīr-i eh-i cihān⁶⁶⁴
8. Fihrist-i kār-nāme-i tekvīn nūh sipih
Maūd-ı kār hāne-i ibdā' *kūn fe-kān*⁶⁶⁵⁶⁶⁶
9. Āaf-af-ı zamān-ı Süleymān-ı ar u arb

⁶⁶² al' a-i gerdūnda: ulle-i gerdūnda FGD1.

⁶⁶³ hāyl-i ām: cūnd-i ām FGD1.

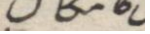
⁶⁶⁴ 7.b.: 8.b. FGD1.

⁶⁶⁵ Bu beyit, *Figānī Dīvānı*'nda bulunamamıtır.

⁶⁶⁶ kūn fe-kān: "Mutasavvıflar, ilāhī fiillerin tecellilerine dair edebī metinlerde meseleleri kūn yanında "kūn fe-yekūn, kūn fe-kān" gibi ibarelerle anlatmılardır" (Pala, 2002: 552-553).

Ser-^ç asker-i müdebbir [ü] pāşā-yı kām[r]ān⁶⁶⁷

10. Bu ^ç izz ü şevketi ki saña virdi zıll-i Hâk
Lâyık öñüñce yürür⁶⁶⁸ ise Erdevān devān
11. Görse mehābetüñi eyā Rüstem-i veğā
Çahruñdan ister idi hemān⁶⁶⁹ Çahramān emān
12. Hıaşmuñ káfāsı kulle-i Kāf ola⁶⁷⁰ fi'l-meşel
Hurd ide çarb-i dest anı⁶⁷¹ şeş-per-i girān
13. Hindū-yı muğbil olmağa çapuñda dem-be-dem
Çalışdı cān u baş ile şeşşir-i hūm-feşān
14. Eflāke irse zemzeme-i kebkebūñ⁶⁷² n'ola
Bir ketçudā durur saña İskender-i zamān
15. Aldı çanadı altına gerdūmı beyza-vār⁶⁷³
Şeh-bāz-i himmetūñ ger ola⁶⁷⁴ ç Arş añā⁶⁷⁵ _āşiyān
16. Beñzetdi kendüyi var ise işigüñe kim

⁶⁶⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

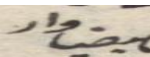
⁶⁶⁸ yürür: olur FGD1.

⁶⁶⁹ hemān: senūñ FGD1.

⁶⁷⁰ ola: olsa FGD1.

⁶⁷¹ dest anı: destūñ ile FGD1.

⁶⁷² zemzeme-i kebkebūñ: kevkebe-i ^ç izzetūñ FGD1.

⁶⁷³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶⁷⁴ ger ola: ki añā FGD1.

⁶⁷⁵ añā: oldı FGD1.

Gerdün-ı dūnuñ üstine yol sürdi Kehkeşān⁶⁷⁶

17. İbrāhīm oldı nāmuñ eyā kân-ı ma^ç delet

Bu faqr âteşini baña eyle gülsitān⁶⁷⁷

18. Gülzār-ı midḥatūñde uçarken gönül kuşu

Cān bülbülü bu şi^ç r-i teri oqıdı revān⁶⁷⁸

19. Ağzuñ ḥadīşine açamaz zerrece dehān

Esrār-ı ğaybe vāqıf olan ṭab^ç -ı ḥurd[e]dān⁶⁷⁹

29b

20. İy serv-i hoş-ḥırām şaķın yoluña gelür

Her suya şu gibi gel aķıtma yaşum revān⁶⁸⁰

21. Gözden çıkālı ^ç aynuma hīç gelmedi⁶⁸¹ yaşum

Merdüm gibi ki eyleye kendü yirinde ḳan⁶⁸²

22. Cām-ı şafāyı şun ṭolu iy pīr-i dehr⁶⁸³ kim

Bir laḥza devrūñ acılığın unudam hemān⁶⁸⁴

23. Ḳaldum ayaqda ^ç arşa-i miḥnetde al elüm

⁶⁷⁶ 16.b.: 19.b. FGD1.

⁶⁷⁷ 17.b.: 20.b. FGD1.

⁶⁷⁸ 18.b.: 21.b. FGD1.

⁶⁷⁹ 19.b.: 22.b. FGD1.

⁶⁸⁰ 20.b.: 23.b. FGD1.

⁶⁸¹ ^ç aynuma hīç gelmedi: gelmedi hīç ^ç aynuma FGD1.

⁶⁸² 21.b.: 25.b. FGD1.

⁶⁸³ dehr: deyr FGD1.

⁶⁸⁴ 22.b.: 27.b. FGD1.

İy şeh-süvâr-i ma‘ reke-i âhîrû’z-zamân⁶⁸⁵

24. Meddâh olalı saña eyâ Müşterî-[cenâb]⁶⁸⁶

Oldı **Figânî**^c arşa-i nazm içre pehlevân⁶⁸⁷

25. Rûyuñ Kemâlidür dir idi⁶⁸⁸ baña şüphesiz [eger]⁶⁸⁹

Görse kemâl-i kudretümi ehl-i İşfahân⁶⁹⁰

26. Hıatm eyle dâsitâni şürû^c it şenâsına⁶⁹¹

Uzatmağıl hikâyeti mânend-i kışşa-ğ^{vân}⁶⁹²

27. Tâ kal^c a-i sipihre hücüm eyleye nücüm⁶⁹³

Tâ kim niyâm-ı şebde ola tîğ-i hõr⁶⁹⁴ nihân⁶⁹⁵

28. Dağup kemendi gerdenine darb-i dest ile

Devlet kapuña haşmı getüre keşân keşân⁶⁹⁶

61.

Kaşîde-i ‘Ulvî Raḥmtullâh Der-Ḥaḳḳ-ı Āteş ü Āb u Ḥâk u Bâd⁶⁹⁷

⁶⁸⁵ 23.b.: 24.b. FGD1.

⁶⁸⁶ Vezin ve anlam gereği kelimeye müdahalede bulunulmuştur. Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶⁸⁷ 24.b.: 28.b. FGD1.

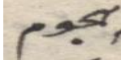
⁶⁸⁸ Rûyuñ Kemâlidür dir idi: Rûmuñ Kemâli dirdi FGD1.

⁶⁸⁹ Bu kelime, *Figânî Dîvânî*'ndan yararlanılarak eklenmiştir.

⁶⁹⁰ 25.b.: 29.b. FGD1.

⁶⁹¹ şenâsına: du‘ âsına FGD1.

⁶⁹² 26.b.: 30.b. FGD1.

⁶⁹³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶⁹⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁶⁹⁵ 27.b.: 31.b. FGD1.

⁶⁹⁶ 28.b.: 32.b. FGD1.

⁶⁹⁷ Bu kaside, *Ulvî Dîvânî*'nda 56 beyitten müteşekkildir (Çetin, 1993: 57-62).

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(fā' ilātün)

(fā' lün)

1. Dil yanup āteş-i ' aşkuñla döküpdür⁶⁹⁸ gözüm āb
İmtizāc eylemeden⁶⁹⁹ āteş ü bād āb u tūrāb
2. Var ise āteş ü ābı bu ten-i hākīnūñ
Āteşi⁷⁰⁰ külhen-i miñnet dūr[ür] āb-ı seyl-āb⁷⁰¹
3. Āb-ı eşk āteş-i āhumla cihānı tıtdı
Şerer ol āteşe encüm felek⁷⁰² ol āba ha[bā]b⁷⁰³
4. Gūş idüp āteş-i āhumla sirişküm ābın
Ağlayup baña yanar āteş⁷⁰⁴-i ra' d āb-ı seḥāb
5. Āteşm [dāğ ile]⁷⁰⁵ gör āb-ı sirişk içre teni
Hem yanar āteşe baḥrī⁷⁰⁶ gibi hem ġarḫa-ı āb⁷⁰⁷
6. Yandüğüm āteşe ben⁷⁰⁸ düşdüğüm ābı seyr it

⁶⁹⁸ döküpdür: dökerdi UD.

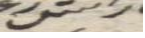
⁶⁹⁹ eylemeden: eylemedeyin UD.

⁷⁰⁰ Āteşi: Āteş-i UD.

⁷⁰¹ āb-ı seyl-āb: āb-ı sīr-āb UD.

⁷⁰² felek: yaşum UD.

⁷⁰³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁰⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁰⁵ Bu kelimele vezin gereği, *Ulvi Divāni*'nden yararlanılarak eklenmiştir.

⁷⁰⁶ āteşe baḥrī: āteş-i baḥri UD.

⁷⁰⁷ 5.b.: 7.b. UD.

⁷⁰⁸ ben: baḫ UD.

Āteşüm āteş-i cān-sūz dur[ur] āhum⁷⁰⁹ girdāb⁷¹⁰

7. Āb-ı çeşmümle gören āteş-i sīnem didi kim

Virilüpdür ezeli āteşe tāb⁷¹¹ āba şitāb⁷¹²

8. Ābveş itme şitāb⁷¹³ āteşümi arturma

Sil gözüm ābını şalma dile āteş⁷¹⁴ gibi tāb⁷¹⁵

9. Āhumuñ āteşi sönmez gözüm ābı diñmez

Āhuma āteş-i gam āb[uma]⁷¹⁶ dirler ser-ḥāb⁷¹⁷

30a

62.

Müseddes-i Cinānī Fermāyed Raḥmetullāhi ‘Aleyh

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

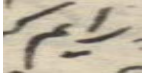
I

Nigārā ‘ aşḳ-ı pāküñ niçe bir dilde nihān olsun

Demidür ‘ āleme şıdḳ-ı derūnum dāstān olsun

Bilinsün müdde‘ inüñ cümle aḥvāli ‘ ayān olsun

Ḳapuñda⁷¹⁸ imtiyāzum ḥalḳ içinde bī-gümān olsun

⁷⁰⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır. Kelime, *Ulvi Dîvânî*'nden yararlanılarak “āhum” şeklinde okunmuştur.

⁷¹⁰ 6.b.: 8.b. UD.

⁷¹¹ Virilüpdür ezeli āteşe tāb: Āteşe tāb virilmiş ezeli UD.

⁷¹² 7.b.: 9.b. UD.

⁷¹³ şitāb: şitāb-ı UD.

⁷¹⁴ dile āteş: dil-i āteş UD.

⁷¹⁵ 8.b.: 12.b. UD.

⁷¹⁶ Bu ekler, vezin gereği *Ulvi Dîvânî*'nden yararlanılarak eklenmiştir.

⁷¹⁷ 9.b.: 5.b. UD.

⁷¹⁸ Ḳapuñda: Benüm de CD.

Gerek dervîş ü dil-rîş gerek⁷¹⁹ şâh-ı cihân olsun
Saña ‘ aşık geçen evvel benümle imtiḥân olsun

II

Kimi ṭalib geçer vaşla kimisi [sāde]⁷²⁰ pehlūya
Ġarazsuz kimse(ne) meyl itmez şaḫın sen serv-i dil-cūya
Ḳanā‘ at eylemez il ḥaṭṭ u ḥāl [u] çeşm [ü] ebrūya
Sözüm ṭut i‘ timād itme beñüm⁷²¹ aġyār-ı bed-gūya
Gerek dervîş ü dil-rîş gerek şâh-ı cihân olsun
Saña ‘ aşık geçen evvel benümle imtiḥân olsun

III

Seni sevdüm diyü kim bezl iderse yoluña mālın
Reh-i ‘ aşkuñda şādık ḫann idüp gūş itme aḳvālin
Zamāne ḥalkınuñ çoḫdur bilürsin mekr ile ālin
Eger bilmek dilerseñ ‘ aşıkuñ⁷²² keyfiyyet-i ḥālin
Gerek dervîş ü dil-rîş gerek şâh-ı cihân olsun
Saña ‘ aşık geçen evvel benümle imtiḥân olsun

IV

Şu kim eyler ḥabībüm vaşluñ içün saña ibrāmı
Ḥazer kıl anı ‘ aşık şanma ḥayr olmaz ser-encāmı
Şaḫın şayd itmesünler sen hümāyiçün ḫurup dāmı
Dil-i şūrīde gibi puḫte şanma gördüğüñ ḥāmı

⁷¹⁹ Gerek dervîş ü dil-rîş gerek: Gerek dervîş-i dil-rîş ü gerek CD. Bu şiirde, sonraki nakaratlarda da aynı yazım tekrar etmektedir.

⁷²⁰ Bu kelime *Cinânî Dîvânî*’nden yararlanılarak eklenmiştir.

⁷²¹ beñüm: varup CD.

⁷²² ‘ aşıkuñ: anlaruñ CD.

Gerek dervîş ü dil-rîş gerek şâh-1 cihân olsun
Saña ‘ âşık geçen evvel benümle imtiḥân olsun

V

Aḳup diltcüy-1 gülşen gibi sen serv-i dil-ârâya
Şafâ-yı ḳalb ile ḳâni‘ dur[ur] ancak temâşâya
Girüp meydân-1 ‘ aşḳa başlayup cân ile da‘ vâya
Didüm⁷²³ bî-pâk olup her ‘ âşık-1 miskîn âvâreye⁷²⁴
Gerek dervîş ü dil-rîş gerek şâh-1 cihân olsun
Saña ‘ âşık geçen evvel benümle imtiḥân olsun

VI

Ḳapuñda pâdişâhum ḳullaruñ çok gerçi kim ‘ âşık
Cinânîyem ḳanı bir baña⁷²⁵ beñzer ‘ âşık-1 şâdık
Benem aḳrân içinde ḥamdülillâh ‘ aşḳ ile fâ’îḳ
Melâmet tekyesinde pîr-i ‘ aşḳ oldum disem lâyık
Gerek dervîş ü dil-rîş gerek şâh-1 cihân olsun
Saña ‘ âşık geçen evvel benümle imtiḥân olsun

30b

63.

Müseddes-i Nâmî Çelebi Fermâyed Raḥmetullâhi ‘ Aleyh

fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilün

I

⁷²³ Didüm: Direm CD.

⁷²⁴ Mısrada vezin aksamaktadır. miskîn âvâreye: miskîn ü şeydâ CD.

⁷²⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır. Kelime, *Cinânî Dîvânı*'ndan yararlanılarak düzeltilmiştir.

Şehsüvâr-ı ‘arşa-i hüsne bugün meydân benüm
Top-ı çevgânım durur şimdi meh-i tâbân benüm
Kullarumdan şayılur bay u gedâ sultân benüm
Ger süvâr olsam rikâbumda yürür hûbân benüm
Yedi iklim içre adum añılur her ân benüm
Pâdişâh-ı mülk-i hüsne şimdilik devrân benüm

II

‘Aklı gitdi kim ki gördi şive-i refârımı
Akdı gönli şu gibi seyr eyleyen didârımı
Kalmadı nuḡka mecâli işiden güftârımı
Her kişi gâyetde taḥsîn eyledi eṭvârımı
Yedi iklim içre adum añılur her ân benüm
Pâdişâh-ı mülk-i hüsne şimdilik devrân benüm

III

Hüsne ü behcet kimseye virilmedi illâ baña
Vechi var dinse güzeller içre müsteşnâ baña
Var mıdur iklim-i hüsne içre ‘aceb hemtâ baña
‘Âşık-ı divâne olmışdur bütün dünyâ baña
Yedi iklim içre adum añılur her ân benüm
Pâdişâh-ı mülk-i hüsne şimdilik devrân benüm

IV

Akıdur şu gibi gönlin ḡadd-i dildümü gören
Yâ gibi ḡaddi dutâ olmaz mı ebrümü gören
Tağlara düşse ‘aceb mi çeşm-i âhümü gören
Şoyunup abdâl olur bir kerre pehlümü gören

Yedi iklīm içre adum añılur her ān benüm
Pādişāh-ı mülk-i hüsneş şimdilik devrān benüm

V

‘Arz-ı reftār eylesem hayli nezāket eylerin
Şīve ile ağzumı açsam zarāfet söylerin
Kānde bir tab‘ ehlini görsem ri‘āyet eylerin
Dā’imā nāzūk müşāhiblerle ‘işret eylerin
Yedi iklīm içre adum añılur her ān benüm
Pādişāh-ı mülk-i hüsneş şimdilik devrān benüm

VI

Hamdülillāh Hāq beni hüsneş içre fāyık eyledi
Cümle ‘ālem halkını hüsneşme ‘āşık eyledi
Herkesi nār-ı ğam-ı ‘aşkumla yanuq eyledi
Āsitānumda kulum olmağa lāyık eyledi
Yedi iklīm içre adum [añılur her ān benüm
Pādişāh-ı mülk-i hüsneş şimdilik devrān benüm]

VII

Var mı bir kimse baña ‘ālemde tālib olmaya
Yā ayağum öpmege cānıyla rāğıb olmaya
Baña hiç Nāmī gibi yār-i müşāhib olmaya
Kullarum çoqdur velī andan müşāhib olmaya
Yedi iklīm içre adum añılur her ān benüm
Pādişāh-ı mülk-i hüsneş şimdilik devrān benüm

64.

Merşiyeye-i Bâkî Efendi Der Hakk-ı Sultân Süleymân Raḥmetullâhi ‘aleyh⁷²⁶

mef‘ülü / fâ‘ilâtü / mefâ‘ilü / fâ‘ilün

I

İy pây-bend⁷²⁷-i dāmgeh-i kayd u⁷²⁸ nām u neng

Tā key ḥevā-yı meşgale-i dehr-i bî-direng

Añ ol günü ki āḥir olup nev-bahār-ı ‘ömr

Berg-i ḥazāne dönse gerek rüy-ı lāle-reng

Āḥir mekânüñ olsa gerek cür‘ a gibi ḥāk

Devrān elinden irse gerek cām-ı ‘ıyşa seng

İnsān odur ki āyīneveş ḳalbi şāf ola

Sīneñde n’eyler ādem iseñ sīne-i peleng⁷²⁹

‘İbret gözinde niçeye dek ḡaflet uyḡusı

Baḳmaz⁷³⁰ mı saña vāḳı‘ a-i Şāh-ı şīr-ceng

Ol şeh-süvār-ı mülk-i sa‘ādet ki raḡşına

Cevlān deminde ‘arsa-i ‘ālem gelürdi teng

Baş egdi āb-ı tūḡine küffār-ı Engürüs

Şemşīr[i] gevherini pesend eyledi Freng

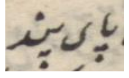
Yüz yire ḳodı luḡf ile gül-berg-i ter gibi

Şandūḳa şaldı ḥāzin-i devrān güher gibi

II

Hakkā ki zīb ü zīnet-i iḳbāl [ü] cāh idi

⁷²⁶ Bu şiir, *Bâkî Divân*’da 8 bentten müteşekkildir. Mecmuada 7 bent bulunmaktadır. Bu şiirin, divanda bulunan 8. bendi mecmuada yer almamaktadır (Küçük, 1994: 75-80).

⁷²⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁷²⁸ Kayd u: kayd-ı BD.

⁷²⁹ sīne-i peleng: kīne-i peleng BD.

⁷³⁰ Baḳmaz: Yitmez BD.

Şâh-ı Skender-efser⁷³¹ ü Dârâ-sipâh idi
Gerdûn ayağı tozına eylerdi ser-fürû
Dünyâya hâk-i bârgehi secdegâh idi
Kemter gedây[1] az ‘ atâsı kılurdu bay
Bir luţfi çok mürüvveti çok pâdişâh idi
Hâk-i cenâb-ı devlet[i]⁷³² dergâh-ı ‘ izzeti⁷³³
Fazl u belâgat ehline ümmîdgâh⁷³⁴ idi
Hükûm-i kazâya virdi rızâyı egerçi kim
Şâh-ı kazâ-tüvân u kader-destgâh idi
Gerdûn-ı dūna zâr u zebûn oldu şanmañuz
Mağşûd[1] terk-i câh ile kurb-ı İlâh idi
Cân [u] cihâmı gözlerümüz görmese n’ola
Rüşen cemâl[i] ‘ âleme hurşîd ü mâh idi
Hurşîde baksa gözleri halkuñ tola gelür
Zîrâ görünce hâtıra ol meh-liķâ gelür

III

Döksün şehâb kıaddın añup kıatre kıatre kıan
İtsün nihâl-i nârveni⁷³⁵ naħl-i ergavân

31b

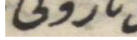
Bu acılarla çeşm-i nücûm olsun eşk-bâr
Âfâkı dutsun âteş-i dilden çıkan duħân

⁷³¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁷³² devlet[i]: hâzreti BD.

⁷³³ ‘ izzeti: devleti BD.

⁷³⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁷³⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

ılsun kebūd cāmeleriñ āsmān siyāh
Geysün libās-ı mātem-i Şāhı bütün cihān
Yaqsun derūn-ı sīne-i ins ü perīde dāğ
Nār-ı firāk-ı Şāh Süleymān-ı kām-rān
ıldı firāz-ı küngüre-i   arş[ı] cilvegāh
Lāyık degüldi şānına haqqā bu hākdān⁷³⁶
Mürğ-i revānı göklere irdi hümā gibi
aldı hazīz-i hākde bir iki üstühān
Çāpük-süvār-ı   arşa-i kevn ü mekān idi
İkbāl [ü]   izzet olmuş idi yār [ü] hem-  inān
Ser-keşlik itdi tevsen-i baht-ı sitizekār
Düşdi zemīne sāye-i elţāf-ı Kirdgār

IV

Olsun ğamuñda bencileyin zār u bī-arār
Āfāı gezsün ağlayurağ ebr-i nev-bahār
utsun cihānı nāle-i mürğān subh-dem
Güller yolınsun āh u fiğān eylesün hezār
Sünbüllerini mātem idüp çözsün ağlasun
Dāmāne döksün eşk-i firāvānı kühşār
Anduđça bŷy-ı huluñı derdŷnle lāleveş
Olsun derūn-ı nāfe-i müşg-i Tātār tār
Gül hasretŷnle yollara utsun ulağını
Nergis gibi kıyāmete dek çeksün intizār
Deryālar itse   ālemi çeşm-i güher-feşān

⁷³⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Gelmezse⁷³⁷ vücūda sencileyin dürr-i şāhvār
İy dil bu demde sensin ola⁷³⁸ baña hem-nefes
Gel nāy gibi inleyelüm yār⁷³⁹ zār zār
Āheng-i āh [u] nāleleri idelüm bülend
Aşhāb-ı derdi cūşa getürsün bu heft bend

V

Gün toğdı şāh-ı ʿālem uyanmaz mı ḥʿābdan
Kılmaz mı cilve ḥayme-i gerdīm-cenābdan
Reng-i ʿizār gitdi yatur kendi ḥuşk-leb
Şol gül gibi ki ayru düşüpdür gül-ābdan⁷⁴⁰

32a

Yollarda kaldı göz[ler]ümüz gelmedi ḥaber
Ḥāk-i cenāb-ı südde-i devlet-meʿābdan⁷⁴¹
Gāhī ḥicāb-ı ebre girür ḥusrevā felek
Yād eyledükce luṭfuñı terler ḥicābdan
Tıfl-ı sirişki yirlere girsün duʿām odur
Her kim gamuñdan ağlamaya şeyḥ [u] şābdan
Yansun yağılsun [āteş-i]⁷⁴² hecrüñle āfitāb
Derdüñle kara çullara girsün seḥābdan
Yād eyledükce⁷⁴³ hünlerüñi ḳanlar ağlasun
Tıḡuñ boyınca ḳaraya batsun ḳırābdan

⁷³⁷ Gelmezse: Gelmez BD. Mısrada hece fazlalığı sebebiyle vezin aksamaktadır.

⁷³⁸ ola: olan BD.

⁷³⁹ yār: bārī BD.

⁷⁴⁰ V/2: V/3 BD.

⁷⁴¹ V/3: V/2 BD.

⁷⁴² Bu kelime, *Bākī Dīvām*'dan yararlanılarak eklenmiştir.

⁷⁴³ eyledükce: eylesün BD. Mısrada vezin aksamaktadır, divandaki yazım vezni sağlamaktadır.

Derd [ü] ğamuñla çāk-i girībān eyleyüp⁷⁴⁴ kalem
Pīrāhenini pārelesün ğuşşadan ʿalem

VI

Tīġuñ içürdi düşmene zaħm-ı zebānları
Baħş itmez oldu kimse kesildi lisānları
Gördi nihāl-i serv-i ser-efrāz-ı nīzeñi
Ser-keşlik adın añmadı bir daħı bānları
Her kanda başsa pāy-ı semendūñ nişār için
Ĥānlar yoluñda cümle revān itdi cānları
Deşt-i fenāda mürġ-i hevā tırmayup konar
Tīġuñ Ĥudā yolında sebīl itdi kınları⁷⁴⁵
Şemşīr gibi rüy-ı zemīne taraf taraf
Şalduñ demür kuşaklı cihān pehlevānları
Alduñ hezār büt-ĥāne[y]i mescid eyledūñ
Nāķūs yirlerinde oķutduñ ezānları
Āĥīr çalındı kūs-ı raĥīl gitdūñ⁷⁴⁶ irtihāl
Evvel konaġuñ oldu cinān büstānları
Minnet Ĥudāya iki cihānda kılup saʿīd
Nām-ı şerīfūñ oldu⁷⁴⁷ hem ġāzī hem şehīd

VII⁷⁴⁸

Bākī cemāl-i Pādişeh-i dil-peżīri gör

⁷⁴⁴ eyleyüp: idüp BD. Mısrada vezin aksamaktadır, divandaki yazım vezni sağlamaktadır.

⁷⁴⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁴⁶ gitdūñ: itdūñ BD.

⁷⁴⁷ oldu: eyledi BD. Bu kelime mısrada vezni aksatmaktadır, divandaki hāli vezni sağlamaktadır.

⁷⁴⁸ Mecmuada 7. bentte, şairin divanında yer alan 3. beyit yer almamaktadır. Mecmuada bu bent, 7 beyitten müteşekkildir.

Mir ʿāt-i şun^c -1 Hâzret-i Hayy-i Kâdir[i] gör
Pîr-i ʿAzîz-i Mısr-ı vücûda⁷⁴⁹ itdi intikâl
Mîr-i cevân-ı çâpük-i Yûsuf-naẓîrî⁷⁵⁰ gör
Behrâm-ı vaqti Gûra yitürdi bu şaydgâh
Var işigine hîdmet-i şâha ir dest-gîri gör⁷⁵¹

33b

Ber-bâd kıldı taht-ı Süleymân[1] rûzgâr
Sultân Selîm Hân-ı Sikender-serîr[i] gör⁷⁵²
Vardı peleng-i kûh-ı veğâ hʿâb-ı râhate
Kühsâr-ı kibriyâda tûran nerre şîri gör⁷⁵³
Cevlâne gitdi ravzaya tāvûs-ı bâğ-ı kuds
Ferr-i hümây-ı evc-i sa^c âdet-mesîri gör⁷⁵⁴
İkbâl ü baht-ı husrev-i âfâk müstedâm
Rûh-ı revân-ı Şâha taḥiyyât ve's-selâm⁷⁵⁵

65.

Kaşîde-i Nizâmî Sellemallâhu ʿAleyh

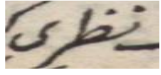
fe^c ilâtün / fe^c ilâtün / fe^c ilâtün / fe^c ilün

(fâ^c ilâtün)

(fâ^c lün)

1. İtmedin seyl-i fenâ ʿömr diyârını ḥarâb

⁷⁴⁹ vücûda: vücûd BD. Mısrada vezin aksamaktadır, divandaki hâli vezni sağlamaktadır.

⁷⁵⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁵¹ VII/3: VII/4 BD. hîdmet-i şâha ir dest-gîri gör: hîdmet-i Şâh Erdşîri gör BD. Mısrada vezin aksamaktadır, divandaki hâli vezni sağlamaktadır.

⁷⁵² VII/4: VII/5 BD.

⁷⁵³ VII/5: VII/6 BD.

⁷⁵⁴ VII/6: VII/7 BD.

⁷⁵⁵ VII/7: VII/8 BD.

Ḥuz mine'l-^ç ayşî naşîben ve mine'l-^ç umrî nişâb⁷⁵⁶

2. Feth-i bâb-ı ḥarem-i ^ç ıyş zi-mey-ḥâne taleb

Raḥimallāhu li-men ^ç allemenî fetḥa'l-bâb⁷⁵⁷

3. ^ç Ayş it iy ^ç âşîk-ı şeydâ ki bahâr ile⁷⁵⁸ yine

Zeyyene'r-ravzata ke'l-cenneti bi'l-verdi ve tâb⁷⁵⁹

4. Gönlüni bencileyin bir büte vir kim diyeler

Yesserallāhu li-men e^ç şaḥuhu ḥüsne me^ç âb⁷⁶⁰

5. Serv-i nâzî ki zi-ruh[s]âre-i to rûz şeved

Lev tecellâ leke fi'z-zalmeti min ḡayrı ḥicâb⁷⁶¹

6. Ez-ḡameş ân-çi be-cân-ı men-i dil-ḥaste neşet

Lev veḍa^ç nâ eşeren minhu ^ç ale's-şahri lezâb⁷⁶²

7. Baña senden ḡam u endüh u ^ç anâ oldı naşîb

Ḳısmetî minke belâ^çun ve ^ç anâ^çun ve ^ç itâb⁷⁶³

⁷⁵⁶ Mısraın Türkçe karşılığı şu şekildedir: “Bu hayattan nasibinizi, kısmetinizi alın; bununla birlikte ahiretiniz için de başka şeyler yapmanız gerekir.”

⁷⁵⁷ Mısraın Türkçe karşılığı şu şekildedir: “Bana kapıyı açmayı öğretene Allah rahmet eylesin (yani bana ilim öğreten kişiden Allah razı olsun).”

⁷⁵⁸ ile: irdi KND.

⁷⁵⁹ Mısraın Türkçe karşılığı şu şekildedir: “Kendi bahçesini en güzel güllerle cennet gibi süsledi ve sonra tövbe etti (yani hayatında güzel işler yaptı ve ondan sonra tövbe etti).”

⁷⁶⁰ Mısraın Türkçe karşılığı şu şekildedir: “Rabbim sevdiğime, ömrünün son nefesini en güzel şekilde vermesini kolaylaştırsın ve ona hayırlı bir karşılık nasip etsin.”

⁷⁶¹ Mısraın Türkçe karşılığı şu şekildedir: “O sana karanlıkta peçesiz olarak görünse...”

⁷⁶² Mısraın Türkçe karşılığı şu şekildedir: “Onun izinden bir parçayı kayanın üzerine koysaydık (kaya) hemen erişmiş olacaktı.”

⁷⁶³ Mısraın Türkçe karşılığı şu şekildedir: “Senden nasibim bela, yorgunluk ve kınamadır.”

8. Genc-i sevdā-yı to der-künc-i dilem mu‘tekifest
Meskenü’l-kenzi ve me’vāhu ḥarābun ve yebāt⁷⁶⁴
9. Miḥnet ü derde⁷⁶⁵ **Nizāmī** niçe bir eyleye şabr
Şādinī eḥteraqa’l-ḳalbu bi-şevḳı’l-aşḥāb⁷⁶⁶

66.

Ḳıṭ‘a

mef ā‘ ilün / mefā‘ ilün / fe‘ ulün

Derün-ı şehr-i İstanbul nār-est

Der-u iḥvān u yārān mūr [u] mār-est

Kenār-ı kühsarı ḳoma elden

Eger ḥāhī selāmet der-kenārest

34a

67.

Müseddes-i Su‘ ūdī Çelebi Raḥmetullāhi ‘Aleyh

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

I

Bu fānī ‘ālem-i ḥākīde olmaz kārger devlet

Olur mı ‘aḳlı anuñ kim araya der-be-der devlet

Olur ben ‘aşıḳa sensüz nigārā derd-i ser devlet

Nigāh itmeme tekellüfsüz ḳonarsa başa ger devlet

Gerekmez baña pür olsa bu ‘ālem ser-be-ser devlet

Ḳapuñda bir ḥaḳīr-i nā-tuvān olmaḳ yiter devlet

⁷⁶⁴ Mısraın Türkçe karşılığı şu şekildedir: “Hazinenin barındığı ve bulunduğu yer harap ve viranedir.”

⁷⁶⁵ Miḥnet ü derde: Miḥnet-i hecre KND.

⁷⁶⁶ Mısraın Türkçe karşılığı şu şekildedir: “Dost hasreti ile yüreğim yandı, yardım et!”

II

Ne ʿizzetdür senüñ gibi nigāra mübtelā olmak
Yiter ʿaşkuñ fenāsi istemem ehl-i ğinā olmak
Ne derd-i ser durur mülk-i cihāna pādişāh olmak
Bütün dünyā deger cānā apuñda bir gedā olmak
Gerekmez baña pür olsa bu ʿālem ser-be-ser devlet
apuñda bir aır nā-tuvān olmak yiter devlet

III

Görüp gülzār-ı hüsnuñ eşk-i çeşmüm cūy-bār itdüm
Yaşum gevherlerin ayağuña bir bir nişār itdüm
Senüñ ʿaşkuñ yolında cümle vārım ākisār itdüm
Geçüp cümle cihāndan bendeñ olmak itiyār itdüm
Gerekmez baña pür olsa bu ʿālem ser-be-ser devlet
apuñda bir aır nā-tuvān olmak yiter devlet

IV

Baña senden cefā ğayrıdan isān olmadan yegdür
Senüñçün ağlamak gül gibi andān olmadan yegdür
Devāsuz derdüñ ehl-i ʿaşa dermān olmadan yegdür
Senüñ bir bendeñ olmak dehre sulān olmadan yegdür
Gerekmez baña pür olsa bu ʿālem ser-be-ser devlet
apuñda bir aır nā-tuvān olmak yiter devlet

V

Suʿ ūdī bende-i dervīş olup bir lā-mekān oldu
am-ı ʿaş-ı dehānuñla nigārā bī-nişān oldu

Cihānı terk idüp apuñda ol bir nā-tuvān oldu
N'ider dil sensüz anı ıtalum genç-i nihān oldu
Gerekmez baña pür olsa bu ālem ser-be-ser devlet
apuñda bir haır nā-tuvān olma yiter devlet

34b

68.

Müseddes-i Su' ūdī Güft Rametullāhi Aleyh
mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

I

Sen iy cām-1 şafā mabŭl-i ha-1 cümle ālemsin
Şafālar kesb idersin āb-1 rŭy-1 işret-i Cemsin
Narŭñ görmemiřdŭr dīde-i ālem müsellemsin
Felekde halet-i cān-baş ile Īsāya hem-demsin
ayāt-efzā-yı ālem rŭh-baş-1 mŭrde-i ğamsın
Hemān ben hatenŭñ cānı degŭlsŭn cān-1 ālemsin

II

Aceb āb-1 Mesīhāsın bu cisme⁷⁶⁷ rŭh-1 řānīsın
Ne dirlik sensiz iy rŭhum ki āb-1 zindeġānīsın
Cemī' -i ehl-i ayř u iřretŭñ cisminde cānısın
Sen erbāb-1 haābāta hayāt-1 cāvidānīsın
ayāt-efzā-yı ālem rŭh-baş-1 mŭrde-i ğamsın
Hemān ben hatenŭñ cānı degŭlsŭn cān-1 ālemsin

III

⁷⁶⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Ne hâletler kômıŝdur zât-ı pākũnde senũn Yezdân
Ki nũŝundan ider kesb-i şafâlar bĩ-dil ü bĩ-cân
Gedâ-yı bĩ-ser ü pâyı idersin ‘âleme sulţân
Bulup her mürde senden cân olurlar gül gibi hândân
Hayât-efzâ-yı ‘âlem rûh-bağş-ı mürde-i ğamsun
Hemân ben hastenũn cânı degũlsün cân-ı ‘âlemsin

IV

Berĩdür z̄ulmet-i ğamdan gören sen âb-ı hayvânı
Ŗafâ devrânınıñ sensin bugün mihr-ı⁷⁶⁸ dırağşânı
Saña muhtâc devrũn bayı ger dervîş ü ger hânı
Muhaşşal cümleten halk-ı cihânũn cânısıñ cânı
Hayât-efzâ-yı ‘âlem rûh-bağş-ı mürde-i ğamsın
Hemân ben hastenũn cânı degũlsün cân-ı ‘âlemsin

V

Su‘ũdĩ gerçi erbâb-ı ma‘ârif içre sâhirdür⁷⁶⁹
Ne deñlü ol seni ta‘rĩf iderse yine kâşırdur
O hâlât-ı şafâ-âmizũni kim vaşfa kâdirdür
Senũn keyfiyyetũn ta‘bĩr olunmaz z̄evke dâ’irdür
Hayât-efzâ-yı ‘âlem rûh-bağş-ı mürde-i ğamsın
Hemân ben hastenũn cânı degũlsün cân-ı ‘âlemsin

35a

69.

⁷⁶⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁶⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Ḳaṣīde-i Nūṣī Berāy-ı Gencer Bayındır

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(fā' ilātün)

(fā' lün)

1. Virdi Bayındıra ḥaḳḳā ki leṭāfet Gencer
Görmez ol ' iṣret-i cem' iyyet[i] ceṣṣ-i Sencer
2. Şaḥn-ı şaḥrāya ser-ā-ser döşenüp sebz atlas
Oldı reşk-i çemenistān-ı behişt-i ezher
3. Ārzü eyler anuñ seyrini ğilmān-ı cinān
Olsa eṭrāfi güzellerle kaçan pür-zīver
4. Lezzet-i mīvesi eṣcār-ı şafā-baḥş ile
Ġayret-i bāğ-ı İrem ğıbtā-i āb-ı Kevşer
5. Ol ḥalāvet ki virmiş ezeli mīvesine⁷⁷⁰
Olmaz aḳrānı meger lezzet-i la' l-i dil-ber
6. Şorsa bir ' aşık anuñ mişlini yār ağzından
Ağzı yarı(nda) bula ' ālemde mişālını meger
7. Böyle lezzet ki aña Bārī te' ālā virmiş
Unudıldı o zuhūr eyleyeli şehd [ü] şeker
8. Emmedüm la' l-i leb-i yāri deyü çekme emek
Çāşnīsın gör anuñ ğam yime gel şām [u] seher

⁷⁷⁰ Mısrada vezin aksamaktadır.

9. Şan şekerle ʔolu bir güveyilik her dügölük
Yatur ol h ak-i siy ah içre miş al-i gevher
10. Ol  avun lezzetini y ad iden n ağzında
Dadı gitmez niçe dem Őanki deh n-ı dil-ber
11. Cennet n m ivesin ink r iden i r r eyler
Lezzetin g rd gi dem görmedi mişlin gözler
12. Her  arafdan  ekil p gelse güzeller seyre
Gülşen-i  ine döner z net   ferle gencer
13. C -be-c  anda  iy m üzre h y m-ı eş ar
S yesi t  ki ola   asker-i h b na ma arr
14. Nice be zetmek olur h ymeye eş arı ki_ola
 sti p r-m ve-i [ter] her yanı bi  kelle Şeker
15. H rek t itse  emen va t-i se erde görinür
Esicek b d-ı Őab  cünbiş-i ba r-i a  ar⁷⁷¹
16. R zg r esdigi dem   aksini berg-i b d n
Şuda m h celer oynaşdı Şanur ehl-i naz r
17. Alsa e r fını Gencer güni **N ş ** h b n

⁷⁷¹ Mecmuada kelime Şeklinde yazılıdır.

Cümle gözler anı gözler dahı özler özler

18. At koparduğda güzeller çoşı meydânında
Şân nesîm üzre gele her yaña berg-i gül-i ter

70.

Müfred

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

Şikest olsa şurâhî⁷⁷² cām-ı meclis ber-çarâr olmaz

Meşeldür sâkiyâ baş gitse ayak pâydar olmaz

71.

Kaşîde-i İbrâhîm Efendi Der Hakk-ı Gencer-i⁷⁷³ Bayındır

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

(fâ' ilâtün)

(fâ' lün)

1. Hoş şafâ menzil[i]dür Gencer-i Bâındır⁷⁷⁴

İtmeye Türk-i denî anda velî kıl ile kâl

2. Olmaya kayd-ı sefer mağlağa-i âmed [ü] reft

Ġam-ı dünyâ-yı denîden olasın fâri[ğ-i bâl]

3. Bulmaya meclisüne yol k'ola dâhil eşhâş

Ola hem-sohbetün ammâ nice [...]

⁷⁷² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁷³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁷⁴ Mısrada vezin aksamaktadır.

4. Bāb-ı hikmetden açup her biri rāz-ı [...]
Her maḳālinden anuñ fehm ol[ına] [...]
5. Hālvet olduḳda ola hem-nefes ü hem-dāniş
Gāh ḫadīş-i Nebevī gāh [...]
6. Geh maḳālāt-ı kibār u gehī-tārīḫ-i selef
Geçe bu nev^ç -ile ḫāl olmaya zā[yi^ç] [...]
7. Ola bir loḳmaya bir ḫırkaya ḳāni^ç ṭab^ç uñ
Āzerī itmeyesin salṭanat u [...]

35b

72.

Müseddes-i ‘İlmī Sellemallāh

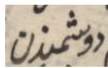
fā^ç ilātün / fā^ç ilātün / fā^ç ilātün / fā^ç ilün

I

Her murāda dest açup dā’im Ḥudādan isterem
Ummazam şimdi Ḥudādan ḡayrıdan aşlā kerem
Yā eyü dimiş cihān ḫalkı dilā yā baña kem
Ḳo ne dirlerse disünler çekmezem ḳaṭ^ç ā elem
Dōst medḫinden ne aşşı zemm-i düşmenden⁷⁷⁵ ne ḡam
Fāriḡ ü āzādeyem birdür yanumda medḫ ü zemm

II

Ṭa^ç n idüp her kez uzatsa dil saña her bed-zebān

⁷⁷⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Dāniş [ü] ʿ irfānuña noqşān irişmez bī-gümān
Taş atar mı mīvesiz eşcāra h̄ç halk-ı cihān
Söyleyenler söylesün sen H̄alīkuñla ol hemān
Dost medhinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ğam
Fāriğ ü āzādeyem birdür yanumda medh ü zemm

III

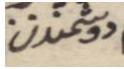
Fā ʿide ne dos[t]lara her dem beni medh itseler
Zahm-ı düşmenden⁷⁷⁶ baña billāh gelmez h̄ç zarar
H̄aşılı her güft ü gūdan h̄ātırā gelmez keder
Bir kulağumdan girer ol bir kulağumdan çıkar
Dost medhinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ğam
Fāriğ ü āzādeyem birdür yanumda medh ü zemm

IV

Bu denī halkā kul olmadan ferāgat eyledüm
Kendüme āzādelük h̄ulķını ʿ ādet eyledüm
H̄ubb-ı dünyādan be-ġāyet ben kerāhet eyledüm
El çeküp halk-ı cihāndan ben kanāʿ at eyledüm
Dost medhinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ğam
Fāriğ ü āzādeyem birdür yanumda medh ü zemm

V

ʿ İlm̄yā eyü dimiş yā kem senüñçün h̄aş u ʿ āmm
Hasb-i h̄ālī herkesüñ maʿ lūm olur rüz-ı kıyām⁷⁷⁷

⁷⁷⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁷⁷ Mecmuada bu terkip bu şekilde işaretlenmiş vaziyettir.

Ḥalkā dünyā-yı⁷⁷⁸ denīden ötrü kılmam iltiyām
Ḥaḳ te‘ ālā ḥazretinden ğayrıya yoḳdur ricām
Dost medḥinden ne ıṣṣı zemm-i düşmenden ne ğam
Fāriḡ ü āzādeyem birdür yanumda medḥ ü zemm

36a

73.

Tercī‘ -i Bend-i Ğubārī Sellemallāhu Te‘ ālā

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

(fā‘ ilātün)

(fā‘ lün)

I

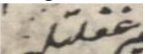
Bir gice sākin idüm ḥāniḳah-i ‘ uzletde
İ‘ tikāf⁷⁷⁹ itmiş idüm künc-i ğam [u] miḥnetde⁷⁸⁰
Gözlerüm yummuş idüm ‘ ālem-i pür-‘ ibretde
Ğaflet uyḡusu beni almış idi ğāyetde
Pür idi sīne-i ğafletle⁷⁸¹ simāḥ-ı sem‘ üm
Dil-i efsürde ḥacer olmuş idi şiddetde
Öyle ğarḳ olmuş idüm ḳa‘ r-ı yem-i ğafletde⁷⁸²
‘ Aḳl u fikr ü dil ü cān ḳalmış idi ḥayretde⁷⁸³
Riṣte-i ğaflet ile baḡlu idi her ‘ uzvum⁷⁸⁴
Mā-ḥaşal ḳāşır idüm ğāyet ile ḥidmetde

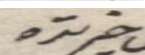
⁷⁷⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁷⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁸⁰ künc-i ğam-ı miḥnetde: künc ü ğam ü miḥnetde EMA.

⁷⁸¹ sīne-i ğafletle: penbe-i ğafletle EMA.

⁷⁸² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁸³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁸⁴ ‘ uzvum: a‘ zām EMA.

Güş-ı hüşa⁷⁸⁵ bu nidâ erdi o dem hâtifden

Didi iy ‘ âlem-i şugrâda kalan ğafletde

Ġâfil olma gözün aç ‘ âlem-i kübrâsın sen

Sidre-i Levh [ü] Kalem ‘ Arş-ı mu‘ allâsın sen

II

Sendedür maẓhar-ı envâr-ı hüviyyet⁷⁸⁶ sende

Sendedür râbıta-ı rişte-i vahdet sende

Sendedür ma‘ den-i esrâr-ı İlâhî⁷⁸⁷ sende

Sendedür menba‘ -ı envâ‘ -ı kerâmet sende

Sendedür mihr-i cihân-süz ile şem‘ -ı efrüz⁷⁸⁸

Sendedür burc-ı şeref necm-i sa‘ âdet⁷⁸⁹ sende

Sendedür cām-ı Cem âyîne-i İskender hep⁷⁹⁰

Sendedür çeşme-i âb-ı hayât-ı zulmet⁷⁹¹ sende⁷⁹²

Sendedür ‘ âlem-i lâhût maķâm-ı ceberût⁷⁹³

Sendedür dūzaĥ-ı sūzān daĥı cennet sende⁷⁹⁴

Sendedür ķufl-ı tılsımât-ı haķıķat⁷⁹⁵ sende⁷⁹⁶

Sendedür her ne ki maķşūd idinürsün⁷⁹⁷ sende⁷⁹⁸

⁷⁸⁵ Güş-ı hüşa: Güş u hüşa EMA.

⁷⁸⁶ maẓhar-ı envâr-ı hüviyyet: maĥzen-i esrâr-ı hüviyyet EMA.

⁷⁸⁷ esrâr-ı İlâhî: ‘ irfân-ı İlâhî EMA.

⁷⁸⁸ II/5: II/7 EMA. mihr-i cihân-süz ile şem‘ -ı efrüz: mihr-i cihân-süz u meh-i şâm-ı ... EMA.

⁷⁸⁹ burc-ı şeref necm-i sa‘ âdet: necm-i şeref burc u sa‘ âdet EMA.

⁷⁹⁰ II/7: II/9 EMA. cām-ı Cem âyîne-i İskender hep: Cām-ı Cem ü Āyine-i İskender EMA.

⁷⁹¹ çeşme-i âb-ı hayât-ı zulmet: çeşme-i cân milket-i zulmet EMA.

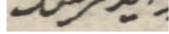
⁷⁹² II/8: II/10 EMA. Mısradâ vezin aksamaktadır.

⁷⁹³ II/9: II/5 EMA.

⁷⁹⁴ II/10: II/8 EMA.

⁷⁹⁵ ķufl-ı tılsımât-ı haķıķat: ķufl ü tılsımât-ı haķıķat EMA.

⁷⁹⁶ II/11: II/12 EMA.

⁷⁹⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁷⁹⁸ II/12: II/11 EMA.

Ġāfil olma gözüñ aç ʿālem-i kübrāsın sen
Sidre-i Levh [ü] Kalem ʿ Arş-ı muʿ allāsın sen

III

Sen ziyāyı felege ʿ arş-ı muʿ allā⁷⁹⁹ şanduñ
Sen şarābın görüp içinde anuñ⁸⁰⁰ mā şanduñ
Hoķķa-i çarḥ ki zehr ile leb-ā-leb pürdür
Ziver-i ʿ āriyeden anı muʿ arrā şanduñ⁸⁰¹
Sen anı toḫtolu tiryāk-i Mesīḥā zannuñ⁸⁰²
Külḥan-ı dehri görüp⁸⁰³ gülşen-i zībā şanduñ⁸⁰⁴

37b

Gözüne pīrezen-i dehri görüñdi tāze⁸⁰⁵
Ser-be-ser aḥkerin anuñ gül-i ḥamrā şanduñ
Hem görüñdi saña eḫfāl-i şeyāḫm ḡilmān
Bu cihān⁸⁰⁶ bāḡını sen cennet-i Meʿvā şanduñ
Dīde-i hırş ile bu ʿālem-i şuḡrāya⁸⁰⁷ bakup
Aldanup añlamayup ʿālem-i kübrā şanduñ

Ġāfil olma gözüñ aç ʿālem-i kübrāsın sen

⁷⁹⁹ ziyāyı felege ʿ arş-ı muʿ allā: ḥabāb-ı feleki cām-ı mücellā EMA.

⁸⁰⁰ şarābın görüp içinde anuñ: serābı anuñ içinde görüb EMA.

⁸⁰¹ III/4: III/6 EMA.

⁸⁰² III/5: III/4 EMA. zannuñ: şanduñ EMA.

⁸⁰³ dehri görüp: dehre bakup EMA.

⁸⁰⁴ III/6: III/7 EMA.

⁸⁰⁵ III/7: III/5 EMA.

⁸⁰⁶ cihān: fenā EMA.

⁸⁰⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır. Kelime, anlam gereği karşılaştırma yapılan kaynaktan yararlanılarak bu şekilde yazılmıştır.

Sidre-i Levh [ü] Kalem ' Arş-ı mu' allâsın sen

IV

Niçe bir bunca zer ü zîver⁸⁰⁸ [ü] zînet nice bir
Niçe bir cübbe vü destâr [u] hamâkat nice bir
Niçe bir kayd u libâs⁸⁰⁹ u niçe bir ' âdet-i nâs
Niçe bir şevket ile şöhret-i âfet niçe bir
Niçe bir rind ü cihân⁸¹⁰ vâlih ü şeydâlar ile⁸¹¹
Güft [ü] gûy [ü] tarab u tavr-ı zarâfet niçe bir⁸¹²
Niçe bir bâğ-ı cihânda oturup meydâna⁸¹³
Bunca yârân ile bu ' ayş u ' işret⁸¹⁴ niçe bir⁸¹⁵
Niçe bir nefsi-hevâsına⁸¹⁶ uyup leyl ü nehâr⁸¹⁷
Niçe bir zâyî' ola bu dem-i firqat⁸¹⁸ nice bir⁸¹⁹
Niçe bir bunca hamâkat bu fezâhat nice bir⁸²⁰
Bu şekâvet niçe bir mâl ile gaflet⁸²¹ niçe bir

Gâfil olma gözüñ aç ' âlem-i kübrâsın sen

Sidre-i Levh [ü] Kalem ' Arş-ı mu' allâsın sen

V

⁸⁰⁸ zer ü zîver: zemân zîver EMA.

⁸⁰⁹ kayd u libâs: kayd-ı libâs EMA.

⁸¹⁰ rind ü cihân: rind-i cihân EMA.

⁸¹¹ IV/5: IV/9 EMA.

⁸¹² IV/6: IV/10 EMA.

⁸¹³ IV/7: IV/5 EMA. bâğ-ı cihânda oturup meydâna: bâğ-ı cinânda oturup mîrâne EMA.

⁸¹⁴ ' ayş u ' işret: ' ayş ile ' işret EMA.

⁸¹⁵ IV/8: IV/6 EMA. Mısrada vezin aksamaktadır.

⁸¹⁶ nefsi-hevâsına: nefsi-hevâsına EMA.

⁸¹⁷ IV/9: IV/7 EMA.

⁸¹⁸ dem-i firqat: dem-i furşat EMA.

⁸¹⁹ IV/10: IV/8 EMA.

⁸²⁰ Niçe bir bunca hamâkat bu fezâhat nice bir: Bu hamâkat nice bir bunca fezâhat nice bir EMA.

⁸²¹ mâl ile gaflet: hay bu gaflet EMA.

Cümle⁸²² zerrāt-ı cihān maṭla‘-i ‘ izzetdür⁸²³ hep
Ehl-i idrāk olana⁸²⁴ remz [ü] işāretdür hep
Nağş-ı zāhirde ‘ ayān cümle ‘ ulūm-ı bāṭın
Küllü şey’ mürşid-i erbāb-ı başiretdür⁸²⁵ hep
Nazar it dīde-i cān ile cihānı añla
Maḫzar-ı ‘ ilm-i ledün maḫzen-i ḥikmetdür hep⁸²⁶
Ḥikmet ü ‘ ibret ile remz ü işārāt ile⁸²⁷
Hep Ḥudādan saña ta‘ līm [ü] işāretdür hep
Fehm içün ‘ ālem-i kübrāy[ı] ulü’l-elbāba
Şuver-i ‘ ālem-i şuğrāya heme şüretdür hep
İy Ğubārī yūri var kendüni idrāk eyle
Pend[ümi] hūş ile gūş it ki beşāretdür hep

Ğāfil olma gözün aç ‘ ālem-i kübrāsın sen
Sidre-i Levḥ [ü] Kalem ‘ Arş-ı mu‘ allāsın sen

74.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün⁸²⁸

1. [İ]y zāhid-i ḥuşk elde ‘ aşāña ṭayanursun
Zühd evlerine anı ‘ imād ola şanursun
2. [D]urmaz şaçar ağzıña riyā zehrini misvāk

⁸²² Cümle: Bunca EMA.

⁸²³ ‘ izzetdür: ‘ ibretdür EMA.

⁸²⁴ Ehl-i idrāk olana: Eger idrāk oluna EMA.

⁸²⁵ erbāb-ı başiretdür: erbāb-ı ṭariḫatdür EMA.

⁸²⁶ Maḫzar-ı ‘ ilm-i ledün maḫzen-i ḥikmetdür hep: Maḫzen-i ‘ ilm-i ledün maḫzar-ı ‘ ibretdür hep EMA.

⁸²⁷ Ḥikmet ü ‘ ibret ile remz ü işārāt ile: Ḥikmet ü ‘ ibret ü her remz ü işāret ne EMA.

⁸²⁸ Bu şiir, başlıksız ve şairi belirlenmemiştir. Şiirin devamının eksik olduğu ya da şairin mahlasına yer verilmemiş olduğunu düşündürmektedir.

[S]en ancılayın başıñı inanursun

3. [T]acıñ büyüdüp hırğa yükin boynuña alduñ
[Ge]r ol yüküñ altunda qalursañ utanursun
4. Rü 'yāñı riyā eylediler h'ābıñı ğaflet
Bu hāl ile maḥşerde sen ancaq uyanursun
5. [S]er-menzil-i 'aşqa erişüp cemler idince
Hār gibi tārīkiñde ne qanlar qaşanursun

38a

75.

Der Hakk-ı Nevruz Kaşide-i Nüşî Güft

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Çeküp yer yer 'alem eşcār ile nev-rüz-ı sulṭānī
Göründi leşker-i ezhār ile nev-rüz-ı sulṭānī
2. Degildür berg-i bādām ile nergisi bende-i bāġī
Olupdur dirhem ü dīnār ile nev-rüz-ı sulṭānī
3. Şitā ceysin perişān eyleyüp dünyāya gösterdi
Ālāylar 'asker-i gülzār ile nev-rüz-ı sulṭānī
4. Degildür cā-be-cā gül belki bir la' līm ṭabaqdur kim
Pür itmişdür anı dīnār ile nev-rüz-ı sulṭānī

5. Budur maḳṣūdı kim ʿ arz-ı ʿ ubūdiyyet kıla anı
Ayağı tozına īṣār ile nev-rūz-ı sulṭānī
6. O naḥl-i bōstān-ı dil ki eyler ana istiḳbāl
Bu deñlü ḥayl-i güلزār ile nev-rūz-ı sulṭānī⁸²⁹
7. Cenāb-ı Muṣṭafā Ağa ki ʿ azm itdükçe güلزāra
Gelür çok tuḥfe-i dil-dār ile nev-rūz-ı sulṭānī
8. Gelür deyü idüp bülbüllere tenbīh-i istiḳbāl
Çağırdur nağme-i eṣḥār ile nev-rūz-ı sulṭānī
9. Anı gül-geṣt-i bāğ eyler deyü güلزārı kılmıṣdur
Müzeyyen zīver-i ezhār ile nev-rūz-ı sulṭānī
10. Şafā güلزārını ṭāvūs-ı ṭabʿ [1] cilvegāh itsün
Nitekim revnaḳ-ı āṣār ile nev-rūz-ı sulṭānī
11. Budur **Nūṣī** duʿ āmız kim cihānı ḥurrem⁸³⁰ itdükce
Ḥırām-ı nāz ü ḥoş reftār ile nev-rūz-ı sulṭānī

76.

Gazel-i Zātī Sellemallāhu Taʿ ālā

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

1. Yāri görmekdür hemān kūyin temāṣādan ğarāz

⁸²⁹ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁸³⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

‘ Ārife dīdārdur Firdevs-i a‘ lādan ġarāz

2. Bir kadehde keşf ider sāķī hep esrār-ı vücūd
Şanma ancak def‘ -i ġamdur cām-ı şahbādan ġarāz
3. Kiminūñ maķşūdı dūnyā kiminūñ ‘ uķbā velī
Baña ancak yārdur dūnyā vü ‘ uķbādan ġarāz
4. Çünki vā‘ iz pendini ġuş eylemez ehl-i cünūn
Yok yire bilsem nedür seyr ile ġavġādan ġarāz
5. **Zātī** hoş geçmek diler sāyeñde iy kaddi çenār
Sāye-ġüster⁸³¹ olmadur çün serv-i bālādan ġarāz

38b

77.

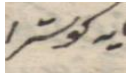
Ġazel-i Muħyī Fermāyed

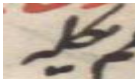
fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

(fā‘ ilātün)

(fa‘ lün)

1. Ben şanurdum ki kocalduķca bu ġönlüm pekle⁸³²
Yine ġör seyri ki bir mehveş[i] sevdi pekle
2. Niçe bir ‘ aşķ-ı cüvānān ile bu rüsvāyılık
Sen de bir pāre hele iy dil-i şeydā pekle

⁸³¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁸³² Mecmuada kelime burada ve sonraki beyitlerde şeklinde yazılıdır.

3. Şığa bāzūlarıñı şun^ç-ı Hūdāy[ı] görelüm
Şakla sā^ç id-i sīmīniñi⁸³³ cānā pekle
4. Dilberā t̄zce⁸³⁴ oñulsun dir iseñ yārelerüm
Maḥrem-i sīnemi sen kendi elüñle pekle
5. At bağışlar aña her kim ki nazīre dir ise
Yine bir tāze ğazel söyledi **Muḥyī** pekle

78.

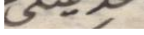
Ġazel-i Sebzī Nazīre-i Muḥyī Ğüft

fe^ç ilātün / fe^ç ilātün / fe^ç ilātün / fe^ç ilün

(fā^ç ilātün)

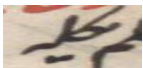
(fa^ç lün)

1. Dilberā sīneme şad dāğ-ı ğam urdum⁸³⁵ pekle⁸³⁶
Eskidi penbeleri kendi elüñle pekle
2. Bu ğülistānda niçe tūṭleri lāl itdün
Sen de bir kez ne var iy bülbül-i şeydā bekle
3. Qolda olan dāğlarum ^çaşkıña⁸³⁷ şanma ide ^çāşık⁸³⁸

⁸³³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁸³⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁸³⁵ urdum: urduñ SD.

⁸³⁶ Mecmuada kelime burada ve sonraki beyitlerde şeklinde yazılıdır.

⁸³⁷ ^çaşkıña: ^çaşkuñı SD.

⁸³⁸ ^çāşık: fāş SD. Mısrada vezin aksamaktadır.

Kimse görmez kıarasın örterem⁸³⁹ anı pekle⁸⁴⁰

4. Dāğ ŧanma görinen sīne-i sūzān⁸⁴¹ üzre
Şevk-i ruhsāruñ ile güller açıldı pekle⁸⁴²
5. Kıaldı ayakda n'ola **Sebzī**yi atlandursañ
Yine meydān-ı seħāda at kııkarduñ pekle⁸⁴³

79.

Ġazel-i Baħtī Fermāyed

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Gel kemāl ü ma' rifet öğren dilerseñ ' izz ü baħt
Mu' teber olur ne deñlü mīve-dār olsa dıraħt
2. Kim ki taħşīl itmeye⁸⁴⁴ dünyāda ' ilm ü ma' rifet
Şol hünersiz esbe beñzer kim urılmaz zīn u raħt
3. ' Ālim ol kim ' ālemüñ aħvāl[i] ma' lūmuñ ola
Olmayınca kıuvvet-i bāzū çekilmez kıavs-i saħt⁸⁴⁵
4. Pādişāh oldur ki tācın ' ilm ide taħtın kemāl
Şeh degüldür olmayan⁸⁴⁶ ' ilm ü kemāl[i] tāc u taħt⁸⁴⁷

⁸³⁹ kıarasun örterüm: zerresin isterem SD.

⁸⁴⁰ 3.b.: 4.b. SD.

⁸⁴¹ sīne-i sūzān: sīne-i şād-çāk SD.

⁸⁴² 4.b.: 3.b. SD.

⁸⁴³ Mısrada vezin aksamaktadır. Bu beyit *Sebzī Dīvānı*'nda bulunamamıştır (Yekbaş, 2016: 484-485).

⁸⁴⁴ itmeye: itmedi BHD.

⁸⁴⁵ saħt: raħt BHD.

⁸⁴⁶ olmayan: itmeyen BHD.

⁸⁴⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

5. Tâc u tahta lâyıķ a' māl ola kârũñ her zamân

Baḥtiyâ çũnkim naşib oldı saña bu ' izz u taḥt⁸⁴⁸

39a

80.

Ġazel-i Vaḥdeti Raḥmetullâh

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

1. Senũñ devr-i ruḥuñ bedr[e] medâr olmaķda gitdikce

Benüm cismim hilâl-âsâ nizâr olmaķda gitdikce

2. Yoluñda kebkebüñ naķşın görüp âh itdügüm demde

Felekde çeşm-i encüm pür-ğubâr olmaķda gitdikce

3. Ser-i zülfũñ ruḥuñda fark-ı mihre sâye şalmaķda

Benüm baḥt-ı siyâhım ḥâksâr olmaķda gitdikce

4. Görüp reftâruñ ile serv-i ḳaddũñ iy ḳamer-ḥal' at

Göñül bî-şabr u eşkim cüybâr olmaķda gikdikce

5. Ḳalemveş darb u dest iy **Vaḥdeti** baş egdi hep a' dâ

Dem-â-dem tîğ-i nazmuñ zülfıķâr olmaķda gitdikce

81.

Naẓire-i Ḥalimî Fermâyed

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

⁸⁴⁸ taḥt: baḥt BHD.

1. Kaşlaruñ⁸⁴⁹ tuğrāsı cānā bī-miṣāl olmağda gikdikce
‘ İzār-ı tābnākūñ turma al olmağda gitdikce
2. Yüzüñ şevķine bülbul āh [u] efgān itmelü⁸⁵⁰ iy gül
Ruḥuñ yādına gönül⁸⁵¹ pāy-māl olmağda gitdikce
3. Zevāle iriṣür⁸⁵² [iy] māh-ı nevhurşide vardıkca
Senüñ ḥüsn ü cemālüñ pāy-māl⁸⁵³ olmağda gitdikce
4. Gidem gibi ‘ adem iklīmine hicr-i miyānuñla
Ten-i fersüde zīrā bir ḥayāl olmağda gitdikce
5. O yār-ı bī-vefā turmaz gider seyrāna ğayr ile
Bu ğayretle **Ḥalīmī** bī-mecāl olmağda gitdikce

82.

Ġazel-i Nef’ i Güft

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

(fā‘ ilātün)

(fa‘ lün)

1. Yāre derdim diyemem bezm-i şarāb olmayıcağ
Cürmüm ikrār idemem mest-i ḥarāb olmayıcağ
2. Cezbe-i⁸⁵⁴ ḥüsn[i] gönül ḥaṭṭıña ta‘ līķ eyler

⁸⁴⁹ Kaşlaruñ: Kaşın HLD. Mısradā vezin aksamaktadır, divandaki hāli vezni sağlamaktadır.

⁸⁵⁰ itmelü: itmekde HLD.

⁸⁵¹ gönül: güllü HLD.

⁸⁵² iriṣür: yaklaşur HLD.

⁸⁵³ pāy-māl: bā-kemāl HLD. Mecmuadaki yazım muhtevā ile örtüşmemesi sebebiyle divandaki hāli uygun görülmektedir.

⁸⁵⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Nice hall itmek olur anı kitāb olmayıcağ⁸⁵⁵

3. Tūtalım rūz-ı şumār ola⁸⁵⁶ kim eyler da' vā
İtdigiñ zulme senüñ ḥadd ü ḥesāb olmayıcağ⁸⁵⁷
4. Āfitāb ol ruḥ-ı pūr-tāba nazīr olsun mı
Bu yaqar 'ālemi bir laḥza niḳāb olmayıcağ⁸⁵⁸
5. Sen bu rüsvālığı iy **Nef' 7**komazsın elden
Yārdan yine saña ḥışm [u] 'itāb olmayıcağ

83.

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Yetişdi⁸⁵⁹ nev-cüvānım serv ü bālā⁸⁶⁰ oldu gitdükce
Açıldı gül gibi ol ḡonca ra' nā oldu gitdükce
2. Şalınsa⁸⁶¹ cem' olur ol serv-ḳaddüñ serine 'uşşāḳ⁸⁶²
Dinilmez vaşf-ı reftārı temāşā oldu gitdükce
3. Gözümden ḳadre ḳadre dökilen 'aşḳ gevheridür⁸⁶³
Dirildi bir yire geldi nemi deryā⁸⁶⁴ oldu gitdükce⁸⁶⁵

⁸⁵⁵ 2.b.: 3.b. ND.

⁸⁵⁶ ola: olsa ND.

⁸⁵⁷ 3.b.: 4.b. ND.

⁸⁵⁸ 4.b.: 2.b. ND.

⁸⁵⁹ Yetişdi: İrişdi UD.

⁸⁶⁰ serv ü bālā: serv-i bālā UD.

⁸⁶¹ Şalınsa: Şalınursa UD.

⁸⁶² Mısrada vezin aksamaktadır.

⁸⁶³ 'aşḳ gevheridür: 'eşḳ-i güher-bārum UD. Mısrada vezin aksamaktadır. **Kaynak eserde vezin uyuyo**

⁸⁶⁴ geldi nemi deryā: ırgildi deryā UD.

⁸⁶⁵ Mısrada vezin aksamaktadır.

4. Ayak taşım⁸⁶⁶ bulunmazken bî-pâyân-ı maḥabbetde⁸⁶⁷
Râh-ı ‘aşkuñ içre dâ’im baña zîbâ oldı gitdükce⁸⁶⁸
5. Ğamuñ afyün[ı] ‘Ulvîdür şu deñlü olduĝın ‘aqlın⁸⁶⁹
Yitürdi gitdigi yolu[n] muḥerrâ oldı gitdükce

39b

84.

Ğazel-i Feyzî Fermâyed

fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilün

1. Sîne-i pür-dâĝa gelsün lâlezâr eyyâmıdur
Deşte çıksun ol gözi âhû şikâr eyyâmıdur
2. Zâhir olduĝca ḥaṭ-ı müşĝin ‘izâr-ı yârda
‘Āşıkuñ sevdâsı artar nev-bahâr eyyâmıdur
3. Keşṭ-i dil baḥr-i maḥşûda yine lenger şalup
Rûzigâra munṭazır olsun niyâr eyyâmıdur
4. Bâĝda bir gül için biñ nâle eyler ‘andelîb
Bûlbüle devr eylesün sâķi-ḥavâr eyyâmıdur
5. Rişte-i taḥrîre dizseñ dürr-i pâk-i nazmuñı

⁸⁶⁶ Ayak taşım: Ayağdaşınım UD.

⁸⁶⁷ bî-pâyân-ı maḥabbetde: beyâbân-ı maḥabbetde UD. Mısrada vezin aksamaktadır.

⁸⁶⁸ Mısrada vezin aksamaktadır. Râh-ı ‘ışkuñ içre dâim baña zîbâ oldu gitdükce: Reh-i ‘aşḳ içre sâyem baña hem-bâ oldı gitdükce UD.

⁸⁶⁹ Ğamuñ afyön[ı] ‘Ulvî’dür şu deñlü olduĝun ‘aqlın: Ğamuñ afyünü ‘Ulvî’nün şu deñlü aldı ‘aqlın kim UD.

Luṭf ṭab^ç ehline **Feyzî** i^ç tibâr eyyâmıdır

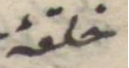
85.

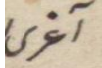
Naẓîre-i Zekâtî Güft

fâ^ç ilâtün / fâ^ç ilâtün / fâ^ç ilâtün / fâ^ç ilün

1. Kūyına bārân-ı eşkiñ dök bahâr eyyâmıdır
Bâğ-ı cânı hurrem⁸⁷⁰ eyle sebze-zâr eyyâmıdır
2. Başladı şavt u nevâya murğ-zâr içre hezâr
Devr-i güldür olur ise murğzâr eyyâmıdır
3. Halka-i⁸⁷¹ çeşmiñi dâm it dâne-i eşkiñ düşüp
Bekle bir şühı gözet şayd u nigâr eyyâmıdır
4. Zevrağ-ı şahbây[1] çek sâkî habâbın gösterüp
Bâd-bânın aç nesîm esdi niyâr eyyâmıdır
5. Bahr-i^ç ışkıında bugün kullâb-ı zülfin elleriz
Kıraya meyl itdi fülk-i dil kenâr eyyâmıdır
6. Ağır⁸⁷² altuna şatup rıtl-ı girânı sâkiyâ
Müşteri çokdur şarâb-ı hoş-güvâr eyyâmıdır

⁸⁷⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁸⁷¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁸⁷² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

7. İy **Zekâtî** dürrini şandûka-i dilden çıkar
Hamdülillâh ehl-i nazma i' tibâr eyyâmıdır

86.

Nazîre-i ' Aţâyî Güft⁸⁷³

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Mevsim-i gül irdi gül-bang-ı hezâr eyyâmıdır
Devr-i cām⁸⁷⁴ u na' ra-i bî-ihtiyâr eyyâmıdır
2. Tâcir-i faşl-ı bahârı açmada yarın yine⁸⁷⁵
Ağçe peydâ eylesün her şâh kâr eyyâmıdır
3. ' İydgâh-ı sebzede⁸⁷⁶ ' aşık görüşsin yâr ile
Tolular şun sâkiyâ būs-ı kenâr eyyâmıdır⁸⁷⁷
4. Vaqtidür sür zevrağı yandur gül-efsün[ı]⁸⁷⁸ baña
Süz-ı fırkat demleri geldi niyâr eyyâmıdır⁸⁷⁹
5. Oldı haţ-ı rüy-ı dil-ber gibi cân-perver çemen
Rüz-ı Hızr oldı şafâ-yı sebzear eyyâmıdır⁸⁸⁰

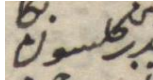
⁸⁷³ Bu gazel, *Atâyî Dîvânî*'nda 7 beyitten müteşekkildir (<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55734.nevi-zade-atayi-divanipdf.pdf?0>).

⁸⁷⁴ cām: âm NAD.

⁸⁷⁵ Tâcir-i faşl-ı bahârı açmada yarın yine: Tutmada sūdâ-ger-i fasl-ı bahârî bārını NAD.

⁸⁷⁶ ' İydgâh-ı sebzede: ' İydgâh oldı çemen NAD.

⁸⁷⁷ 3.b.: 4.b. NAD.

⁸⁷⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁸⁷⁹ Süz-ı fırkat demleri geldi niyâr eyyâmıdır: ' Âlem-i ' aşkuñ dem-i hicri yanar eyyâmıdır NAD.

⁸⁸⁰ 4.b.: 3.b. NAD.

6. Leblerinden buseye sa^c y it kirāsuñ⁸⁸¹ faşlıdur
Göñline gir dilbe[r]üñ seyr-i⁸⁸² Hışār eyyāmıdur.⁸⁸³
7. Zaḥm-i⁸⁸⁴ pür-ḥün-ı dili açma ‘**Aṭāyī** gonca-vār
Şanma bu eyyāmı şerḥ-i inkisār eyyāmıdur

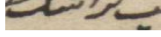
40a

87.

Ḳaşıde-i Nüşī Ḳuddise Sırruhū

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. İlähī rūḥ-ı pākiñ maḥrem-i ḥür-ı cinān eyle
Cenāb-ı rif‘ atin sulṭān-ı ḥayl-i ḳudsiyān eyle
2. ‘İzārın cennet içre büstān-ı düstān eyle
Ruḥın nüzhet-nümā-yı gülsitān-ı dilsitān eyle
3. Yirin Dārü’s-selām ü menzilin a‘lā-yı ‘illiyyīn
Şarābın Kevşer ü Tesnīm ü cāmın nüş-ı cān eyle
4. Sebīlin sel sebīl it ḥıl‘ atin istebrāk ü sündüs
Vücūdın kāmurān eyle zamīrin Şādumān eyle
5. Ricām oldur ki ol genc-i sa‘ādet yerde yatdıḳca

⁸⁸¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁸⁸² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁸⁸³ 5.b.: 6.b. NAD.

⁸⁸⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Yerinde naqd-i vaqtin dā'imā kā'in-mekān eyle

6. O nāzik şāhlar kim devḥa-i ümmīdi şalmışdur
Ḥüdāyā her birin mümtāz-ı gülzār-ı cihān eyle
7. O ferzendān-ı dil-bendānı kıl ferzāne-i 'ālem
Vücūd-ı şāhvārın şeh-suvārān-ı zamān eyle
8. Nihāl-i ser-bülend-i bāğ-ı āşār ü me'āşir kıl
Zamīr-i nükte-dānın ḥüsrev-i mülk-i beyān eyle
9. Ebū'l-Ḳāsim kemālinden ḳamusın ḥisse-dār eyle
Ḥüseyn ile Ḥasan ḥaḳḳı 'Alīveş mīr-i şān eyle
10. Du'āsı **Nüş7**-i bī-çāreniñ oldur ki hem-vāra
Temāşāgāhını dīdār-ı Şāh-ı lā-mekān eyle
11. Ebed hem-dest idüp serv-i semensālarla Cennetde
Çemen-zār-ı na'im-i ni'met-efzāda çemān eyle
12. Ḳılup ḥuddām-ı bezm-i devletin ğilmān ile vildān
İlāhī mesned-i pākin serīr-i cāvidān eyle

88.

Ġazel-i Cinānī Raḥmetullāh

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Egnüñe nâz ile almışsın⁸⁸⁵ libâs-ı sūseni⁸⁸⁶
Gökdeki mihr-i münevver⁸⁸⁷ şandum iy meh-rū seni
2. Sen put-ı hūsnî⁸⁸⁸ libâs-ı sūsen ile seyr iden
Meyl idüp eşküm gibi cūyān olur her sū seni
3. Sūsenî cāmeñ degül nūr eylemiş nār-ı ruḥuñ
Kıplamış ol dem⁸⁸⁹ dehān-ı⁸⁹⁰ ḥaṭṭ-ı ‘ anber-bū seni
4. Gülleri bāguñ n’ola reşk itse şimdi sūsene
Sūsenî cāmeñ şarılmış eylemiş pehlū seni
5. Ğarḳ-i seyl-i eşk ol gerdūna⁸⁹¹ kıлма i‘ timād
Alçağa meyl itme ḳo alsun **Cinānî** şū seni

40b

89.

Ğazel-i Ḥasan

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Dār-ı zūlf-i dilberānıñ Manşūrveş⁸⁹² ber-dārıyuz
Ḥamdülillāh ehl-i ‘ aşḳıñ dōstlar serdārıyuz

⁸⁸⁵ Almışsın: geymişsin CD.

⁸⁸⁶ sūseni: sūzeni CD.

⁸⁸⁷ Mısrada tamlama şeklinde işaret edilmiştir.

⁸⁸⁸ put-ı hūsnî: put-ı Çini CD.

⁸⁸⁹ ol dem: öldüm CD.

⁸⁹⁰ dehān-ı: duḥān-ı CD.

⁸⁹¹ Ğarḳ-i seyl-i eşk ol gerdūna: Ğarḳa-i eşk ol pil-i gerdūna CD.

⁸⁹² Bu kelimenin olduğu yerde aslında metinde “şevḳ ile” yazılıdır. Ancak kelimenin üzeri çizilerek “Manşūrveş” ibaresi yazılmıştır. Bu kullanım mısrada vezin problemi oluşturmaktadır.

2. Bu sa'adet baña iy şāh-ı cihān yitmez mi kim
Āsitānıñ itleriyle bir kapu kıllarıyuz
3. Dirhem ü dīnāra mālīk olmadıksa ğam degül
'Ālem-i faqr u fenānıñ mālīk-i dīnārıyuz
4. İl görüp rüsvāyılığım ta'n eylese cānā ne ğam
Biz çıkardık cāme-i nāmūsı andan 'arıyüz
5. Böyle 'uşşākı perīşān iyemezdi iy **Hasan**
Bulmayaydı ol perīnıñ turra-i tarrarı yüz

90.

Nazīre-i Şānī Raḥmetullāh

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Bāğ-ı hüsn-i dilberıñ biz 'andelīb-i zārıyuz
Ruḥları mir'ātınıñ tūṭı-i şekker-bārıyuz
2. N'ola cārī olsa eşk-i dīde-i hūm-bārımuz
Ol lebi āb-ı ḥayātıñ 'āşık-ı dīdārıyuz
3. Başımız aldıq ele meydān-ı 'aşk-ı yārda
Cümle ser-bāzān-ı 'uşşākıñ bugün serdārıyuz
4. Kendüyi yirden yire ursa yiridür āfıtāb

Rūyına yüz sürmiş nigārîñ bâliş-i zerkâriyuz⁸⁹³

5. Kârbân-ı râh-ı iklîm-i fenânîñ **Şâniyâ**

Baş [u] cân terkin urır kıfile-sâlâriyuz⁸⁹⁴

91.

Ġazel-i Figâni⁸⁹⁵

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Hâme-i kudretle yazdı naķş-bend-i Kıf [u] Nün

Hüsün ü hulķ ile seni ser-defter-i *mâ yenzurün*⁸⁹⁶

2. Sâkin olaldan maħalleñde raķîb-i bed-liķâ⁸⁹⁷

Reşk id[üp]dür ay u gün⁸⁹⁸ *yâ leyte kavmî ya'lemün*⁸⁹⁹

3. *Len tenâlü'l-birre hattâ tunfikû*⁹⁰⁰ dirseñ eger⁹⁰¹

Baş [u] cân terk idelüm kül ledeynâ yaħđarün

⁸⁹³ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁸⁹⁴ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁸⁹⁵ Bu gazel, *Figâni Dîvânı*'nda 5 beyitten müteşekkildir (Cankurt, 2015: 82).

⁸⁹⁶ yenzurün: yestürün FGD2. Bu ibare, *Kur'an-ı Kerim*, Yâsin Suresi 49. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*Mâ yenzurüne illâ sayhaten vâhideten tehuzuhum vehum yahissimûne*”. Ayetin meali ise şu şekilde verilmektedir: “Onlar yalnızca, çekişip dururlarken kendilerini yakalayıp yok ediverecek tek bir ses bekliyorlar” (Yazır, 2011: 444).

⁸⁹⁷ raķîb-i bed-liķâ: raķîb-i nâ-sezâ FGD2.

⁸⁹⁸ ay u gün: cân ü dil FGD2.

⁸⁹⁹ Bu ibare, *Kur'an-ı Kerim*, Yâsin Suresi 26. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*Kiled hulil cennete kâle yâ leyte kavmî ya'lemün*”. Ayetin meali ise şu şekilde verilmektedir: “(O zata), [Haydi, cennete gir!] denir. (Buna karşılık o), ‘Keşke hemşerilerim, Rabbimin beni bağısladığını ve beni, ikram ettiği kullarından kıldığını bilseydiler!’ dedi” (Yazır, 2011: 442).

⁹⁰⁰ Bu ibare, *Kur'an-ı Kerim*, Âl-i İmrân Suresi 92. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*Len tenâlul birre hattâ tunfikû mimmâ tuhibbun ve mâ tunfikû min şey'in fe innallâhe bihi alîm*”. Ayetin meali ise şu şekilde verilmektedir: “Sevdiğiniz şeylerden infak etmedikçe, siz iyiliğe eremezsiniz. Her ne infak ederseniz, Allah onu da bilir” (Yazır, 2011: 63).

⁹⁰¹ dirseñ eger: dirsem revâ FGD2.

4. İşıgũnde her seher ‘ uşşāk-ı şeydā-dillere
İrişir āvāz-ı *bi’l-eshāri hum yestağfirũn*⁹⁰²⁹⁰³
5. Māni‘ olaldan ‘ adūlar vaşlıña virdimdür
Āyet-i *sübḥāne ‘ ammā yeķũlü’z-zālimũn*⁹⁰⁴
6. ‘ Āşık-ı şādık benem ‘ aşkuñ yolında rāstī
Şıdķ-ı da‘ vāma delil *innā lenaḥnü’s-şādıkũn*⁹⁰⁵
7. Bu **Figānī** çeşmi ḥũm-bārı⁹⁰⁶ belā-āmiz iken
Eyledi teslīm-i cān *innā ileyhi rāci‘ ũn*⁹⁰⁷

92.

Ġazel-i Ķabũlī

mefā‘ ilũn / mefā‘ ilũn / fe‘ ũlũn

1. Dilā sen⁹⁰⁸ sevdigũn dilber ne sinde
Güzellik tazelik terlik nesinde
2. Nesinde taze-terdũr taze dil-ber⁹⁰⁹

⁹⁰² Bu beyit *Figānī Dīvānı*’nda bulunamamıştır.

⁹⁰³ Bu ibare, *Kur’an-ı Kerim*, Zāriyāt Suresi 18. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*Ve bil eshāri hum yestağfirũn*”. Ayetin meali ise şu şekilde verilmektedir: “Geceleyin az uyuyorlar, seher vakitlerinde onlar tövbe istiğfar ediyorlardı” (Yazır, 2011: 522).

⁹⁰⁴ Mısrada vezin aksamaktadır. Bu beyit, *Figānī Dīvānı*’nda bulunamamıştır.

⁹⁰⁵ 6.b.: 4.b. FGD2. *Kur’an-ı Kerim*’de “*innā lenaḥnü’s-şādıkũn*” bu ibarenin pek çok ayetten kısmen iktibas edildiği görülmüştür (Yazır, 2011: 623).

⁹⁰⁶ ḥũm-bārı: ḥũn-riz-i FGD2.

⁹⁰⁷ Bu ibare, *Kur’an-ı Kerim*, Bakara Suresi 156. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*Ellezīne izā esābethum musibetun kālũ innā lillāhi ve innā ileyhi rāciũn*.” Ayetin meali ise şu şekilde verilmektedir: “Çaresiz sizleri biraz korku, biraz açlık, biraz maldan, candan ve ürünlerden eksiklik ile imtihan edeceğiz. Müjde o sabırlılara ki başlarına bir musibet geldiği zaman ‘Biz Allah’ımız ve sonunda Ona döneceğiz’ derler” (Yazır, 2011: 25).

⁹⁰⁸ sen: ol KD.

⁹⁰⁹ Nesinde tazerterdũr taze dil-ber: Nesin sevdũn be şũfi bu cihānuñ KD.

Nesin sevdün⁹¹⁰ senüñ gö[ñ]lün nesinde

3. Nazar kı1 semm-i sūzenden cihāna
Ne Hinde var ʿazm⁹¹¹ eyle ne Sinde⁹¹²
4. Ne diş ƣaldı aşınmaduƣ ne tırnaƣ
Ne sümde ƣuvveti vardur⁹¹³ ne sinde⁹¹⁴
5. **Ƙabūlī** fāriğ ol tūl-i emelden
Saña ne bunda var rāhat ne sinde

41a

93.

Ġazel-i Şabri Sellemallāhu Teʿālā

mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün

1. Güzel görseñ ƣıƣar cāniñ olınca sīne-ber-sīne
ʿAmel oldı saña bu ƣorƣarım iy dil sürer sine
2. Gelüp şevƣe şafādan yaƣasın ģāk eyler ehl-i ʿaşƣ
Ƙaçan kim açsa meclisde o yār-ı ʿişveger sīne
3. Bilürsin degme bir kānde bulunmaz iy gönül gevher
ʿAceb midür mekān olmazsa derd-i ʿaşƣa her sīne

⁹¹⁰ Nesin sevdün: ʿAceb bilsem KD.

⁹¹¹ var ʿazm: ʿazm [ü] cezm KD.

⁹¹² 3.b.: 4.b. KD.

⁹¹³ ƣuvveti vardur: ƣūta ƣuvvet var KD.

⁹¹⁴ 4.b.: 3.b. KD.

4. Revāne kıılmağa cānın yoluñda bir ʔarīk ister
Dil-i dīvānem anıñ-çün çeker şerḥa keser sīne
5. Ben ol merd-i dilīr-i ʔarṣa-i nazmım ki iy **Şabrī**
ʔAdūnuñ yüzine bir sille urdum döndi tersine

94.

Naẓīre-i Sipāhī

mefāʔilün / mefāʔilün / mefāʔilün / mefāʔilün

1. Ne dem ki neş'em ile açar ol sīm-ber sīne⁹¹⁵
Yağalar çāk idüp ehl-i muḥabbet pāreler sīne
2. Yeşil cāmeyle raqş itdükce ol āşüb-devrānım
Döner ser-sebz ü ter mevzīm ser-āmed naḥl-i mersīne
3. Beni pīrāhen-i cānāne bezdirdi hele cāndan
Kıomaz ol gül bedenle bir dem olam sīne-ber-sīne
4. Benümdür tekye-i ğam gideli Mecnün zīrā-kim
Çerāğı mürşd-i pīr-i muḥabbetden yağar sīne
5. Ğam u miḥnet kıonup göçmekdedür şahrā-yı kıalbimde
Muḥabbet kıarbānına olupdur şān memmer sīne
6. Münevver ola kıabrim içi ʔaşı nūr-ı raḥmetle
Cenāzemle gele ger bile ol nūr-ı başar sine

⁹¹⁵ Mısrada vezin aksamaktadır.

7. **Sipāhī**veş olup abdāl-ı ʿaşkıñ ıan döker gerdün
Şafağ şanma firākıñla çeker şerha keser sine

95.

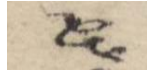
Ġazel-i Ķabūlī⁹¹⁶

mefʿ ūlū / fāʿ ilātū / mefāʿ ilū / fāʿ ilün

1. Ķaşdıñ egerçi cān u dilün birisinedür
İkisi de fedā yoluña birisi nedür
2. Senden bir iki maṭlabımız var iki gözüm⁹¹⁷
Būs-ı lebün dür[ür] birisi⁹¹⁸ biri sinedür
3. Ol görinenler iy perī dendān u leb degül⁹¹⁹
Biri anuñ ʿaḳıq-i Yemen birisi ne dür
4. Hicr ü vişāl dirler iki nesne var imiş
Gördük anuñ birisini yā birisi nedür⁹²⁰
5. Ķaşdı **Ķabūlī** ol kıya bağışlu āfetün
Cān ile dilden ikisinün birisinedür

96.

Ġazel-i Şabrī

⁹¹⁶ Bu gazel, *Kabūlī Dīvānı*'nda 6 beyitten müteşekkildir (Erdoğan, 2008: 585).

⁹¹⁷ Senden bir iki maṭlabımız var iki gözüm: Senden murādum ikidür iki gözüm iki KD.

⁹¹⁸ Būs-ı lebün dür[ür] birisi: Birisi būs-ı laʿ l-i lebün KD.

⁹¹⁹ Ol görünenler iy perī dendān u leb degül: Dendān u leb degül görinen ol güherlerün KD.

⁹²⁰ 4.b.: 5.b. KD.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(fā' ilātün)

(fa' lün)

1. ' Aşık her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur
Şeb-çerāğı aramañ cūyda deryāda olu[r]
2. ' Aşık tursun ço mecāzī ise de albūñd[e]
Ab-1 engūr hum içre tırarak bāde olu[r]
3. Hıyli demdür ıkalı hatır-1 vırānemden
Şimdi dīvāne gönül kuy-1 dil-ārāda olu[r]
4. Gerçi kim ' al gider varılıca meygedeye
Hele bir pāre kişi ayddan āzāde olu[r]
5. Şi' r-i Şabrīde n'ola jeng ü tekellūf yoğis[e]
Böyle pākīze azel āyineveş sāde olu[r]

41b

97.

azel-i Revānī

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

(fā' ilātün)

(fa' lün)

1. N'ola dirlerse saña dil-ber-i ra' nādur bu
Hele dirler baña da ' āşık-1 şeydādur bu
2. Hı baılmaz ki⁹²¹ güneş yüzüne gözler amaşur

⁹²¹ Hı baılmaz ki: Bakamaz kimse RD.

Kişinûñ ʿ aklı gider özge temâşâdur bu⁹²²

3. Her raķībūñ⁹²³ sözine uyma beni itme helâk
Olma mağrūr güzelüm⁹²⁴ ħüsnüñe dünyâdur bu⁹²⁵
4. Kimi ağlar kimi iñler kimi feryâd eyler
Bilmezem kûy-ı ħabībümde ne ğavgâdur bu
5. Vaşf-ı ħaţţuñla⁹²⁶ gören şiʿ r-i **Revānīy**[i] didi
Bâĝ-ı cennetde açılmış gül-i zībâdur bu

98.

Nażire-i Rūĥī Fermâyed

feʿ ilâtün / feʿ ilâtün / feʿ ilâtün / feʿ ilün

(fâʿ ilâtün)

(faʿ lün)

1. Qaddüñe irmek diler⁹²⁷ dil ne temennâdur bu
İremez kimse buña ʿ âlem-i bâlâdur bu
2. Dil-i şūrıdeyi menʿ itme ruĥuñ seyrinden
Gül-i raʿ nâ ise ol bülbül-i ğüyâdur bu
3. Doyamaz kimse tecellâ-yı cemâl-i yâra
Özge ħâl özge cemâl özge temâşâdur bu⁹²⁸

⁹²² 2.b.: 3.b. RD.

⁹²³ raķībūñ: deninūñ RD.

⁹²⁴ güzelüm: begüm RD.

⁹²⁵ 3.b.: 4.b. RD.

⁹²⁶ ħaţţuñla: haddüñle RD. İkinci mısradaki yer alan “gül-i zībâ” benzetmesi sebebiyle bu kelimenin aslında “haddüñle” olmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.

⁹²⁷ diler: umar RHD. Bu kelimedeki vezin aksamaktadır, divandaki kullanım vezni sağlamaktadır.

⁹²⁸ 3.b.: 4.b. RHD.

4. Rindler meygedede ehl-i vera^ç mescidde
Hāy hūy itmede bilmen ki ne ğavgādur bu⁹²⁹
5. İstemezsin koyasın bir dem elūnden⁹³⁰ zūlfīn
K̄oya iy **Rūḥī**-i şūrīde ne sevdādur bu

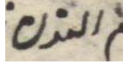
99.

Nazīre-i ‘Ulvī Güft

mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn

1. Ğurūr itme libās-ı faḥr ile ‘ömrüm cihāndur bu
K̄abā-yı cismīni k̄or bunda herkes cāmekāndur bu
2. Meh-i ruḥsāruñı cānā ihāṭa eyler āḥir ḥaṭ
Güzellik bāk̄ī k̄almaz kimseye devr-i zamāndur bu
3. Bir adı şanı nā-peydā ğarīb olmaḳ diler göñlüm⁹³¹
Ṭotalum baña dimişler fūlān ibni fūlāndur bu
4. Görüp seng-i mezārum ehl-i diller iy kemān-ebrū
Didiler tīr-i ḥasret irdügi yire nişāndur bu
5. Dimişler nāfe-i ḥoş-būya teşbīh eylemiş ḥālūñ
Şaḳın gerçek şanup ‘Ulvīye cev̄r itme yalandur⁹³² bu

⁹²⁹ Bu beyit, *Rûhî Dîvânî*'nda bulunamamıştır (Erten, 2018: 386).

⁹³⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁹³¹ göñlüm: göñül UD.

⁹³² yalandur: belāndur UD.

100.

Ġazel-i Nādirī Raḥmetullāh**fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün**

1. Şimdi olmaz dem-i ḥumār derd ü miḥnetden⁹³³ şikest
 'Işkuña cām-ı belā nūş itmesem rūz-ı elest
2. Gerçi kim bāzūlaruñ öpmek deger cān naḳdine
 Neylesün girmez ele bī-çāre 'āşık teng-dest
3. Kıble-i cān itdiler āvāreler meyḥāneyi
 Bādeye raġbet kılalardan dil-berān-ı mey-perest
4. Baḥr-ı ġamda ḥaṇçerüñ māhīsini şayd itmege
 Kıadd-i ḥam-geşte tınāb-ı āh ile bir dāne şest
5. Dīde-i dil-ber kızarmış var ise iy **Nādirī**
 Bāde-i ḥūn-ı dilüñ⁹³⁴ nūşından olmuş kıan mest

101.

Ġazel-i Ferīdī Sellemallāh**fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün**

1. Günde biñ kerre sitem sengin urur ol şūḥ-ı mest
 Şişe-i ḥātır bu deñlü nice olmasun şikest

⁹³³ miḥnetden: hecrüñden GND.

⁹³⁴ diliñ: ciger GND.

2. Ehl-i ʃabʕ uñ sevdigi ser-keş gerekmez dūstum
Hāşılı ʕ āşık-perest olmak gerek ʕ āşık-perest
3. Dāmen-i vaşlı o şūhuñ n'ola girmezse ele
Gitdi elden naqđ-i dil gāyet de oldum teng-dest
4. Yadlar gibi cüdālık idi çünkim niyyetūñ
Niçün olurduñ bizimle āşinā rüz-ı elest
5. Şād olup Mecnūn-ı maḥzūnuñ yapıldı ḥātırı
İy **Ferīdī** eylemekle kāsesin Leylī şikest

102.

Ġazel-i Necātī⁹³⁵

fāʕ ilātün / fāʕ ilātün / fāʕ ilātün / fāʕ ilün

1. Bezm-i ğamda ʕ aql u cānı eyledi ol yār mest⁹³⁶
Cām iki oldı ne var olsa kamu hūşyār mest
2. Dilde sırr-ı ʕ aşkıñı şaqladıgum ayb eyleme
Olgelmişdür ider keyfiyyetin inkār mest⁹³⁷
3. Gözlerūñ ile değışdim göñlümü bir buseye
Aldamağ āsān olur çünkim ola ağıyār mest⁹³⁸

⁹³⁵ Bu gazel, *Necātī Dīvānı*'nda 6 beyitten müteşekkildir (Tarlan, 1992b: 163).

⁹³⁶ eyledi ol yār mest: itdi lāʕ l-i yār mest NBD.

⁹³⁷ Bu beyit, *Necātī Dīvānı*'nda bulunamamıştır.

⁹³⁸ Bu beyit, *Necātī Dīvānı*'nda bulunamamıştır.

4. Çeşm-i maḥmūruñ şarāb-ı nāb için qanlar⁹³⁹ döker
Cenge⁹⁴⁰ bünyād eylemez olmayıcaq küffār mest⁹⁴¹
5. N'ola la^c lüñden⁹⁴² **Necātī** olsa bī-ḥoş iy şanem
Būy-ı güldendür dem-ā-dem bülbül-i gülzār mest⁹⁴³

42b

103.

Ġazel-i Bākī Raḥmetullāh⁹⁴⁴

fā^c ilātün / fā^c ilātün / fā^c ilātün / fā^c ilün

1. Gül yüzüñ vaşında bülbül kılsa elḥānı dürüst
Bāğda bir goncanuñ qalmaz girībānı dürüst
2. Dil-berüñ ^cahdi bütün ammā vefāsı az⁹⁴⁵ olur
^cĀşıkuñ göñli şikeste ^cahd ü peymānı dürüst⁹⁴⁶
3. Cevşen-i pülād-ı çarḥı çāk çāk itdüm velī⁹⁴⁷
Tığ-i⁹⁴⁸ āteş-bārumuñ şemşir-i bürrānı dürüst⁹⁴⁹
4. Āteş-i sūz-ı firāquñ bir ḥarāret virdi kim

⁹³⁹ şarāb-ı nāb için qanlar: şarāb-ı nāz içüb qanum NBD.

⁹⁴⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁹⁴¹ 4.b.: 5.b. NBD.

⁹⁴² la^c liñden: ḥüsnüñden NBD.

⁹⁴³ 5.b.: 6.b. NBD.

⁹⁴⁴ Bu gazel, *Bākī Dīvānı*'nda 6 beyitten müteşekkildir (Küçük, 1994: 114).

⁹⁴⁵ az: süst BD.

⁹⁴⁶ 2.b.: 3.b. BD.

⁹⁴⁷ velī: dahı BD.

⁹⁴⁸ Tığ-i: Āh-ı BD.

⁹⁴⁹ 3.b.: 4.b. BD.

Nūş ider bir demde dil deryā-yı ʿummānı dūrüst⁹⁵⁰

5. **Bākīyā** fennūnde tutmaz kimse noqşānuñ senūñ
Ḥamdülillāh ṭabʿ mevzūn ʿ aql mīzānı dūrüst⁹⁵¹

104.

Ġazel-i Murādī Raḥmetullāh

mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün

1. Oturdum mekteb-i ʿ irfāna cānā bir kitāb açdum
Ki yaʿ nī ders-i ʿ aşq için ulü'l-elbāb bāb açdum
2. Ḥabībūñ rūy-ı dil-cūsın şu deñlü eyledüm taʿ rīf
Ḥicāb-ı zūlfini refʿ itdügümce bir niqāb açdum
3. Şu deñlü kıldı müstağrak gönül fülkin yem-i vaḥdet
Temevvüc eyleyüp çalķandugumca gözde ḥvāb (āb) açdum
4. Arayup kevkebin buldum çün ıztırāb kılmada⁹⁵²
Ben anuñ irtifāʿ için niçe yüz biñ ḥisāb açdum
5. **Murādī** kendümi āyine-i vaḥdetde bir gördüm
ʿ Avālimden geçüp keşret yüzinden çok ḥicāb açdum

105.

Nazīre-i Bākī Efendi

⁹⁵⁰ 4.b.: 5.b. BD.

⁹⁵¹ 5.b.: 6.b. BD.

⁹⁵² Mısrada vezin aksamaktadır.

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Cemāl-i 'ālem-ārāsından ol māhuñ niķāb açdum
' Aceb ferhunde geldi fāl-i aḥvālüm kitāb açdum
2. Yaķam çāk eyledüm ' aşkuñ bilindi⁹⁵³ dāğ-ı sīnemde
İçinde[n] genc peydā oldu bir künc-i ḥarāb açdum
3. Letā'if söyledüm güldi açıldı ḥoķķa-i la' li
Yine seyr eylesün yārān ne⁹⁵⁴ dürc-i dürr-i nāb açdum
4. Hevā-yı ' aşkuñ içre⁹⁵⁵ ben kaçurdum Kāfa sīmurġu
Cenāḥ-ı himmeti ol dem ki mānend-i ' uķāb açdum
5. Şalup şemşīr-i nazm-ı āb-dārı dehre iy **Bākī**⁹⁵⁶
Belāgat kişverin(de) iy pādīşāh-ı kām-yāb açdum

43a

106.

Ġazel-i Nesīmī Raḥmetullāh⁹⁵⁷

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Ḥīrāmān mī-reved dilber be-bostān vaķt-i gül gül gül
Be-ruḥ gül gül be-leb mül mül be-ķad çün serv sünbül bül
2. ' Araķ ber-' ārīzeş nem nem be-medḥeş dem-be-dem dem dem

⁹⁵³ bilindi: yolında BD.

⁹⁵⁴ yārān ne: yārāne BD.

⁹⁵⁵ Mısrada kelime şeklinde yazılmıştır. Karşılaştırma yapılan metindeki kelime tercih edilmiştir.

⁹⁵⁶ iy Bākī: Bākīveş BD.

⁹⁵⁷ Bu gazel, *Nesīmī Dīvānı*'nda bulunamamıştır.

Kemendeş kerde hem hem hem semendeş hem çü Döldül dül

3. Semendervār gec gec gec be-şūh-ı rāst çün ‘ ar‘ ar ‘ ar
Dileş çün seng-i mermer mer zebāneş hem çü Bābil bil
4. Be-sengīnī çü kuh kuh kuh bi-cestī bād şarşar şar
Der-āmed der-çemen Cem Cem (Cem) çemen pür-şod zi-ğulğul ğul
5. Ne-dānistī tu hō hōyeş ne-reftī sū-be-sū sūyeş
Nesīmī dīde-i rūyeş nihāde der-selāsil sil

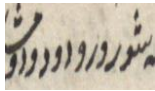
107.

Ġazel-i Sa‘ dī

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

(fā‘ ilātün)

(fa‘ lün)

1. Menem ‘ āşık şık u Vāmık mık-ı bī-dil dil-i dil
Ki şo dem mest zi-cām-i şeh-i ān zil zil-i zil
2. Be-kireş reş mkeşed men men-i ğam ğam-zede-rā
Çeşm-i āhū hūy-i cādū du-yı⁹⁵⁸ kätıl til-i til
3. Yār-i ferruḡ-ruḡ u mehveş veş-i sīm̄n-ten-i ten
Meh-i müskil kil-i kil
4. Çi konem ger ne-dihed rāh merā reh reh-i reh

⁹⁵⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Be revān zülf-i müselsel sel u münzel zel-i zel

5. Dil-i biçāre-i Sa‘ dī heme şeb-tā-be-seher
Çü kebūter ter ü bī-per (ü) per ü bismil mil-i mil

108.

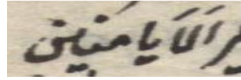
Tercî‘ -i Bend-i Vahîdî⁹⁵⁹

fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilün

I

Feyz-i Hâkdan rûh buldı ser-be-ser rûy-ı zemîn
Ebr-i rahmetden taķındı her çemen gevher nigîn

Gülbün üzre andelib eyler

*Hâzihi cennâti ‘adnin fedhulûhâ hâlidîn*⁹⁶⁰

II

Vaķt-i gülzâr irdi hây iy dil leţâfet çağıdur
Cür‘ a-i cām-ı şafâ başş it yürü gam dâğıdur
Fâhte eyler nevâ aldanma dünyâ bâğıdur
Hâzihi cennâti ‘adnin fedhulûhâ hâlidîn

III

Men ‘aref sırrın bilen ‘arif çeker derd ü belâ
Her ne taķdîr-i ezeldür cân ile virmiş rızâ

⁹⁵⁹ Şiir, başlıkta “Tercî‘-bend” olarak zikredilmesine rağmen vezin ve kafiye düzeni itibariyle Haluk İpekten’in “Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz” isimli çalışmasından faydalanılarak “mütekerrir murabbâ” olduğu kanaatine varılmıştır (İpekten, 2018: 86).

⁹⁶⁰ Bu, başına “hâzihi” getirip Tâhâ Sûresi 76. ayette geçen “cennatü adnin” (adn cennetleri vardır) ifadesinin yanına, Zümer Sûresi 73. ayetinde geçen “fedhulûhâ hâlidîn” (...ebedî olarak kalmak üzere oraya girin) ayetini de eklemek suretiyle oluşturulmuş divan şiirinde kullanılan bir terkiptir (Yazır, 2011: 623).

Cennet içre görme misin kumrı eyler eş-şalâ

Hâzihi cennâti ‘adnin fedhulûhâ hâlidîn

43b

IV

İy Hudâyâ baħr-i ğamda kaldım uş ben nâ-tamâm

Yüz sürüp irsem n’ola ser-menzile her şubħ u şâm

Bezm-i ‘uşşâk içre bir ‘ârif oğur gördüm müdâm

Hâzihi cennâti ‘adnin fedhulûhâ hâlidîn

V

İy **Vahîdî** gör ne kıldı başa çarħ-ı bî-vefâ

Baħr-i vahdetde⁹⁶¹ ğarîk ü vaşl-ı yâre mübtelâ

Hâtif-i ğayb oğudı bu mışrâ [1] iy bî-nevâ

Hâzihi cennâti ‘adnin fedhulûhâ hâlidîn

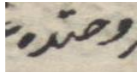
109.

Kaşîde-i Şems-i Tebrîzî Raħmetullâhi ‘Aleyh⁹⁶²

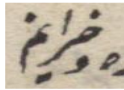
mef’ülü / mefâ’ilün / mef’ülü / mefâ’ilün

1. Men bende-i sultânem sultân-ı cihân-bânem

Zân dem ki ruşeş dîdem şürîde vü hayrânem⁹⁶³

⁹⁶¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁹⁶² Bu kaside, *Şems-i Tebrîzî Dîvânı*’nda bulunamamıştır (Füruzanfer, 1363: 1570).

⁹⁶³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

2. Tūtī-i⁹⁶⁴ hōş-ḥālem sīmurġ-ı suḥen-dānem⁹⁶⁵
Hem revḥam [u] hem rāḥat hem raḥmet ü raḥmānem
3. Hem sāye-i ḥurşīdem hem zāde-i Cemşīdem
Hem cennet-i ḥūrem men hem ravza-i Rıdvanem
4. Hem hūy u hem[e] suflem hem ‘arşem [ü] hem ferşem
Hem ṭā’ir-i eflākem hem ḳābil-i erkānem
5. Yek nīme zi-lāhūtem yek nīme zi-nāsūtem
Hem gevher [ü] hem baḥrem hem lü’lü’ [ü] mercānem
6. Hem nūrem [ü] hem nārem hem ḥırḳa-i zūnnārem
Hem dīn ü hem İslāmem hem küfr [ü] hem imānem
7. Hem nūrem [ü] (hem) nūrānī hem zūlmet-i zūlmānī
Hem zāhir [ü] hem bātın hem inem [ü] hem ānem
8. Hem māhem [ü] hem mihrem hem gülşen ü hem çehrem
Hem Zühre-i Behrāmem hem ḳabrem ü Keyvānem
9. Hem nūr-ı şehinşāhem [hem] ‘āşık-ı dergāhem
Hem ṭālib-i Allāhem hem şāḥib-i ‘irfānem
10. Hem vālih-i ervāhem hem maşrıḳ-ı eşbāhem

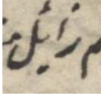
⁹⁶⁴Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁹⁶⁵Mısradaki vezin aksamaktadır.

Hem 'aklem [ü] hem nefsem hem rûhem [ü] hem cânem

11. Hem 'aşkem ü hem 'āşık hem 'aklem u hem 'ākil
Hem reh-ber u hem reh-b̄m̄ hem āyetem (ü hem) āyīnem⁹⁶⁶
12. Hem mu'ciz-i şu' bānem (ü) hem kıabil ü burhānem
Hem düşmen-i fir' avnem hem Mūsā vü 'İmrānem
13. Hem şem' u pervānem hem şāhib-i dīvānem
Hem dāmem [ü] hem dānem hem genc [ü] vīrānem⁹⁶⁷

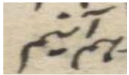
44a

14. Hem münacātem hem ehl-i ħarābātem
Hem kıabil-i řā'ātem hem kıabil-i 'işıyānem
15. Hem mün'im [ü] hem dervş hem merhem [ü] hem rīšem
Hem nūšem [ü] hem nişīnem hem derdem [ü] hem dermānem⁹⁶⁸
16. Şemsü'l-ħaķ-i Tebrīzī Maşşūr şodem āħir
Hem merd-i cefā-bīnem hem merd-i cefā-dānem

110.

Ķaşīde-i Ķāsım Raĥmetullāhi 'Aleyh

müfte' ilün / mefā' ilün / müfte' ilün / mefā' ilün

⁹⁶⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

⁹⁶⁷ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁹⁶⁸ Mısrada vezin aksamaktadır.

1. Nāvek-i ğamze mī-zened dil-[ber]-i men nigār-i men
Şadre eger cefā koned şıdk şıfāt-ı kār men
2. Hüsrev-i bī-naẓīr-i men hākīm-i men emīr-i men
Dil-ber-i nā-güzīr-i men bāġ-ı men ü bahār-i men
3. Nūr-i men ü sürūr-i men hāzır men ü huzūr-i men
Māye-i şekker ü şūr men şebr-i men ü qarār-i men
4. Evvel-i men āhır-i men zāhır-i men zamīr-i men
Yār-i mürīd ü pīr-i men mūnis-i ğam-gūsār-i men
5. Nāşır-ı bī-naşīr-i men nāzır-ı bī-naẓīr-i men
Dil-ber-i dest-gīr-i men ez-heme ihtiyār-i men
6. Rāfi^c men reff^c -i men şem^c -i men ü şemī^c -i men
Cāmi^c -i men cemī^c -i men hāşıl-ı kār u bār-ı men
7. ^cĀşık-ı men habīb-i men tıbb-ı men ü tabīb-i men
Nāşib-i bī-naşīb-i men tālīb-i inkisār-i men
8. Cümle tu dāde-i merā merhem-i miḥnet [ü] şifā
Cān-i men ü cihān-i men maḥf̄-yi āşikār-i men
9. Kem-şodeem be-derd ü ğam der-ṭaleb-i tu ^cömr-hā
Hiç negofteiki k'ü **Ķāsım** u dil-fikār-i men

Kaşide-i Şems-i Tebrîzî Raḥmetullāh⁹⁶⁹

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Sārbānā üştürān-bm̄ ser-be-ser қағар mest⁹⁷⁰

Mīr mest ü ḥvāce mest ü yār mest aḡyār mest

2. Bā ḡubār-i 'add-i muṭrib ebr-i sākī küşte şod

Bāḡ mest ü rāḡ mest ü ḡonca mest ü ḡār mest

3. Āsumānā çend kerdī gerdiş 'unşur bibīn

Āb mest ü bād mest ü ḡāk mest ü nār mest

44b

4. Ḥāl-i şūret incunm̄ [ü] ḡāl-i ma' nī ḡōd mepors

Rūḡ mest ü 'aql mest ü vehm mest esrār mest

5. Rev tu cebbārī rehākon tā-bingerī⁹⁷¹

Zerre zerre ḡāk-rā ez-Ḥālīḡ-ı cebbār mest

6. Tā-negūyī der-zemistān bāḡ-rā mestī nemāned

Müddetī penhā[n] şodest ez-dīde-i mekkār mest

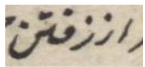
7. Ger tu-rā ḡūyī resed ez-reften⁹⁷² mestān-ı merīḡ

Yā cünān sākī-i muṭrib key reved hem-vār mest

⁹⁶⁹ Bu kaside, *Şems-i Tebrîzî Dîvânı*'nda 14 beyitten müteşekkildir. Bu şiir, şairin Farsça divanında bulunmaktadır. Şiir, *Şems-i Tebrîzî Dîvânı*'nda "gazeliyât" bölümünde yer almaktadır (Füruzanfer, 1363:186-187).

⁹⁷⁰ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁹⁷¹ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁹⁷² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

8. Sāḫiyā bāde yekī kon çend bāṣī ‘ arbede⁹⁷³
Dūstān z’iḫrār mest [ü] düşmenān z’inkār mest
9. Bāde-rā fūsūn bi-dih tār güṣāyed m̄ kere⁹⁷⁴
Bāde tā der-ser neufted key dehed destār mest
10. Buḫl-i sāḫī bāṣed ancā bā-fesād-ı bād-hā
Her du nā-hemvār bā-ṣed key reved⁹⁷⁵ hemvār mest
11. Rūyhā-yi zerd⁹⁷⁶ bibīn ü bāde-i gülgūn-bidih
Z’ ān ki zeyn gülgūn nedāred ber-ruḫ [u] ruḫsār mest
12. Bāde-i dārī Hūdāyī bās-sebük ḫvār u laṭīf
Z’ ān eger ḫvā-hed ne-nūṣed⁹⁷⁷ rev zi ṣed-devvār⁹⁷⁸ mest
13. **Şems-i Tebrizi** be-devret hiç kes hüṣyār nīst
Kāfir ü mü’min ḫarāb u zāhid ü ḫammār mest

112.

Ġazel-i Ferīdī Raḫmetullāh

fā’ ilātūn / fā’ lātūn / fā’ ilātūn / fā’ ilūn

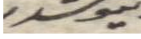
1. Hāy u hū-yı şūfiyān ez-āh-ı pūr-te’şīr māst

⁹⁷³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁹⁷⁴ Mısradā vezin aksamaktadır.

⁹⁷⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁹⁷⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁹⁷⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

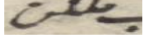
⁹⁷⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

Na' ra-i sāgar-keşān ez-nāle-i ŧeb-gīr-i māst

2. Kāh der-dāru' ŧ-ŧifā vü kāh ender-kūh u deŧt
Ġulġul-i dīvānegān ez-cünbiŧ-i zencīr māst
3. İy süvār-ı ħunuk-i ' irfānem ki ender⁹⁷⁹ deŧt-i nazm
Düşmen-i rūbāh-sīret kemterm naħcīr-i māst
4. Dūr-mānden ez-temāŧā-yı ruħ-ı zībā-yı tū
Ez-kuşūr-ı çarħ-ı gerdīm ŧod ne-ez⁹⁸⁰ taķŧīr-i māst
5. Ger be-pāyeŧ ser-nihem ez-ŧevķ-i ' ayb me-kon⁹⁸¹
Mey-fürüş-ı bezm-i rindān iy **Ferīdī** pīr-i māst

⁹⁷⁹ Mecmuada kelime ŧeklinde yazılıdır.

⁹⁸⁰ Mecmuada kelime ŧeklinde yazılıdır.

⁹⁸¹ Mecmuada kelime ŧeklinde yazılıdır. Mısrada vezin aksamaktadır.

**4. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR
MECMUASI (1b-44b)'NİN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ**

Yer Nu.: TY 743 Numarada Kayıtlı Mecmua-i Eş'âr							
vr.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1b	Ġazālî	Vefâ meyini içem diyü câm-ı 'âlemden İñende mest-i gurûr olma 'ibret al Cemden Hevâ-yı âb-ı vişâl itme teşne-dil geçüben Kül itmeden ten-i hâkini âteş-i ğamdan Beriyye çekmeyince hâcîlar ⁹⁸² İçer mi Ka'bede bir kaçre âb-ı zemzemden	Zamâne rif'ati olur çü 'âkıbet zâ'il Ne veçhi var aña 'âkıll olan ola mâ'il Bugünkü rif'atîñ iy h'âce zilletin göresin Çü yarım ola berâber senüñle her sâ'il Cihâna cân gözi ile iñen nazar kıлма Ki bağıcağ ruğ-ı cânâna olmaya hâ'il Ġazālî dâr-ı fenâdan beğâ sarâyına göç	Tercî-i Bend / 5 bent		<i>Mefâ'ilün</i> <i>Fe'ilâtün</i> <i>Mefâ'ilün</i> <i>Fe'ilün</i>	

⁹⁸² Mısrada vezin aksamaktadır.

		<p>Rumûz-ı hâl-i Süleymâna vaqıf olduñ ise Gel imdi adını maḥv it nigîn-i ḥâtemden Nesin yâḥûd nicesin dime kimseye hergiz Münezzeh olmağa sa'y eyle keyf ile kemden Ḳo rāh-ı kibri sülûk it fenâ memâlikine Bu yol durur seni ilten beḳâ memâlikine</p>	<p>Bu köhne ḥānede olma iḳāmete mâil Şarāb-ı ğaflet içüp ḳalma bezm-i ḥayretde⁹⁸³ İñende mest-i ğurūr olma gözüñ aç ayıl Ḳo rāh-ı kibri sülûk it fenâ memâlikine Bu yol durur seni ilten beḳâ maḥāline</p>				
2a	Rindî	<p>Maḳdemüñden şahn-ı gülşende şabâ çün urdı dem Gülşen oldı bülbül-i destân-serâ itdi nağam</p>	<p>Sensün ol burc-ı şerefde gün gibi rüşen-zamîr Müşteri-tedbîr Keyvân-rif' at u gerdân-serîr</p>	Tercî-i Bend / 5 bent	Medhiye	<p><i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilün</i></p>	

⁹⁸³ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

		<p>Bu şafâdan şahn-ı gülzâra irişdi dem- kadem</p> <p>Haydariler gibi servî çekdi ‘Abbâs-ı ‘âlem</p> <p>Çıkdı istikbâl idüp erbâb-ı gülşen bî- şikem</p> <p>Her taraftan goncalar ağız açup der dem-be-dem</p> <p>Hayra maqdem merhabâ hoş geldün iy şâh-ı kerem</p> <p>İy gül-i gülzâr-ı devlet gülbin-i bâğ-ı İrem</p>	<p>Şâhid-i re’yüñe bulunmaz cihân içre nażîr</p> <p>Yazamaz evşâfîñi bir yire gelse biñde bir</p> <p>Eyledi mihr-i maḥabbetle cihân ḥalkın esîr</p> <p>Halk-ı ‘âlem cân u dilden çağırup dir yâ emîr</p> <p>Hayra maqdem merhabâ hoş geldin iy şâh-ı kerem</p> <p>Dâr-ı dünyâda sa‘âdet birle ol şâğ u selem</p>				
3a	Şıdkî	<p>Zamânîñda olursañ devlet ile ger şeh-i ‘âlem</p>	<p>Şoñunda zehr-i ğam nüş itdirir âhir ecel müşkil</p>	Tercî-i Bend	2 bent	<i>Mefâ‘ilün</i> <i>Mefâ‘ilün</i>	Şiirde başlık bulunmamaktadır. Mecmuda, şiirin son iki bendi yer almakta olup baş kısmı eksiktir.

	<p>İneñde ğırra olma bir iki gün olup ğurrem⁹⁸⁴</p> <p>Beķası yoķ bilürsin ‘ aķıbet var āhirinde ğam</p> <p>Şunup cām ğüm oldı ‘ ibret alğıl niçe biñ Cem⁹⁸⁵</p> <p>Ṭayanma lezzet-i dehre şoñunda şunusardur sem</p> <p>Kimini ğüldürür birkaç ğün ider çeşmüñ yine pür-nem⁹⁸⁶</p> <p>Yaturlar bī-nişāñ ħāk içre niçe Ḥüsrev ü Rüstem</p> <p>Cihānda bir iki ğün şād olursuñ āħir mātem</p>	<p>Libāsiñ bir kefen şāħım saña tābūt olur maħmil</p> <p>Gider benlik hevāsın cān u dilden eylegil zā’ıl</p> <p>Sürseñ şöhret-i dünyāyı gerçi kim eyā ğāfil</p> <p>Hevā-yı nefis terk it olma dünyā semtine mā’ıl</p> <p>Bu remzi fehm ider añlar cihān içre olan ‘ aķıl</p> <p>Bilürsin ķurtuluş yoķ zır-i ħāk olur saña menzil</p> <p>Nidersin manşıb-ı dehri sözüñ tüt olma lā-ya‘ ķıl</p>			<p><i>Mefā’ ilün</i> <i>Mefā’ ilün</i></p>	<p>Bununla birlikte bu iki bend şiire dāhil edilmiştir.</p>
--	--	--	--	--	---	---

⁹⁸⁴ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁹⁸⁵ Mısrada hece eksikliğinden kaynaklı vezin problemi bulunmaktadır.

⁹⁸⁶ Mısrada vezin aksamaktadır.

		Fenâsını añup ağlar cihânuñ her seher şebnem Göñül virmez aña meyl eylemez ‘âķil olan âdem Tekebbürlük Ğudâya yaraşur sen ademîdensün Vücûdñ aña iy gâfil ñe bir kıatre menîdensin	Bu dünyâ-yı deniye aldanur mu Şıdkıyâ kâmil Baña va‘z ⁹⁸⁷ u naşihat kıldı güş itdüm bir ehl-i dil Tekebbürlük Ğudâya yaraşur sen ademîdensün Vücûdñ aña iy gâfil ñe bir kıatre menîdensin				
3a	Veysî	Yiter iy dil heves-i zülf-i siyekâr yiter Yiter iy cân u belâ-dîde ⁹⁸⁸ bu efkâr yiter	Yâ İlähî şeref-i Ğazret-i Peyğamber içün Siper-i ⁹⁹⁴ mâhı iki pâre iden Server içün	Terkîb-i Bend / 9 bent	Tevhid	<i>Fe‘ilâtün</i> <i>Fe‘ilâtün</i> <i>Fe‘ilâtün</i> <i>Fe‘ilün</i>	Şiirde başlık “Tercî- bend” olarak verilmiş olsa da yapı özelliği sebebiyle şiirin “Tekîb- bend” olduğu kanaatine varılmıştır.

⁹⁸⁷ Mecmuada kelimenin altında “pend” yazmaktadır.

⁹⁸⁸ cân u belâ-dîde: cân-ı belâ-dîde VD.

⁹⁹⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

	<p>Ceyb-i endişeye çek başn[1] fikr eyle⁹⁸⁹ hâlün</p> <p>Ḥalk ile eyledüğün bî-hüde güftâr yiter</p> <p>Rişte-i fikr[e] dür-i eşk-i nedâmet nazm it⁹⁹⁰</p> <p>Ârzû-yı dil için didiğün eş'âr yiter</p> <p>Murğ-ı 'anķâ-per-i 'azmün yitür ol yirlere kim</p> <p>Şâh-bâz-ı naẓar-ı himmet-i ebrâr yiter</p> <p>Der-i Mevlâya yüzün sür yiter itdün kendün</p>	<p>Şeb-i İsrâda⁹⁹⁵ olan sırr-ı muḳaddes⁹⁹⁶ ḥaḳḳı</p> <p>Leyle-i ḳadrdeki vaḳt-i şafâ-güster içün</p> <p>Ḥande-i ḥüsn-i cihân-sûzı için Şiddiḳuñ⁹⁹⁷</p> <p>Girye-i⁹⁹⁸ Ḥazret-i Ya'ḳûb-ı⁹⁹⁹ belâ- perver için</p> <p>Nûr-ı Şiddiḳ-ı Nebî¹⁰⁰⁰ ma' delet-i Fârûḳî</p>				
--	--	---	--	--	--	--

⁹⁸⁹ eyle: it VD.

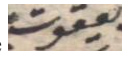
⁹⁹⁰ nedâmet nazm it: nedâmet-i nazm it VD.

⁹⁹⁵ Şeb-i İsrâda: Şeb-i esrâra VD.

⁹⁹⁶ muḳaddes: muḳaddesi VD.

⁹⁹⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁹⁹⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

⁹⁹⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁰⁰⁰ nebî: beni VD.

		<p>Bende-i halka-be-güş-ı der-i esrâr yiter</p> <p>Yiter oldu bu hevâ vü hevesi terk</p> <p>idelüm</p> <p>Yönelüp Hâkka râh-ı⁹⁹¹ [şıdķ-ı]⁹⁹²</p> <p>sedâda gidelüm⁹⁹³</p>	<p>Hilm-i ‘Osmân u kerem-güsteri-i</p> <p>Hayder için</p> <p>Ol iki dürr-i dil-efrûz-ı benâgüş-ı</p> <p>felek</p> <p>Ya‘ nî ol kıretü’l-‘ayn-i şeh-i</p> <p>Hayber için</p> <p>Luğ idüp itdügi cürm-i fesâdâta¹⁰⁰¹</p> <p>bağma¹⁰⁰²</p> <p>Veysî-i rû-siyehi¹⁰⁰³ nâr-ı ceħime</p> <p>yağma</p>				
4b	Nüşî	<p>Had mi var bâdiye-i gâflete</p> <p>gitdüklerime</p>	<p>Cânna mesken idüp fışķ ile zindân-ı</p> <p>hevâ</p>	<p>Tercî-i</p> <p>Bend / 8</p> <p>bent</p>	<p>Münacat</p>	<p><i>Fe‘ilâtün</i></p> <p><i>Fe‘ilâtün</i></p>	

⁹⁹¹ râh: reh VD.

⁹⁹² Bu kelimeler *Veysî Dîvânı*’ndan yararlanılarak vezin aksaklığını gidermek amacıyla eklenmiştir.

⁹⁹³ Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁰⁰¹ itdügi cürm-i fesâdâta: eyledügi cürm ü fesâda VD.

¹⁰⁰² Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁰⁰³ rû-siyehi: rûbehiyi VD.

		<p>Fısk ile menzil-i maşşūduma yitdüklerime</p> <p>Var mı gāyet bu beyābānda yitdüklerime</p> <p>Cānı vādī-i sehimmāke iletdüklerime</p> <p>Tevbe yā Rabb[i] ḥaḥā yoluna gıtdüklerime</p> <p>Bilüp itdüklerime bilmeyüp itdüklerime</p>	<p>Nüşi zārı zebūn eyledi zencīr-i belā</p> <p>Pāy-māl-i ğam olup derd ile gönlüm derdgā</p> <p>Nice_ olur ḥīle-i şeyṭān ile ḥālüm ‘acabā</p> <p>Tevbe yā Rabb[i] ḥaḥā yoluna gıtdüklerime</p> <p>Bilüp itdüklerime bilmeyüp itdüklerime</p>			<p><i>Fe‘ilātün</i></p> <p><i>Fe‘ilün</i></p>	
5b	Ġaybī	<p>Eşigūñ Mescid-i Aqşā kapuñdur Ka‘be-i ‘ulyā</p> <p>Saña hep bende [vü] efgendedür dünyā vü māfihā</p>	<p>Ne mümkündür ide vaşfuñ senüñ</p> <p>Ġaybī-i bīçāre</p> <p>Ġaraz ‘arz-ı ‘ubūdiyyetdür iy kân-ı kerem maḥzā</p>	Kaside / 21 beyit	Na’t	<p><i>Mefā‘ilün</i></p> <p><i>Mefā‘ilün</i></p> <p><i>Mefā‘ilün</i></p> <p><i>Mefā‘ilün</i></p>	

6a	‘Ulvī	İy zāt-ı şerīfūñ şeh-i şāhān-ı risālet Nāmuñla ʔolu defter [ü] dīvān-ı risālet	İy ‘Ulvī miñnetzede Hāḫdan umarum ¹⁰⁰⁴ kim Maḫşerde şefī‘ üñ ola Sulṫān-ı risālet ¹⁰⁰⁵	Kaside / 22 beyit	Na’t	<i>Mef‘ūlü</i> <i>Mefā‘ilü</i> <i>Mefā‘ilü</i> <i>Fe‘ülün</i>	
8a	Mesīhī	Medḫūñ oḫuduḡıçün kürsi-i eşcār üzre Muḫrı[ʔ]-i ḫumrı[y]ı el üzre ʔutar serv [ü] çenār ¹⁰⁰⁶	Devḫa-i ‘ömrüñi ser-be-ser ser- firāz ¹⁰⁰⁷ idüben ¹⁰⁰⁸ Eyleye körpe budāḫlaruñı Hāḫ berḫūrdār ¹⁰⁰⁹	Kaside / 26 beyit	Medhiye	<i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilün</i>	Şiirde başlık bulunmamaktadır. Şiirin mecmuada, şairin divanındaki 27. beytinden itibaren başlandığı görülmektedir.
8b	Bāḫī	Rūḫ-baḫş oldı Mesīhā-şıfat enfās-ı bahār	Gül gibi ḫurrem [ü] ḫandān ola rūy-ı baḫtuñ	Kaside / 52 beyit	Medhiye	<i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilün</i>	

¹⁰⁰⁴ umarum: dilerüm UD.

¹⁰⁰⁵ 22.b: 23.b UD.

¹⁰⁰⁶ 1.b: 27.b MD.

¹⁰⁰⁷ ser-be-ser ser-firāz: ser-sebz ü ser-firāz MD.

¹⁰⁰⁸ Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁰⁰⁹ 26.b: 54.b MD.

		Açdılar dīdelerin h ^v āb-ı ʿademden ezhār	Sāğar-ı ʿayşuñ ¹⁰¹⁰ ola lāle-şıfat cevherdār ¹⁰¹¹				
9b	Fiğānī	Bir dün ki cünd-i şām ile ceng itdi āsumān Oldı burūc-ı ʿal ^ʿ a-i gerdānda çok ķıran	Ṭaķup kemendi gerdenine đarb-i dest ile Devlet ķapuña ĥaşmı getüre keşān keşān ¹⁰¹²	Kaside / 31 beyit	Medhiye	<i>Mefʿūlü</i> <i>Fāʿilātü</i> <i>Mefāʿilü</i> <i>Fāʿilün</i>	
10a	Bāķī	Hengām-ı şeb [ki] küngüre-i ķaşr-ı āsmān Zeyn olmış idi şuʿlelenüp şemʿ-i aķterān ¹⁰¹³	Bezmünde baĥt sākī vü iķbāl hem- nişīn Cām-ı sipihr sāğar-ı pūlād-ı zer- nişān ¹⁰¹⁴	Kaside / 40 beyit	Medhiye	<i>Mefʿūlü</i> <i>Fāʿilātü</i> <i>Mefāʿilü</i> <i>Fāʿilün</i>	

¹⁰¹⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

¹⁰¹¹ 52.b: 55.b BD.

¹⁰¹² 31.b: 32.b FGD.

¹⁰¹³ Bu mısradaki son kelimenin kenarında kelimenin Türkçe anlamı olan “yıldızlar” kelimesi yazılmıştır.

¹⁰¹⁴ 40.b: 42.b BD.

10b	Bāķī	Haṭ-ı müşğfāmuñla iy gōnca-i ter Şekerdür o lebler mümessek mükerrer	Ümīdin revā eyleye ¹⁰¹⁵ ğ ömrin ziyād[e] Mühimmin müheyyā murādın müyesser ¹⁰¹⁶	Kaside / 32 beyit	Medhiye	<i>Fa'ülün</i> <i>Fa'ülün</i> <i>Fa'ülün</i> <i>Fa'ülün</i>	
11a	Cinānī	Ol sīm-ber virmez ḥaber tenhā gezer ķılmaz ḥader Қıl bir nażar dirsem eger biñ nāz ider baķmaz baķır ¹⁰¹⁷	Rengīn edā olur ¹⁰¹⁸ şehā rūḥa ğıdā cāna şafā Dirsem revā bu ḥōş-nevā ķalsun Cinānī den eşer ¹⁰¹⁹	Kaside / 19 beyit	Medhiye	<i>Müstef'il</i> <i>ün</i> <i>Müstef'il</i> <i>ün</i> <i>Müstef'il</i> <i>ün</i> <i>Müstef'il</i> <i>ün</i>	
12b	Şehīdī	Kākül-i yāre dil-i dīvāne bend olmış yine	Ṭutuşup yer yer yanarken nār-ı hecr-i yār ile	Gazel / 5 beyit		<i>Fā'ilātün</i> <i>Fā'ilātün</i>	

¹⁰¹⁵ eyleye: eyle BD. Bu kelime sebebiyle vezin aksamaktadır.

¹⁰¹⁶ 32.b: 33.b BD.

¹⁰¹⁷ baķır: geķer CD. Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁰¹⁸ olur: oldur CD.

¹⁰¹⁹ 18.b: 21.b CD.

		Bağlamalı oldu bîçâre levend olmuş yine	Cân virüp dâğ-ı Şehîdî müstmend olmuş yine			<i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilün</i>	
12b	Şem'î	Çamer devrinde her fettân 'acâyib şivekâr olmuş Kimine nâz fenn olmuş kimine şive kâr olmuş	Nice bir künc-i ğamda Şem'iyâ beñzüñ ħazân itmek Göziñ aç gül gibi mey iç cihân bâğ u bahâr olmuş	Gazel / 7 beyit		<i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i>	
12b	Müdâmî	Câme-i sürĥ ile dildâr görünsün yürüsün Pertev-i şems ayağına sürünsün yürüsün	Bu Müdâmî gibi ¹⁰²⁰ her 'aşığ-ı dîdâr olan Taşlarla şu gibi durma döğünsün yürüsün	Gazel / 5 beyit		<i>Fe' ilâtün</i> <i>Fe' ilâtün</i> <i>Fe' ilâtün</i> <i>Fe' ilün</i>	
12b	Berkî	Serv [ü] 'ar'ar kâmet-i dil-cûña beñzer beñzemez	Ĥaţtuña 'anber dimiş Berkî ĥatâlar söylemiş	Gazel / 5 beyit		<i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilâtün</i>	

¹⁰²⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

		Sünbül-i ter kākül-i hoş-būña beñzer beñzemez	Meh cebinũn pertev-i ħūrşide beñzer beñzemez			<i>Fā' ilātũn</i> <i>Fā' ilũn</i>	
13a	Ālĩ	İy dil esir-i şevķ-i ¹⁰²¹ ruķ-ı yār olam gibi Aķar Şu gibi mā'il-i didār olam gibi Firķat Őebinde hecr ile bĩdār olam gibi Bend-i belāya yine giriftār olam gibi Bir ğonce ğordũm anuñ iķũn zār olam gibi Bir serv sevdũm aña hevādār olam gibi	İrmiş degũl dāmen-i pākine ķũn dest- i ħār ¹⁰²² Ĝoren olurdı Şu gibi ol serv[i] bĩ- ķarār Ālĩ Şadef Őolu dũrr-i Őāhvār Bāĝ-ı cihānda bũlbũl-i Őũrĩdesi hezār Bir ğonce ğordũm anuñ iķũn zār olam gibi Bir serv sevdũm aña hevādār olam gibi	Mũseddes / 5 bent		<i>Mef' ũlũ</i> <i>Fā' ilātũ</i> <i>Mefā' ilũ</i> <i>Fā' ilũn</i>	

¹⁰²¹ Mecmuada kelime Şeklinde yazılıdır.

¹⁰²² Mısrada vezin aksamaktadır.

13b	Bākī	İy cemālūñ pertev-i envār-ı şubḥ-ı lem- yezel Berter olsa menzilūñ ḥūrşīd-i enverden maḥal Sende göstermiş kemāl-i şun' ın Üstād- ı ezel Ḳudretin izḥār idüp Ḥaḳ Ḥaḫreti ' azze ve cel Cümle ḥübān içre sen cānānı [kılmış] ¹⁰²³ bī-bedel	Bākī yā kūy-ı ḥarābātı nişīmen kılduğum Bezm-i ' aşḳı şem' -i āhumla müzeyyen kılduğum Ser-nüviştüm ḥalīdür ¹⁰²⁴ āfāḳa rüşen kılduğum İy Selīmī ¹⁰²⁵ ebrū diyü ¹⁰²⁶ çeşm üzre mesken kılduğum ¹⁰²⁷ Alnuma ' aşḳ ile yazılan yazulardur ezel	Tahmis / 7 bent		<i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilün</i>	Şiir, Selīmī'nin gazeline tahmistir.
14a	Hilālī	Çāk iden sīnemi tīg-i ğam-ı cānānumdur	Sāyeveş ḥāk ile yeksān iden üftādelerin ¹⁰²⁹	Gazel / 5 beyit		<i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i>	

¹⁰²³ Bu kelime, *Bākī Dīvānı*'ndan alınarak çeviri yazılı metne dâhil edilmiştir. Anlam gereği yardımcı eyleme ihtiyaç olması sebebiyle eklenmesi icap etmiştir.

¹⁰²⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁰²⁵ Selīmī: Selīm BD.

¹⁰²⁶ diyü: diyüp BD.

¹⁰²⁷ Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁰²⁹ üftādelerin: üftādeleri HD.

		Fâş iden rāzımı āh-1 dil-i nālānumdur ¹⁰²⁸	İy Hilālî benüm ol serv-i hırāmānumdur			<i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilün</i>	
14a	Murādî	‘Āşıkā luṭf ile raḥm idici yāri severin Ḥüsline ḥulḳ-ı muvāfiḳca nigāri severin	Serv-ḳaddin ḳoşa sen incinegör dildāruñ İy Murādî dime kim buse kenāri severin	Gazel / 5 beyit		<i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilün</i>	
14a	Bāḳî	Bāḡ pür-naḳş [u] nigār oldı bahāri severin Mā'ilem naḳşına ḡāyet de nigāri severin	‘Āşıḳuñ raḳşda hem-pālarıdur dest- eḫşān Bāḳi yā anuñ için serv [ü] çenāri severin	Gazel / 5 beyit		<i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilün</i>	
14b	Murādî	Acuyup şabr itdügüm ol yāre ḡāyet hoş gelür	‘Ālemüñ ḳaydında olmaḳdan Murādî bu dile	Gazel / 5 beyit		<i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilātün</i>	

¹⁰²⁸ rāzımı āh-1 dil-i nālānumdur: sırrımı sūz-1 dil-i pinhānumdur HD.

		Yār elinden ger ola ol yāre gāyet hoş gelür	Zülf-i yār ile ola āvāre gāyet hoş gelür			<i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilün</i>	
14b	Bākī	Zaḥm-ı sīnem ol gözi mekkāre gāyet hoş gelür Yāreler çeksem ¹⁰³⁰ revādur yāre gāyet hoş gelür	Cāna rāḥatdur ser-i kūyuñda āh itdükleri Ol hevālar Bākī -i bīmāra gāyet hoş gelür	Gazel / 5 beyit		<i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilün</i>	
14b	Emrī	Şi' rüm ki anda vaşf-ı ruḥ-ı dil- güşāsı ¹⁰³¹ var Beñzer şu yār-ı nev-ḥaṭa rengin edāsı var	Misk-i Ḥoten ¹⁰³² dimiş şu' arā çin-i zülfüne Emrī işitdi didi ki bunuñ ḥaṭāsı var	Gazel / 5 beyit		<i>Meḥ' ulü</i> <i>Fā' ilātü</i> <i>Meḥ' ilü</i> <i>Fā' ilün</i>	

¹⁰³⁰ Yāreler çeksem: Yare açarsam BD.

¹⁰³¹ dil-güşāsı: dil-rübāsı ED.

¹⁰³² Misk-i Ḥoten: Senüñ Ḥiṭā ED.

15a	Nüşî	Ne feyz eyler ‘ azizün hâtır-ı meyyâle bilmezsın Sözin tüt irgürür ¹⁰³³ ol gevher-i âmâle bilmezsın Tecerrüd itmesen ‘ ummân-ı dilde çalabilmezsın Gönül ğavvâşını deryâ-yı şevke şalabilmezsın Seri pây itmeyince baır-i ‘ ışka çalabilmezsın Nefes tütmez iseñ dürr-i ¹⁰³⁴ murâdı alabilmezsın	Yitişmek menzil-i maşşûda iy Nüşî degül âsân Meger elâf-ı Yezdân eyleye ihşân-ı bî-pâyân Olursañ pîr-i taḥḫîkûñ yolında bî-ser ü samân Bulursın ḥâksâr-ı dilde bir gencîne-i ‘ irfân Seri pây itmeyince baır-ı ‘ ışka çalabilmezsın Nefes tütmez iseñ dürr-i murâdı alabilmezsın	Müseddes / 5 bent	Tevhid	<i>Mefâ‘ilün</i> <i>Mefâ‘ilün</i> <i>Mefâ‘ilün</i> <i>Mefâ‘ilün</i>	
15b	Nüşî	Var mı bir rûz-ı şafâ kim derdle şâm olmaya	Nüşîyâ çalmaz güzellik yâre çün her şubḥ u şâm	Tesdis / 5 bent		<i>Fâ‘ilâtün</i> <i>Fâ‘ilâtün</i>	Şiir başlıkta “Müseddes-i Nüşî Efendi” şeklinde yazılıdır. Başlıkta

¹⁰³³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁰³⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

		<p>Bezm-i miḥnetde dil-i şeydā ğam-āşām olmaya</p> <p>Var mı bir vuşlat ki hicrān ile encām olmaya</p> <p>Cān-ı ‘uşşāk anda ālām ile nā-kām¹⁰³⁵ olmaya</p> <p>Var mı bir ruḥsāre kim ḥaṭṭ-ı siyehfām olmaya</p> <p>Devr içinde ḳanḳı ğün ğördük ki aḥşam olmaya</p>	<p>İltifāt itsün dil-i şeydāya bākī ve’s- selām</p> <p>Ḳıymetin bilsün cemāl-i ‘ālem- efrūzuñ tamām</p> <p>Zıll-ı zā’ıldür bu ‘ālem mihri olmaz ber-devām</p> <p>Var mı bir ruḥsāre kim ḥaṭṭ-ı siyehfām olmaya</p> <p>Devr içinde ḳanḳı ğün ğördük ki aḥşam olmaya</p>			<p><i>Fā’ ilātün</i> <i>Fā’ ilün</i></p>	<p>“müseddes” olarak zikredilmesine rağmen vezin ve kafiye düzeni itibariyle Haluk İpekten’in “Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz“ isimli çalışmasından faydalanılarak “tesdis” olduğu kanaatine varılmıştır.</p>
15b- 16a	Fuzūlī	<p>Beni cāndan uşandırdu cefādan yār uşanmaz mı</p>	<p>Fuzūlī rind-i şeydādur hemīşe ḥalka rüsvādur</p>	Gazel / 7 beyit		<p><i>Mefā’ ilün</i> <i>Mefā’ ilün</i> <i>Mefā’ ilün</i></p>	

¹⁰³⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

		Felekler yandı āhumdan murādum şem ^c i yanmaz mı	Şoruñ kim bu ne sevdādur ¹⁰³⁶ o sevdādan ¹⁰³⁷ uşanmaz mı			<i>Mefā‘ ilün</i>	
16a	Nüşī	Ne rāz-ı ‘ıyş ü nüşa duñter-i rez gibi maħrem var Ne faşl-ı mevsim-i ‘işret gibi ferħunde bir dem var Ne mānend-i şafā-yı bezm-i mey bir ‘ıyş ü ‘ālem var Ne cām-ı bāde-i gül-gūna beñzer yār-ı hem-dem var Ne şadr-ı şuffa-i mey-ħāne ¹⁰³⁸ gibi cāy- ı ħurrem ¹⁰³⁹ var	Olur bezm-i belāgatde ṭabī‘ at Nüşīyā sākī Pey-ā-pey sāğar-ı ‘irfān ider mestāne ‘uşşākı Ne ħacet ġayra ġüftaruñ ħoş egler cān-ı müştākı Şafā-yı şafvet-i ṭab‘ uñ yiter eglence iy Bākī Bi-ħamdillāh ne ġam yirsin elüñde sāğar-ı Cem var	Tahmis / 5 bent		<i>Mefā‘ ilün</i> <i>Mefā‘ ilün</i> <i>Mefā‘ ilün</i> <i>Mefā‘ ilün</i>	Şiir, Bākī’nin gazeline tahmistir.

¹⁰³⁶ sevdādur: ġavgādır FD.

¹⁰³⁷ o sevdādan: bu ġavgādan FD.

¹⁰³⁸ şuffa-i mey-ħāne: ġüşe-i mey-ħāne BD.

¹⁰³⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

16a	Nūṣī	La‘l-i ṣīrīnūndür el-ḥaḫ ṣehd-i şekkerden lezīz ¹⁰⁴⁰ Ağzuñ olmışdur senüñ senbūse-i terden lezīz	Gerçi telḫ itmiş dimāğın şūfī-i nā- puḫtenüñ Var mıdur Nūṣī ‘aceb ‘ālemde sāğardan lezīz	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>	
16b	Nūṣī	Göñül bir ḳuldur anı dergeh-i sulṭāna ṭapşurdum Yāḫūd bir mübtelā dil-ḥastedür Loḳmāna ṭapşurdum Revān-ı nā-tüvāmī ṣāh-ı mülk-i cāna ṭapşurdum Dil-i pür-derd-i mecrūḫı der-i cānāna ṭapşurdum	Bu meydān-ı maḥabbetde semend-i himmeti sürdüm Vücūdum Nūṣīyā ser-menzil-i maḳşūda irgürdüm Bu sevdā-y-ile çıḳmaḳ[lıḳ] başa mümkin degül gördüm Ser-i zülfi ucından ¹⁰⁴¹ ‘āḳıbet cān ¹⁰⁴² terki[ni] urdum	Tahmis / 5 bent		<i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i>	Şiir, Bâkî’nin gazeline tahmistir.

¹⁰⁴⁰ Bu gazeldeki redif kelimesi olan “lezīz”, mecmuuda gazel boyunca şeklinde yazılıdır.

¹⁰⁴¹ ucundan: ucunda BD.

¹⁰⁴² cān: ser BD.

		Varup dārū’ş-şifāya yine bir dīvāne taşurdum	Girüp meydāna Bākī tōpumu çevgāna taşurdum				
16b	Nūşī	Kaçan yollarda illerle o tıfl-ı dilsitān oynar Gönül lertzān olur mekr-i ‘adūdan belki cān oynar	Qılıç çekse semendin depreüp ol bī- vefā Nūşī Ciger pür-hūn olur dil āh ider rūḥ-ı revān oynar	Gazel / 5 beyit		<i>Mefā‘ ilün</i> <i>Mefā‘ ilün</i> <i>Mefā‘ ilün</i> <i>Mefā‘ ilün</i>	
17a	Nūşī	Cümle luḫfī Ḥaḫdan aña iy dil-i nāzūk-şinās Zātınuñ müstağraḫ-ı elḫāfidur hep cinn ü nās Çünkü vācibdür aña her dem sipās-ı bī- kıyās	Raḫş-ı medḫi gerçi erbāb-ı suḫan çok yordılar Şanma kim ser-menzil-i maḫşūda ammā irdiler Cümlesi şābāş ¹⁰⁴³ meydānında Nūşī turdılar	Tahmis / 5 bent	Tevhid	<i>Fā‘ ilātün</i> <i>Fā‘ ilātün</i> <i>Fā‘ ilātün</i> <i>Fā‘ ilün</i>	

¹⁰⁴³ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

		<p>Ḥazret-i Mevlāya olsun bī-nihāyet kim sipās</p> <p>Virdi maḳṣūdum ne deñlü eyledümse iltimās</p>	<p>Ol perīveş yār ḥaḳḳında bu şi' rūñ gördiler</p> <p>Saña taḥsīn itdiler iy dil cemī' an cinn ü nās</p>				
17a	Nūṣī	<p>Ol dil-ber-i nev-reste cūvānān arasında</p> <p>Bir ğonceye beñzer gül-i ḥandān arasında</p>	<p>Nūṣīyi zebūn itdi iki düşmen-i mel' ūn</p> <p>Ḳaldı yalıñuz nefis ile şeyṭān arasında</p>	Gazel / 5 beyit		<p><i>Mef' ūlü</i></p> <p><i>Mefā' ilü</i></p> <p><i>Mefā' ilü</i></p> <p><i>Fe' ūlün</i></p>	
17b	Nūṣī	<p>Tāzelendi bu cihānuñ yüzi bih-rūz oldı</p> <p>Şanasın devlet-i devr-i Cem ü Şeh-rūz oldı</p> <p>‘ Ālemūñ ṭālī' -i ber-geştesi firūz oldı</p> <p>‘ Andelībūñ yine şivenleri dil-sūz oldı</p>	<p>Tāze cāñ buldı cihān eyle ḥurūş iy</p> <p>Nūṣī</p> <p>Saña şāyeste mi endişe ile ḥāmūşī</p> <p>Naḥl-i dildārı kenār eyle pür it āġūşı</p> <p>Düşmesün bir dem elüñden ḳadeḥ-i bī-hūşı</p>	Müseddes / 5 bent		<p><i>Fe' ilātün</i></p> <p><i>Fe' ilātün</i></p> <p><i>Fe' ilātün</i></p> <p><i>Fe' ilün</i></p>	

		Köhne ‘ âlem yeñilendi yine nev-rûz oldı Gül gibi sāğar-ı mey encümen-efrûz oldı	Köhne ‘ âlem yeñilendi yine nev-rûz oldı Gül gibi sāğar-ı mey encümen-efrûz oldı				
17b- 18a	Cinānī	Baňa bir sâde zehîr eyledi bu çarḥ-ı felek Görmedi ancılayın sâde zehîr ins ü melek	İy Cinānī niçe bir geşt ü güzâr eyleyesün Taşra çıqma küpe gir tâ bulunınca giyecek	Gazel / 9 beyit		<i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilün</i>	Şiir, <i>Cinânî Dîvânî</i> ’nda bulunamamıştır.
18a	Nûşî	Saňa şâyeste mi şâhum beni giryân idesin Düşmeni luḥfuñ ile ḥurrem ü ḥandân idesin Ne revâdur bizi hicrân ile nâlân idesin	Var iken sencileyin şâh-ı kerîmü’ş- şānum Bende olmağ ile Nûşî niçe qābil ḥānum El çeküp cümle güzellerden efendi cānum	Tahmis / 5 bent	Hieviye	<i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilün</i>	

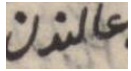
		Pādişāhā ile ihsānuñı her ān idesin Saña lāyık mı baña cevri-i firāvān idesin	Cān u dilden saña kul oldu gönül sulţānum Ya cefā eylesesin ya aña ihsān idesin				
18a	Nūşī	Cānumı dil-ḡaste itdi hecr-i cānānum meded Gelsün ol bīmāra tīmār eylesün cānum meded	Bāde-i la‘ lūñ şifā-sāz eyle bezm-i cānda Ḥastedür Nūşī kuluñ iy şāh-ı devrānum meded	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>	
18b	Nūşī	Luţf olsa bendesine o şāh-ı celālden İtsem ḡabīr ḡāl-i dil-i pūr-melālden İnşāf olaydı belki o қаşı hilālden Dā’im geçerdı böyle fikirler ḡayālden Yāri görince қaldı gönül ‘arz-ı ḡālden El degmedi şikāyete şükr-i vişālden	‘Azm eyledüm ki görsem şāh-ı mürüvvetüm ¹⁰⁴⁴ ‘Arz eyleyem cenābına Nūşī şikāyetüm Nuţqı tütildi dil tolaşup gitdi tākātüm	Müseddes / 5 bent		<i>Meḡ‘ülü</i> <i>Fā‘ilātü</i> <i>Meḡ‘ilü</i> <i>Fā‘ilün</i>	

¹⁰⁴⁴ Mısrada vezin aksamaktadır.

			<p>Çalmadı tende t�b u rev�n�mda kuvvet�m</p> <p>Y�ri görince çaldı gönül � arz-ı h�lden</p> <p>El degmedi Őik�yete Şükr-i viŐ�lden</p>				
18b- 19a	�ks�z � Ali	<p>�dem� ins�n iken hayv�n olur tiry�kiler</p> <p>Zehr-i zaçç�m yimegi olur tiry�kiler</p>	<p>�ks�z � Alim dil-keş olur afy�n ile başı hoş olur</p> <p>Çaan hoççası boş olur Őeyt�n olur tiry�kiler</p>	7 beyit		<p><i>�l�s�z</i></p> <p><i>Şiir</i></p>	Şiir, başlıkta ‘‘Tekerleme- i Tiry�kiler’’ Şeklinde yazılıdır. Bu Şiir, başlıkta ‘‘tekerleme’’ nazım Şekli adıyla yer almakta olup �l�s�z kaleme alınmıştır.
19a	N�Ői	<p>Dil z�r olur ol naħl-i semen-s�nuħ ucından</p> <p>C�n n�le çılur s�nb�l-i c�n�nuħ ucından</p>	<p>Dil virse � ad� h�ke d�Őer kellesi N�Ői</p> <p>Başdan ıkar ol turre-i c�n�nuħ ucından</p>	Gazel / 10 beyit		<p><i>Mef�l�</i></p> <p><i>Mef��l�</i></p> <p><i>Mef��l�</i></p> <p><i>Fe�l�n</i></p>	

19a	Nūṣī	Beni ḥāk itmesün hecr ile ḥavf itsün ğubārumdan Şımasun şıṣe-i ṭab ^ç um şakınsun inkisārumdan	Ölürsem bunca ālām ile ol hoş ḥaṭ fırākında Oķınsun bār-ı geṣtüm Nūṣīyā seng-i mezārumdan	Gazel / 7 beyit		<i>Mefā^ç ilün</i> <i>Mefā^ç ilün</i> <i>Mefā^ç ilün</i> <i>Mefā^ç ilün</i>	
19b	‘Ahdī	Bu cihānuñ kıl ü kālın ¹⁰⁴⁵ iy gönül ğavgā gözet İşbu keşret ‘āleminden ¹⁰⁴⁶ kıl ḥaz̄er tenhā gözet Hem özüñ her zerre-i nā-çizden ednā gözet Kendü miķdāruñdan iy dil herkesi a ^ç lā gözet	‘Āķil olan kimse añlar ‘ālemi künc-i fenā Pes ¹⁰⁴⁷ nesine yetmeye örtü döşek bir būriyā Ḥusrev-i nazm-ı cihān-ārā demişdür ‘ Ahdiyā ‘Işķ içinde <i>kenz-i lā-yefnā</i> ¹⁰⁴⁸ dilerseñ Fevriyā	Tahmis / 5 bent	Pendname	<i>Fā^ç ilātün</i> <i>Fā^ç ilātün</i> <i>Fā^ç ilātün</i> <i>Fā^ç ilün</i>	Şiir, Fevrî’nin gazeline tahmistir.

¹⁰⁴⁵ kıl ü kālün: kāl ü kılın ABD.

¹⁰⁴⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır. ‘āleminden: ‘āleminde ABD.

¹⁰⁴⁷ Pes: Ya ABD.

¹⁰⁴⁸ kenz-i lā-yefnā: genc-i lā-yefnā ABD. kenz-i lā-yefnā: (Kanâ’at), tükenmez bir hazinedir (Yılmaz,1992).

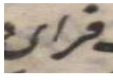
		Zerreyi mihr-i münevver çatreyi deryā gözet	Her neye olsa kanā‘at eyle istignā gözet				
19b	‘Avnī	Tezevvüc ¹⁰⁴⁹ kaçdın itdüm iy ¹⁰⁵⁰ dirīgā telh-kām oldum Dağıldı boynuma toz torbası rüsvā-yı ‘ām oldum	Cenâbetden kaçup gamlar çekerdüm ihtilâm olsam Cünübler zümresine ¹⁰⁵¹ ‘Avniyā şimdi imâm oldum	Gazel / 5 beyit		<i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i>	Şiirin başlığı bulunmamaktadır.
20a	Nüşī	N’eyledüñ iy rüzgār-ı zūr-kār [u] cān- şikār Naḥl-i ‘Ayşuñ eyledüñ berg-i vücūdın ḥaksār Zehr-i mār-ı şadme-i tayş-ı ecelle āh kim	Ḥaḡ te‘ālā kabrini dünyāya manzūr eylesün Ḥāne-i iḡbālını hem-vāre ma‘mūr eylesün	Tercî-i Bend / 7 bent	Medhiye	<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>	Şiir başlıkta “Kaşide-i Merşiyeye-i Nüşī Efendi Der-Ḥaḡḡ-ı ‘Ayşī Efendi Eş-Şīrvī? Raḡmetullāhi ‘Aleyh” şeklinde yazılmıştır. Bu şiirin başlığı “Kaside” olarak yazılsa da şekil özelliği itibarıyla “Tercî -bend” olduğu kanaatine varılmıştır.

¹⁰⁴⁹ Tezevvüc: Te’ehhül AV.

¹⁰⁵⁰ iy: - AV.

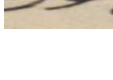
¹⁰⁵¹ zümresine: zümresinde AV.

	<p>Eyledüñ târ-ı şafâ-yı cân-ı dehri târ- mâr</p> <p>Tünd-bād-ı şavlet-i miḥnet-fezâ¹⁰⁵²-yı derd ile</p> <p>Şarşar olduñ ‘ âlemüñ maḫşûresin hey rûzgâr</p> <p>Hâke şalduñ ‘ âḫıbet ol gevher-i pākizeyi</p> <p>Her zamân efser-nişân iken o dürr-i âbdâr</p> <p>Zâ’il itdüñ cismın ammâ defter-i eyyâmdan</p>	<p>Hurrem¹⁰⁵³ itsün ḥâṭırın rūḥ-ı revânın şād idüp</p> <p>Göñlini iy Nüşî-i bî-çâre mesrûr eylesün</p> <p>Hem-nişînin ‘ m diyârın fırça-i ḡılmân idüp</p> <p>Ġam-güsârın zümre-i vildân¹⁰⁵⁴ ile ḥûr¹⁰⁵⁵ eylesün</p> <p>Müstaḫâḫdur luṭfa çün ol pîre iḥsân-ı Ḥudâ</p> <p>Şuçların ‘ afv eyleyüp peyveste maḡfûr eylesün</p>				
--	---	---	--	--	--	--

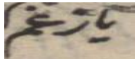
¹⁰⁵² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁰⁵³ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

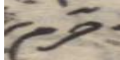
¹⁰⁵⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

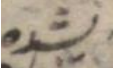
¹⁰⁵⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

	<p>Şafha-i ʿālemdē ḳalmıŃdur kemāli yādigār</p> <p>GülŃen iĉre lāleler yansun yaḳılsun derd ile</p> <p>Aḡlasun cū-bār tā rüz-ı ḳıyāmet zār zār</p> <p>İñlesün bülbüller itsün sīnesin Ńad-ĉāk gül</p> <p>Şaçların bozsun giyüp mātem Ńonın zülfi nigār</p> <p>Hāzret-i ʿAyŃi ki olmıŃdı ʿaceb Ńāhib- hüner</p> <p>Hāḳ teʿālā rūhını Ńād eylesün Ńām u seher</p>	<p>Yazuḡı¹⁰⁵⁶ ġitsün dilinden Ńuʿle-i luṯf-ı Hūdā</p> <p>Ḳaşr-ı iĉbālin anuñ her laḡza pür-nür eylesün</p> <p>Kim iderse ḳabrine ĉeŃm-i ḡaḳāretle nazar</p> <p>Sīnesin¹⁰⁵⁷ miḡnet gözin Ńām [u] seher kūr eylesün</p> <p>Sebzezār-ı ḡāṯırın ḡurrem¹⁰⁵⁸ bahār itsün tamām</p> <p>Hāḳ teʿālā göñlini hem-vāre mesrūr eylesün</p>				
--	---	---	--	--	--	--

¹⁰⁵⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılı olmasına rağmen anlam gereḡi “Yazuḡı” yazılması daha uygun görölmüŃtür.

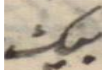
¹⁰⁵⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁰⁵⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

			<p>Ḥazret-i ‘Aysī ki olmışdı ‘aceb şāhib-naẓar</p> <p>Ḥaḡ te‘ālā rūḥını şād eylesün şām u seḡer</p>			
21b	‘Azmi	<p>Biḡamdillāḡ ne bed şuġlūm ne emvāl-i medīdūm var</p> <p>Ne imr[ū]zındayum dehrūn ne ferdinde ba‘īdūm var</p> <p>Ne ta‘mīr-i der-i köhne ne bünyād-ı cedīdūm var</p> <p>Ne fikr-i manşib-ı ‘ālī ne ġavġādan ba‘īdūm var</p> <p>Ḥarīf-i fāriġ-i bālem ne şeyḡūm ne mürīdūm var</p>	<p>Dimeñ şevġ ile şem‘ āsā derūnum¹⁰⁶⁰ yoġ</p> <p>Sarāy-ı maḡrem[e] ḡurrem-serīrem keşf-i rāzum yoġ</p> <p>Naşibe rāzıyam māl ehline nāz [u] niyāzum yoġ</p> <p>Kimesne pāyesine (bil) ‘Azmiyā ḡırş ile āzum yoġ</p> <p>Ḥarīf-i fāriġ-i bālem ne şeyḡūm ne mürīdūm var</p> <p>Ne beg yanında maġşūdum ne pāşādan ümīdūm var</p>	Müseddes / 5 bent		<p><i>Mefā‘ilūn</i></p> <p><i>Mefā‘ilūn</i></p> <p><i>Mefā‘ilūn</i></p> <p><i>Mefā‘ilūn</i></p>

¹⁰⁶⁰ Bu kelime kafiyei bozmaktadır.

		Ne big ¹⁰⁵⁹ yanında maşşūdum ne pāşādan ümīdim var					
22a	Şāh Ṭahmās	Şāh-ı merdān devletinde geydügüm ¹⁰⁶¹ nārencidür Nāra karşı ṭurmaz[uz] ¹⁰⁶² zīrā beni nār incidür	Şāh Ṭahmās ım cihānda şāh-ı şāh neslüm ¹⁰⁶³ ‘Alī Yār ile yār olmuşum dā’im beni yār ¹⁰⁶⁴ incidür	Gazel / 5 beyit		<i>Fā’ ilātün</i> <i>Fā’ ilātün</i> <i>Fā’ ilātün</i> <i>Fā’ ilün</i>	
22a	Fünūnī	Çāryārı sevmeyen kendüzün ol yār incidür	İy Fünūnī Şāh Süleymān Āl-i ‘Oşmān neslidür	Gazel / 5 beyit		<i>Fā’ ilātün</i> <i>Fā’ ilātün</i> <i>Fā’ ilātün</i> <i>Fā’ ilün</i>	Şiir, başlıkta “Gazel-i Sultān Süleymān” şeklinde yazılıdır. Başlıkta “Sultan Süleymān” zikredilmesine karşın

¹⁰⁵⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır. Şiir boyunca bu kelime nakaratlarda aynı yazımla tekrar edilmiştir.

¹⁰⁶¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁰⁶² ṭurmaz[uz]: varmazam ŞT.

¹⁰⁶³ neslüm: nesli ŞT.

¹⁰⁶⁴ dā’im beni yār: şanma ki āgyār ŞT.

		Ehl-i şer‘ üñ düşmenini ‘âkıbet nâr incidür	Çâr-yârüñ himmetiyle anı kim zâr incidür				mahlas beytinde “Fünûnî” isminin kullanıldığı görülmetedir.
22b	Murādī	Yanıña qalmaz didim cānā cefālar bilmiş ol Güldi didi bā-vefādur ¹⁰⁶⁵ dil-rubālar bilmiş ol	Yoq durur ‘ālemde yārüñ gibi bir gül yüzlü yār Gerçi çoqdur iy Murādī mehliqālar bilmiş ol	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>	
22b	Bākī	Her cefā kim eylediñ geldi vefālar bilmiş ol Rūḥa rāḥatdur ğamuñ cāna şafālar bilmiş ol	İltifātuñ Bākī [yi] dünyāya maḥsūd eyledi Hep senüñdür çekdüğü cevır ü cefālar ¹⁰⁶⁶ bilmiş ol	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>	

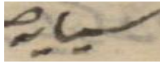
¹⁰⁶⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁶⁶ cevır ü cefālar: derd ü belālar BD.

22b	Fehmī	Leblerin zībā yaraşmış dā'im devrān üstine ¹⁰⁶⁷ Var mı zīrā bir güher [bu] la' l-i ḥandān ¹⁰⁶⁸ üstine	Fehmiyā gördüm ʔarīḫ-i Ka' be-i vaşında ben Ḥaste düşmiş [de] yatur ḥār-ı muğaylān üstine	Gazel / 5 beyit		<i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilün</i>	
22b	Feyzī	Şanma kāküldür düşen ruḥsār-ı kemān üstine Sāye ¹⁰⁶⁹ şalmış dur(ur) hümā şem' -i şebistān üstine	Feyziyā cānā lebünden buse iḥsān it didim Ḥande idüp didi o ¹⁰⁷⁰ şir m-dehen cān üstine	Gazel / 5 beyit		<i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilün</i>	

¹⁰⁶⁷ Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁰⁶⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁶⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁷⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

23a	Emrī	Dīde lāle ‘ārızuñçün jāle-bār olmuş dur[ur] Her müje hüsnüñ gülinsiz gözde hār olmuş durur Sīne ‘ışkuñ āteşiyle pür-şerār olmuş dur[ur] Cān firāq-ı la‘l-i nābuñla figār olmuş durur Dil hevā-yı kākülünle bī-çarār olmuş dur[ur] ‘Aql u fikrüm turrāñ ile tārümār olmuş durur Ten ğam-ı zülf ü hañuñla hāksār olmuş durur	Qāmetün bālādur iy servüm miyānuñdur vasañ Ġonca ¹⁰⁷³ -i güldür ‘izāruñ beñlerün ¹⁰⁷⁴ müşgām nuqañ Levh-i dilden bul[a]maz ¹⁰⁷⁵ hañtuñ eger olursa Şañ La‘ lüñ üzre yazdı Kevşer sūresin gūyā ğalañ Kim qazıtdı iy cemāli muşhafum hıfzuñda ¹⁰⁷⁶ hañ Qanına ‘āşıklañ la‘ lüñ getürdi çünki hañ Bir gün ola Emrī için diyeler iy sebz-hañ	Terkīb-i Bend / 5 bent	Na’t	<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>	Şiir, başlıkta “Tercī‘ -i Bend-i Emrī Sellemeħullāhu ‘Aleyh” şeklinde yazılıdır. Başlık “Tercī‘ -bend” olsa da şiiirin yapısı itibariyle “Terkīb-bent” olduğu kanaatine varılmıştır.
-----	------	---	--	------------------------------	------	--	---

¹⁰⁷³ Ġonca: Safha ED.

¹⁰⁷⁴ beñlerün: leblerün ED.

¹⁰⁷⁵ bul[a]maz: yuyamaz ED.

¹⁰⁷⁶ hıfzuñda: şafhanda ED. Burada “hat” kelimesi ile uyumlu olarak “safhanda” kelimesinin kullanılması uygundur.

		Üstüh ^v ân u ¹⁰⁷¹ ser mekân-ı mür ¹⁰⁷² [u] mâr olmuş durur	Bir haçı sebzün ğamından dil-figâr olmuş durur				
23b	Uşûlî	Vücūd-ı Muṭlaquñ bahri ne mevci kim ider peydâ Ene'l-Ḥaḡ nuṭḡını ¹⁰⁷⁷ söyler eger maḡfi eger peydâ	Ḳamu nezzârede ebkâr-ı ma' nî muntazırlardur Uşûlî gibi tâ kim ola bir şâhib-naẓar peydâ	Gazel / 13 beyit	Tevhid	<i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i>	Şiir, başlıkta “Ḳaşıde-i Uşûlî” şeklinde yazılıdır. Başlık “Kasîde” olsa da şiir, <i>Usûlî Dîvânı</i> ’nda “Gazel” bölümünde yer almaktadır.
23b	Ġazâlî	Bir mücâhid ḡuluñuz terk iderüz cân u seri Pâdişâhum şoñra ṡuyarsun ḡaberi ¹⁰⁷⁸	‘Azm ider oldı Ġazâlî sefere sulṡânım Ḳıl aña ḡayr du' â ol da ḡuluñdur iş eri	Gazel / 5 beyit		<i>Fe' ilâtün</i> <i>Fe' ilâtün</i> <i>Fe' ilâtün</i> <i>Fe' ilün</i>	

¹⁰⁷¹ Üstühân u: Üstühân-ı ED.

¹⁰⁷² mekân-ı mür: mekân mür ED.

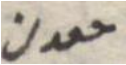
¹⁰⁷⁷ nuṭḡını: sırrını USD.

¹⁰⁷⁸ Mısrada vezin aksamaktadır.

23b	Firdevsî	Câme-i sürh ile olduĢda o mehveş peydâ ‘Ālemi yakmak için oldu bir âteş peydâ	Didi Firdevsî görüp hâlünü iy hür olmuş Ādeme reh-zen olan dâneye beñzeş peydâ	Kaside / 10 beyit		<i>Fe‘ilâtün</i> <i>Fe‘ilâtün</i> <i>Fe‘ilâtün</i> <i>Fe‘ilün</i>	
24a	Rahmî	Gülşende geyüp efsere-i şâhâne ķaranfûl Baş egmedi tâc-ı ser-i hâķâna ķaranfûl	Hâķ-i rehüne ¹⁰⁷⁹ tuhfeye diyü ķılmaĢa iştir Yâķût ķoya hokķa-i mercâna ķaranfûl ¹⁰⁸⁰	Kaside / 26 beyit	Medhiye	<i>Mef‘ûlü</i> <i>Mefā‘ilü</i> <i>Mefā‘ilü</i> <i>Fe‘ûlün</i>	
24b	Necâtî	Teşbih olalı hâķ-ı ruķ-ı yâre benefşe	Hâķ ¹⁰⁸² dan dilerem devlet [ü] ‘ömrünü ola cāvîd	Kaside / 38 beyit	Medhiye	<i>Mef‘ûlü</i> <i>Mefā‘ilü</i> <i>Mefā‘ilü</i> <i>Fe‘ûlün</i>	

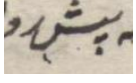
¹⁰⁷⁹ Mısrada kelime şeklinde yazılıdır.

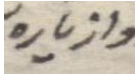
¹⁰⁸⁰ 26.b: 29.b BRD.

¹⁰⁸² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

		Gönlümüz icrâda çemen-ârâ benefşe ¹⁰⁸¹	Nite ki ola pîş-rev ¹⁰⁸³ ezhâra ¹⁰⁸⁴ benefşe ¹⁰⁸⁵				
25b	Hayâlî	Berg-i gülden edüp zebân gonca Vaşf-ı yâra açar dehân gonca	Bir nice dürc bî-bedel yâkût Bir güzel oldı ¹⁰⁸⁶ sürmedân gonca	Kaside / 10 beyit	Medhiye	<i>Me'îlâtün</i> <i>Mefâ'ilün</i> <i>Fe'ilün</i>	
26a	Fiğânî	Bir dün ki cünd-i şâm ile ceng itdi âsumân Oldı burûc-ı kal' a-i gerdânda çok qırân	Dağup kemendi gerdenine darb-i dest ile Devlet kapuña haşmı getüre keşân keşân ¹⁰⁸⁷	Kaside / 28 beyit	Medhiye	<i>Me'ülü</i> <i>Fâ'ilâtü</i> <i>Mefâ'ilü</i> <i>Fâ'ilün</i>	Bu şiirin aynısı mecmuada 9 ^b numaralı varakta yer almaktadır. Mürettip, şairin şiirini bu varakta tekrar vermiştir.

¹⁰⁸¹ Bu beyit, *Necâtî Bey Dîvânı*'nda bulunamamıştır. Mısradaki veyin aksamaktadır.

¹⁰⁸³ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁸⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁸⁵ 38.b: 47.b NBD.

¹⁰⁸⁶ oldı: sîm HBD.

¹⁰⁸⁷ 28.b: 32.b FGD.

29b	‘Ulvī	Dil yanup āteş-i ‘aşkuñla döküpdür ¹⁰⁸⁸ gözüm āb İmtizāc eylemeden ¹⁰⁸⁹ āteş ü bād āb u tūrāb	Āhumuñ āteşi sönmez gözüm ābı diñmez Āhuma āteş-i ğam āb[uma] ¹⁰⁹⁰ dirler ser-ḥāb ¹⁰⁹¹	Kaside / 9 beyit		<i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilün</i>	
30a	Cinānī	Nigārā ‘aşq-ı pākūñ niçe bir dilde nihān olsun Demidür ‘āleme şıdḡ-ı derūnum dāstān olsun Bilinsün müdde‘inüñ cümle aḥvāli ‘ayān olsun Ḳapuñda ¹⁰⁹² imtiyāzum ḥalk içinde bī- gümān olsun	Ḳapuñda pādişāhum ḡullaruñ çok gerçi kim ‘aşıḡ Cinānī yem ḡanı bir baña ¹⁰⁹⁴ beñzer ‘aşıḡ-ı şādıḡ Benem aḡrān içinde ḡamdülillāh ‘aşq ile fā’iḡ Melāmet tekyesinde pīr-i ‘aşq oldum disem lāyıḡ	Müseddes / 6 bent		<i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i>	

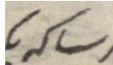
¹⁰⁸⁸ döküpdür: dokerdi UD.

¹⁰⁸⁹ eylemeden: eylemedeyin UD.

¹⁰⁹⁰ Bu ekler, vezin gereği *Ulvī Dîvânı*'ndan yararlanılarak eklenmiştir.

¹⁰⁹¹ 9.b: 5.b UD.

¹⁰⁹² Ḳapuñda: Benüm de CD.

¹⁰⁹⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır. Kelime, *Cinānī Dîvânı*'ndan yararlanılarak düzeltirmiştir.

		Gerek dervîş ü dil-rîş gerek ¹⁰⁹³ şâh-ı cihân olsun Saña ‘âşık geçen evvel benümle imtiḥân olsun	Gerek dervîş ü dil-rîş gerek şâh-ı cihân olsun Saña ‘âşık geçen evvel benümle imtiḥân olsun				
30b	Nāmî	Şehsüvâr-ı ‘arşa-i ḥüsne bugün meydân benüm Ṭop-ı çevgânım durur şimdi meh-i tâbân benüm Kullarumdan sayılır bay u gedâ sulṭân benüm Ger süvâr olsam rikâbumda yürür ḥübân benüm Yedi iqlîm içre adum añılır her ân benüm	Var mı bir kimse baña ‘âlemde ṭâlib olmaya Yâ ayağum öpmege cānıyla râğıb olmaya Baña hiç Nāmî gibi yâr-i muşâhib olmaya Kullarum çokdur velî andan muşâhib olmaya Yedi iqlîm içre adum añılır her ân benüm	Müseddes / 7 bent	Fahriye	<i>Fâ‘ilâtün</i> <i>Fâ‘ilâtün</i> <i>Fâ‘ilâtün</i> <i>Fâ‘ilün</i>	

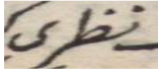
¹⁰⁹³ Gerek dervîş ü dil-rîş gerek: Gerek dervîş-i dil-rîş ü gerek CD. Bu şiirde, sonraki nakaratlarda da aynı yazım tekrar etmektedir.

		Pādişāh-ı mülk-i hüsneşim şimdilik devrān benüm	Pādişāh-ı mülk-i hüsneşim şimdilik devrān benüm				
31a	Bākī	İy pāy-bend ¹⁰⁹⁵ -i dāmgeh-i kayd u ¹⁰⁹⁶ nām u neng Tā key hevā-yı meşgale-i dehr-i bī- direng Añ ol günü ki āhir olup nev-bahār-ı ‘ömr Berg-i hazāne dönse gerek rüy-ı lāle- reng Āhir mekānuñ olsa gerek cür‘a gibi hāk	Bākī cemāl-i Pādişeh-i dil-pezirī gör Mir‘āt-i şun‘-ı Hāzret-i Hāy-yi Kādīr[i] gör Pīr-i ‘Azīz-i Mışr-ı vücūda ¹⁰⁹⁹ itdi intiḳāl Mīr-i cevān-ı çāpük-i Yūsuf- nazīri ¹¹⁰⁰ gör Behrām-ı vakti Gūra yitürdi bu şaydgāh	Terkīb-i Bend / 7 bent	Mersiye	<i>Mef‘ūlü</i> <i>Fā‘ilātü</i> <i>Mefā‘ilü</i> <i>Fā‘ilün</i>	Bu şiir, <i>Bākī Dîvâm</i> ’da 8 bentten müteşekkildir. Mecmuada 7 bent bulunmaktadır. Bu şiirin, divanda bulunan 8. bendi mecmuada yer almamaktadır.

¹⁰⁹⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹⁰⁹⁶ Kayd u: kayd-ı BD.

¹⁰⁹⁹ vücūda: vücūd BD. Mısırda vezin aksamaktadır, divandaki hâli vezni sağlamaktadır.

¹¹⁰⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

	<p>Devrân elinden irse gerek cām-ı ʿıyşa seng</p> <p>İnsân odur ki âyîneveş ʿalbi şâf ola</p> <p>Sîneñde nʿeyler âdem iseñ sîne-i peleng¹⁰⁹⁷</p> <p>ʿİbret gözinde niçeye dek ʿaflet uyhuşu</p> <p>Bağmaz¹⁰⁹⁸ mı saña vâkıʿ a-i Şâh-ı şîr- ceng</p> <p>Ol şeh-süvâr-ı mülk-i saʿ âdet ki rağşına</p> <p>Cevlân deminde ʿarsa-i ʿâlem gelürdi teng</p> <p>Baş egdi âb-ı tığine küffâr-ı Engürüs</p>	<p>Var işigine hizmet-i şâha ir dest-gîri gör¹¹⁰¹</p> <p>Ber-bâd kıldı taht-ı Süleymân[ı] rûzgâr</p> <p>Sulţân Selîm Hân-ı Sikender-serîr[i] gör¹¹⁰²</p> <p>Vardı peleng-i küh-ı veğâ ẖv̱âb-ı râhate</p> <p>Kühsâr-ı kibriyâda turan nerre şîri gör¹¹⁰³</p> <p>Cevlâne gitdi ravzaya ʿâvûs-ı bâğ-ı kuds</p> <p>Ferr-i hümây-ı evc-i saʿ âdet-mesîri gör¹¹⁰⁴</p>				
--	--	--	--	--	--	--

¹⁰⁹⁷ sîne-i peleng: kîne-i peleng BD.

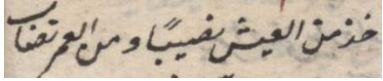
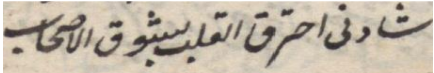
¹⁰⁹⁸ Bağmaz: Yitmez BD.

¹¹⁰¹ VII/3: VII/4 BD. hizmet-i şâha ir dest-gîri gör: hizmet-i Şâh Erdşîri gör BD. Mısradaki vezin aksamaktadır, divandaki hâli vezni sağlamaktadır.

¹¹⁰² VII/4: VII/5 BD.

¹¹⁰³ VII/5: VII/6 BD.

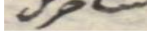
¹¹⁰⁴ VII/6: VII/7 BD.

		<p>Şemşir[i] gevherini pesend eyledi Freng</p> <p>Yüz yire qodı luř ile gül-berg-i ter gibi</p> <p>Şandūqa şaldı hāzin-i devrān güher gibi</p>	<p>İkbāl ü baht-ı husrev-i āfāk müstedām</p> <p>Rūh-ı revān-ı Şāha taḥiyyāt ve's- selām¹¹⁰⁵</p>				
33b	Nizāmī	<p>İtmedin seyl-i fenā ' ömr diyārını ḥarāb</p> 	<p>Miḥnet ü derde¹¹⁰⁶ Nizāmī niçe bir eyleye şabr</p> 	Kaside / 9 beyit		<p><i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilün</i></p>	Mülemma gazel.
33b	?	<p>Derün-ı şehr-i İstanbul nār-est Der-u ihvān u yārān mūr [u] mār-est</p> <p>Kenār-ı kühsārı qoma elden Eger ḥāhī selāmet der-kenārest</p>		Kıt'a / 2 beyit		<p><i>Mefā' ilün</i> <i>Mefā' ilün</i> <i>Fe' ulün</i></p>	

¹¹⁰⁵ VII/7: VII/8 BD.

¹¹⁰⁶ Miḥnet ü derde: Miḥnet-i hecre KND.

34a	Su'ūdī	<p>Bu fānī 'ālem-i hākīde olmaz kārger devlet</p> <p>Olur mı 'aqlı anuñ kim araya der-be-der devlet</p> <p>Olur ben 'aşıka sensüz nigārā derd-i ser devlet</p> <p>Nigāh itmeme tekellüfsüz qonarsa başa ger devlet</p> <p>Gerekmez baña pür olsa bu 'ālem ser-be-ser devlet</p> <p>Qapuñda bir haqır-i nā-tuvān olmağ yiter devlet</p>	<p>Su'ūdī bende-i dervīş olup bir lā-mekān oldu</p> <p>Ġam-ı 'aşq-ı dehānuñla nigārā bī-niṣān oldu</p> <p>Cihānı terk idüp qapuñda ol bir nā-tuvān oldu</p> <p>N'ider dil sensüz anı tūtalum genç-i nihān oldu</p> <p>Gerekmez baña pür olsa bu 'ālem ser-be-ser devlet</p> <p>Qapuñda bir haqır nā-tuvān olmağ yiter devlet</p>	Müseddes / 5 bent		<p><i>Mefā' ilün</i></p> <p><i>Mefā' ilün</i></p> <p><i>Mefā' ilün</i></p> <p><i>Mefā' ilün</i></p>
34b	Su'ūdī	<p>Sen iy cām-ı şafā maqbūl-i haq-ı cümle 'ālemsin</p>	<p>Su'ūdī gerçi erbāb-ı ma'ārif içre sāhirdür¹¹⁰⁷</p>	Müseddes / 5 bent		<p><i>Mefā' ilün</i></p> <p><i>Mefā' ilün</i></p> <p><i>Mefā' ilün</i></p>

¹¹⁰⁷ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

		<p>Şafâlar kesb idersin âb-ı rûy-ı 'işret-i Cemsin</p> <p>Nazîrûñ görmemişdür dîde-i 'âlem müsellemsin</p> <p>Felekde hâlet-i c'ân-bahş ile 'Îsâya hem-demsin</p> <p>Hayât-efzâ-yı 'âlem rûh-bahş-ı mürde- i ğamsın</p> <p>Hem'ân ben hastenûñ cânı degülsün cân-ı 'âlemsin</p>	<p>Ne deñlü ol seni ta'rif iderse yine kâşîrdur</p> <p>O hâlât-ı şafâ-âmizüñi kim vaşfa kâdirdür</p> <p>Senûñ keyfiyyetüñ ta'bir olunmaz zevke dâ'irdür</p> <p>Hayât-efzâ-yı 'âlem rûh-bahş-ı mürde-i ğamsın</p> <p>Hem'ân ben hastenûñ cânı degülsün cân-ı 'âlemsin</p>			<i>Mefâ'ilün</i>	
35a	Nüşî	<p>Virdi Bayındıra haqqâ ki le'âfet Gencer</p> <p>Görmez ol 'işret-i cem'iyet[i] ceys-i Sencer</p> <p>Şahñ-ı şahrâya ser-â-ser döşenüp sebz ağlas</p>	<p>Câ-be-câ anda kıyâm üzre hıyâm-ı eşcâr</p> <p>Sâyesi tâ ki ola 'asker-i hûbâna mağarr</p> <p>Nice beñzetmek olur haymeye eşcârı ki_ola</p>	Kaside / 18 beyit	Medhiye	<p><i>Fe'ilâtün</i></p> <p><i>Fe'ilâtün</i></p> <p><i>Fe'ilâtün</i></p> <p><i>Fe'ilün</i></p>	

	<p>Oldı reşk-i çemenistân-ı behişt-i ezher Ârzü eyler anuñ seyrini ğilmân-ı cinân Olsa eṭrâfı güzellerle kaçan pür-zîver Lezzet-i mîvesi eşcâr-ı şafâ-baḥş ile Ğayret-i bâğ-ı İrem ğıḫta-i âb-ı Kevşer Ol ḫalâvet ki virmiş ezeli mîvesine¹¹⁰⁸ Olmaz aḫrâmı meger lezzet-i la‘l-i dil- ber Şorsa bir ‘aşık anuñ mişlini yâr ağızından Ağızı yarı(nda) bula ‘âlemde mişâlini meger</p>	<p>Üsti pür-mîve-i [ter] her yanı biñ kelle şeker Harekât itse çemen vaḫt-i seḫerde görünür Esicek bād-ı şabâ cünbiş-i baḫr-i aḫḫar¹¹⁰⁹ Rûzgâr esdiği dem ‘aksini berg-i bîdüñ Şuda mâhiceler oynaşdı şanur ehl-i nazâr Alsa eṭrâfını Gencer günü Nûşî ḫübân Cümle gözler anı gözler daḫı özler özler At ḫoparduḫda güzeller ḫoşu meydânında</p>				
--	---	--	--	--	--	--

¹¹⁰⁸ Mısrada vezin aksamaktadır.

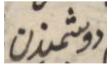
¹¹⁰⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

			Şân nesîm üzre gele her yaña berg-i gül-i ter				
35a	?	Şikest olsa şurâhî ¹¹¹⁰ cām-ı meclis ber- karâr olmaz Meşeldür sâkiyâ baş gitse ayak pâydar olmaz		Müfred / 1 beyit		<i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i>	Şiirin şairi bilinmemektedir.
35a	Āzerî	Hoş şafâ menzil[i]dür Gencer-i Bâyındır ¹¹¹¹ İtmeye Türk-i denî anda velî kıl ile kâl	Ola bir loğmaya bir hırkaya kâni' tab' uñ Āzerî itmeyesin salţanat u [...]	Kaside / 7 beyit		<i>Fe' ilâtün</i> <i>Fe' ilâtün</i> <i>Fe' ilâtün</i> <i>Fe' ilün</i>	
35b	'İlmî	Her murâda dest açup dâ'im Hüdâdan isterem	'İlmîyâ eyü dimiş yâ kem senüñçün hâş u 'âmm	Müseddes / 5 bent	Fahriye	<i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilâtün</i>	

¹¹¹⁰ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

¹¹¹¹ Mısırda vezin aksamaktadır.

		Ummazam Őimdi Hūdādan ğayrıdan aŐlā kerem Yā eyü dimiŐ cihān halkı dilā yā baña kem Kō ne dirlerse disünler çekmezem kať ā elem Dōst medħinden ne aŐŐı zemm-i düşmenden ¹¹¹² ne ğam Fāriĝ ü āzādeyem birdür yanumda medħ ü zemm	Hāsbi ħāli herkesün ma‘ lüm olur rüz-ı kıyām ¹¹¹³ Halka dünyā-yı ¹¹¹⁴ deniden ötrü kılmam iltiyām Hak te‘ālā ħazretinden ğayrıya yoĝdur ricām Dost medħinden ne ıŐŐı zemm-i düşmenden ne ğam Fāriĝ ü āzādeyem birdür yanumda medħ ü zemm			<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>	
--	--	---	---	--	--	------------------------------------	--

¹¹¹² Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹¹¹³ Mecmuada bu terkip bu şekilde işaretlenmiş vaziyettedir.

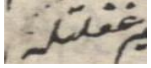
¹¹¹⁴ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

36a	Ġubārī	<p>Bir gice sākin idüm hāniḳah-i ʿ uzletde</p> <p>İʿtikāf¹¹¹⁵ itmiş idüm künc-i ğam [u]</p> <p>miḥnetde¹¹¹⁶</p> <p>Gözlerüm yummuş idüm ʿ ālem-i pür-</p> <p>ʿ ibretde</p> <p>Ġaflet uyḥusı beni almış idi ğāyetde</p> <p>Pür idi sīne-i ğafletle¹¹¹⁷ simāḥ-ı</p> <p>sem ʿ üm</p> <p>Dil-i efsürde ḥacer olmuş idi şiddetde</p> <p>Öyle ğarḳ olmuş idüm ḳaʿ r-ı yem-i</p> <p>ğafletde¹¹¹⁸</p>	<p>Cümle¹¹²² zerrāt-ı cihān maṭlaʿ -i</p> <p>ʿ izzetdür¹¹²³ hep</p> <p>Ehl-i idrāk olana¹¹²⁴ remz [ü]</p> <p>işāretdür hep</p> <p>Naḳş-ı zāhirde ʿ ayān cümle ʿ ulūm-ı</p> <p>bāṭın</p> <p>Küllü şey ʾ mürşid-i erbāb-ı</p> <p>başiretdür¹¹²⁵ hep</p> <p>Naẓar it dīde-i cān ile cihānı aıla</p> <p>Mazhar-ı ʿ ilm-i ledün maḥzen-i</p> <p>ḥikmetdür hep¹¹²⁶</p>	<p>Tercî-i</p> <p>Bend / 5</p> <p>bent</p>	<p>Pendname</p>	<p><i>Feʿ ilātün</i></p> <p><i>Feʿ ilātün</i></p> <p><i>Feʿ ilātün</i></p> <p><i>Feʿ ilün</i></p>
-----	--------	---	---	--	-----------------	---

¹¹¹⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹¹¹⁶ künc-i ğam-ı miḥnetde: künc ü ğam ü miḥnetde G.

¹¹¹⁷ sīne-i ğafletle: penbe-i ğafletle G.

¹¹¹⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹¹²² Cümle: Bunca G.

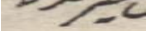
¹¹²³ ʿ izzetdür: ʿ ibretdür G.

¹¹²⁴ Ehl-i idrāk olana: Eger idrāk oluna G.

¹¹²⁵ erbāb-ı başiretdür: erbāb-ı ṭarīḳatdür G.

¹¹²⁶ Mazhar-ı ʿ ilm-i ledün maḥzen-i ḥikmetdür hep: Maḥzen-i ʿ ilm-i ledün mazhar-ı ʿ ibretdür hep G.

	<p>‘Aql u fikr ü dil ü cān qalmıř idi hayretde¹¹¹⁹</p> <p>Riřte-i ğaflet ile baęlu idi her ‘uzvum¹¹²⁰</p> <p>Mā-ħařal kāřır idüm ğāyet ile ħidmetde</p> <p>Gūř-ı hūřa¹¹²¹ bu nidā erdi o dem hātifden</p> <p>Didi iy ‘ālem-i řuęrāda qalan ğafletde</p> <p>Ĝāfil olma gözüñ aç ‘ālem-i kübrāsın sen</p> <p>Sidre-i Levħ [ü] Kalem ‘Arř-ı mu‘allāsın sen</p>	<p>Ėikmet ü ‘ibret ile remz ü iřārāt ile¹¹²⁷</p> <p>Hep Ėudādan saña ta‘līm [ü] iřāretdür hep</p> <p>Fehm ićün ‘ālem-i kübrāy[ı] ulü’l- elbāba</p> <p>řuver-i ‘ālem-i řuęrāya heme řūretdür hep</p> <p>İy Ėubārī yūri var kendüñi idrāk eyle</p> <p>Pend[ümi] hūř ile gūř it ki beřāretdür hep</p> <p>Ĝāfil olma gözüñ aç ‘ālem-i kübrāsın sen</p>				
--	--	---	--	--	--	--

¹¹¹⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹¹²⁰ ‘uzvum: a‘zām G.

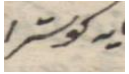
¹¹²¹ Gūř-ı hūřa: Gūř u hūřa G.

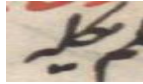
¹¹²⁷ Ėikmet ü ‘ibret ile remz ü iřārāt ile: Ėikmet ü ‘ibret ü her remz ü iřāret ne G.

			Sidre-i Levh [ü] Kalem ' Arş-ı mu' allâsın sen				
37b	?	[İ]y zâhid-i huşk elde ' aşâña tayanursun Zühd evlerine anı ' imâd ola şanursun	[S]er-menzil-i ' aşka erişüp cemler idince Har gibi tarîkiñde ne kanlar kaşanursun	Gazel / 5 beyit		<i>Mef'ülü</i> <i>Mefâ'ilü</i> <i>Mefâ'ilü</i> <i>Fe'ülün</i>	Şiirde başlık bulunmamakta ve şairi bilinmemektedir.
38a	Nüşî	Çeküp yer yer ' alem eşcâr ile nev-rûz-ı sulţânî Göründi leşker-i ezhâr ile nev-rûz-ı sulţânî	Budur Nüşî du' âmız kim cihânı hurrem ¹¹²⁸ itdükce Hırâm-ı nâz ü hoş reftâr ile nev-rûz-ı sulţânî	Kaside / 11 beyit	Medhiye	<i>Mefâ'ilün</i> <i>Mefâ'ilün</i> <i>Mefâ'ilün</i> <i>Mefâ'ilün</i>	
38a	Zâtî	Yâri görmekdür hemân kûyın temâşâdan garâz	Zâtî hoş geçmek diler sâyeñde iy kaddi çenâr	Gazel / 5 beyit		<i>Fâ'ilâtün</i> <i>Fâ'ilâtün</i>	

¹¹²⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

		‘Ārife dīdārdur Firdevs-i a‘lādan ġarāz	Sāye-güster ¹¹²⁹ olmadur çün serv-i bālādan ġarāz			<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>	
38b	Muhyī	Ben şanurdum ki çocalduçca bu gönlüm pekle ¹¹³⁰ Yine gör seyri ki bir mehveş[i] sevdi pekle	At bağışlar aña her kim ki nazīre dir ise Yine bir tāze ġazel söyledi Muhyī pekle	Gazel /5 beyit		<i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilün</i>	Şiir, Muhyī’nin gazeline naziredir.
38b	Sebzī	Dilberā sīneme şad dāğ-ı ġam urdum ¹¹³¹ pekle ¹¹³² Eskidi penbeleri kendi elüñle pekle	Çaldı ayağda n’ola Sebzī yi atlandursañ Yine meydān-ı şehāda at çıķarduñ pekle ¹¹³³	Gazel / 5 beyit		<i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilün</i>	

¹¹²⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır.

¹¹³⁰ Mecmuada kelime burada ve sonraki beyitlerde şeklinde yazılıdır.

¹¹³¹ urdum: urduñ SD.

¹¹³² Mecmuada kelime burada ve sonraki beyitlerde şeklinde yazılıdır.

¹¹³³ Mısırada vezin aksamaktadır. Bu beyit *Sebzī Dīvānı*’nda bulunamamıştır.

38b	Baḥtī	Gel kemāl ü ma‘ rifet öğren dilerseñ ‘ izz ü baḥt Mu‘ teber olur ne deñlü mīve-dār olsa dıraḥt	Tāc u taḥta lāyık a‘ māl ola kārūñ her zamān Baḥtiyā çünküm naşīb oldı saña bu ‘ izz u taḥt ¹¹³⁴	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ ilātün</i> <i>Fā‘ ilātün</i> <i>Fā‘ ilātün</i> <i>Fā‘ ilün</i>	
39a	Vaḥdetī	Senüñ devr-i ruḥuñ bedr[e] medār olmaḥda gitdikce Benüm cismim hilāl-āsā nizār olmaḥda gitdikce	Çalemveş ḍarb u dest iy Vaḥdetī baş egdi hep a‘ dā Dem-ā-dem tīg-i nazmuñ zūlfikār olmaḥda gitdikce	Gazel / 5 beyit		<i>Mefā‘ ilün</i> <i>Mefā‘ ilün</i> <i>Mefā‘ ilün</i> <i>Mefā‘ ilün</i>	
39a	Ḥalīmī	Çaşlaruñ ¹¹³⁵ tuğrāsı cānā bī-mişāl olmaḥda gikdikce	O yār-ı bī-vefā ṭurmaz gider seyrāna ğayr ile	Gazel / 5 beyit		<i>Mefā‘ ilün</i> <i>Mefā‘ ilün</i> <i>Mefā‘ ilün</i>	

¹¹³⁴ taḥt: baḥt BHD.

¹¹³⁵ Çaşlaruñ: Kaşım HLD. Mısrada vezin aksamaktadır, divandaki hâli sağlamaktadır.

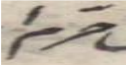
		‘İzār-ı tābnākūñ ıurma al olmaıda gitdikce	Bu ğayretle Halımi bī-mecāl olmaıda gitdikce			<i>Mefā‘ilün</i>	
39a	Nef‘i	Yāre derdim diyemem bezm-i şarāb olmayıcaı Cürmüm ikrār idemem mest-i ğarāb olmayıcaı	Sen bu rüsvālııı iy Nef‘i kıomazsın elden Yārdan yine saña ğışm [u] ‘itāb olmayıcaı	Gazel / 5 beyit		<i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilün</i>	
39a	‘Ulvī	Yetişdi ¹¹³⁶ nev-cüvānım serv ü bālā ¹¹³⁷ oldı gitdükece Açıldı ğül gibi ol ğonca ra‘nā oldı gitdükece	Ğamuñ afyōn[ı] ‘Ulvīdür şu deñlü olduğın ‘aıılın ¹¹³⁸ Yitürdi gitdigi yolu[n] muğerrā oldı gitdükece	Gazel / 5 beyit		<i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i>	Şiirde başlık bulunmamaktadır.
39b	Feyzī	Sīne-i pür-dāğa ğelsün lālezār eyyāmıdır	Rişte-i tağrīre dizseñ dürr-i pāk-i nazımuñı	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i>	

¹¹³⁶ Yetişdi: İrişdi UD.

¹¹³⁷ serv ü bālā: serv-i bālā UD.

¹¹³⁸ Ğamuñ afyōn[ı] ‘Ulvī’dür şu deñlü olduğın ‘aıılın: Ğamuñ afyōnı ‘Ulvī’nün şu deñlü aldı ‘aıılın kim UD.

		Deşte çıksun ol gözi āhū şikār eyyāmıdır	Luṭf ṭab ^ϕ ehline Feyzī i ^ϕ tibār eyyāmıdır			<i>Fā^ϕ ilātün</i> <i>Fā^ϕ ilün</i>	
39b	Zekātī	Küyına bārān-ı eşkiñ dök bahār eyyāmıdır Bāğ-ı cānı ḥurrem ¹¹³⁹ eyle sebze-zār eyyāmıdır	İy Zekātī dürrini şandūka-i dilden çıkār Ḥamdülillāh ehl-i nazma i ^ϕ tibār eyyāmıdır	Gazel / 7 beyit		<i>Fā^ϕ ilātün</i> <i>Fā^ϕ ilātün</i> <i>Fā^ϕ ilātün</i> <i>Fā^ϕ ilün</i>	
39b	^ϕ Aṭāyī	Mevsim-i gül irdi gül-bang-ı hezār eyyāmıdır Devr-i cām ¹¹⁴⁰ u na ^ϕ ra-i bī-iḥtiyār eyyāmıdır	Zaḥm-ı ¹¹⁴¹ pür-ḥün-ı dili açma ^ϕ Aṭāyī ğonca-vār Şanma bu eyyāmı şerḥ-i inkisār eyyāmıdır	Gazel / 7 beyit		<i>Fā^ϕ ilātün</i> <i>Fā^ϕ ilātün</i> <i>Fā^ϕ ilātün</i> <i>Fā^ϕ ilün</i>	

¹¹³⁹ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

¹¹⁴⁰ cām: ām NAD.

¹¹⁴¹ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

40a	Nüşî	İlâhî rûh-ı pâkiñ maḥrem-i ḥûr-ı cinân eyle Cenâb-ı rif atin sulṭân-ı ḥayl-i ḳudsiyân eyle	Ḳılup ḥuddâm-ı bezm-i devletin ḡilmân ile vildân İlâhî mesned-i pâkin serîr-i câvidân eyle	Kaside / 12 beyit	Münacat	<i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i> <i>Mefâ' ilün</i>
40a	Cinânî	Egnüñe nâz ile almışsın ¹¹⁴² libâs-ı sûseni ¹¹⁴³ Gökdeki mihr-i münevver ¹¹⁴⁴ şandum iy meh-rû seni	Ġarḳ-i seyl-i eşk ol gerdûna ¹¹⁴⁵ ḳılma i' timâd Alçağa meyl itme ḳo alsun Cinânî şû seni	Gazel / 5 beyit		<i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilün</i>

¹¹⁴² Almışsın: geymişsin CD.

¹¹⁴³ sûseni: sūzeni CD.

¹¹⁴⁴ Mısrada tamlama şeklinde işaret edilmiştir.

¹¹⁴⁵ Ġarḳ-i seyl-i eşk ol gerdûna: Ġarḳa-i eşk ol pil-i gerdûna CD.

40b	Hasan	Dār-ı zülf-i dilberānīn Manşūrveş ¹¹⁴⁶ ber-dāriyuz Ḥamdülillāh ehl-i ‘aşkıñ dōstlar serdāriyuz	Böyle ‘uşşākı perīşān iylemezdi iy Ḥasan Bulmayaydı ol perīnīñ ṭurra-i ṭarrārı yüz	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>	
40b	Şānī	Bāğ-ı ḥüsn-i dilberīn biz ‘andelīb-i zāriyuz Ruḥları mir ‘ātımīñ ṭūṭī-i şekker-bāriyuz	Kārbān-ı rāh-ı iḳlīm-i fenānīn Şāniyā Baş [u] cān terkin urır ḳāfile- sālāriyuz ¹¹⁴⁷	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>	
40b	Figānī	Ḥāme-i ḳudretle yazdı naşş-bend-i Ḳāf [u] Nūn Ḥüsn ü ḥulḳ ile seni ser-defter-i <i>mā</i> <i>yenşurūn</i> ¹¹⁴⁸	Bu Figānī çeşmi ḥūn-bārı ¹¹⁴⁹ belā- āmīz iken	Gazel / 7 beyit		<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>	

¹¹⁴⁶ Bu kelimenin olduğu yerde aslında metinde “şevḳ ile” yazılıdır. Ancak kelimenin üzeri çizilerek “Manşūrveş” ibaresi yazılmıştır. Bu kullanım mısra da vezin problemi oluşturmaktadır.

¹¹⁴⁷ Mısra da vezin aksamaktadır.

¹¹⁴⁸ yenşurūn: yeşurūn FGD. Bu ibare, *Kur’an-ı Kerim*, Yâsin Suresi 49. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*Mâ yenzurūne illâ sayhaten vâhideten tehuzuhum vehum yahissimûne*”. Ayetin Türkçe karşılığı ise şu şekilde verilmektedir: “Onlar yalnızca, çekişip dururlarken kendilerini yakalayıp yok ediverecek tek bir ses bekliyorlar” (Yazır, 2011: 444).

¹¹⁴⁹ ḥūn-bārı: ḥūn-rīz-i FGD.

			Eyledi teslim-i cān <i>innā ileyhi</i> <i>rāci‘ūn</i> ¹¹⁵⁰			
40b	Ḳabūlī	Dilā sen ¹¹⁵¹ sevdigūñ dilber ne sinde Güzellik tazelik terlik nesinde	Ḳabūlī fāriğ ol ṭūl-i emelden Saña ne bunda var rāḥat ne sinde	Gazel / 5 beyit		<i>Mefā‘ilūn</i> <i>Mefā‘ilūn</i> <i>Fe‘ulūn</i>
41a	Şabrī	Güzel görseñ çıkar cānıñ olınca sīne- ber-sīne ‘Amel oldı saña bu ḳorḳarım iy dil sürer sine	Ben ol merd-i dilr-i ‘arşa-i nazmım ki iy Şabrī ‘Adūnuñ yüzine bir sille urdum döndi tersine	Gazel / 5 beyit		<i>Mefā‘ilūn</i> <i>Mefā‘ilūn</i> <i>Mefā‘ilūn</i> <i>Mefā‘ilūn</i>

¹¹⁵⁰ Bu ibare, *Kur’an-ı Kerim*, Bakara Suresi 156. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*Ellezīne izâ esâbethum musîbetun kâlû innâ lillâhi ve innâ ileyhi râci‘ûn.*” Ayetin meali ise şu şekilde verilmektedir: “Çaresiz sizleri biraz korku, biraz açlık, biraz maldan, candan ve ürünlerden eksiklik ile imtihan edeceğiz. Müjde o sabırlılara ki başlarına bir musibet geldiği zaman ‘Biz Allah’ınız ve sonunda Ona döneceğiz’ derler” (Yazır, 2011:25).

¹¹⁵¹ sen: ol KD.

41a	Sipāhī	Ne dem ki neş'em ile açar ol sīm-ber sīne ¹¹⁵² Yağalar çāk idüp ehl-i muḥabbet pāreler sīne	Sipāhī veş olup abdāl-ı 'aşkıñ kan döker gerdün Şafağ şanma firākıñla çeker şerḥa keser sīne	Gazel / 7 beyit		<i>Mefā' ilün</i> <i>Mefā' ilün</i> <i>Mefā' ilün</i> <i>Mefā' ilün</i>	
41a	Ḳābūlī	Ḳaşdıñ egerçi cān u dilün birisinedür İkisi de fedā yoluña birisi nedür	Ḳaşdı Ḳabūlī ol kıya bağışlu āfetün Cān ile dilden ikisinün birisinedür	Gazel / 5 beyit		<i>Mef' ulü</i> <i>Fā' ilātü</i> <i>Mefā' ilü</i> <i>Fā' ilün</i>	
41a	Şabrī	'Aşğ her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur Şeb-çerāğı aramañ cūyda deryāda olu[r]	Şi' r-i Şabrī de n'ola jeng ü tekellüf yoğis[e] Böyle pākize ğazel āyineveş sāde olu[r]	Gazel / 5 beyit		<i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilün</i>	
41b	Revānī	N'ola dirlerse saña dil-ber-i ra' nādur bu	Vaşf-ı ḥaṭṭuñla ¹¹⁵³ gören şı' r-i Revānī y[i] didi	Gazel / 5 beyit		<i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i>	

¹¹⁵² Mısrada vezin aksamaktadır.

¹¹⁵³ **ḥaṭṭuñla**: haddüñle RD. İkinci mısra da yer alan “gül-i zibâ” benzetmesi sebebiyle bu kelimenin aslında “haddüñle” olmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.

		Hele dirler baña da ‘āşık-ı şeydādur bu	Bâğ-ı cennetde açılmış gül-i zîbādur bu			<i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilün</i>	
41b	Rūhī	Ḳaddüñe irmek diler ¹¹⁵⁴ dil ne temennādur bu İremez kimse buña ‘âlem-i bālādur bu	İstemezsin kıoyasın bir dem elüñden ¹¹⁵⁵ zülfin Ḳoya iy Rūḫī -i şūrīde ne sevdādur bu	Gazel / 5 beyit		<i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilātün</i> <i>Fe‘ilün</i>	
41b	‘Ulvī	Ġurūr itme libās-ı faḫr ile ‘ömrüm cihāñdur bu Ḳabā-yı cismīni ḳor bunda herkes cāmekāñdur bu	Dimişler nāfe-i ḫoş-būya teşbīh eylemiş ḫālūñ Şaḳın gerçek şanup ‘Ulvīye cevır itme yalandur ¹¹⁵⁶ bu	Gazel / 5 beyit		<i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i>	

¹¹⁵⁴ diler: umar RHD. Bu kelime de vezin aksamaktadır, divandaki kullanım vezni sağlamaktadır.

¹¹⁵⁵ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

¹¹⁵⁶ yalandur: belāñdur UD.

42a	Nādirī	Şimdi olmaz dem-i humār derd ü miḥnetden ¹¹⁵⁷ şikest ‘Işkuña cām-ı belā nūş itmesem rüz-ı elest	Dīde-i dil-ber kızarmış var ise iy Nādirī Bāde-i hūn-ı dilūñ ¹¹⁵⁸ nūşından olmuş қан mest	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ilātūn</i> <i>Fā‘ilātūn</i> <i>Fā‘ilātūn</i> <i>Fā‘ilūn</i>	
42a	Ferīdī	Günde biñ kerre sitem sengin urur ol şuḥ mest Şişe-i ḥātır bu deñlü nice olmasun şikest	Şād olup Mecnūn-ı maḥzūnuñ yapıldı ḥātırı İy Ferīdī eylemekle kāseseñ Leylī şikest	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ilātūn</i> <i>Fā‘ilātūn</i> <i>Fā‘ilātūn</i> <i>Fā‘ilūn</i>	
42a	Necātī	Bezm-i ğamda ‘aql u cām eyledi ol yār mest ¹¹⁵⁹ Cām iki oldu ne var olsa қamu hūşyār mest	N’ola la‘ liñden ¹¹⁶⁰ Necātī olsa bī-ḥoş iy şanem Būy-ı güldendür dem-ā-dem bülbül-i gülzār mest ¹¹⁶¹	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ilātūn</i> <i>Fā‘ilātūn</i> <i>Fā‘ilātūn</i> <i>Fā‘ilūn</i>	

¹¹⁵⁷ miḥnetden: hecrūñden GND.

¹¹⁵⁸ diliñ: ciger GND.

¹¹⁵⁹ eyledi ol yār mest: itdi lā‘ l-i yār mest NBD.

¹¹⁶⁰ la‘ liñden: ḥüsñünden NBD.

¹¹⁶¹ 5.b: 6.b NBD.

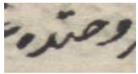
42b	Bākī	Gül yüzün vaşında bülbül kılsa elhānı dürüst Bāğda bir goncanuñ qalmaz girībānı dürüst	Bākī yā fennünde tutmaz kimse noqşānuñ senüñ Ḥamdülillāh ṭab‘ mevzīm ‘aql mīzānı dürüst ¹¹⁶²	Gazel / 5 beyit		<i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilātün</i> <i>Fā‘ilün</i>
42b	Murādī	Oturdum mekteb-i ‘irfāna cānā bir kitāb açdum Ki ya‘nī ders-i ‘aşq için ulü’l-elbāb bāb açdum	Murādī kendümi āyine-i vaḥdetde bir gördüm ‘Avālimden geçüp keşret yüzinden çok ḥicāb açdum	Gazel / 5 beyit		<i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i>
42b	Bākī	Cemāl-i ‘ālem-ārāsından ol māhuñ niḳāb açdum ‘Aceb ferḥunde geldi fāl-i aḥvālüm kitāb açdum	Şalup şemşir-i nazm-ı āb-dārı dehre iy Bākī ¹¹⁶³ Belāgat kişverin(de) iy pādīşāh-ı kām-yāb açdum	Gazel / 5 beyit		<i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i>

¹¹⁶² 5.b: 6.b BD.

¹¹⁶³ iy Bākī: Bākīveş BD.

43a	Nesimî	Hırāmān mî-reved dilber be-bostān vaqt-i gül gül gül Be-ruḥ gül gül be-leb mül mül be-ḳad çün serv sünbül bül	Ne-dānistî tu ḥō ḥōyeş ne-refṯî sū-be- sū sūyeş Nesimî dide-i rüyeş nihāde der- selāsil sil	Gazel / 5 beyit		<i>Mefā' ilün</i> <i>Mefā' ilün</i> <i>Mefā' ilün</i> <i>Mefā' ilün</i>	Şiir, <i>Nesimî Dīvānı</i> 'nda bulunamamıştır. Şiir, Farsça'dır.
43a	Sa' dī	Menem ' aşık şık u Vāmık mık-ı bî-dil dil-i dil Ki şo dem mest zi-cām-i şeh-i ān zil zil-i zil	Dil-i biçāre-i Sa' dī heme şeb-tā-be- seher Çü kebüter ter ü bî-per (ü) per ü bismil mil-i mil	Gazel / 5 beyit		<i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilātün</i> <i>Fe' ilün</i>	Şiir, Farsça'dır.
43a	Vahidî	Feyz-i Ḥaḳdan rūḥ buldı ser-be-ser rüy-ı zemīn Ebr-i raḥmetden ṯaḳındı her çemen gevher nigīn	İy Vahidî gör ne ḳıldı başa çarḥ-ı bî- vefā Baḥr-i vaḥdetde ¹¹⁶⁵ ğarīḳ ü vaşl-ı yāre mübtelā	Murabba / 5 bent	Tevhid	<i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilātün</i> <i>Fā' ilün</i>	Şiir, başlıkta "Tercî' -i Bend-i Vahidî" şeklinde yazılıdır. Şiir, "Tercî' -bend" olarak zikredilmesine rağmen vezin ve kafiye düzeni itibariyle Haluk

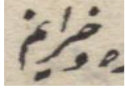
¹¹⁶⁵ Mecmuada kelime

şeklinde yazılıdır.

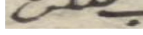
		Gülbün üzre andelîb eyler <i>Hâzihî cennâti 'adnin fedhulûhâ hâlidîn</i> ¹¹⁶⁴	Hâtif-i ğayb okudu bu mısrâ [1] iy bî- nevâ <i>Hâzihî cennâti 'adnin fedhulûhâ hâlidîn</i>				İpekten'in " <i>Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz</i> " isimli çalışmasından faydalanılarak "mütekerrir murabbâ" olduğu kanaatine varılmıştır.
43b	Şems-i Tebrizî	Men bende-i sultânem sultân-ı cihân- bânem Zân dem ki ruḥeş dîdem şūrîde vü ḥayrânem ¹¹⁶⁶	Şemsü'l-ḥaḳ-i Tebrizî Manşûr şodem âḫir Hem merd-i cefâ-bînem hem merd-i cefâ-dânem	Kaside / 16 beyit	Fahriye	<i>Meḫ'ülü</i> <i>Mefâ'ilün</i> <i>Meḫ'ülü</i> <i>Mefâ'ilün</i>	Şiir, <i>Şems-i Tebrizî Dîvânı</i> 'nda bulunamamıştır. Şiir, Farsça'dır.
44a	Ḳâsım	Nâvek-i ğamze mî-zened dil-[ber]-i men nigâr-i men	Kem-şodeem be-derd ü ğam der- ṭaleb-i tu 'ömr-hâ	Kaside / 9 beyit	Fahriye	<i>müfte'ilü</i> <i>n</i> <i>mefâ'ilün</i> <i>müfte'ilü</i>	Şiir, Farsça'dır.

¹¹⁶⁴ Bu, başına "hâzihî" getirip Tâhâ Sûresi 76. ayette geçen "*cennatü adnin*" (adn cennetleri vardır) ifadesinin yanına, Zümer Sûresi 73. ayetinde geçen "*fedhulûhâ hâlidîn*" (...ebedî olarak kalmak üzere oraya girin) ayetini de eklemek suretiyle oluşturulmuş divan şiirinde kullanılan bir terkiptir (Yazır, 2011: 623).

¹¹⁶⁶ Mecmuada kelime şeklinde yazılmıştır.

		Şadre eger cefâ koned şıdķ şıfât-ı kâr men	Hîç negoŧteiki k'û Qâsım u dil-fikâr-i men			<i>n</i> <i>mefâ' ilün</i>	
44a	Şems-i Tebrîzî	Sârbânâ üştürân-bâm ser-be-ser kaçâr mest ¹¹⁶⁷ Mîr mest ü h'âce mest ü yâr mest ağyâr mest	Şems-i Tebrîzî be-devret hîç kes hüşyâr nîst Kâfir ü mü'min ħarâb u zâhid ü ħammâr mest	Kaside / 13 beyit		<i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilün</i>	Bu kaside, <i>Şems-i Tebrîzî Dîvânî</i> 'nda 14 beyitten müteşekkildir. Bu şiir, şairin Farsça divanında bulunmaktadır. Şiir, <i>Şems-i Tebrîzî Dîvânî</i> 'nda "gazeliyât" bölümünde yer almaktadır.
44b	Ferîdî	Hây u hû-yı şüfiyân ez-âh-ı pür-te'sîr mâst Na' ra-i sâgar-keşân ez-nâle-i şeb-gîr-i mâst	Ger be-pâyeş ser-nihem ez-şevķ-i 'ayb me-kon ¹¹⁶⁸ Mey-fürüş-ı bezm-i rindân iy Ferîdî pîr-i mâst	Gazel / 5 beyit		<i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilâtün</i> <i>Fâ' ilün</i>	

¹¹⁶⁷ Mısrada vezin aksamaktadır.

¹¹⁶⁸ Mecmuada kelime şeklinde yazılıdır. Mısrada vezin aksamaktadır.

5. SONUÇ

Mecmua geleneği, klasik Őirimizde muhtelif Şairlerin Şiirlerini içeren yazılı kaynaklarımızın en mhimlerindedir. Mecmualar edeb bilgi yanında yazıldığı dönemin tarihine, sanat anlayışına, yaşam tarzına ve sosyal hayatına ışık tutan tarih belge niteliğindedir. Mecmualarda edebiyat tarihi adına bizi bekleyen yeni bilgiler ve belgeler yer almaktadır. Farklı yüzyıllarda yaŐamıŐ Şairlerin, farklı nazım Şekillerinde deđiŐik dillerde kaleme alınmış eserlerini içeren Şiir mecmualarında; kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuŐ Şairlerin Şiirlerine rastlamak mümkündür. Ayrıca bilinen Şairlerin divanlarında bulunmayan Şiirleri de Şiir mecmualarında karşımıza çıkabilmektedir.

Bugün pek çoğumuzun adını duymuŐ olduğumuz ya da Şiirlerine aŐına olduğumuz Şairlerin daha önce rastlanmamış türde eserlerine Şiir mecmualarında denk gelinip bu Şairlerin haklarında yeni malumatlar edinilebilmektedir. Bazense daha önce ismine muhtelif kaynaklarda rastlanmamış olan Őahsiyetlerle karŐılaŐılabilmektedir. Böylelikle mecmuanın tertip edilmiş olduğu devrin koŐulları ve edeb zevkine mecmualar vasıtasıyla ulaŐmak mümkün olabilmektedir.

Çalışmamızda tiopla Mecmuada toplamda 65 Şair yer almakta olup toplam sayıya dhil olan 3 Şairin ismine mecmuada rastlanmamıştır. Toplam 65 Şairin 112 Şiiri incelememizde yer almaktadır. Mecmuada yer alan 112 Şiirden yalnızca 1 tanesinin ölçüsüz yazıldığı dikkat çekmektedir. Mecmuada hkim olan klasik dönem Şairleridir, yalnızca bir Şair halk Şairidir. Halk Şairi olan ksz Ali'nin, "Tekerleme" başlığı altında verilen Şiiri ölçüsüz kaleme aldığı saptanmıştır.

Bu araŐtırmanın amacı; mecmualar üzerine yapılan çalışmalara bir yenisini eklemek; biyografik kaynaklarda adı geçmeyen Şairlerin ilim lemine tanıtılması ve bu Şairler üzerinde çalıŐmalar yapmaya teŐvik etmek; adı daha önce muhtelif kaynaklarda anılan fakat eserlerine rastlanmamış Şairlerin Şiirlerine ulaŐmak; adı daha önce edebiyatımızda çok anılmıŐ ve üzerine çalıŐmalar yapılmıŐ olan Şairlerin daha önce kaynaklarda rastlanmamış olan Şiirlerine ulaŐmak; doğum tarihi ya da ölüm tarihi net olarak bilinmeyen Şairler hakkında daha fazla malzeme ortaya çıkarabilmek; bugüne kadar Klasik Türk Şiiri sahasında bilinen yaygın kanıları desteklemek ya da farklı bilgilerin gün yüzüne çıkarılmasına n ayak olmak; mecmuadaki mevcut Şiirlerin

içerisinde geçen konuların yardımıyla din, coğrafya, astronomi, tarih gibi bilim dallarına da katkı sunmaktır. Bu doğrultuda öncelikli olarak İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 743 numarada kayıtlı şiir mecmuasının 1b-44b sayfaları arasında yer alan şiirlerin çeviri yazılı metin hâlinde sunumu yapılarak mecmuadaki şiir ve şair varlığının tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca hedefi, öncelikli olarak şiir mecmuaları, nihaî olarak da edebiyatla ilgili bütün mecmuaların ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılması olarak belirlenmiş olan MESTAP'a göre bu şiirlerin ve onların şairlerinin sistematik bir şekilde tablo hâlinde tasnif ve dökümü yapılarak mecmua birikiminin dijital ortamda araştırmacıların hizmetine sunulması amaçlanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 743 numarada kayıtlı şiir mecmuasının çeviri yazılı metninin ilk defa hazırlanarak MESTAP'a göre detaylı olarak ilk defa incelenmiştir. Bu eser daha önce üzerinde çalışma yapılmamış bir şiir mecmuasıdır. Eserin, incelemeler sonucu farklı bir nüshasına rastlanmamıştır. Eserde, hem kendisi hem de şiirleri hakkında biyografik kaynakların son derece sınırlı bilgiler verdiği Şeyh Nûşî Efendi gibi şairlerin şiirlerinin bulunduğu görülmüştür. Mecmuada, tanınmış şairlerin yayınlanmış divanlarında yer almayan şiirlerle karşılaşma imkânı da bulunmaktadır. Dolayısıyla bu mecmua üzerinde yapılan çalışma sayesinde; hem Şeyh Nûşî Efendi gibi hakkında pek malumat olmayan şairlerin şiirlerini hem de Zâtî, Cinânî, Âlî, Nesîmî, Şems-i Tebrîzî vd. gibi ismine ve şiirlerine aşina olduğumuz şairlerin, yayımlanmış eserlerinde bulunmayan yeni şiirlerini tespit etme imkânımız olmuştur. Aynı zamanda MESTAP kapsamında hazırlanan tablo vasıtasıyla, çalışmada elde edilen bilgiler sistematik ve pratik bir şekilde elektronik sistem üzerinden erişime açılmıştır. Söz konusu şiir mecmuası üzerinde yapılacak çalışma ile göz önüne serilecek olan her bilginin, klasik şiirimiz için yeni bir araştırma alanı açabileceği düşünülmektedir. Böylelikle Klasik Türk şiiri üzerinde süregelen bilimsel çalışmalara yenilerinin eklenmesi mümkün olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akkuş, M. (1993). *Nef'î Dîvânı*. Akçağ Yayınları: Ankara, 311-312 s.
- Aydemir, Y. (2007). Metin Neşrinde Mecmûaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler. *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları, Volume 2/3, 122-137*.
- Bedestani, A. (2018). XVI. Yüzyıl Şairi Ahdî-i Bağdâdî Dîvânı. *Yüksek Lisans Tezi, MÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul, 46-47 s.*
- Boynukalın, M. (2002). Tespih. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, c. 40, İstanbul: TDV Yayınları. s.529*.
- Cankurt, G.Ç. (2015). Figanî Divanı Gramatikal İndeksi. *ADÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Aydın, 82 s.*
- Çetin, İ. (1993). Derzi-zâde Ulvî (Hayatı Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni). *Yüksek Lisans Tezi, FÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 626 s.*
- Çınarcı, M.N. (2015). Söz Meydanında İki Hükümdar: Kanuni Sultan Süleyman ve Şah Tahmasb'ın Müşâ'aresi. *Tarih Okulu Dergisi, 18: 206-207*.
- Devellioğlu, F. (2013). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Otuz Birinci Basım, Aydın Kitabevi Yayınları: Aydın Yayıncılık, Ankara, 689 s.
- Erdoğan, M. (2008). Kabûlî İbrahim Efendi, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin). *Doktora Tezi, GÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara, 899 s.*
- Erten, S.R. (2018). Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Rûhî Dîvânı Nüshası (Metin-İnceleme). *Yüksek Lisans Tezi, YOBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yozgat, 386 s.*
- Füruzanfer, B. (1363). Külliyyât-ı Dîvân-ı Şems-i Tebrîzî. Müessese-i İntişarat-ı Emir Kebir Yayınevi: Tahran, 186-187 s.
- Gölpınarlı, A. (2016). *Fuzûlî Dîvânı*. İnkılâp Yayıncılık: İstanbul, 141 s.
- Gündoğdu, R., Adıgüzel N. ve Önal, E. (2018). *Kamûs-ı Türki: Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lugat*. İdeal Kültür Yayıncılık: İstanbul, 999 s.

- İpekten, H. (2018). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*. Dergâh Yayınları: İstanbul, 346 s.
- İsen, M., İpekten, H., Toparlı, R., Okçu, N. ve Karabet, T. (1998). *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: Ankara, 579 s.
- İsen, M. (2020). *Usûlî Dîvânı*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları: İstanbul, 144-145 s.
- Kaplan, Y. (2020). Mecmualardan Hareketle Bir Dîvânçe Teşkil Denemesi: Edirneli Misâlî (Hasan Çelebi) ve Dîvânçesi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. 2, 35-152.
- Karahan, A. (1966). *Kanunî Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden: Figanî ve Divançesi*. Edebiyat Fakültesi Basımevi: İstanbul, 214 s.
- Karavelioğlu, M. (2014). *Şem 'i Dîvânı*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları: İstanbul, 179 s.
- Kılıç, A. (2012). Mecmua Tasnifine Dair. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, Turkuaz: İstanbul, 81-96.
- Köksal, M.F. (2012). Şiir Mecmûalarının Önemi ve 'Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi' (MESTAP). *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII-Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, haz. Hatice Aynur, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru. Turkuaz Yayınları: İstanbul, 409-431.
- Kut, G. (1986). Mecmûa. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul: Dergâh Yayınları. s.170-173.
- Küçük, S. (1994). *Bâkî Dîvânı Tenkitli Basım*. TDK Yayınları: Ankara, 472 s.
- Külekçi, N. (1985). Gani-zâde Nâdirî Hayâtı, Edebî Kişiliği, Eserler Dîvânı ve Şeh-nâmesi'nin Tenkidli Metni. *Doktora Tezi, ATAÜNİ Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Erzurum*, 230 s.
- Levend, A.S. (2008). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara, 166-167 s.
- Mecmû'a-i Eş'âr (trsz.). İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 743, 186 vr.
- Mengi, M. (2014). *Mesîhî Dîvânı*. Atatürk Kültür Merkezi Yayıncılık: Ankara, 38-41 s.

- Okuyucu, C. (1994). *Cinânî (Hayâtı-Eserleri-Divânın Tenkidli Metni)*. TDK Yayınları: Ankara, 770 s.
- Pala, İ. (2002). Kün. *İslam Ansiklopedisi*, c. 26, İstanbul: TDV Yayınları. s.552-553.
- Pala, İ. (2004). *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*. Kapı Yayınları: İstanbul, 300 s.
- Savatlı, T. (2021). Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06. Mil. Yz. A. 7521 Numaralı Mecmua-i Eş'ar (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme-Seçilen Gazellerin Şerhi). *Yüksek Lisans Tezi. NEVÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Nevşehir, 84 s.*
- Sevgi, A. ve Özcan, M. (1996). *Ali Canip Yöntem'in Eski Türk Edebiyatı Üzerine Makaleleri*. Sözler Yayınları: İstanbul, 487-488 s.
- Tarlan, A.N. (1992a). *Hayâlî Divanı*. Akçağ Yayınları: Ankara, 45-47 s.
- Tarlan, A.N. (1992b). *Necâtî Beg Divânı*. Akçağ Yayınları: Ankara, 528 s.
- Tarlan, A.N. (2012). Eski Mecmualar Arasında. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 1: 127-129.
- Top, Y. (2019). Bir Şiir Mecmuası Vasıtasıyla Şiirlerinden ve Şairliğinden Haberdar Olduğumuz Şeyh Nûşî Efendi. *VI. Yıldız Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı* (12-13 Aralık 2019). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Matbaası, 2074-2114.
- Top, Y. (2021). *Şeyh Nûşî Efendi ve Şiirleri*. Birinci Basım, Gece Kitaplığı Yayınları: Gece Kitaplığı Matbaası, Ankara, 210 s.
- Toska, Z. (1985). Veysî Divânı (Hayatı, Eserleri ve Edebî Kişiliği). *Yüksek Lisans Tezi, İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı Bölümü, İstanbul, 163-168 s.*
- Tulum, M. (2013). *Osmanlı Türkçesi-Büyük El Sözlüğü*. Kapı Yayınları: İstanbul, 519 s.
- URL-1 (2004). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10607,emridivanipdf.pdf?0>, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (25.09.2021).
- URL-2 (2017). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0>. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (10.12.2021).

- URL-3 (2017). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56143,revani-divanipdf.pdf?0>. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (08.01.2022).
- URL-4 (2017). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0>. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (13.10.2021).
- URL-5 (2019). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/64301,bahtisultan-i-ahmed-divanipdf.pdf?0>. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (10.12.2021).
- URL-6 (2020). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/73032,karamanli-nizami-divanipdf.pdf?0>. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (29.10.2021).
- URL-7. (2017). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55734,nevi-zade-atayi-divanipdf.pdf?0>. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (18.02.2021).
- URL-8. <https://mestap.com/mestap/>, *Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi*, (25.02.2022).
- URL-9 <https://teis.yesevi.edu.tr/> *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, (25.09.2022).
- Ünver, İ. (2008). Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler. *Türkoloji Dergisi*, 11:51-89.
- Yağmur, B. (1998). Hilâlî Divânı: İnceleme-Metin. *Yüksek Lisans Tezi, HÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara, 89 s.*
- Yazır, E.H. (2011). *Kur'an, Âl-i İmrân Suresi. Ayet 92, Asır Media Yayınevi.*
- Yazır, E.H. (2011). *Kur'an, Bakara Suresi. Ayet 156, Asır Media Yayınevi.*
- Yazır, E.H. (2011). *Kur'an, İsrâ Suresi. Ayet 1, Asır Media Yayınevi.*
- Yazır, E.H. (2011). *Kur'an, Necm Suresi. Ayet 9, Asır Media Yayınevi.*
- Yazır, E.H. (2011). *Kur'an, Tâhâ Sûresi. Ayet 76, Asır Media Yayınevi.*
- Yazır, E.H. (2011). *Kur'an, Yâsin Suresi. Ayet 26, Asır Media Yayınevi.*

Yazır, E.H. (2011). *Kur'an*, Yâsin Suresi. Ayet 49, Asır Media Yayınevi.

Yazır, E.H. (2011). *Kur'an*, Zâriyât Suresi. Ayet 18, Asır Media Yayınevi.

Yazır, E.H. (2011). *Kur'an*, Zümer Sûresi. Ayet 73, Asır Media Yayınevi.

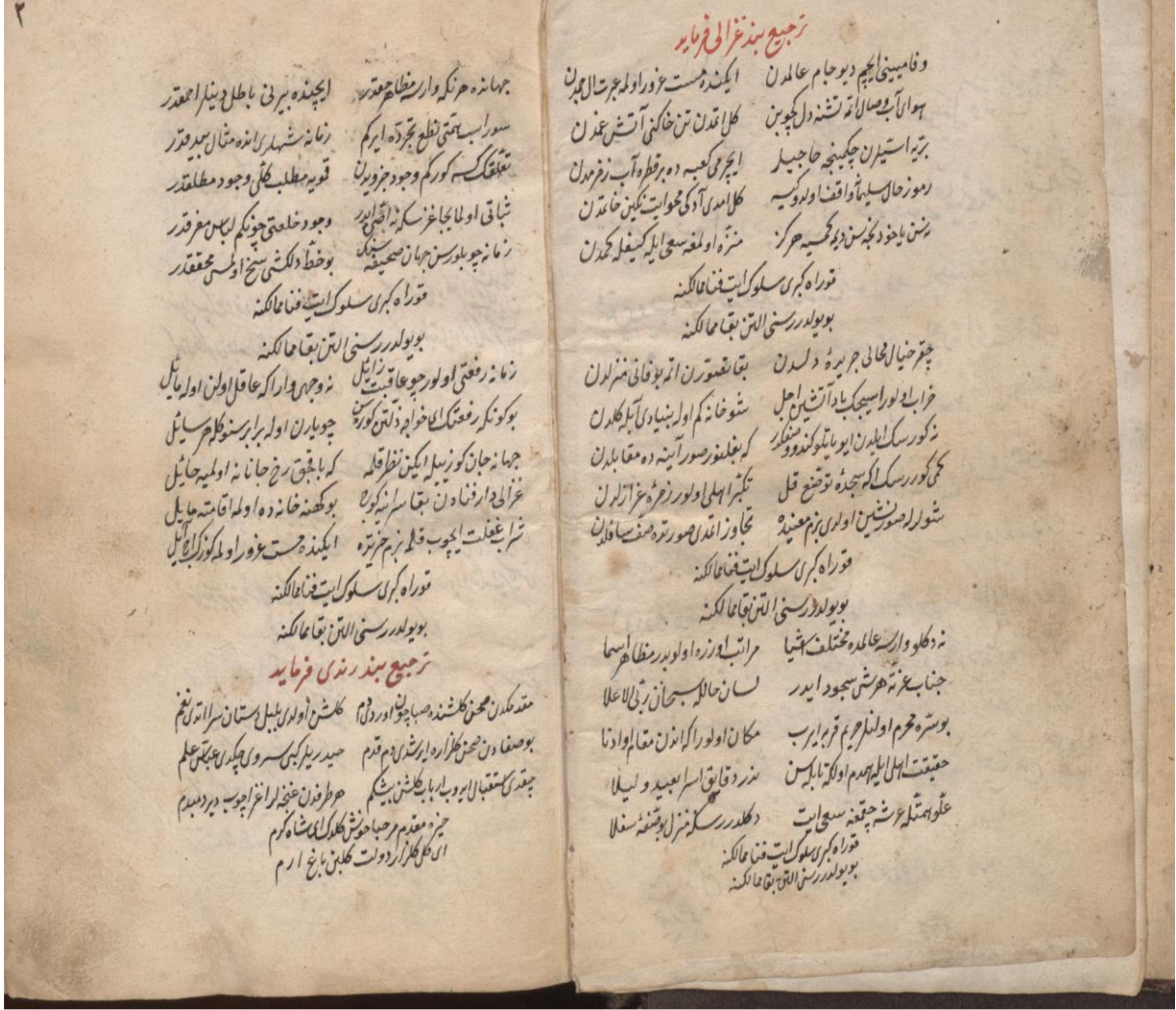
Yekbaş, H. (2016). *Sebzî Dîvânı*. Akçağ Yayınları: Ankara, 484-485 s.

Yılmaz, M. (1992). *Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler*. Enderun Kitabevi: İstanbul, 91 s.

TIPKIBASIM

EK 1: İstanbul Nadir Eserler Kütüphanesi TY 743 Numaralı Şiir Mecmuası (1b-44b)'nın Tıpkıbasımı.

1b-2a

بزین اولوب نیکین شکیلو نوزاد کیم
 اچدی زین قوتون کلشنده دوشکبار
 مردنوز و زاول کیم اولون علم حشر
 اترک سنبلی بو صفادن نظر کیم تا وار
 قوشو وار ب توتلر ان اچدی اولون
 خیره مقدم هر جبا خوش کلک لک شاه کرم
 اولکل باغ لطافت والی الامهم
 نعل اسبک شاه فون چو کور کور کور
 عید کیم اولون دیو کلا اولون کل دمان
 کیدی کلگون جامه لر طون نیش ایزعوان
 لالار زین کلین طبعله اولون کور کور
 بنده کل کله رسته لر صوغا غم کور کور
 جویله هر صوغا قوب ابا خله در لول
 خیره مقدم هر جبا خوش کلک لک شاه کرم
 ایلم هر صلابت صابک سبب وقلم
 صبحدم صحن چمنده عند لب نغوزن
 کلشن عرفان کیم اترک اترک اترک
 اغزان اچوب فالدر هر بر غنچه ناکه دن
 عاشقانه لول اولون کل هر کل کور کور
 کور کور اچوب خیره قله کور کور کور
 ال اچوب ابر ده عار و لک کیم بکیم
 خیره مقدم هر جبا خوش کلک لک شاه کرم
 آفتاب یوج دولت دار دایر کیم
 سنسن اول بر شوره کون کیم روشن
 مشرق کیم کور کور کور کور کور
 شاهدر ایلک بولنر چما اچره نظیر
 یازه فراوصا فکی ابره کلک بیکور کور
 ایلک کیم عیقل جهان خلق کیم
 خلق عالم جان و دلن چا خیر ایلک
 خیره مقدم هر جبا خوش کلک لک شاه کرم
 دار دنیا ده سعادت اول سماغ و سلم

زمانده اولور سک و لیکل کر شه عالم
 ایلکنده غمزه اولور ایلک کون اولور
 بقاس یوق بلیوسن عاقبت اراقرن
 صونوب جاکم اولور عرش عالم کیم
 طایفه نوت دهره صوکنده صون سردیم
 کیمین کلدر بر بر کون ایز جیش کیم
 یا تدر بر یاشان غامک اچره بچ کیم
 جهانده بر ایلک کور کور کور کور
 فنیاسین اوب کلجه کیم هر صبح ششم
 کور کل بر غم اکیسل ایلر عاقل اولور کور
 تکرک خدایه یاره شو رسن ا امید کور
 وجود کل اکلر ا غافل کیم بر قطره منیدرسن
 صوکنده زهر غم نیش اتر اتر اتر
 لاسک بر کور کور کور کور کور
 کیدر شنگ ایلر جان و دلن ایلر
 سوز کور کور کور کور کور کور
 همدان نمنس کور کور کور کور کور
 بومرغی فتم ایلر اکلر جان اچره اولور
 بلورسن قورلش یوق زین خاک اولور
 نیدر نیش کور کور کور کور کور
 بود دنیا ده بیلر کور کور کور کور
 بکا و عطا و عیقل قله کور کور کور
 تکرک خدایه یاره شو رسن ا امید کور
 وجود کل اکلر ا غافل کیم بر قطره منیدرسن
ترجمه بند ویسی در حق حبس حال او
 یتران دل هوس زلف سیم کلر
 یتران جان و بلا دیره بو افکار
 جیش ایلر شیه چاک شاک فکر ایلر
 خلق ایلر یکب یهوده کفتر
 رشتنه فکر دراشک نرمت نظلم است
 ار زور دل ایچون دیر کلک شعاری
 مرغ علقبار هر کور کور کور کور
 شهاب نظر همت ابرار
 دیر مولایه یوزک دور تر اتر کور کور
 بنده خلقه کیموش دیر ابرار
 یونلوب حق راه سدا ده کیده لم

اولا علم ابره لم بار که اصله
 اول شهرک غاشیه بردوش اولم غملمه یوز شور حاکم ه ناقه ز خلیله
 یوز کز خوار غملمانه یوز لر سور لم لاله یوز غرق ابره لم چهره یوزون که
 اشک حسرت صابر لم بهنگر ز خجابه شوز زار غم جبارک سینه سبل لاله
 سبل آتش دلون صاچلن دو کوبو لاله ز خون جگر دن دو کلن بر کاله
 کل سخله واره لم یوز سور لم در کاهه
 یعنی در کاهه معالی رسول الله

روضه سب خاکنه فرسوده قلوبی
 لاله کون الیله لم دیده خون افش
 دیکم اک ایا امتنک تم خوار ی حسنه جاره سینه بیچاره لکران درانی
 انیب مغز خلاق جهان محبوبه خلق عالم کوششی انی جهان سخله
 فیض و لطف و کر مکن زری غرو لم رحمت عالم انین دوله کج عیوانی
 یوز سور کن الوصف کاهه بلند یون بوسا بر کن اقدم جبار خلیل شف
 قلدر و ب دست دعا قبله که اعلا یه

یلوره لم زری یوقدن یرادن مولایه
 دیلم لم ابر یوقدن کتوب وار یون جوهر عقل ایلر ذکامشیا ر یون
 تاج و ایمان و اطاعت کله فرار یون دین سلامت کمر بسته اهرار یون
 قلبه غنچه سربسته تصدیق ابرو دلم نیلستان زن اقرار یون
 کمر دو تکر شاه جهانزار قلب کمر کچ قناعته بیکیار یون
 ابریز حش کمال کرم و لطف کدن دارد ناده بو الطاف سزاوار یون
 صکره لایق بر کسی ستمه هجران افکند
 مبتلای الم آتش سوزان افکند

کجدر

کجدر عمرم هوس لطف معبره دینم قلدر عظم کهر کاهل دلبره دینم
 تنهنم خجینه مایل اولوب درارک چکدیکم در دو بلا سولینه دلاره دینم
 شاه سباز نظام نیجه دک بسته قلدر دام دیکر خط یا رسمنه ده دینم
 سیاتیم یازن اول کاتبه عالی و ان کر اترو می سب یازن دفره دینم
 صقالم اقی یوزم قاره سوزم غم خطا بکا اشک بکالم عرصه ششده دینم
 نوزم وار نظر حضرت حقه وار حق نوزم وار وار یوق حضرت یلوار حق

صدنه قهر لبر کون یلور طاقی بظا بوا فرشته ایوان زرا نوز و واق
 وقتیدر آهکی تیرات قدی ایلر کسوی آفره کور خرفی سب کبراق
 آه کم فسیله کجدر کور کونور نر نه عبادات تحیده صلوت اشراق
 اندیکم حرمه بنم بر ایلر کورک شاهر بنده یردن کورک در غنچه ستمه
 یرمرد اما غر دست خصما یه یارب وار حق حضرت نیکه باشقی با یالین ایاق
 یرمکن اولورس اگر خصمه بنم دامانم
 یز احسن و کرم سندان اولور سلطانم

مست اولوب باده غفلتله یوقدن کوز بیک ویش ای کوی کجدر کونور مز
 ذکر تصبیحه فری ایلدک عمر می حضرت حقه نیاز انک بو قدر یوزم
 چهره فرسوده ایوانک از اولوق قلدر حمتنه وار معنه کونور مز
 تنی خاک کون بر کون کتره حرم حرکت شوبله بر باد اولم کوریه کونور مز
 کورسک دل نه کله کورک کوشتمز بلک ای دل کور کورسک کونور مز
 ذواللایلا نایز اول دمای آستان ایلر
 ایشیر ذکرتینک اشم ایان ایلر

توبه یارب گرفتار هوا اولوغتم توبه یارب طلبکار بلا اولوغتم
توبه یارب اسپر کلک اولوب بنده معجزه عشقنا اولوغتم
ارزوی صمیمه لقا ایستدوگمه مبتلا ایس هر وفا اولوغتم
توبه یارب عبادتخانه سائت کلریم دامن آلوده چرکاب ری اولوغتم
پیرو اولوم او سخن پروانه اترم توبه دایم اهر چه خط اولوغتم
توبه یارب خطایونه کتد کلریم
بکوت اتر کلریم بلیوب اتر کلریم
یا الهی شرف حضرت پیغمبر ایچون سیر ماغ ایلی پاره ایرن سر اولچون
شب اسرا ده اولان تتر مقدر کلریم ایله قدر دی وقت صف کتد کلریم
خنده حرم جهان نوزلی بو کتد کلریم کر حضرت یعقوب بلا بر اولچون
نور صدیق بنی معدلت فاروق حلم عثمان و گرم کتد کلریم خدیج ایچون
اول ایلی تزدنوز و زینا کوش فلک یعنی اول قوت کیمین شیره ایچون
لطف لیه و سائت و کلریم فرم فدا توبه
دلیس شی روی اسپر نازیم یاقه
ترجمه بنده مناجات نوشی رحمة علیه
حدم وار باده غفلت کتد کلریم مستقیم تر من مقصوده تید کلریم
وار می خایست بوسیا بانزه تید کلریم جانی وادی سمنا که ایله کلریم
توبه یارب خطایونه کتد کلریم
بلیوب اتر کلریم بلیوب اتر کلریم

بنی

بنی یولون چتر و سائل ایله نسیکاه اتر ای عملی وادی اضلاله تنبیه
اولون شیطانله طامون هوا ده گراه نجوا اولور حالم اولمسون ایله تنبیه
توبه یارب خطایونه کتد کلریم
بلیوب اتر کلریم بلیوب اتر کلریم
باک انکلک کم معاصی کر فنا اولوم غضب ایله قیامتده سزا وار اولوم
راه نکبته خطایونه کتد کلریم جمله نسق اهلن بن قافله سال اولوم
توبه یارب خطایونه کتد کلریم
بلیوب اتر کلریم بلیوب اتر کلریم
مکر تکبیل ایله اولون عمر اهر دل جهان اولوی سیایان ملا ده گراه
اتر شیطان او یورنقل او قدر جرم کنا وار ایچین تجرم بدن ایره استکراه
توبه یارب خطایونه کتد کلریم
بلیوب اتر کلریم بلیوب اتر کلریم
بنی اضلال ایره مکر شیطان لعین کیچ کونوز در جهان اتمده آه این
ایلیوب جان کیمینه ایمانه امین صو کتد کلریم بکه قیل حضرت قرآن قرین
توبه یارب خطایونه کتد کلریم
بلیوب اتر کلریم بلیوب اتر کلریم
جان خرطوم اولوب آتش فرمانه حریق نفس دون اولور دلا بحر بلاه حریق
چو کتد کلریم عقیبه عقیبت قر جام حقیقی دلر تلغین قرین ایتدنجی توفیق شوق
توبه یارب خطایونه کتد کلریم
بلیوب اتر کلریم بلیوب اتر کلریم

اولی نفس هو ایوانی از اترقی
 هر ضایع راه فساد و اذیت
 با مال از ایلور از اترقی
 جان شسته زبون اترقی
 توبه باریت خطایون کنه کلایم
 بوسیا تکلایم بلیوس اترکلایم
 جانده سخن ابرو به شعله زندان هوا
 نوش زار ایوان ایلور بخر بلا
 با مال تم اولوب درد لو کلایم در دا
 نیمه اولور جیلد شیطانه لاجم عجبیا
 توبه باریت خطایون کنه کلایم
 بوسیا تکلایم بلیوس اترکلایم
قصیده عیبی سلم الله
 این شکست مسیحا قسیمی نو کعبه علیا
 سحاب بنده افکنده در دنیا و افریا
 سر کوبیده در جویان کل طایفه زینت
 ریاض و فضیلت شکر حرم جنت اعلا
 زلال لعلکند دل شسته سید حرم کعبه
 نهال نرگول افکنده سید رسته و ملو با
 جناب حضرت تک جبریل جیط و جی جیون
 حرم کویک زار لور زفره حورا
 رسالت در نه ذات شریفه کجی بیان
 نبوت کو حرمینه کان زانگه کم لایقنا
 بکا کندمدان اولور بو اعلا در آ آدم
 قبول اولکله ذات پاک لایقون توبه حوا
 جاگ نور نه عشق اولوب بوفل اسماعیل
 توکتم باکل اولماغه جهان کلایم فحضا
 الالمشدر کم عالم ارواحده سندن
 انکچون حضرت موسی بوجر ویردی قضا
 خضر نوز کلایردی ظلمت ابرو ارجیوانه
 یوزک صیبه کجی تروجر کسکول سوا
 دی عیبی فانگدر ارضی اولمشه م
 نه جانی وار بر ای جانایر یوری مرده ایما

خلیل الله کجا جدا و لرغین حرم
 کاتر ای کاما و نایچنده کلایم
 غبار مقدمه کلا غریب اترقی
 جاگه هر تک مرسته سید رطارم
 سنک ذات شریفه حقیقت اترقی
 وجوده کلایم بعث عدمن جمله اشیا
 بو ایلیت ساطع سنک خطره در
 خطاب سوره یکس بیان آیه طایم
 امام حسین پیشوای انبیا سندن
 حقیقت ظاهر و باطن وجوده اولور
 نبوت سنده ختم اولور سنک
 سکا عرض اترقی بی بروه جمال حضرت
 عجمی ساریه صالکمه نهال نور و نور
 اور و با خد رحمت نور بر دار سینه
 شوالکنت تنگی نخله کله در اترقی
 اشتراک ایلی شقی اترقی بر کن جاننا
 ایلی مراع خط لعل نایک لکیش
 هلال ابرو کرد دگشت بر و طلع غم
 سنک ای ماه رو ابرو سیاه کلبیا
 نقطه در شین شمشیر سنده افرجهان
 نه نمکند زایره و صفات سنک عیبی بیچاره
 عرض عرض عبودیت در ای کان کرم حضا

قصیده علوی در حق سید کاینات محمد مصطفی صلی الله علیه و آله
 ای ذات شریفه شایان رسالت
 نامکله طلوع فر دیوان رسالت
 ای مرتبه کس کنگره و شکر همه
 ای شمس رخ شسته ایوان رسالت
 سرنامه شکره کیشا کایلی ابرو
 طغرای نبوی یاجنون رسالت
 ای خاتمه جمهور رسال صاحب خاتم
 ای فرجهان زبده ایوان رسالت
 ای کعبه عشق قیامتکده اولاطاش
 کوزر میدر باکم کار رسالت
 یا کعبه به تو منش حجر الاسود اولور
 خلدر اول طاشکله بنیان رسالت

بادنه است بچ در رشته چرخش
 باقوت دل جان با باقوت با اس
 کشت لیلیه که عالم را به پرتو کائنات
 ای چلیق کله ساحت اعلیه تم تعریف
 توترا حدیثه ایبره اصحاب کائنات
 مهر اوردی بی تو در تالیخا چون
 دعوائی بنویس از ایا سرور عالم
 بو معجون یخچر که معراج سبزه
 اچدیقه سر پرده یعنی بر قدرت
 الفاظ صفا بچش از راه خدا در
 خدکن خطک سبزه بدان شفقت
 ان شکر کوبین و شکر شرب و بطحا
 شکر کنی صلابت شوق در راه سبیم
 عالم کجا به عشق تو سز عالم مستوق
 حق بو کس سلطان سلاطین زمانین
 ای علوی خست زده حقدان او مر کم
 محشره شفیعه که له سلطان رسالت

مردک او قدر و عجب تو که در انبشار اوزره
 قشور کرم و قارنه ز ادب اور نش
 بر بالک پوز کوز لر قشک کم انک
 زاله دنه آبلر دوتوی با بن خوشه
 طاس بر نقش فلک پادشاه رفتنک
 بچ کفله نوالا اعلان اتسه تا جن
 چار بیخ آنک چون دست قضا اشدنک
 خوف نکران اگر قاجر عده کت
 نسخه نظمن الرقیه لینه مشوا
 ابر سحر که جهان باغی سیر ایملک
 یعنی اول غلبه نعت حسا نکلن
 خشت سیم و زله سینه کوه کیم تیفن
 وصفک انقوله سحر ایدر ایدم بایز
 مرد ختنک کوهله ام کور سحر چو نوجون
 کاشن مرد ختنک ایدر او تانوه سفنک
 دکلم بوکوز سز اولیه سئول شخص کائنات
 آنزم انوشن معنی معایده و هرج
 تم اچنده کجا جان عاریتی اولو و عیون
 سرور اگر بچیدم شرف خود مندر
 عتم و انزوه و بلای ایدر خیال اولو و غم
 بن سنک بنده لورک و دم که بخش ایکن
 بو قدر و تسلیم من ابا غلک بله غننه
 بچر حکمک جو خیط اولو بیون قطره کائنات

متری نمون ال اوزره مطر سهر و چنار
 سوبلو کجکیشی ایلکله زدن کیش
 یوزینی کور بکک با نه کلور چوق کفار
 سوسن باغ سنک مردک او توره کبار
 ال اننده در زیننه کشت زر کار
 خانک جو کله اولو بدر ملک در با یار
 هر سه سونی اولو بر بر بنده مسمار
 طغازه امه کند آت اکا خلفه مار
 دله شیمی اولو هر سرنیک استغفار
 نکت ختنک اولو ایدر زنده جو سوار
 آنقدر یک طبع کوزنی کور ایدر بخار
 کله عاله لطفک کبی هر کز معار
 فاقه دن وسعتم اولیدی اگر بگذار
 نردبان اولری اکا سهر سوبلو انبشار
 بکرام کور سوزن کلکی رنگین رحمت
 سنبو طلیحی معانی کوزننه کورنه خار
 دکلم طفل که خاییده ایدر بنم افطار
 دم کلدر ایدرم ایدر ایدر بخت و عار
 لیک دم یوقا دکا اولیه دله نکرار
 سکا حق اقل کلدر بو خیشک گفتار
 نرو ادر بکا یا بند اولو لاجونی تیمار
 صدق طبعدن ایدم بخه کوه ایشار
 ترتیله آن فلک کونوله قدر شهوار

۸
 در این نسخه کاتبان نامها در حاشیه درج شده است.

مسرور عالی در راه

آن دل بس سوخته ز یاد او کم گویی از صوبه کی ما بل در بار او کم گویی
 فرقت بنشیند هجر بلیدار او کم گویی بنده ملائمه سینه گرفتار او کم گویی
 بر عیبه کوردم انگیز چون زار او کم گویی
 بر سر و سودم که هوادار او کم گویی
 بار میان چیکم دل بر خیال این سودا از شقه شب بیهوش با عیال این
 دل عند ایسکشن غلظت لاله این جا بر صفاده گل بسوده حال این
 بر عیبه کوردم انگیز چون زار او کم گویی
 بر سر و سودم که هوادار او کم گویی
 ابدی بار بوار چون روز جاودان ظلم اجله طرد زین درون کس استخوان
 بس نه کنده چو لوبه هر کاروان عیبه و معیار و از لایم باغینه
 بر عیبه کوردم انگیز چون زار او کم گویی
 بر سر و سودم که هوادار او کم گویی
 ندر نال طول معالده حاصل رخسار شش و آینه تر قشلی
 ز غم بخت حسنه طغیان بشال باغ جهان زینتا بلو کجای انکال
 بر عیبه کوردم انگیز چون زار او کم گویی
 بر سر و سودم که هوادار او کم گویی
 از مشرک حال این بکینه دست خوار کوز و لور در صوم لولون
 حال صدف از غم غلور شا هوادار باغ جهان نه بلو کجای انکال
 بر عیبه کوردم انگیز چون زار او کم گویی
 بر سر و سودم که هوادار او کم گویی

عزل شکرین
 کامل باره دل و اندیشه او نشانی
 غلام او دل و چاره و نور او نشانی
 جان بدوستی و کجای او نشانی
 چکرمونان تشنگی و خنده او نشانی
 بوستان دره پندار و ناله او نشانی
 ال از تر قانک و مینا او نشانی
 نشانی غم و اندیشه او نشانی
 خسته کوه بزم کور و در او نشانی
 نشانی غم و اندیشه او نشانی
 خسته کوه بزم کور و در او نشانی
 نشانی غم و اندیشه او نشانی
 خسته کوه بزم کور و در او نشانی
 نشانی غم و اندیشه او نشانی

عزل برقی
 سینه کامل خوشی که کبریا
 تا در زندان از در تو مکلان
 شمشیر کوردم سگ کبریا
 لیکرم در او بر عیبه شام غم
 نشانی طوقی تن تو کبریا
 انکه در غم غم غم و دیکند
 آن بوزان امسال او کبریا
 خنک غم زینتی خطای سینه
 و عیبه کوردم سگ کبریا

عزل برقی
 سینه کامل خوشی که کبریا
 تا در زندان از در تو مکلان
 شمشیر کوردم سگ کبریا
 لیکرم در او بر عیبه شام غم
 نشانی طوقی تن تو کبریا
 انکه در غم غم غم و دیکند
 آن بوزان امسال او کبریا
 خنک غم زینتی خطای سینه
 و عیبه کوردم سگ کبریا

مشق نوشتنی افندی

به فیض این عزیز خاطر مایل به این سوزین طوطی که در اول کوه آمازگ است
 بجز در اینک عیان دلوه قابل بگوشن کوه خنواضن در میان شوه و صا بلین
 سر پایا تیغیم بر عشقه طالع بلین
 نفس طوطی از ایسکه در کوه اول بلین
 وجودک با لاییت قلبه من بجز سر از اول اینده عاقبت بلین شاه
 دانی بر صد در کم بر بر در یکد انک قبولایت سوزین بلین قیام اولوی
 سر پایا تیغیم بر عشقه طالع بلین
 نفس طوطی از ایسکه در کوه اول بلین
 کلانی پر شگفتی طوطی در کوه اولی انک عالم معینه هرگز انک اولی
 سوزین بر کوه اولی که در کوه اولی سوزین طوطی خاک پای اولی عشقه
 سر پایا تیغیم بر عشقه طالع بلین
 نفس طوطی از ایسکه در کوه اول بلین
 اگر معصود کای عشق صفادین حقیقت در روز کمال شایسته مطلقه
 ارادک اولی که این صفت حقایق حقیقت طبعه سوزین کوه معصود
 سر پایا تیغیم بر عشقه طالع بلین
 نفس طوطی از ایسکه در کوه اول بلین
 چشمه که در کوه صفادین کوه انک نظر از ان ایلیه انک بلین
 اولی که بر شوق کوه بلین بی اولی کوه خاک در کوه بلین
 سر پایا تیغیم بر عشقه طالع بلین
 نفس طوطی از ایسکه در کوه اول بلین

به فیض این عزیز خاطر مایل به این سوزین طوطی که در اول کوه آمازگ است
 بجز در اینک عیان دلوه قابل بگوشن کوه خنواضن در میان شوه و صا بلین
 سر پایا تیغیم بر عشقه طالع بلین
 نفس طوطی از ایسکه در کوه اول بلین
 وجودک با لاییت قلبه من بجز سر از اول اینده عاقبت بلین شاه
 دانی بر صد در کم بر بر در یکد انک قبولایت سوزین بلین قیام اولوی
 سر پایا تیغیم بر عشقه طالع بلین
 نفس طوطی از ایسکه در کوه اول بلین
 کلانی پر شگفتی طوطی در کوه اولی انک عالم معینه هرگز انک اولی
 سوزین بر کوه اولی که در کوه اولی سوزین طوطی خاک پای اولی عشقه
 سر پایا تیغیم بر عشقه طالع بلین
 نفس طوطی از ایسکه در کوه اول بلین
 اگر معصود کای عشق صفادین حقیقت در روز کمال شایسته مطلقه
 ارادک اولی که این صفت حقایق حقیقت طبعه سوزین کوه معصود
 سر پایا تیغیم بر عشقه طالع بلین
 نفس طوطی از ایسکه در کوه اول بلین
 چشمه که در کوه صفادین کوه انک نظر از ان ایلیه انک بلین
 اولی که بر شوق کوه بلین بی اولی کوه خاک در کوه بلین
 سر پایا تیغیم بر عشقه طالع بلین
 نفس طوطی از ایسکه در کوه اول بلین

غزل باقی تخمین نوشتی غزلنامه

کو گل رقیب را زان در که سده طایر
 با خود در مبتلا و خسته در طایر
 روان مانوانی شاه و مکه طایر
 دلجو در دوری در جانا طایر
 واروب در از شفا برینه بودو طایر
 بلخ میوستانه ایرو مقصود
 کله شتا جانان کل امید می دردم
 مقام عزیزم روضه آینه
 من کلونه اول جنبه مکان غم
 برینه بر نیل کویا کل صفا طایر
 بود کل جنبه ضبط آری با کله
 کوز کل کل لافه ازین جوق زمان
 عجیب کل طایر کیم کونج آینه دلاور
 کشکله ایلام کونج غم بر هفت سوز
 خیال لغتی چون بود لایحه طایر
 بوز کل کله سگ سحر با یا نشن
 هکله جله خله جنج بهر ایش بلدم
 نشایر کله کسینه ان نشن بلدم
 عجز ز قبه زن دهر کله جله
 از لایحه بن افی روانه طایر
 بو میدان جنبه صفا حق سوزم
 وجودم نوشیا ستر مقصود
 بوسود ایرو حق با شکر کل کوزم
 سر زلفی او جیدن عاقبت کل
 کربو سیرا با طوی کل چو کانه طایر

غزل غمناک افندری

فایض بو لایحه ایلا و طفل و لسان
 کو گل از زان او لو و کله درون کل
 شفا صفا کل غم در و سوله شکر
 عجب بر بو کله ایو بل بر شکر زبان او
 او بو صفا کل کله سنده و لایحه کله
 بیچ جان او بر کله اول کله جانا او
 جکر فان اول سوسو و سوسو کل او کله
 الهه زره جان و زهره زهره غمناک او
 قله چکر سینه زره بو اول بو فانون
 جکر چگون او لور لایحه ایر او

تخمین نوشتی افندری غزلنامه

میل لایحه مقدر اکل از دل نازک
 شناس آنک مستغرق الطایر
 چون و کله و اجدر کله درم
 حقیقت مولایه اول سوسو با کله
 در بر مقصودم کله ایرو
 زان کله شکر دهر و سراسر فایقه
 جوق اکل سله فردا راست کله
 قانع پیشینه اولمش بر حقیقت
 نیل زین الطایر بی بو کله
 انکله ملک صفا کله سدر
 دل ما در داهند کل کور
 انکله ز کل سله جاش کل
 حق تر کله کل و لایحه
 باقر و غم کل اول سفته
 بر جوان کله طبیعت کله
 او کله کل شناس
 وار و نیل کل در انو لایحه
 کله کل سله کله کله کله
 غرق ایرو ب در دکل دهر
 او کله کل سله کله کل
 کوز لرم با شینه جانان
 لایحه کل سله کل
 خوش زهری کله از کل
 حسانه کله ستر مقصود
 جکر کله با شین کله
 اول لایحه کل سله کل
 سکر کله کل کل کل کل کل

غزل غمناک افندری

اول لرم نور سینه جانان
 بر تخم کله کل خندان
 حرف سله کل از کل
 بر شکر لایحه کل
 خون دل جرم صفت کله
 بولحه سینه کل کوزم فان
 کله سینه کل کل کل کل
 بیجان کل کل کل کل
 نوشی کل کل کل کل کل کل

مستخرج از نوشته افندی علیا

الطفا لیسینه زینت الیون . استنیم خیر حال دل بر سالارون
 انصافه ایضاً خیر حال انصافه ایضاً خیر حال انصافه ایضاً خیر حال
 یاری کور خیر قالی کور خیر حالون
 الیون کور خیر شکریه شکر وصالون
 شکران وصاله ترا حقیقتی اقبال
 مکن دکل عرض اینه یاره حال
 بر که دانی کور خیر در انظار
 ایرون شوق وصله انیزه انظار
 یاری کور خیر قالی کور خیر حالون
 الیون کور خیر شکریه شکر وصالون
 دیوانه دلکعبه عقابینه دویک
 امیر وصال ایرون جلالینه دویک
 جوی طهری وجودی وصاله دویک
 کنین یزدی تاب جایینه دویک
 یاری کور خیر قالی کور خیر حالون
 الیون کور خیر شکریه شکر وصالون
 تنهاده حسیله حکایت الیوم
 بولوق یاری کور خیر شکریه الیوم
 مقصودم و لکه وصاله تنهاده الیوم
 سیرسته راز کشفه خیر تنهاده الیوم
 یاری کور خیر قالی کور خیر حالون
 الیون کور خیر شکریه شکر وصالون
 غم الیوم کور سیم او شکر وصال
 عرض الیوم جنابینه نوشته شکریه
 نطق طوئل لال طوئل لال شکریه
 قلادی تنهاده تاب و روانه وصال
 یاری کور خیر قالی کور خیر حالون
 الیون کور خیر شکریه شکر وصالون

غزل نوشته افندی

دار ز ما و لوباره و لوباره و لوباره
 درخت زینت او کین کین کین کین
 اغیار از سر زلف کبریا در آرزوی
 با شکر و دلخواه لاجون نامه
 استاده سر کور کور کور کور
 دلون کور زینت کور کور کور
 شکران کور زلف کور کور کور
 قلب کور کور کور کور کور
 صانع کور کور کور کور کور
 دل بر سر حد و خاک دور طریقه نیشی
 با شکران حرم اوله جان کور کور

غزل نوشته افندی

بیز خال کور کور کور کور کور
 وجودم کور کور کور کور کور
 مسکو کور کور کور کور کور
 دخی اول نشانی کور کور کور
 بی تو لردن کور کور کور کور
 بیشتر زینت کور کور کور کور
 اولو کور کور کور کور کور
 اولو کور کور کور کور کور

نزهت خردی در امور سلطنتی

بهر چه با نیکو نیت و قانان را با کمال خردی نگاهداری
 هم از نیکو نیت و قانان را با کمال خردی نگاهداری
 زهره مهر منور قطره دریا کویت
 کل بوفانی عالم را فرا غلبه نظر
 پاک بازان اول اندیشایر که در عالم نظر
 همه کوه کویر بیل اول در چینه غنقا کویت
 جودار است عالمه صفت تمام اول
 قدیم که کورسک زونی وقت اول
 در تنگ بیک مرتبه افلاک را اعلا کویت
 ایله اونی نظر هر شخص تا فاعه الیوب
 کند و نک حور حقیقه غایب است اول
 عارفیک هر کوی کسی دارا کویت
 عاقل اول آنکه اله عالمی کفر فنا
 خسر و نظم همان آرد میشد عیون
 هر نیه اوله قناعت ایله استغنا کویت

نزهت خردی در امور سلطنتی
 دقلدر بوییم طوز تور بر سر سول
 بجز در عالمه بیستمه ازاده الین شکر
 تا هم نصف دین اولدو کنه قلم هم
 قنی اول ذوق مشوقی صحبت یاران ترک آید
 جنایتی زینجه بیچاره حکم مردم
 جنبلر زمره عیونیا شکر عام اولدم

قصید مرتبه نوشته افندی در حق عیسی افندی اثر اولی

نیلدک اول روزگار نور کار جان
 زهره صبر و طیش جمله آه کم
 تند باد صحنه محبت فرات رود
 خاکسار کجا خفت اول کوی پاکیزه
 زایل تنگ جسمن اما دقا ایتمدن
 کلش را بجز لاله را با نیت اول
 اکلسون لیللر استون سینه هر کجا
 حضرت عیسی که اولش در حق صیاحه هیز

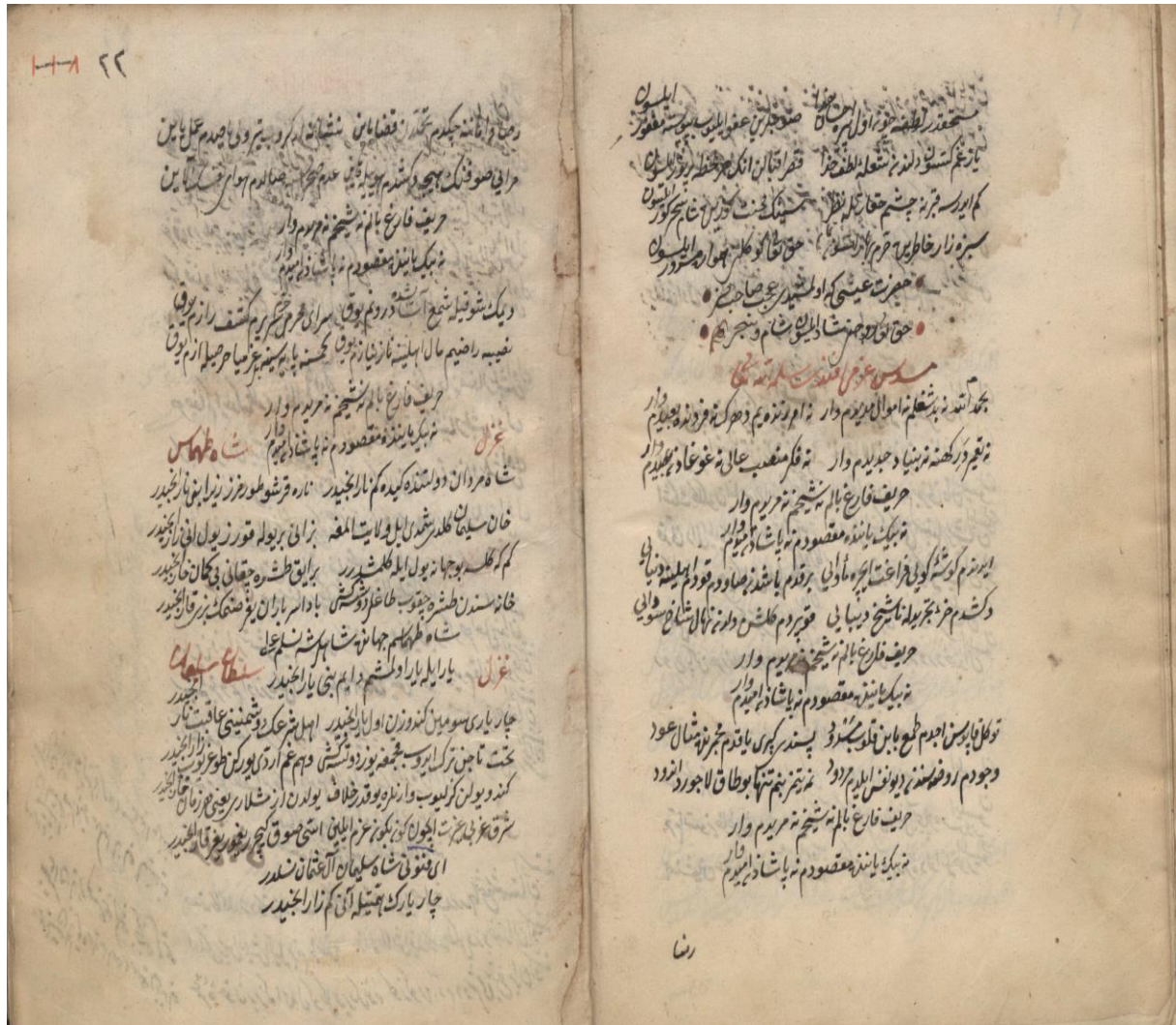
حق نجا روختی نشانی استام و سحر
 کتر اول بیعت لقا انوار اول
 کبره اجرا ایله آس حیرانت حکمی
 فانه دامان فلک هر وقت غلبه حق
 روز شبک نیاده بند اولدی که کتر
 ایستون هر خطه خون آلوده دامان حق
 خاکسار پاکیزه بوزلر سوز در هر کجا
 جمل عالم سوزلر زایلست انتقام
 حضرت عیسی که اولش در حق صیاحه هیز

حق نجا روختی نشانی استام و سحر
 ایفانک فریاد کلدن دهر ناله ایله کلک
 کار نیش سحر فریاد واقفان ایله کلک

بختیاری که در کتب سابقه است بر اینست که در این
 شعاعه فیضش در آنجا بریزد و در آنجا
 است که در آنجا در آنجا در آنجا در آنجا
 چشمش بر خورشید است و در آنجا در آنجا
 بر جان شعاعه پر از پیر بر خورشید
 الکر اولی و ثانی عالم اولی و ثانی
 حضرت عشق که اولش در آنجا در آنجا
 حق تعالی در آنجا در آنجا در آنجا
 روح و نور و سوزان صفای آن در آنجا
 حق تعالی در آنجا در آنجا در آنجا
 حرم است که در آنجا در آنجا در آنجا
 اولش در آنجا در آنجا در آنجا
 دولت در آنجا در آنجا در آنجا
 چون که در آنجا در آنجا در آنجا
 کوز و عجب آنجا در آنجا در آنجا
 حضرت عشق که اولش در آنجا در آنجا
 حق تعالی در آنجا در آنجا در آنجا
 اجتناب است در آنجا در آنجا در آنجا
 صورت و در آنجا در آنجا در آنجا

تایب

تایب چلا و فلک طوف کرمانی که
 سوزان اشک که در آنجا در آنجا
 منزل مقصود در آنجا در آنجا در آنجا
 طول در آنجا در آنجا در آنجا در آنجا
 سن بود که در آنجا در آنجا در آنجا
 قانی اولی در آنجا در آنجا در آنجا
 حضرت عشق که اولش در آنجا در آنجا
 حق تعالی در آنجا در آنجا در آنجا
 کاشن آنچه در آنجا در آنجا در آنجا
 روح و نور و سوزان صفای آن در آنجا
 اشک کلکون ایله در آنجا در آنجا
 قدرتی دال ایله در آنجا در آنجا
 خاکه در آنجا در آنجا در آنجا
 عرضی در آنجا در آنجا در آنجا
 روح بکن هر زمان اولی در آنجا در آنجا
 حضرت عشق که اولش در آنجا در آنجا
 حق تعالی در آنجا در آنجا در آنجا
 حق تعالی در آنجا در آنجا در آنجا
 حرم است که در آنجا در آنجا در آنجا
 هم نشین عین دایره در آنجا در آنجا

درین زمانه کجکرم...
 مرانی صوفی که...
 حرف فارغ نام نه شیخ...
 در یک شویله...
 نصیب راضیم مال...
 حرف فارغ نام نه شیخ...
 نه بیک یانزه مقصودم...

غزل

شاه مردان دو شده کیده کم...
 خان سلیمان کلدی...
 که کلبه بوجانه یول...
 خانه سندن طشره...
 شاه طه کلمه جهان...
 یار یار اراولت...
 چار یاری سومین...
 تحت تاجن ترک...
 کند ویولن کولوب...
 شرق کفر...
 این صوفی شاه...
 چار یارک...
 چار یارک...
 چار یارک...

غزل

چار یاری سومین...
 تحت تاجن ترک...
 کند ویولن کولوب...
 شرق کفر...
 این صوفی شاه...
 چار یارک...
 چار یارک...
 چار یارک...

سخت در طلب...
 باز غم گسود...
 کم ای بر سر...
 سینه زار خاطر...
 عزیزت عینی...
 حق تو در دست...
 حریف فارغ نام نه شیخ...
 نه بیک یانزه مقصودم...

مثنوی

بگفته اند...
 ز تعجب در کشته...
 حریف فارغ نام نه شیخ...
 نه بیک یانزه مقصودم...
 ای بر سر...
 داشته ام...
 حریف فارغ نام نه شیخ...
 نه بیک یانزه مقصودم...

غزل

تو کمال با این...
 وجودم رو...
 حریف فارغ نام نه شیخ...
 نه بیک یانزه مقصودم...

رفا

بوز سوز بچگون گلدرشته بار و ضایع بویست
صوتش بپند بر کل شایه عالی
دامان گلی جوهری ایلدی بر زر
مرکب کیمی ال اچدی با حسانه قریغول
عرض الیه دلاکل بو کلامک شعرا یه
اولورسه تکلف نوله بارانه قریغول
بوم اخی کل عجب کیمی فتح کلام الیت
نیسته که کلک کشن دورانه قریغول
کون بر تو بیل نیسته که کان عدودان
رنک الی دورانه اعل بپشت قریغول
خاک رک کج حقه دیو قلمه اش ار

قصیده مخفی یا قوت قوی حقه مخربانه قریغول **در موقیفت**
تشبیه اول خط رخ یاره بپنفته
کوخل از جاره جن آره بپنفته
بنا بر چنده ایره دعوان خلافت
عباسه ملل دیو کلاره بپنفته
دم کلدر کل کل مشوقه هخر ایغنده
یوزن سوره بوین بیکل یواره بپنفته
آهرد و توفی یوزنی قانه بو یادی
الند کبر یوزی کلاره بپنفته
بولطفلم که قدری جهان صحنن صحنی
طعن الیه نولانیه تاره بپنفته
هنر و حقه مجره کردان چمندر
رعیت قومدر طبله عطاره بپنفته
کل عیش ایره لم لیل و نهار لکه اویسه
روزه من تاره شب تاره بپنفته
جمع الیدی بارغ جهان بکزه عیون
مستشو قهمل و عاشق عیوان بپنفته
بر وانه کیمی لپ بران بقره یا منش
دیوانه کیمی پیرهن یاره بپنفته
عیسنه تم سوز نیل چقدی سمایه
اول رسمه حقه قلمه کیمار بپنفته
تاش کلشنه صونلر ترو دمنش
شوخان اولوبن دورانه کلکاره بپنفته

نچون کو کوب بو بین اگر دینده
اصدا لسه کند و زنی دار بپنفته
کومش بلنده دکلویه که ابره سستی
نیلدر کج حقه چرخ سکاره بپنفته
دسته اشدر لیکله ایز اولما عیون
بر لکلور ایامده بازاره بپنفته
ترکوش کیم کوزی احوق اولوشیه
ایز زمره نه طاک و لست بیداره بپنفته
دترالی بر حرف الفی طوغری کیمیز
او قراوی کیم خانم خار بپنفته
مستظور سه جبهه نیل سن ایه چال
اش بپنفته کیم خار بپنفته
آشفته اولوب سنبل دلا بپنفته
یوزره تودی در دله بپنفته
لیتل چچ کلک عشقیا طفله و دوش
جنون کیمی آشفته و آواره بپنفته
فرمانه لیل حلقه عاشق اولر کلکوشیه
تاکولنی آچر چمنده فاره بپنفته
کلاره وار ب کلکل اولورودی
سنبله که بکنسه بر یاره بپنفته
براکله و کلک برده بر تو بیا سیدر
قار دچکل توتر قرن ال قاره بپنفته
بنی فی دله جور انگلیون تابع اولدر
زلف سیه و چرخ نکلوساره بپنفته
آه ایلدی کم دو تنی خدی که بپسندن
یا قوب سبک بچلین تاره بپنفته
دون خرنل اولمش ی قزاره برابر
بر کون ندان ایرت ی بو عذاره بپنفته
قدر بر لشرقی بولور ایرته اگوک باشه
شاه اشکنه سوره لرحه بپنفته
محمود جوان بخت جهان بخش کم اونک
مخلقیل و یره قاره کل عذاره بپنفته
طوب افلاکی اولکنه قودال قدر بر
سئول و جهلم کم یار صونر یاره بپنفته
اوغری کیمی غیلو کومور رار اشیا کیم
ییره بقوبن کیم و عیون قاره بپنفته
کل از رسه ایگده زهر دار سعا کیم
کم اولوب لایع چرخ پر ستاره بپنفته

قصیده فغانی در حق سلطان نوروز

سوال چه بود در حق بقیعت که ایرد فرزند
 از کجور کن سیه دیواره پیشته
 رفند چنن قایم مانند اوله کردون
 همرا اوله کند و آره پیشته
 برخایه ایله کاغذ رنگین ایر احضار
 اوصاف کله نظم اولن اسجاره پیشته
 وضنک چنده بر اشور زاله برین
 مستغرق اوله لولوشه سواره
 بو شعر دلا ویزی بخاتی بر اشور کم
 حیلله بزه صفحه کلزاره پیشته
 شایه بوسیه بخت تو کله نظر است کم
 بققله جلاله ویر و ایضاره پیشته
 نظم انگه سوسن کی دلم طولوشورن
 وضنک کتوردی بجه کتداره پیشته
 حدان دیرم دولت عکر اولم جاوید

قصیده خیالی

برک کلدان ایوب زمان غنچه
 وصف یاره ابر دغان غنچه
 بلدی لبیل ملک هلا کیدر
 کف کلده کور خنچه فان غنچه
 باک سنسنر چنده ای یوزی کل
 تیغدر سوسن دستان غنچه
 ماوریه لعلدن دوز پسیه اغر
 ایچینی قلدی زرشان غنچه
 بلبله خطبه او قروب هر کون
 اولدی سلطان کاهران غنچه
 برک کلدان یوررتی اسکسینی
 حکمی ایلدی روان غنچه
 چقدی بخت زمرده بر سن
 بلبلک قلدی سایر غنچه
 بلدی کم بکله غزینیه کرک
 وزنی ایلدی نهان غنچه
 ایلی دوزدی صبا کونردی
 خسر و روم ارغوان غنچه
 بر خنچه درین بی برل یا قوت
 بر کوزل اولدی مسمران غنچه

بر دوزان که جندش مله جنگ ابر ای آمان
 اولدی روح قلعه کردونه جوق زان
 اولدی الله متقی ابرام داد کیم
 باروی چه جندقی بزر انکه جهان
 حفظ انکه قلا عنی قنت فکلرک
 اول کجه بام چه خرنل اولدی کیم
 اطراف کابینه جبر قلعه کشش
 اود یقوی اوچه قلعه کردونه کیم
 طوبیله شیدر قلعه کردونی خلیل شام
 اولدی لولای خسرو خاور جهان عیان
 بندر کاهور فلک عزم رزم ابروب
 اولی اشعه دن الله تیغ زرشان
 سلطان صبح بویله یوزاغده مازدی
 کراولسه پناه وزیر شایه جهان
 فهرست کارنامه کلون نم سپهر
 مقصود کارخانه ابراهیم کنگران
 اصف صفت ما ایشا با شرم تو غریب
 عسکر کیمه پایش کامکان
 بو عز و شوخی کیمسکا وردن خل حق
 لایق اولکجه یوررتی اردوان و آن
 کورسه هاینکی ابرستم و غا
 نه کون است بری امان قهرمان امان
 خصم ک تقاس قلعه قافا داره اول
 خرابه غزینیه استانی شمشیر کمان
 هندوی مقبل اولمغه قاپکده دیم
 چالشی جان بدشته ایشا شمشیر خورشید
 افلاک ابر سر زمره کیم کیمک نولا
 برکتی در در سکا اسکندر زمان
 اولی قنادی الله کردونی بیضا
 شهباز همک کراولده عرشه کاشانی
 بکرتی کندونی وارشم کیم کیم
 کردون دونک اوسته بون سوردی
 ابراهیم اولدی نامک ایما کانه خوست
 بو قراستینی بجا ایله گلستان
 کلزاره حنکده اوچ کن کولان خوشا
 جان بلدی بو شعر ترا اوقدی و آن
 انحرک حدیثه اچم زجره دغان
 اسرار غنیه واقف اولن طبع فردان

مسئله نایم جلیلی فرمایید رحمه الله

شهر سوار عرصه حسن کبیر میدان طویب چون غرور شدی چه تابان بنم
 تو آرمون صبا بلور بان و کوا سطا بنم کرسوار اولسم رکابده یور خویان
 بیدر قلم بجزه آدم کیلور هر آن بنم
 پادشاه ملک حسن شکرک دوران بنم
 عقل کنده کور دی نشوید رفتاری اقدی کوی صوب کجایه لیلین دیاری
 قلند نطفه جالی ایشدن گفتاری هر کشتی غایتده تختین ایلدی لطواری
 بیدر قلم بجزه آدم کیلور هر آن بنم
 پادشاه ملک حسن شکرک دوران بنم
 حسن و بخت کسبه و برودی آلیکا وحی واردنه کوزله بجزه مستجابکا
 واردمر قلم حسن بجزه عجب بختکا عاشق دیوانه اولمش در ستون دنیا
 بیدر قلم بجزه آدم کیلور هر آن بنم
 پادشاه ملک حسن شکرک دوران بنم
 اهدر صوکی کوی کلین قدر طویمی کورن یا کبی قدری ایا اولم قوی اوی کورن
 طغاره دوشنه عجب چشم آهوی کورن صوبینب ابرال اولور کورن پهلوی کورن
 بیدر قلم بجزه آدم کیلور هر آن بنم
 پادشاه ملک حسن شکرک دوران بنم
 عرض قار ایسم خیل نرگت ایلرک شیوه ایله اغوی اچسم نظر اذنت سوزان
 قدره بر طبع اهلنی کورسم رحمت ایلرک دایمانا کور صاحب رحمت ایلرک
 بیدر قلم بجزه آدم کیلور هر آن بنم
 پادشاه ملک حسن شکرک دوران بنم

بیدر قلم بجزه آدم کیلور هر آن بنم
 پادشاه ملک حسن شکرک دوران بنم
 حسن و بخت کسبه و برودی آلیکا
 واردمر قلم حسن بجزه عجب بختکا
 عاشق دیوانه اولمش در ستون دنیا
 اهدر صوکی کوی کلین قدر طویمی کورن
 طغاره دوشنه عجب چشم آهوی کورن
 عرض قار ایسم خیل نرگت ایلرک
 قدره بر طبع اهلنی کورسم رحمت ایلرک

مرثیه باقی افندی در سلطه سلیمان رحمه الله

ای بای بند دامک قید و نام نیکت نایم توانی شعله دهر بی درنگت
 اکاول کونی که آفر اولوب نو باغز برکت خزانه دوشنه کرک اولال نیکت
 آفر مکانک اولسم کرک هر کجی کجک دوران النذران ابرسه کرک حاجت نیکت
 است اودر کربینه دستر قاصیه اول سینکن نیدر آدم سیکت سینه لیلنک
 عبرت کوزنغ نیجه بر دک غفلت او یچو یچو بغیر قیسا که واقعه شاه شیره جنک
 اول شهسوار ملک سعادت کز نشنه جولان منزه عرصه عالم کله روی نیکت
 باش اکر ای بیغنه لغز انکروس شمشیر کورنی بسند ایلدی فر نیکت
 بوزیره تودی اطعنه جلک کتر کبی
 صدوقه صادر بخان دوران کیم کیم
 حکمک زینت اقبال جا بایلک شاه مسکنرو افسر و دار اسبیه ایلرک
 کردون ایلی تونینه ایلرک مز فزو دنیا به خاک بار کجی سجده گاه ایلرک
 کجک کورای از خطاسی فلور دی بای بر طبعی جوق قرونی جوق پادشاه ایلرک
 خاک جناب دولت در گاه عروقی فضل و بلاغت اهلنه امید و نگاه ایلرک
 حکم قضایه و بر دی رضایی اگر حکیم شاه قضا توان و قدر مستجاب ایلرک
 کردون دونه زار و زبون اولون صنتیکلر مقصود کز جاهله قرب آد ایلرک
 جان جهانی کوز لیم کورسه نوله روشن جمال حاله خورشید و ماه ایلرک
 خورشیدین بقه کوزری خلق طولا کلور
 زیر کور خنده خاطر اول هملقا کلور
 دو کسبو سخا قورین اکیب قطره قطره قان اسنون نال نارونی نخل ارغوان

۲۶

بر آجیل که چشم بخوم اولسون مبار
 آنانی دو ستون آتش درون چرخ
 فلسون که بود جامه درک آسمان
 کیسون ایلم ما تمش اهرتوبن
 باقسون درون سینه اش برین
 نارفراق شمسلمان کاران
 قلدن فرزان که هر ش جلوه گاه
 لایق دکلرش نه جعاب خاگران
 مرغ روانی کو طوره ابروی عجبی
 قلدن جمنیض خاکه بر ایلیک استخوان
 چابکی سوار حصه کون و کان ایلی
 اقبال عت او شمشیر باره عت
 سرکش کله تو سن بخت سینه کار
 دوشدی زیننه سایه اظفار کار

اولسون نکلده بچیلین ناز و بیچار
 آنانی کرسون اغلیورقا بر نهار
 طوسون جهانی ناله مرغان صبحم
 کللم بولسون آه و فغا ایلیک هزار
 سنبلیله ای مایه ابرو جوسون اغلسو
 دامانه دکلوش استک فراتی کو حسا
 اگر قجره بوی خلنگ در دکلار اولسون
 اولسون درون تا و ترش نازار
 کل جسر تکله بولاره طوسون تو اغلی
 زکس کی قیامت دک کلکینو انتقار
 در یارات عالم چشم کیم فشان
 کلنسه وجوده سنجایی در شاه اول
 اول بود من سینه اول باک نفس
 کل نای کبی اکلیم لم یار زار زار
 آهنگ آه نالری ابره لم بلند
 احتیاج دروی چوشه کورس بو بخت بند

کون طوغون شاه عالم او نم و خرابان
 قلمر جلوه خیمه کردن جنابان
 زنگل حصار کتولی سوز کندی خشک کت
 سوز کل کل کی ابرو دوشدر کلبران

بوترده

بوترده قلدن کوز قلدن حسبر
 خاک جناب سنده دوات مآبرن
 کاهی حجاب ابره کبر و خسر و افک
 یاد ایلد که طغلی تر جبارن
 طفل سرشکی براره کرسون عالم اود
 هر کیم غلگن اغلیکیم شیخ مشابرن
 باقسون باقسون هجر کل آفتاب
 در دکل قاره چولاره کرسون سحابرن
 یاد ایلد که هر کیم کفانه اغلسون
 تیغک بو بخت قاره به باقسون تبارن
 در دکل کل چاک کرسون ایلی بخت لم
 میرا هینی یاره لسون عفتنه دن علم
 تیغک ایچوردی دوشتمه نغم زانمک
 بخت انرا اولون کرسون کلنکل
 کوردی نمال سرو سر فرزان نره ک
 سرکشک آدین اکلن بر دخی بانلی
 هر قنده بیسسه پان سمنک شاکلین
 خانر بوکلن جمل روان انون جانلی
 دشت فناده حرج هوا طور میخیزد
 تیغک خدابونده بسیل تر جانلی
 شمشیر کبی روی زیننه طرف
 سلروک مورقش قلوچ پهلوانلی
 ارکسزار بوت خانه مسجی ایلک
 ناقوس لرزن او تو تک اذ انلی
 آخ چیلندی کوس رحیل کتوک ارخال
 اول فوناغک اولون جنان بوستانلی
 دست خدایه ایلی جانده قلو سعید
 نام شرنیک لوری هم غارن هم شهید
 باقی جمال بادشده دل پیزی کور
 حرارت صنع حضرت حق قیر کور
 بیز هر نرزمه وجوده انون اتعال
 میر جوان چاپک بو سف نظر کور
 اهرام و فقی کوره بتوردی بسید
 دارا لیکینه خیزت شاه ابر کسیر کور

مستند سعودی در جایی که

بوفانی عالم خاکیده اولور کار کرد دولت اولور جوقی انونکم ارایه در بر دولت
اولور بز خاشقه سبز نکلار در دولت نگاه انم تخلف نوز قور سینه کرد دولت
کرکز باکر اولسه بو عالم سربس دولت
قیلده بر حقیق ناتوان اولوق تیر دولت

نه عزتر رسنک کیم انکاره مبتلا اولوق یتیر عشق کیم ناسیلمه اهل غنا اولوق
نه در دکر در ملکجه با یادش اولوق بیون دنیا در کجا نقیلده بر کبر اولوق
کرکز باکر اولسه بو عالم سربس دولت
قیلده بر حقیق ناتوان اولوق تیر دولت

کوب کلرا حرم کاش حشیه جوتیم ایشم کوه لران ایا نکلر بر زنا ایشیم
سنک شتک بو ننده جمل و ایشم کیم کوب جمل جماندن بنک اولوق اختیار
کرکز باکر اولسه بو عالم سربس دولت
قیلده بر حقیق ناتوان اولوق تیر دولت

بجاسن نه جفا خیر برن احسان اولور سنک ان خلق کلیم خندان اولور
دوانس در دکل اهل عشق در زمان اولور سنک بر بنک اولوق دهره سلطه اولور
کرکز باکر اولسه بو عالم سربس دولت
قیلده بر حقیق ناتوان اولوق تیر دولت

سعودی بنده در دین اولور لایحه اولور غم عشق ده نکل کلرا جفا ایش اولور
جهانی تر کلبه جفا کلده بنه اولور نندر کلنسر انی غم کلر نه اولور
کرکز باکر اولسه بو عالم سربس دولت
قیلده بر حقیق ناتوان اولوق تیر دولت

بر باد قدس تحت سبیل روزگار سلطان سلیم خان سکندر سیر کور
واردی پلنک کوه وغا خور اجمته کعبه کبر باده طورن تره شیر کور
چولانه کندی و حقیق طایس باغ قوس فرغانی اوج سعاده میری کور
اقبال بخت خسرو آفاق مستدام
روح روان شاد به تحیات و سلام

قصیده نظامی سلم علییه

الهدی سبیل فناء عمر داری سبیل قراب خرمین العیش بقیبا و من العرفنا
فتح باب حرم عیش ز میخانه طلب رحم الله لمن عکمن فتح الباب
عیش ایش ای عکاشق شیدا که بهار یلانه رین الروضه کالجته بالورد و تاب
کوهکلی چلبین بر بینه و بر کم دید لر یسترا اندلن عشقه حسن کاتب
سرو نازان که در خارده تور و زشود لو تجلی لکنه الظلمه مزین حجاب
انغش ایچجان من طستم نشنت بو وصفنا انرا منه علی الفیض لوزا
باک سندن غم و اندوه و غنا اولور کیم قسمت منک بلاء و غنا و عتاب
کیم سودای تو در کج دم معتکفت مسکن اکثر ذم و ایه خراب بیاب
غمت و درده نظامی خیر بر ایلیم
شادنی احرق القلب شوق الاحباب

قطع

در دن شتره سبیل نارسست درواخوان و یاران موارست
کناری کوهسار قوم الان اگر خواه سلامت در کنارست

شوق

سندس عرش است الله

هر ماده دست اجوب دایه خداون کترم او عزم شدن خداون خیرین اصلاکم
 یابیدیش جهان خلق دایا با که کم ۵ قونه در رسد دیسو ناز که بر مطلقالم
 دوست مرشدان نه ارضی هم دوستند از نعم
 فارغ و از آردیم بر درینده مدح و ذم
 طعن ایر و بهر کز اوزن کز کاه بر زبان دانش فانی نقصا بر شتر ز جهان ۵
 طاشتر می مویتم از خجایه خلق جهان سوسلینا سوسلینا سوسلینا سوسلینا سوسلینا
 دوست مرشدان نه ارضی هم دوستند از نعم
 فارغ و از آردیم بر درینده مدح و ذم
 فایده تر در سوره هم نمی مدح استدر نعم دوستند با که با نده کلان هر چه ضرر
 حاصل هر کنت و کون ظاهره کلان کون بر قول اعتدال کیر اول بر قول اعتدال بر غیر
 دوست مرشدان نه ارضی هم دوستند از نعم
 فارغ و از آردیم بر درینده مدح و ذم
 بودی خلقه قول اولان فراغت ایلکم کمزور آزاره کز خلقی خجایه ایلکم
 حبیب نیادان بغایت بن کرامت ایلکم ال یجوب خلق جهان نزل بر قناعت ایلکم
 دوست مرشدان نه ارضی هم دوستند از نعم
 فارغ و از آردیم بر درینده مدح و ذم
 علیا ابودینش با کسینکون خاصه عام حسب حالی هر که کس علویا اولور ذوقیام
 خلقه دینیانی دیندان او تر کمال تقیام حقا احم تندن خیری به یوقدر رحبام
 دوست مرشدان نه ارضی هم دوستند از نعم
 فارغ و از آردیم بر درینده مدح و ذم

ترجمه بند خبار کس کس الله

بر کجاس کن ایوم خانه عز لنده انکاف انمشیدم کینم خجاستند
 کوز لرم یوتشیدم عالم بر جزین غفلت او خونس بنی المشیدر خجایند
 بر ایر کسینه غفلتد سماخ سمع دل افسرد و هجر اولمشیدن شتره
 ایر خوق اولمشدم تعویب غفلتد عقل و فکر و دل و جان نشد بر جزیره
 رشته غفلتد علوا ایر هر عیبوم ماحصل قاهر ایوم خجایند خجاستند
 کوش پوشه بونرا ایر ایدم خان دیرای عالم صفراوه قلن غفلتد
 غافل اولد کوزک آج عالم کبر استین
 سدره لوج قلم عرش معلک استین
 سنده در نظر انوار هویت سنده سنده در رابطه رشته و وحدت سنده
 سنده در معدن اسرار الهی سنده سنده در منبع انوار کرامت سنده
 سنده در هر جهان سوز را شمع نوز سنده در برین شرف و سعادت سنده
 سنده در جام جم آینه اسکندر سنده در شیشه آب حیات طلایه سنده
 سنده در عالم لایه مقام جبروت سنده در روز فرخ سوزان دینی حقیقت سنده
 سنده در ملک استحقاق حقیقت سنده سنده در هر که مقصود ایر برینک سنده
 غافل اولد کوزک آج عالم کبر استین
 سدره لوج قلم عرش معلک استین
 سن ضیای فلک عرش معلک سنده سن شتر این کور با بچیده انکما سنده
 حقه چرخ کز هر یله با لب بر در زبور ی عاری بر ان فی معرک سنده
 سن انی بلطلو ترایکی می جان فلک کلخن هر که کور بخش زین سنده

کوز که برین دهن کورنن تازن سر سهر انگین انک کل ج اصدک
 ام کورنن کما طماکین شیطان غلنا بوجان باغنی سحریت ما اصدک
 در نه حوصله بوجان فرایه یوب الانوباطلیک ب عالم کبر اصدک
 غافل اولم کوز که عالم کبر است
 سره لوج قلم عرش معلای است
 بجز بر ویزه از نور زینت بجز بجز جبهه دستار و حاق بجز
 بجز رفید و ایس و بجز عادت بجز بجز شوکت ایله شربت آفت بجز
 بجز رز و جهان والو شد الراب گفت کوی طرب و طوفان بجز
 بجز بر باغ جهان و توروب میدان بجز باران بجز عیش و عشرت بجز
 بجز نفس و کلمه او یوس ایله نهار بجز زایع اولم بودم وقت بجز
 بجز بوی جفاقت بویضا سحر بجز بجز شاد و بجز بر مال عقلت بجز
 غافل اولم کوز که عالم کبر است
 سره لوج قلم عرش معلای است
 جلا ذرات جهان مطلع عرش بجز اهل ادراک اولم زماش تر بجز
 نقش ظاهر و عیان جمله علوم باطن کل شمشیر زایل بجز بجز تر بجز
 نظارت دیره جان و جهانی اکمل مظهر علم لولن خزن حکمت بجز
 حکمت و عجز کل مز و اشارت له هب خدادن سکا تعلیم شاد بجز
 لایحون عالم برای اولو الالباب صور عالم صغیر اجم صور نور بجز
 ان عبارت اوی ایدار کورنن کوز که عالم کبر است
 غافل اولم کوز که عالم کبر است
 سره لوج قلم عرش معلای است

خداوند شکاک است عسکه طایفونین
 رعد و زلزله از عا اوله صانوسین
 دعوات حاجت بفرمایید هر که
 نمازهای بلند کرده بجز بجز
 حاجت بفرمایید بجز بجز
 روزه و کمال تقوی فاعل کس
 شایسته الیله بجز بجز
 بوحال مشرفان کیم لویانوسین
 حلال عتق لایحون جبار بجز
 هر کس که بجز بجز بجز

در حق نوز و تقصیر نوز گفت
 چو بر یو علم اشجار نوز نوز سسک
 کوز نوز اشکن از نوز نوز سسک
 دکدر برک با واسیلر کوز نوز باغی اولو نوز و نوز سسک
 شتا جیش نوز نوز نوز نوز سسک
 دکدر جانجا کل بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز
 بود مقصود بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز
 اوغل بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز
 جنا جسد طعی خاک خرم نوز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز
 کلور دیو ایوب لیلله نوز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز
 ای کل کشت بلخ لایله بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز
 صفا کل این طلاس طبع جلوه کاه بجز بجز بجز بجز بجز بجز بجز
 بود نوزشی دعایم کجما فی خرم انزیکه
 خرام نوز نوزش رفتار لوز نوز سسک
نخل ذاتی شکر
 بارن کور مکر جهان کوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز
 بر تو صوره کشف ایله نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز
 کنگک مقصود لایله نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز
 بجز نوز و اعظ بجز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز
 ذاتی خوش بجز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز
 سسک کوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز نوز

غزل عشقی نماید

بن صنوبر دگر تو جلده بقره بو کو کلام بیکله
 چینه رعشوق جو انامله بو رسوا بلیق
 صیده بازو لیک صوغ خدا کوره
 دبر از ترقه او کلسو در سکه یاره لرم
 آت بغشگر که هر کلمه نظیره در لیه
 ینه بر تازده غزل سو بیلد ای محبی بیکله

غزل سبزی نظیره عشقی نماید

دبر ایتمه صد داغ غم اورده کلام
 بو کلسه ناز غم طویل لال لال ترک
 قوله اولان داغ غم شوق صدمه لوره
 داغ صدمه کورین سینه سوزان اوله
 قالدی ایقده نوله سبزی فی التذریک
 ینه میدان سخاده آت جیر ترک بیکله

غزل عشقی نماید

کله کمال و معرفت او کزان در سکه
 کلمه تحصیل آتیه دنیا ده علم معرفت
 عالم اولم عالمک ایجا معلوم اولم
 پادشاه اولم که تاج عالم برین کمال
 تاج و تختیه لایق اعمال اولم کار کرم زمان
 بختیا چونم نفسی اولم ای کجا بو عز و خست

غزل عشقی نماید

سنگ دور رشک بر بردار اولم
 بولکده لیکلک نقش کور و آه اولم
 سر زلفک خلده فرقی نهوه سایه اولم
 کوروب زلفا کیه سر و قدر لاله اولم
 قلم و شرف و دست ای صدف قاشا کور اولم
 دامدم تیغ نظرک ذوق الفکار اولم

غزل عشقی نماید

مشکر کلمه فراسه جان بینا اولم
 یوزک شوق سینه بلبل آه افغان اولم
 رفا لاله شور ماه نوره شیده اولم
 کیده کیم بوم قلمینه هم میا نکل
 او یار بی وفا طور کیده سر از غیر بل
 بو غیر تله حلی می بیجا اولم

غزل عشقی نماید

یاره در دم دیر هم بزم شراب و لیق
 جزیه حسنی کو کل خطکه تعلیق اولم
 طوقلم روز شمار او که لیم اید عوی
 آفتاب اولم زخیر تا بنظر لیسوی
 سن بو رسوا بلیق ای نفعی تو فرس اولم
 یارون ینه سخا خشم عتا بو لیق

غزل فیضی زما

سینه پر داغ کلنگ لاله زار ایامد
 دشته چمن سبزه اول کونل آهوا ایامد
 ظاهر اولو قیقه خط کین غدا باره
 کلنگ کلنگ سواد اصل تر نوبه ایامد
 کشتی دل بحر معتدله زینک صفا کوه
 روزگار منتظر اولسونیا ایامد
 باغده بر گل بچون نیک لاله ایامد
 بلبله دور الیستوسا قی خوار ایامد
 رشته خنجره در زینک دریا کنگلی
 لطف طبع اهلینده فیضی اعتبار ایامد

غزل در کمال کمال

کونه باران اشک و کله ایامد
 باغ جانی خرم ایامد سبزه زار ایامد
 بشدی صورت و نوا میر غدا ایامد
 دور کلدر اولور ایامد سبزه زار ایامد
 خلعه چشمه ام لاله ایامد
 بلکه رشوتی کوزت صید و کلای ایامد
 ذوق صفا ایامد کمال کمال ایامد
 باو باغین آه ایامد سبزه زار ایامد
 بحر مشغله بکون قلابه لعل ایامد
 قاریت اتمه ایامد کمال کمال ایامد
 آغوی لاله صفا ایامد کمال کمال ایامد
 مشتری چوقدر رشوتی کلای ایامد
 ادر کونی در کمال صندوقه دلون ایامد
 حمدت اهل نظر اعتبار ایامد

غزل عظمای کمال

موسم کل ایامد کلای ایامد
 دور جام و نغره فی اختیار ایامد
 تاجر فضل بجاری ایامد یارین ایامد
 اقبیال ایامد هر شکار ایامد
 عید گاه سبزه ده عاشق کورسون ایامد
 طولور صوره قی ایامد سبزه زار ایامد
 وقتدر سور ذوقی ایامد کلای ایامد
 سوزن قوت مای کلای ایامد سبزه زار ایامد
 اولر خط اولر کلای ایامد سبزه زار ایامد
 روز خرم اولر ایامد سبزه زار ایامد
 لیلون بویسج ایامد کمال کمال ایامد
 کوه کلای ایامد سبزه زار ایامد

قصیده نوشتی کمال کمال

الهی روح پاکن محرم حور جان ایامد
 چنار معین سلف خیل تیرسایان ایامد
 عذارین جنتی چو به بوستان وستان ایامد
 رشن زهنتای گلستان دستایان ایامد
 برین دار السلام و منزلن اعلا ایامد
 شکر این کوش و شکر اینم و جانم سبزه زار ایامد
 سبزه سبزه سبزه سبزه سبزه ایامد
 وجودین کلام ان ایامد سبزه زار ایامد
 رجام اولدر کمال ایامد سبزه زار ایامد
 ریزن نغره و قنبر ایامد کلای ایامد
 او نازک شاکر کم دو صراحت ایامد
 خدا باهر برین ممتاز کلای ایامد
 او فرزند ان ایامد کمال کمال ایامد
 وجودت مهربان شه سلسون ایامد
 نهال سربلند مایع آثار و عاثر ایامد
 ضیونکته دانه خرد و ملک سبزه زار ایامد
 ابوالقاسم کمال ایامد کمال ایامد
 حسنیله حسن حق ایامد سبزه زار ایامد
 دعاسی نوشتی بچاره نک اولدر ایامد
 تماش کاهن ایامد کمال ایامد
 ابر به دست ایامد سبزه زار ایامد
 چشمه از نبع قنبر ایامد کلای ایامد

قلوب خدام بزم دولتین غلام اولان
 الهی سنده پاکین سیر حیا و دان ایامد

غزل جنتی زما

الکونک نازیله الشش سن ایامد
 کوه که هر و مشور صاندن ایامد سبزه زار ایامد
 سنن بیت حسن ایامد سبزه زار ایامد
 میل ایامد اشک کیم چوبان اولور ایامد
 سوسنی جامه کلای ایامد سبزه زار ایامد
 قیلتش اولرم دکان خط عنبر ایامد
 کلای ایامد نوار شاکر ایامد سبزه زار ایامد
 سوسنی جامه صاشرش ایامد کلای ایامد
 عرق سبزه زار ایامد کلای ایامد
 ایامد میلای تر قوال سبزه زار ایامد

مصدور و غزل حسن

دار زلف دل را نکش و قله بر دار بوز
 حوسه اهل عشق و سکر دار بوز
 بوسه با که این شاه جهان تر کیم
 استانک ایستد بر قیو قولا بوز
 در جم و دنیا مالک کس غم نکند
 عالم غم و فتنه مالک غم بوز
 ایل کوروب رسول الله صلوات
 بزخم دق جاده ناموس زن عار بوز
 بود عشق قی ریش آن المیز کاسین
 بود یسوی اول بر شک طره طرز بوز

نظریه شادانه

یاغ حسن در برگ ز غنچه زار بوز
 رخت از آنک طوطی اشک بار بوز
 بوز جاری اوله اشک دیدم خونخوار
 اول ایوب جیسا کس عاشق ایدار بوز
 با شتر لوق امیدان عشق باره
 مجلسه یازان عشق کیمون طراز بوز
 کند و غایر دین ره او سر بریز
 رویند بوز مشوش خاک با شتر بوز

کار بان راه اعلیم فتنه کس شادانه
 باش جان تر کین اورر فاسا لار بوز
 خانه قدر نکر بوزی قیو قولا
 حسن خلقه سنی دق قیو قولا
 سکن اولدن شکله رقیب لقا
 رشک ایدر آی و کون بایست قیو قولا
 لن تان اوله بر حق تعفو ایدر کسک
 باش جان تر کله لم کل ایدر بوز
 اشکله هر سحر عشق شیدا اوله
 ایر شتر آواز باحار هم سیغون
 مانع اولدن عدول و صلک بود
 آیت سبحی حق تعالی لفظ المون
 عشق صادق هم عشق کسکله لقا
 صدق دعوا دایل انالخی الصالحون
 ایله لاسکیم جان آگاه ایدر جمون

غزل صبر کیم

کوزل کدر سکت چرخ جانکله خیر سینه
 عمل اولدی سکا بو قورم کمال بوز
 کلوب شوق صفادن باقرین حاله کیم
 چنکم اچر حلسه لویا غمش کرسینه
 باورین دگر بر کانه بونتر ای کولوم
 عجبیدر سکا اولنر در عشق سینه
 روانه قلعه جانین بولکن بر طریق
 دل دیوانم انجمن حکم شکر سینه
 بن اول مردی لیر عرصه نظم کرام صبری
 عدونک بوزنده بر سلا اوردم دونل کرسینه

نظریه ساجه

نم کرفت میل آجر اوله کرسینه
 یقار چاک ایدر بوی اهل محبت بوز
 یشل جمیل قصه انیک اوله شوق
 دوز سر سبز تو زونلر غم سینه
 بی راهی خانه زور دایه جانان
 قوز اول کل بر نلورم او کیم سینه
 بندر تکیه غم کیده چندان زینکم
 چراغ هر شکر خستد انیم سینه
 غم و سخت قونوب کوجله دهر کل
 حجت کار با نینه اولدر صانه
 منور اولد بزم ایچ طاش نور زینکل
 جناز خلط کرسیل اول نوز بزم سینه
 سیاه عشق اولوب ابرال عشق کتان دور
 شفق صبر فراق کله کسکله کرسینه

قصه کون ارج جان و دلک بوسه
 یک سینه فدای اولک بوسه در
 سندان بر ایکی مظهر وار ایکی کوزم
 بوس ایکلر برسی بری سینه در
 اول کوزنلر ایدر ایدر اول کسک
 بری انک سقیق بین بری سینه در
 جهر وصال بر ایکی سینه وار لیش
 کور کله کله کله کله سینه در
 قصه کسکله اول قیما قش لوانک
 جانلر دلون ایکی سینگ بر سینه در

غزل روانی

ناله در آرزو کجا بلای عینا در بو
 همه در لاجورد خال خال خال خال در بو
 چه بگویم که کوشن بوز که کوزار قشتر
 کشینک عقیق کبیر او که تاشا کوز
 هر دینک سوزنا ویدیمی انه هلاک
 اوله معور و کوزده هم صندک دنیا دوز
 کجی نظر کجی کلر کجی فریاد ایسلر
 بلغم کون جینه جده نه غوغا در بو
 وصف خطک کورن مشغول بی رویی
 باغ جسته چیش کول زینا در بو

نظیره روحی فریاد

فد که از حرکت دل در آینه تشار در بو
 ایزه در کسب بو که عالم بالا در بو
 دل شوریده منبع اندر خک سیرتون
 کلر عینا ایسلر اوله لیل کویا در بو
 دویم کسب بجای جمال یاره
 او که حال او که حال او که تاشا کوز
 روزی سیکده ده اهل روح سجده
 پای سوی الله بلغم که نه غوغا در بو
 استرمن تو یسین بر دم الذین زلفن
 تو یه ای روحی شوریده نه سودا در بو

نظیره خلوص کسب

غورانه لیس نظر ایلم هم با ندر بو
 کسب جمال سیمی تو یه بوزده هر جمله کاندرو بو
 مد نظر کسب با نا احاطه بلای خط
 کوزل کجی باقی قلم غیبه دور زمانه در بو
 بر آرد صفائی ناپید از غریبه و قور کلام
 طو نام با که دیشتر فلان سن فلان در بو
 کور و بیستک فرام اهل نظر ایلمان ابرو
 دو دلیزه حسرت ابروی کجی مشغول در بو
 دیشتر نافر خوش بودت سیم ایلمت خاکک
 صافق کجک صوبه خلوص تو یه بوزده کاندرو بو

غزل نادری روی

شده ای دلوزدم خار در دو و خشنودن
 عشق کجا جام بلا نوشا تسم روست
 کجیکم با دوزک او یکدیگر جان غمینه
 نیلگون که خزاله بجا به خلق سنگدست
 قیام جان ابتدا بل آواره رو بجا نیل
 یاده به رحمت قلدرن در آن بی دست
 بجز غم چه کجا میستی صید ایتمک
 قدرم گشته طناب آبل برده آتش دست
 دیره دیر تریش دارینه ای نادری

غزل سر با دانه خون

کدیزه سیک که ستم سنگ اورا لاش
 شیشه شفاط بو و کلون خا و لاس
 اهل شبعک بود کجی کیش کوزو تم
 حاصل خلق پرست اولن کجی عاشق
 دامن وصل او شون خنک کوز فرسوله
 کدیران نغز دل غایتده اولو تم
 یاد کجی جدای این چونم کیش
 بیچون اولور دکت بزل اشعار روز
 شاد اولوب تبخون خوزونک سایلر غافل
 ای فریاد ایلم کاسه سن ایلمت کسب

غزل جنابی در آینه

برم غمده عقله جانی لیدی اولن با رست
 جام ایلم اوله نه وار اوله پیشیار
 دله تر عشق کجی مستلادم عین ایلم
 اولی کلشدر ابرو کجی قین ان کجاست
 کوزل رو کجی کوشدم کو کلر بر رویه
 الرمق آسان اولور چونک اولو غیبت
 چشم چشورک شتر شینا بیاجوه قور کوز
 چنک سبنا دایلم اولو با بجا کجاست
 نوله کلکده جنابی اولش خوشان صنم
 بول کلکده زرد مادم لیل کلر آرمست

غزل باقی رده

گل بزرگ و صفیله و بلبل طایفی
با جزوه ز غنچه ملک قلم گریانی درست
دلگشته همی چون آلود فاسق اولو
عاشق کوهل شکسته سینه سینه پیکار درست
چو شرباب بود چو خاک کجایم ولی
تیغ آتش با بکشت شمشیر آبی درست
آتش سوزن آفتاب بر آرزویم
بوش ای بر در من دل دریا کجا درست
باقیا ننگه طومر گشته نغمه ناله ملک
مردم طبع موزون عقل میرانی درست

غزل مراد اول رده

اوتوردم کلبه یغ فاند جانان بر کز ایام
که نیکی در کس شوق ایچون اولوالباب ایام
چسبک روی دلجو نشود کلهو ایام
جای غمی فرغ انو کجی ز غم ایام
شود کلهو قلین غرق کوهل فلک ایام
توبه ای ایوب چشند و غم کوزه غم ایام
ایوب کو کین بولدم چون اضطرار ایام
بن آنک ارتقا چون پنهان ایام
مراد کند می آینه و حریق کور ایام
عولم کجوب کزت یونزه چو جاب ایام

نظریه باقی اشعار

جال عالم اکسندن اول ما ملک تعالییم
عجب خنده کلهو فعال اول کت ایام
یتیم چاک اندر چشمه کینه راغ سینه
ایچنده کج پیدا اول کج فر ایام
لطایف سولدم کور ایچدر حق تعالی
بینه سیر ایلیتو یاران ز درج دز ایام
هوان عشق ایچمن بن بجزم قافی سیم
جنان حق اولوم که فاند عقاب ایام
صالحه شمشیر نظر آید راه ایام
بلاغت شعور من ای بادشاه کاتب ایام

قصیده

غزل نسیمی رحمانه

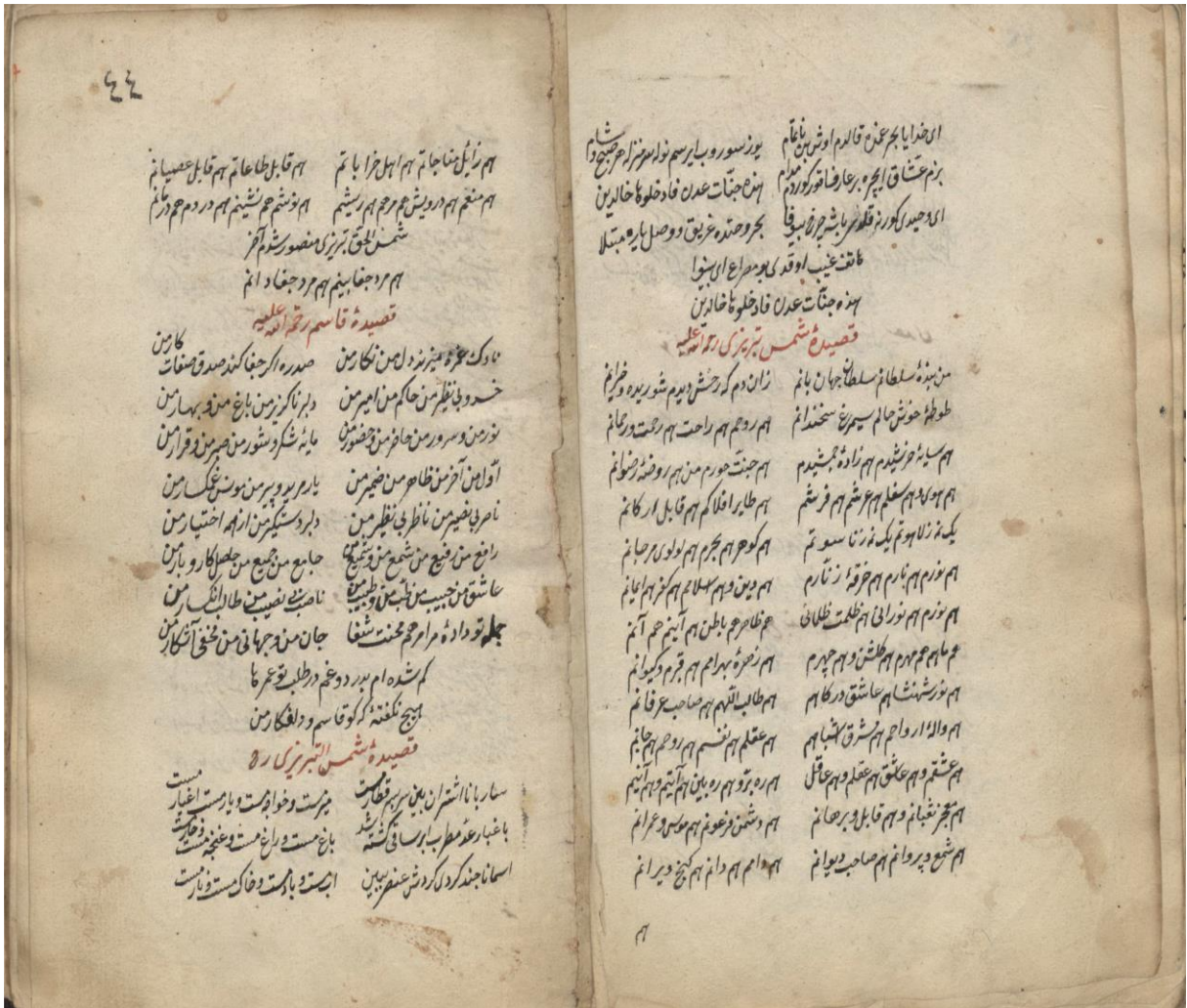
خرامان برود در سینه وقت کلال کل
برخ کل کل لب لبان لب لبان
عرق عارضش نم برمش دمدم دمدم
کندش کرده ختم ختم سینه چون سوزن کل
سندر در ارج کج کل شوق رگسته چو تیر
دانش چون سینه سوز زبانش کل کل کل
بسنگینی چو کز که کجستی با هم هرگز
در آمد ز جبین هم هم جبین بر بند ز غفلت کل
ز آنستی تو خوش خوش ز غم سو سو سو سو

غزل نسیمی دیرینه رویش نمانده در کمال کمال سعدی

منم عاشق شوق و دامق می بد لاله لاله
کشد دست ز جام شام آن ز لاله لاله
بگرش ز شام میکش منم غم غم زده
چشمه آهوی جادو و دوان قاتل لاله لاله
یاد فرغ مرغ و هموشش میمن تن تن
دستور دور و دور و دست کل کل کل
چکیم کزنده در راه راه راه راه
بروان زلف مسلسل و سوزن لاله لاله
دل بیچاره سعدی هر شب تا سحر
چو کبوتر تو بر بر و بسمل مل مل

ترجیع بند و حمدی

فیض قدن روح بولدر سهر روی
ابر کندن طاقند هر چه کوه کین
کلین اور ز رعند سیر الیا مانی
هیزه جنات عدل فادخلو خالین
وقت کلزار ابرو کلان الیا مانی
چاندز هر چه جام صفا بخشیت بر غم خالین
فانسته ایلم نوا اند دنیا با عذر
هن جنات عدل فادخلو خالین
من عرف سترین ملین عارف کل درو
هر نه قدر از لر جان و جوش رضا
جنت ایچره کورمه سیر فر کل ایام
هن جنات عدل فادخلو خالین

ای خدا یا بحر عنق قالدوم او شین باغ نام
 بر من عشق قی ایچره بر عارفان تو کوردم
 ای حیدر کلا ز قلم بر ما بشیر جزو بی وفا
 طاققت عیب او قدی بود مرا ج ایا نبوا
 هیزه جنات عدن فادخلوا خالون
قصیده شمس تبریزی رحمة الله علیه
 من بنده سلطان سلطه جهان با نام
 طوطی خوش حال سینه سخن دانم
 ام سینه خورشیدم ام نازده جیشدم
 ام بود که ام سلمه ام فرستم
 یک نه زلا هوشم یک نه زنا سوسم
 ام نوزم ام نامم ام خرقه ز نامم
 ام نوزم ام نورانی ام خلقت ظلمانی
 ام ماهم ام همدم ام طمش و هم چهرم
 ام نوز شمشام عاشق در کامم
 ام والا ارواحم ام شرق شمشام
 ام عشقم و هم عاشق ام عظم و هم عقال
 ام بحر نیغام و هم قابل و برهانم
 ام شمع و بر و نامم ام صاحب نیوانم

هم زایل و ناجایم هم اهل جزایاتم
 هم ستمم هم درویشم هم مرحم هم رشتم
 شمس الحق تبریزی منصور شوم آفر
 هم در جفا بینم هم در جفا دانم
قصیده قاسم رحمة الله علیه
 ما درک عجزه مینزد لکن نکار من
 خسته و بی نظیر من حاکم من امیر من
 نوز من و سرور من جان من و جود من
 اول من آفر من ظاهر من ضمیر من
 ناصر فی ضمیر من ناظر فی نظیر من
 رافع من رفیع من شیخ من شیخ من
 عاشق من نجیب من نبی من و پیغمبر من
 جلم تو داده مرا مرحم محنت شفا
 کم شده ام بدرد و خم در طلب تو عرقا
 هیچ نگفته ام که تو قاسم و دلگاز من
قصیده شمس تبریزی رحمة الله علیه
 سار باناستن ان بن سرب فطانت
 باغبان عدو مطرب سار بسا کشته
 اسمان جند کرد که در شمع من بین
 برست و خواجسته یا برست اغیار
 باغ مست و ران مست و غنچه مست
 ایست و باگت و خاک مست و نارست

ای خدا یا بحر عن قائم او شین باقم
 بزمت عشاق ایچره برعاضه فو کوردم
 ای صید کورنه فکرم باشیر فریقا
 بحر و صندره خویق و وصل یاره مبتلا
 فاقه عیب او قدی بود مراع ای بیوا
 بهزه جنات عدن فادخلو تا خادین

قصیده شمس تبریزی رحمة الله علیه

من بنده سلطان سلطه جهان بانم
 طوطی خوش نام سمرقند مستخدا
 ام سبزه فرزندم هم زاده جمشیدم
 ام بودم هم مسلم هم فرستم
 یک نه زاده بودم یک نه تا سوتم
 ام نوزم هم نام هم خرقه ز نارم
 ام نوزم هم نورانی ام طلعت ظلمانی
 ام ماهم هم هم هم گلشن و هم چرم
 ام نورشندشام عاشق درگاهم
 ام والا اورام هم شوق کیشام
 هم ششم هم هم علق هم علق هم علق
 هم حجر نغانم هم قابل و برهانم
 ام شمع و پروانم هم صاحب یوانم

زبانم که درخشیدم شورید و خرم
 ام روم هم راحت هم رقت و رمانم
 ام جنت حورم من هم روضه ز طوالم
 هم طیار افلاک هم قابل ارکامم
 ام کوه هم بجزم هم لولوی رجانم
 ام دین و هم سلام هم هم نر هوا بانم
 هم ظاهر هم باطن هم اینم هم آتم
 ام زمره مهرام هم قرم و کیوانم
 هم طلبی اتم هم صاحب عرقانم
 هم علقم هم نسیم هم روم هم جانم
 هم ره ترو هم ره بین هم تیم هم تیم
 هم دشمن و ضوغم هم عوس و عرانم
 هم دام هم دام هم کینج و برانم

قصیده شمس تبریزی رحمة الله علیه

ساربانان شتران بن بر سر قمارت
 باغبان عد مط سبارس با کشته
 است با است و خاک است و بار است
 است با است و خاک است و بار است

هم زایل مناجاتم هم اهل خراباتم
 هم منعم هم درویش هم مرحوم هم ریشتم
 شمس الحق تبریزی منصور شدم کفر
 هم مرد جهانیم هم مرد جهانم

قصیده قاسم رستم رحمة الله علیه

ناوک علامه میرز دل من نگار من
 خسته و بی نظیر من حاکم من امیر من
 نوزم و سرور من جانم من حضور من
 اول این آفرین ظاهر من ضمیر من
 ناصر فی ضمیر من ناظر فی نظر من
 رانج من منبع من شمع من نور من
 عاشق من تجسس من نیت من و طیب من
 جلمه تو داده مارم هم محنت شفا
 کمرشده ام بر دوخم در طلب تو عرقا
 هیچ لکنه که کو قاسم و دلگهان من

قصیده شمس تبریزی رحمة الله علیه

صدره الرحبا کند صدق و صفات
 دهر ناگزیر من باغ منزه بهار من
 مایه شکر و شور من صبر من و قرار من
 یارم بود بر من نوست غمگین من
 دهر دستگیر من از هم اختیار من
 جامع من منبع من جلا کار و بار من
 ناصب من نصیب من طالب لب من
 جان من و جانی من شفیق استکار من

قصیده امید در حق سلطان جهان نزار شیره قوه

حال صورتی انجمن محلا معنی خود پر کس
 رو تو جباری رفکن تا بنگری
 تا کوی در زمستان باغی استی خانه
 که ترا کوی رسد از زلف مستی مرغ
 سابقا باده بکین چند بلبله خورده
 باده را فتنه بده تا کشت بر این کاره
 بخلش باشد باغی باغ باده ما
 روی ما بر روی زمین باده بطلکون
 باده دارای خدای بس که خدای تو
 شمس بر زمین بودت هیچ کس شایسته
 کافرو مؤمن خراب و زاهد و حقارست

غزل فریبی ۲

مای و هو صوفی آرزو بر تاز بکست
 کاه در در آشفاد کاه انزکوه و
 ای سوار خنک عفا که اندر دستم
 دور ما زین از غمناکی فریبی تو
 که برایش هر نیم از شوق حجب مکن
 میفروشم بریم ز زمانه فریبی تو

شمس

بر سر کلهک برین دهنه الوپ رون
 لوجه با کینه سطرلاب نیمه بر این نظر
 ارتعاج الوپ فرخ شط شمع حسد
 بین قفل سلطنت تخته دولت و تلمیح
 بیخه بلور در کن حوضه صند و چرخ
 مشرقی را به قمر و قطار و منبت
 تهران قهطران بیت نشو و نشانی
 وارث ملک سینه خنده و روی زمین
 پای قمر و رفعتی ماه نوبل هم رکاب
 آنچه فرغنا همان همبند با لب و بر
 چون بر قند یلدر حقایق امر و قدرت
 کلک و قهر یعنی بیخه معمار چرخ
 با نزه طریق تو بودید انعامه و صبا
 رایت غرور شفا روی امر و با سلطنت
 شیخ خفاں الویدر تا باغ همانه و کس
 مجلسنده جلگه پر خنک کان سختی
 قلمای چون خنک کرد و سینه کزان
 رفعت طاق جلال مودت ارباب نظر
 برک سوکندن صبا او سینه خنک در راه

شمس